

MAGYAR NEMZETI TÁRSADALMI FELZÁRKÓZÁSI STRATÉGIA II.

Nyomonkövetési jelentés
2021

TARTALOMJEGYZÉK

1.	Összefoglaló	3
1.1.	Helyzetkép: az MNTFS II. 2020. évi végrehajtásának gazdasági-társadalmi-demográfiai kontextusa	3
1.2.	Az Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia II. beavatkozásai	4
2.	Beavatkozási területek szerinti áttekintés	21
2.1.	I. Gyermek jól-lét területét érintő feladatok	22
2.2.	II. Az oktatás területét érintő feladatok	47
2.3.	III. A foglalkoztatással, képzéssel, gazdasági integrációval összefüggő feladatok	90
2.4.	IV. Az egészségügy területére vonatkozó feladatok	123
2.5.	V. Területi hátrányok csökkentésével, illetve lakhatási problémákkal összefüggő feladatok	166
2.6.	VI. A bevonással, szemléletformálással, a diszkriminációs jelenségek elleni küzdelemmel kapcsolatos feladatok	186
2.7.	VII. A stratégia megvalósításának koordinációját szolgáló intézkedések	213

1. Összefoglaló

1.1. Helyzetkép: az MNTFS II. 2020. évi végrehajtásának gazdasági-társadalmi-demográfiai kontextusa

Az adatok szerint 2020-ban a magyar gazdaság a vártnál kevésbé, 4,7%-kal esett vissza (az uniós átlag -5,9% volt), az ország tehát uniós összehasonlításban sikeresen védekezett a koronavírus-járvány negatív gazdasági hatásaival szemben. 2010 és 2019 között Magyarországon a GDP több mint háromszor olyan gyorsan nőtt, mint az Európai Unió egészében (23,8% vs. 7,6%). A hazai lakosság lélekszáma 2010-hez képest csökkent 2021-re: a gyermekek aránya azonban ezen belül 2014 óta fokozatosan növekszik (2021-re 14,55%); az aktívnak tekintett 15-64 éveseké 65,14%, míg az idős korosztály aránya 20,31 volt 2021 elején. Magyarország a legtöbb mutató tekintetében teljesítette az Európa 2020 Stratégiában vállalt, a társadalmi felzárkózással kapcsolatos célkitűzéseit, amennyiben a foglalkoztatottság – a koronavírus-járvány ellenére – a legfrissebb adatok szerint 2020-ban a 20-64 éves korcsoportban 75,0%-ra emelkedett (az Európai Unió 2020-ra 75%-os célértéket tűzött ki). Hazánk túlteljesítette a Stratégia szegénységi célkitűzéséhez tett vállalását (a szegénység vagy társadalmi kirekesztettség kockázatának kitettek aránya 23,5% helyett 17,8% volt 2019-ben, az EU átlag: 22,0% volt). Az oktatás területén a 30-34 évesek körében mért diplomások arányára tett vállalásunkat is 0,8 százalékponttal meghaladtuk (cél 34%, tény 2020: 33,2%, EU-átlag: 40,9%). Az elmúlt években csökkent a 18-24 évesek körében a korai iskolaelhagyók aránya, azonban a 10%-os célkitűzést még nem sikerült elérni (jelenlegi arány: 12,1%, EU-átlag 9,9%).

Az EU 2020 szegénységi célt alkotó három összetevőből a jövedelmi szegénységben élők aránya, 12,3%. Az alacsony iskolázottságú referenciaszeméllyel élő családok esetében a jövedelmi szegénység átlaghoz képesti relatív kockázata 2,2-ről 2,0-ra csökkent. A gyermekek jövedelmi szegénységi veszélyeztetettsége igencsak javult, és immár az országos átlag alatti szemből 2009-cel, amikor az átlag közel kétszerese volt (2009: 20,3/12,3%; 2019: 9,5/12,2%). A dolgozók jövedelmi szegénysége csökkent 2018-ról 2019-re 8,5%-ról 7,8%-ra (az uniós átlag 2018-ban 9,0%). A súlyos anyagi depriváció kockázata 2009 és 2019 között 21,6%-ról 8,0%-ra csökkent, amelyben szerepet játszott az általános életszínvonal-emelkedés. Az Európai Unió által újonnan kifejlesztett anyagi és szociális deprivációs mutató legfrissebb, 2019-re vonatkozó értéke Magyarországon 18,5% volt (az EU átlaga 2018-ban 12,1%), amely igen jelentős javulás az első, 2013-ra érvényes mérés 41,0%-hoz képest (EU: 19,3%). A anyagi és szociális depriváció értékei a 16 évesnél fiatalabb gyermekekre vonatkozóan is nagymértékű javulást mutatnak (2013/2019: 48,2/24,4%; EU 2013/2018: 21,9/13,6%). A kvázi munkanélküli (0,2-nél kevesebb munkaintenzitású) háztartásokban élő 0-59 évesek aránya a 2009-es 11,9%-ról 5,0%-ra csökkent 2019-re, de az alacsony iskolázottságú referenciaszeméllyel élők körében még 2018-ban is 2,6-szoros volt a relatív kockázat.

A roma népesség körében a szegénység vagy a társadalmi kirekesztődés kockázatának kitettek aránya 2019-ben 52,9% volt a 2018-as 63,2% után, és 30,9%-ukat (2018: 43,4%) érintette a súlyos anyagi depriváció kockázata. A jövedelmi szegénységi kockázatuk háromszorosa volt a nem romákénak (34,7 vs. 11,7%), míg a kvázi munkanélküliség a roma háztartások 15,2%-át érintette

(nem romák: 3,4%, a relatív kockázat 4,5), ami szintén javulást jelent a 2013-as 5,4-szeres relatív elmaradáshoz képest.

A szegénység vagy társadalmi kirekesztődés kockázatával érintett gyermekes családok aránya a 2009-es 33,9%-ról 2019-re 16,0%-ra csökkent, és már alatta van a gyermektelen háztartások vonatkozó adatának (24,9%/19,1%). Különösen jelentős a javulás a nagycsaládosok esetében (45,9%/20,3%).

Összességében Magyarországon a társadalmi felzárkózás intézményesült megjelenése (2011) óta jelentősen csökkent a szegénység vagy társadalmi kirekesztődés aránya, s 2019-re hazánk a 1093 ezer fős csökkenéssel bőven teljesítette az Európa 2020 Stratégiában tett vállalását, ami a 2008-as értékhez képest mintegy 460 ezer fővel csökkent érintett népességet írt elő 2020-ra.

1.2. Az Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia II. beavatkozásai

Az intézkedési terv programjai egymáshoz kapcsolódva, komplex és multidiszciplináris szemléletben, a célcsoportokra célzottan, az egyéni felelősségvállaláson és a közösség részvételén alapulva valósulnak meg. A szegénységben élők számának csökkentését a magyar Kormány – az átfogó jelentőségű gazdaság- és társadalompolitikai intézkedések mellett – elsősorban komplex programokkal, valamint a hátrányos helyzetű térségekre fókuszálva integrált területi és esélyegyenlőségi programokkal támogatja. A programok, beavatkozások az MNTFS-ben rögzített elvek mentén a teljes életút összefüggéseit szem előtt tartva nyújtanak segítséget a hátrányos helyzetű társadalmi csoportoknak.

Az intézkedési terv a Nemzeti Fejlesztés 2030 - Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptióról szóló 1/2014. (I. 3.) OGY határozatban foglaltakkal összhangban készült el. A beavatkozások kapcsolódnak az Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptió Népesedési fordulat, egészséges és megújuló társadalom átfogó céljához, az Értéktudatos és szolidáris, öngondoskodó társadalom, romaintegráció specifikus célhoz és a népesedési és közösségi fordulat nemzeti prioritáshoz.

Jelen beszámoló az intézkedési terv 2020. évi végrehajtása során, a társadalmi felzárkózás területén történt beavatkozásokat tekinti át. Ennek megfelelően az egyes intézkedésekhez kapcsolódó indikátor táblázatok alapesetben 2020. december 31-én elérhető indikátor adatokat tartalmaznak. Az ettől eltérő eseteket a táblázat alatt megjegyzésben jelöljük.

Az alábbiakban olvashatóak **az intézkedési terv 2020. évi végrehajtásának főbb eredményei** röviden, a beavatkozási területeknek megfelelően.

Gyermek jól-lét

bölcsődefejlesztés, bölcsődei férőhelyek bővítése – gyermekétkeztetés támogatása – oktatási esélyteremtést szolgáló fejlesztések – Tanoda, Biztos Kezdet Gyerekház – Magyar Falu Program-támogatás óvodai játszótér fejlesztésekre

- 2021-től minden települési önkormányzatnak biztosítania kell a felmerülő igények alapján a **bölcsődei ellátáshoz való hozzáférést**, így a 10 000 lakos alatti települések esetében, ha a bölcsődei ellátásra az adott településen legalább öt gyermek tekintetében igény jelentkezik, vagy a település 3 év alatti lakosainak száma meghaladja a 40 főt, a települési önkormányzat köteles gondoskodni a gyermekek bölcsődei ellátásáról. A pénzügyminiszter – a belügyminiszterrel és az emberi erőforrások miniszterével egyetértésben – 2018-ban meghirdetett pályázata, évente a központi költségvetés által biztosított keretösszeg terhére lehetőséget teremt **új bölcsődei férőhelyek** kialakítására. 2018-ban és 2019-ben – figyelemmel a miniszteri döntést követő változásokra (támogatás lemondás, többletigény) – összesen 30 önkormányzat 3.272,4 millió forint támogatásból 541 bölcsődei férőhely kialakítását vállalta. 2020-ban – figyelemmel a miniszteri döntést követő változásokra (támogatás lemondás, többletigény) – 18 önkormányzat részesült támogatásban. 2.074,2 millió forint támogatásból 326 bölcsődei férőhely kialakítására vállalt kötelezettséget.
- A Kormány a hazai bölcsődefejlesztési programról szóló 1164/2018. (III. 27.) Korm. határozatban döntött arról, hogy a IX. Helyi önkormányzatok támogatásai fejezetben 53. **Bölcsődei fejlesztési program** címen 4,5 Mrd forintot biztosít a bölcsődei és mini bölcsődei férőhelyek kialakítására. A támogatás összegét 2019-ben – a Magyarország 2019. évi központi költségvetéséről szóló 2018. évi L. törvény 3. melléklet II. 6. pontja alapján – 1,5 Mrd forinttal, 2020-ban – a Magyarország 2020. évi központi költségvetéséről szóló 2019. évi LXXI. törvény 3. melléklet I. 10. pont h) alpontja alapján – szintén 1,5 Mrd forinttal emelte. A Pénzügyminisztérium által kezelt forrás terhére az ország teljes területéről adhattak be pályázatot a települések. A cél a bölcsődés korú gyermekek napközbeni ellátását biztosító intézmények, férőhelyek számának növelése. A szolgáltatáshiányos településeken bölcsődei ellátás kialakítása, valamint a férőhelyhiánnyal küzdő települési önkormányzati tulajdonú bölcsődék, mini bölcsődék, többcélú óvoda-bölcsődeként működő intézmények bölcsődei, mini bölcsődei férőhelyszámának bővítése. A pályázók köre: bölcsődei ellátás megszervezésére köteles települési önkormányzat. 2020-ban összesen több mint 2 Mrd forint támogatásban részesült 326 bölcsődei ellátást biztosító férőhely kialakítására 18 település.

A felsoroltakon kívül bölcsődefejlesztési célokat szolgált 2020-ban a XX/20/16/9 Hazai bölcsőde-, családi bölcsődefejlesztési program nem állami fenntartók részére előirányzat is, amelynek összege 1487,7 millió Ft volt, azonban a világjárványra tekintettel az érintett forrás 2021-ben került pályázati felhívás keretén belül kiírásra.

- Az uniós fejlesztési források szűkös elérhetőségét kompenzáló, a Pest megyei önkormányzatok és vállalkozások fejlesztéseit hazai forrásból támogató Pest megyei célzott fejlesztési program keretében összesen 2018-2019 években 15,22 Mrd Ft értékben 2 pályázati kiírás került kiírásra bölcsődefejlesztés céljára. Mindkét konstrukció célja a bölcsődei ellátás vonatkozásában a korábban szolgáltatáshiányos, valamint a férőhelyhiánnyal küzdő Pest megyei településeken az önkormányzati tulajdonú bölcsődék, mini bölcsődék és többcélú óvoda-bölcsődeként működő intézmények bölcsődei, mini bölcsődei férőhelybővítése, felújítása volt. A kiírás eredményeként 76 db Pest megyei bölcsőde kapott támogatást 1940 új férőhely létrehozására. A 2019-es kiírással kapcsolatos szerződéskötések és kifizetések

2020.évben zajlottak, melynek keretében 24 db Pest megyei bölcsőde 6,933 Mrd Ft értékben került támogatásra

- **TOP és VEKOP felhívások** is támogatják mind a bölcsődei, mini bölcsődei és családi bölcsődei férőhelyek bővítését, kialakítását, melyek célja a bölcsődei ellátásban mutatkozó területi egyenlőtlenségek mérséklése, valamint a települési önkormányzatok jogszabályból eredő kötelezettsége teljesítésének elősegítése. A felhívások keretében férőhelybővítést, új férőhelyek létrehozását eredményező fejlesztések támogathatóak. A **TOP-1.4.1-19** felhívás ezen felül hozzájárul a Magyar Falu Program keretében megvalósuló egyes programelemekkel összefüggő intézkedések végrehajtásáról, valamint azok 2019. évben szükséges támogatásáról szóló 1669/2018. (XII.10.) Korm. határozat 1. b) bölcsődefejlesztés alprogramjához, a TOP területén lévő 5000 fő és ez alatti lakosságszámú települési önkormányzatok újonnan létrehozandó bölcsődei ellátást nyújtó intézmények (bölcsőde, mini bölcsőde) létrehozásának és meglévő bölcsődei ellátást nyújtó intézmények (bölcsőde, mini bölcsőde) férőhelybővítésének támogatásával. A TOP-1.4.1-19 felhívás meghirdetési keretösszege (6 506 millió Ft) a további megyékben való meghirdetésekre és a beérkező jelentős mértékű forrásigényekre tekintettel közel 90 Mrd Ft-tal került megemelésre. A TOP és a VEKOP bölcsődefejlesztést támogató felhívásai hozzájárulnak a barcelonai célkitűzések, illetve a Családvédelmi Akcióterv kormányzati célkitűzéseinek megvalósításához, teljesülésének elősegítéséhez.
- 2015. évtől új támogatást vehettek igénybe a települési önkormányzatok a gyermekétkeztetéssel kapcsolatban, a központi költségvetés ugyanis azóta nemcsak a működtetéshez, hanem a **gyermekétkeztetés feltételeinek fejlesztéséhez** is segítséget nyújt. A települési önkormányzatoknak pályázat útján lehetőségük nyílt költségvetési támogatást igényelni a gyermekétkeztetést biztosító konyhák, étkezőik felújításához, bővítéséhez, új konyhák létesítésére. A beruházások célja jellemzően főző- és befejező konyhák infrastrukturális korszerűsítése. 2018-ban 99 önkormányzat 2991,5 millió forint támogatásban részesült, 2019-ben 2055,0 millió forint támogatásból további 68 településen történt konyhafejlesztés. A központi költségvetés 2020-ban 2399,0 millió forint támogatással járult hozzá 78 települési önkormányzat konyhafejlesztési pályázatainak megvalósításához.
- A **Magyar Falu Program** alapvető célja, hogy elősegítse a vidéki települések népességének növekedését, amelyhez elengedhetetlen, hogy a falvak vonzóvá váljanak a gyermeket nevelő családok számára is. Ennek elősegítésére hirdette meg a Miniszterelnökség az „**Óvodai játszóudvar és közterületi játszótér fejlesztése**” pályázati kiírást. A nyújtott támogatás olyan projektek megvalósulását támogatja, melyek a vidéki kistélepeleéseken élő gyermekek egészséges testi és lelki fejlődéséhez járulnak hozzá, továbbá lehetőséget biztosítanak a szabadidő eltöltésére generációktól függetlenül. A projektek keretében játszótérek építése, meglévők felújítása, óvodai játszóudvarok felújítása, bővítése, eszközök és felszerelések beszerzése valósul meg. A 2020. évben meghatározott keretösszeg 611 pályázó támogatását tette lehetővé, ennek eredményeként 2,6 milliárd forint vissza nem térítendő forráshoz jutottak a kistélepeleések önkormányzatai, társulásai.
- A **Tanoda Program** az anyagi szükségben, rossz szociális körülmények között élő tanulók délutáni, tanodai keretek közötti felzárkózását biztosítja. Azok a tanulók, akik az iskolai feladatok elvégzéséhez, a szülők otthoni segítségét igényelnék, azonban a szülők alacsony

iskolai végzettsége, valamint anyagi lehetőségeik miatt akadályokba ütköznek, a tanoda program keretein belül segítséget kaphatnak, hogy az iskolai elvárásoknak megfelelően teljesítsenek. A programban általános iskolás alsó és felső évfolyamos, valamint középfokú iskolai tanulók vesznek részt. 2020. december 31-ig 181 darab tanodával történt meg a szerződéskötés, mely több mint 5 400 gyermeknek nyújtott segítséget. 2021. január 1-től 2023. december 31-ig tartó időszakra 183 tanoda került befogadásra és támogatásra központi költségvetésből.

- A **Biztos Kezdet Gyerekházak további működtetése** alintézkedés célja az összesen 108 állami támogatásban részesülő Biztos Kezdet Gyerekház további fenntartása. A legfrissebb adatok szerint az állami támogatásban részesülő gyerekházakat rendszeresen igénybe vevő gyermekek száma 2020. december 31-én 1616 fő, közülük 1071 fő hátrányos vagy halmozottan hátrányos helyzetű (KSH). Az alintézkedés megvalósításának forrása a 2020. évi hazai költségvetés XIV./20/4/2 Biztos Kezdet Gyerekházak előirányzata, amelyből egy gyerekház 7,411 millió forint hazai működési támogatásban részesülhet. A 2020. július 31-én kiírt általános pályázaton 107 Biztos Kezdet Gyerekház finanszírozása valósulhat meg 2021. évben, melynek forrása a 2021. évi hazai költségvetés XIV./20/5/8 Biztos Kezdet Gyerekházak előirányzata. Egy Gyerekház fajlagos költsége 2021-ben 8.094 millió forint.
- A 2018. szeptember 1-től bevezetésre került az **óvodai és iskolai szociális segítő tevékenység**, amely preventív jellegű, komplex szakmai tevékenységével nagy hangsúlyt fektet a kompetenciafejlesztésre, az esetlegesen felmerülő konfliktusok – a gyermek, a szülő, a pedagógus között – rendezésére, segíti a gyermekek szocializációját, részt vesz a gyermekek egészségfejlesztésében, és a gyermekek iskolai teljesítményének javítása révén elősegíti a korai iskolaelhagyás megelőzését. Mindennek eredményeképpen a köznevelési intézményekben egy olyan, az egészségügyi, az oktatási és a szociális ellátások között is hidat képező, a személyes gondoskodás keretében nyújtott segítő tevékenység honosodott meg, amely eredményesen hozzájárul a gyermekek veszélyeztetettségének megelőzéséhez, a veszélyeztetettség időben történő felismeréséhez, illetve a már kialakult veszélyeztetettség megszüntetéséhez.

Az óvodai és iskolai szociális segítő tevékenység végzésére a család- és gyermekjóléti központokban közel 1.500 új álláshely jött létre. A betöltött álláshelyek száma folyamatosan emelkedik. Az óvodai és iskolai segítő tevékenység a 2020-as évben a pandémia közepette - az ellátottak, valamint az őket közvetlen vagy közvetett formában segítő szakemberek igényeihez és érdekeihez, a szakmai és módszertani normákhoz, valamint az egyes szolgáltatásoknak a járványügyi helyzethez alkalmazkodó nyújtása folytonosságának biztosítása érdekében, a vonatkozó Kormányrendeleteknek és a Nemzeti Népegészségügyi Központ határozatainak megfelelő átmeneti intézkedések ellenére is - a család- és gyermekjóléti szolgáltatás fontos és biztos eleme volt.

A megvalósítást nagyban segítette az EFOP-3.2.9-16 „Óvodai és iskolai szociális segítő tevékenység fejlesztése” című konstrukció.

Oktatás

3 éves kortól történő kötelező óvodai nevelés – alacsonyán teljesítő, illetve tanulói lemorzsolódással veszélyeztetett köznevelési intézmények komplex fejlesztése – korai jelző- és pedagógiai támogató rendszer – oktatás esélyteremtő képességének növelése – végzettség nélküli iskolaelhagyás csökkentése – roma lányok továbbtanulási esélyeinek növelése – tehetséggondozó és ösztöndíjprogramok

- 2010-ben 4.358 darab **óvodai feladatellátási hely** – ideértve az állami, önkormányzati, egyházi és egyéb fenntartásúakat is – üzemelt az országban. Ez a szám 2020-ra már 217-tel bővült, így a jelentés időpontjában számuk összesen 4.575. 2010-ben a 3 éves gyermekek 74 százaléka járt óvodába, 2020-ban már 84 százaléka. A 4 éves gyermekek óvodai részvétele 2010 óta 93 százalékról 98 százalékra nőtt. A 2010 óta folyamatos óvodai infrastrukturális és kapacitásbővítési fejlesztéseknek köszönhetően 16 ezerrel bővült a férőhelyek száma. Az óvodai férőhelyek száma a 2010/2011-es és a 2020/2021-es nevelési év adatainak összevetése alapján 370.136-ról 386.134-re emelkedett. A jelenleg rendelkezésre álló óvodai férőhelyek, illetve óvodai feladatellátási helyek száma alapján biztosított a hatályos jogszabályok szerinti a **3 éves kortól kötelező óvodai nevelés** valamennyi 3. életévét betöltő gyermek részére (a tankötelezettség megkezdéséig).
- Az **EFOP-3.1.5-16** sz. “**A tanulói lemorzsolódással veszélyeztetett intézmények támogatása**” kiemelt projekt keretében 300 alap- és középfokú, valamint 157 óvodai feladatellátási hely részesült komplex, differenciált és folyamatelvű intézményfejlesztésben. A projekt a bevont feladatellátási helyeket az **Iskolai Lemorzsolódás Megelőzését Támogató Pedagógiai Rendszer** módszertani keretrendszerében támogatja. A Pedagógiai Rendszer alapjául többek között az inklúziós index és az IPR szolgáltak. 2020. szeptember 30-ig 240 intézmény pedagógiai programjába került beépítésre. A projekt zárása során, 2021-ben a fejlesztés eredményeként az Oktatási Hivatal módszertani portálján (www.sulinet.hu) a Pedagógiai Rendszerhez kapcsolódó kipróbált módszertani ajánlásokat tesz közzé a projekt.
- A **2019/2020. tanév rendjéről szóló 11/2019. (VII. 3.) EMMI rendelet** rendelkezett arról, hogy az Oktatási Hivatal szakmai ellenőrzés keretében vizsgálta többek között a megelőző három év országos kompetenciamérési eredményei alapján **alacsony teljesítménnyel érintett köznevelési intézményekben** a lemorzsolódás megelőzése és a teljesítmény javítása érdekében tett intézményi, fenntartói intézkedéseket és azok megvalósulását. Az ellenőrzésre 2020-ban került sor, amelynek eredménye alapján a vizsgált intézmények 57%-ának kellett fejlesztési tervet készítenie, 76%-uk számára volt szükséges pedagógiai szakmai tanácsadást biztosítani az eredményesség javítása érdekében.
- Az alacsonyán teljesítők aránya csökkent a **PISA2015 és PISA2018** mérések eredményeinek összehasonlításában. 2. képességi szint alatt teljesítők aránya: szövegértés terén 2015-ben 27,5%, 2018-ban 25,3%; matematika: 2015-ben 27,7%, 2018-ban 25,7%; természettudomány: 2015-ben 26,0%, 2018-ban 24,1%. A családi háttér iskolai teljesítményre gyakorolt hatásának mértéke a PISA2018 mérés szerint a teljesítménykülönbségek 19,1 százalékát magyarázza. 2015-ben ez a mutató 21,6 százalék, 2012-ben 23, 2009-ben pedig 26 százalék volt. Magyarország tehát javítani tudott az **oktatás esélyteremtő képességének** mértékén, a családi háttér miatti különbségek a korábbiaknál kisebb szerepet játszanak a tanulók teljesítményében.

- Az Oktatási Hivatal a lemorzsolódással veszélyeztetett tanulók támogatásához kapcsolódó **korai jelző- és pedagógiai támogató rendszerben** rögzített intézményi adatok összesítéséről rendszeresen tájékoztatja a szaktanácsadókat, az intézményvezetőket és fenntartókat különböző fórumain, illetve félévente írásban is. A szaktanácsadók számára az országos, a megyei összesített és az intézményi adatok feldolgozására és a szükséges támogató intézkedésekre vonatkozóan az Oktatási Hivatal módszertanokat dolgozott ki, továbbképzést fejlesztett. Az eddig megtett intézkedések hatására **a lemorzsolódással veszélyeztetett és a ténylegesen lemorzsolódott tanulók aránya viszont kedvező irányba mozdult el.** A lemorzsolódással veszélyeztetett tanulók aránya 2017-ben 10,85%, 2018-ban 8,86%, 2019-ben 7,46%, 2020-ban 6,8% volt¹; a 16-24 éves korosztályon belül középfokú végzettség nélkül ténylegesen lemorzsolódottak aránya a 2014/2015. tanévben 7,2%, a 2017/2018. tanévben 6,7%, míg a 2018/2019. tanévben 6,6%, a 2019/2020. tanévben 6,1% volt².
- Az **EFOP-3.1.5-16 „A tanulói lemorzsolódással veszélyeztetett intézmények támogatása” projekt keretében az esélyteremtést szolgáló** Intézményi Komplex Cselekvési Tervek (2020-2023) elkészítését a 2019/2020. tanévben az iskolai lemorzsolódás megelőzését támogató műhelysorozat - akkreditált pedagógus-továbbképzések – intézményfejlesztési területekre koncentrált felkészítései (88 műhelyalkalmon 1541 pedagógus) támogatták.
- Az iskolai erőszak megfékezése, megelőzése érdekében 2020-ban létrejött az iskolaórség, a nyugodt szakmai, pedagógiai munka feltételeinek biztosítása érdekében.
- Az **EFOP-1.4.4-17 BARI SHEJ – NAGYLÁNY - FÁTĀ MÁRÉ Roma lányok iskolaelhagyásának megelőzése** program a hátrányokkal küzdő 10-18 éves általános iskolás vagy középiskolás roma lányok fejlesztését szolgálja. Cél, hogy minél több roma lány folytassa a tanulmányait a nyolc általános iskolai osztály elvégzése után is. További cél a lemorzsolódással veszélyeztetett lányok tanulási motivációjának és családjaik tanulást szorgalmazó magatartásának erősítése. A program 2015 ősztől működik hazánkban. A hazai finanszírozású Pilot programok segítségével legalább 750 lányt sikerült elérni a leghátrányosabb helyzetű településeken. A hazai program folytatásaként, uniós finanszírozással az EFOP-1.4.4-17 Bari Shej – Nagylány – Fata Máré című konstrukcióban, 24 hónapos futamidővel 87 nyertes szervezet valósította meg tevékenységét. Jelen feltételek mellett legalább 1 800 hátrányokkal küzdő fiatal lány fejlesztése támogatása történik meg.
- A Kormány célul tűzte ki a korai iskolaelhagyók számának csökkentését, mely cél eléréséhez az **Útravaló ösztöndíjprogram** is hozzájárul. A program egyedi célként tűzte ki a végzettség nélküli iskolaelhagyás csökkentését, a hátrányos helyzetű tanulók végzettségi szintjének növelését, valamint a minőségi oktatáshoz, neveléshez és képzéshez való hozzáférés biztosítását. Az „Útravaló ösztöndíjprogram” összetett támogató, segítő, tanulást motiváló rendszer, melyben a tanuló és a tanuló iskolai előrehaladását segítő mentor vesz részt.
- A **roma szakkollégiumok** célja egyrészt, hogy szakmailag jól felkészült cigány értelmiségi réteg tudjon közéleti szerepet vállalni a jövőben, támogatva és segítve a hazai roma nemzetiségű emberek felzárkózását. Másrészt, hogy a diploma megszerzésével a munkaerőpiacon eséllyel tudjanak elhelyezkedni a hátrányos helyzetű, köztük roma

¹ Forrás: Oktatási Hivatal, Lemorzsolódás megelőzését szolgáló korai jelző- és pedagógiai támogató rendszer 2017-2020

² Forrás: KIR tanulói nyilvántartás adatait, Oktatási Hivatal,

származású hallgatók. A 2019/2020-as tanévben 327 fő kezdte meg tanulmányait a roma szakkollégiumokban. 2011 óta több mint 400 fő hallgató szerzett BA, vagy MA diplomát. 2019-ig uniós források biztosították (EFOP-3.4.1-15, VEKOP-7.4.1-16) a szakkollégiumok működését. 2018-tól a magyar nemzeti költségvetésben 140 millió Ft, 2019-ben 550 millió Ft, 2020-ban 546 millió Ft áll rendelkezésre a szakkollégiumok szakmai és működési támogatására.

A foglalkoztatás, képzés, gazdasági integráció

szociális szövetkezetek támogatása – társadalmi célú vállalkozások ösztönzése – közfoglalkoztatottak versenyszférában való elhelyezkedésének ösztönzése – aktív munkaerőpiaci eszközök - Út a munkaerőpiacra - Kisgyermeket nevelők munkaerőpiaci visszatérésének támogatása

- A Kormány évente megerősíti szándékát a **szociális szövetkezetek működésének támogatása** tekintetében. A közfoglalkoztatás alapjain szerveződő szociális szövetkezetek elsősorban a hátrányos helyzetű települések járási startmunka programjainak értékteremtő, termelő tevékenységet folytató projektjeire építve alakultak. Jelenleg a közfoglalkoztatás alapjain 263 megalakult szociális szövetkezet működik az országban. Ezek a szociális szövetkezetek a munkahelyteremtés forrásai olyan területeken, ahol a hagyományos „befektetői” vállalkozói struktúrák nem minden esetben jelennek meg. A szociális szövetkezetek legfontosabb helyi partnerei a települési önkormányzatok, amelyek meghatározó szerepet töltenek be a szövetkezetek működtetése során felmerülő likviditási problémák, adminisztratív feladatok kezelésében.
- A „**Fókuszban az önkormányzati tagsággal rendelkező szociális szövetkezetek**” (Fókusz) támogatási program keretében jelenleg 172 kedvezményezett szociális szövetkezet valósítja meg pályázati programját, 1 140 fő hátrányos helyzetű ember munkaviszonyban történő foglalkoztatásával. Ezen szervezetek olyan kapacitás és erőforrás-hiányos területeken képesek fenntartható megoldásokat biztosítani, amelyek a hagyományos üzleti szereplők számára nem, vagy kevésbé vonzóak. A fejlesztések valóban a leghátrányosabb helyzetű embereket érik el, azonban a szociális szövetkezeteknek a gazdasági életképességük biztosítása mellett továbbra is jelentős kihívást jelent a foglalkoztatási lehetőségek hosszú távú fenntartása. A foglalkoztatási célok eléréséhez szükséges fejlesztés komplex – szakpolitikákon átívelő – megközelítést igényel, a gazdasági élet és a helyi társadalom szereplőivel strukturált együttműködést tesz szükségessé, miközben a tevékenységeket oly módon kell megszervezni és működtetni, hogy azok hosszútávon hozzájáruljanak a szociális szövetkezetek fenntarthatóságához.
- A foglalkoztatáspolitikáért felelős miniszter döntése alapján 2016-ban elindult a „**Közfoglalkoztatásból a versenyszférába**” program, amelynek célja az volt, hogy a kellő motivációval, szakképzettséggel rendelkező, munkára kész és képes személyek ne a közfoglalkoztatásban vegyenek részt, hanem a versenyszférában helyezkedjenek el, ezzel is elősegítve a teljes foglalkoztatás elérését. A program keretében biztosított elhelyezkedési juttatás a közfoglalkoztatottat a versenyszférában történő mielőbbi elhelyezkedése ösztönzi. 2018. november 1-jétől az elhelyezkedési juttatás összege a korábbi mértékének kétszeresére, 45 600 forint/hó-ra emelkedett, továbbá elhelyezkedési juttatásra az a közfoglalkoztatott is jogosulttá vált, aki mezőgazdasági idénymunkában vett részt. Az adatszolgáltatás időpontjáig több mint 17 000 fő vette igénybe az elhelyezkedési juttatást, és helyezkedett el az elsődleges

munkaerőpiacon. A program keretében munkaerőpiaci szolgáltatások is biztosítva voltak (pszichológiai, álláskeresési tanácsadás, munkatanácsadás stb.), amelyek növelték a közfoglalkoztatottak önbizalmát, motivációját, mindezek elengedhetetlenek a sikeres és eredményes álláskereséshez. Csupán a munkaerőpiaci szolgáltatásoknak köszönhetően 2018-ban 6 733 fő, 2019-ben 8 904 fő, 2020-ban 1 388 fő, tehát eddig több mint 17 ezer közfoglalkoztatott helyezkedett el. A program 2020. december 31-én lezárult.

- A **GINOP-5.1.1 és a VEKOP-8.1.1 „Út a munkaerőpiacra”** kiemelt projektek a munkaerőpiaci szempontból hátrányos helyzetű csoportok tartós elhelyezkedési esélyeinek növelését, illetve a nyílt munkaerőpiacra való visszatérését segítik elő kizárólag aktív munkaerőpiaci eszközök segítségével, munkaerőpiaci szolgáltatások, tanácsadás, elhelyezkedést és vállalkozóvá válást segítő támogatás és képzések személyre szabott, komplex csomagba rendezése révén. A kiemelt projektek 2015 októberétől, illetve decemberétől valósulnak meg, pénzügyi keretük 246,61 Mrd illetve 18,21 Mrd forint³ A felhívások célja olyan projektek megvalósítása, amelyek egyrészt az álláskeresők, különösen az alacsony iskolai végzettségűek foglalkoztathatóságának javítását, nyílt munkaerő-piaci elhelyezkedését szolgálják a foglalkoztatást támogató eszközök hatékonyságának javítása mellett, másrészt a közfoglalkoztatásból a versenyszférába való átlépést kívánják elősegíteni azon közfoglalkoztatottak esetében, akik képessé tehetők és készek munkát vállalni a versenyszférában. A programok eredményei 2021. február végéig: a programokban résztvevők száma 219 186 fő, a projektek keretében támogatott foglalkoztatásban részesülők száma 169 532 fő.
- A **társadalmi vállalkozások erősítésével** olyan társadalmi célokkal összefüggő fenntartható munkalehetőségek létrehozása a cél, amelyek nagyrészt hátrányos helyzetű munkanélküliek számára biztosítanak jövedelemszerző tevékenységet. Ezen társadalmi cél - a munkahelyteremtési tevékenység - különösen fontos az alacsony munkaerőpiaci kereslettel rendelkező térségekben. A **GINOP-5.1.3-16 „Társadalmi célú vállalkozások ösztönzése”** című felhívás keretében 170 társadalmi vállalkozás részére került támogatás megítélésre 6,949 Mrd forint összegben. 2017 márciusában jelent meg a **GINOP-5.1.7-17 „Társadalmi célú vállalkozások ösztönzése”** című felhívás, mely váltotta a GINOP-5.1.3 konstrukciót. A támogatásra rendelkezésre álló keretösszeg a GINOP – 5.1.7-17 konstrukcióban 18,094 Mrd forint volt 2020. év végén. Eddig az időpontig 358 szervezet részére 17,387 Mrd forint értékben került támogatás megítélésre, a kifizetések összege 10,192 Mrd forint volt. Az intézkedés ütemezetten halad, végrehajtási kockázatot nem hordoz. A GINOP-5.1.3-as konstrukcióban 1 449 új munkahely, a GINOP-5.1.7-17-es konstrukció esetében pedig 2 337 új munkahely teremtését vállalták a támogatottak, így vállalásuk mindösszesen 3 786 új munkahely létrehozása a szociális gazdaságban. A teremtett munkahelyek számáról tényadatok a záróbeszámoló alapján lesznek.
- 2019. augusztus 9. napjától pályázható a **„Kisgyermeket nevelők munkaerőpiaci visszatérésének támogatása” c. projekt (GINOP 5.3.11-18)**, melynek célja, hogy a szülők a gyermekvállalási szabadságot követően közvetve, egyszerűen juthassanak támogatáshoz a napközbeni gyermekellátás igénybe vételéhez, amennyiben a településen nem áll

³ 2021. májusi adat

rendelkezésre önkormányzati bölcsődei vagy mini bölcsődei férőhely. A program keretében a családi vagy munkahelyi, illetve a nem önkormányzati fenntartású bölcsődei vagy nem önkormányzati fenntartású mini bölcsődei szolgáltatás igénybevételéhez legfeljebb havi 40 ezer forint támogatást kaphatnak a munkába visszatérő szülők. A normatív, adómentes támogatást minden olyan 3 éven aluli gyermek szülője igénybe veheti, aki a fent említett bölcsődei ellátások valamelyikébe kerülő gyermeket nevel és munkavállalóként vagy önfoglalkoztatóként munkába áll. A pályázati felhívás keretösszege a kevésbé fejlett régiókban 3 Mrd Ft, ami előreláthatólag 3-4 ezer munkaerőpiacra visszatérő szülő támogatásához járulhat hozzá. A Közép-magyarországi Régióban a program 1,95 Mrd forintból valósul meg hazai forrásból. A projekt 2021. február végéig országsszerte közel 3 090 kisgyermeket nevelő szülő munkába visszatéréshez járult hozzá.

Egészségügy

alapellátás és népegészségügy rendszerének átfogó fejlesztése – lakóhelyközeli egészségügyi szolgáltatások körének növelése – egészségműveltség fejlesztése – életkorhoz kötött védőnői szűrővizsgálatok bevezetése – komplex népegészségügyi szűrések - szenvedélybetegségek elleni küzdelem – pályaválasztást támogató ösztöndíj program ápolók részére

- A Kormány a Partnerségi Megállapodásban célul tűzte ki az egészségügyi ellátórendszer prevenciós funkcióinak fokozását, valamint a lakosság egészségtudatosságának növelését és az egészség fejlesztését. A cél elérését a Kormány – többek között - az egészségügyi alapellátás üzemeltetői és fenntartói együttműködésével tervezi megvalósítani az **EFOP-1.8.2-17, VEKOP-7.2.3-17 „Az alapellátás és népegészségügy rendszerének átfogó fejlesztése”** felhívásban foglalt feltételek mentén. A Kormány vállalta, hogy min. 70 millió forint, max. 150 millió forint vissza nem térítendő támogatásban részesíti a pályázókat a rendelkezésre álló forrás erejéig. A lakosság egészségtudatos magatartásának kialakítása és a betegségek, valamint az egészség-kockázatok korai felismerésének érdekében fontos, hogy az alapellátás szerves részévé tegyünk a népegészségügyi, preventív célú szolgáltatásokat is. A praxisközösségek, melyek területenként jelenthetnek házi orvosi, házi gyermekorvosi és egyes praxisközösségeket, összekapcsolva a védőnői hálózattal népegészségügyi, prevenciós feladatokat ellátva csökkenthetik a betegbeáramlást a rendszerbe, valamint növelik a terápiás együttműködés szintjét.
- **Az életkorhoz kötött védőnői szűrővizsgálatok bevezetése 2017. szeptember 1-től jogszabályban rögzített, a szülők és a védőnők alkalmazzák a szülői megfigyelésen alapuló kérdőívet.** A tervezett szűrésekből 95,4%-ban került kitöltésre és a védőnőnél rögzítésre szülői kérdőív. Teljes körű védőnői szűrésben résztvevő gyermekek aránya 94,5% volt. Az utóbbi években nagymértékben, az elvárásokat jóval meghaladva teljesült a szülői kérdőívek kitöltésének aránya. Ez a szülői kompetencia nagymértékű javulását mutatja, amely kifejezett célja volt a **Kora gyermekkori Program**nak. A házi orvos a hozzá irányított gyermekeknek 28%-át küldte tovább az egészségügyi szakellátásba vagy a pedagógiai szakszolgálathoz vizsgálatra. Az így továbbküldött gyermekek 74,2%-a kapott lehetőséget 1 hónapon belül a szakellátásban vizsgálatra.
- A **„Felzárkózó települések”** hosszú távú programjában nevesített településeken zajló **„Helybe visszük a vizsgálatokat”** program a Magyar Máltai Szeretetszolgálattal, az érintett

önkormányzatokkal, kormányhivatalokkal, házi orvosokkal, a területi ellátási kötelezettséggel rendelkező egészségügyi szolgáltatókkal (kórház), az Egészségfejlesztési Irodákkal, a Gottsegen György Országos Kardiológiai Intézettel szoros együttműködésben valósult meg. A 2020-as évben: a „Felzárkózó települések” hosszú távú programjának megalapozásáról szóló 1404/2019. (VII. 5.) Korm. határozatban és a 1426/2019. (VII. 26.) Korm. határozatban nevesített 31 településen 2 740 fő vizsgálata, a gazdaság élénkítés keretében nevesített 50 településből 2 településen 261 fő vizsgálata, egyéb programok keretében - a kormányhivatalok, egészségfejlesztési irodák, egészségfejlesztési tevékenységet végző alapítványok programjaihoz csatlakozva - összesen 29 helyszínen 2 079 fő vizsgálatba vonása történt meg. A járványügyi veszélyhelyzet alatt, a közép-magyarországi régióban az egészségfejlesztő buszok – szűrések végzésével - részt vettek a COVID-19 elleni védekezésben.

- Az **EFOP-1.8.0-VEKOP-17 az „Egészségügyi ellátórendszer szakmai módszertani fejlesztése”** c. kiemelt projekt keretében 2018. február 1-től indult a „Koraszülést megelőző és optimális magzatfejlődést támogató modellprogram” (továbbiakban: modellprogram). A koraszülöttség, kis súlyú újszülöttek arányának előfordulásában jelentős területi egyenlőtlenség feltárására kutatás zajlott. A modellprogram az országban három célterületen (Borsod-Abaúj-Zemplén megye, Somogy megye, Budapest X. XVII. és XVIII. kerület) került megvalósításra, ahol a koraszületés előfordulási gyakorisága, a veleszületett fejlődési rendellenesség gyakorisága az országos átlag feletti. A kutatások eredményeként célzott intervencióra került sor, melynek első lépéseként elkészült a koraszületés prevenció módszertana. A program során az ellátórendszerben dolgozók szakmai ismereteinek naprakésszé tétele, bővítése hozzájárul a várandósgondozás, illetve egészségügyi ellátás minőségének javulásához a képzések által. A projekt keretében megtörtént a védőnők felkészítése az egészséges családi életet támogató széleskörű egészségfejlesztési tevékenységre, illetve sor kerül ezeknek a feladatoknak az integrálására az alapfeladatok közé, kiemelt figyelmet fordítva a gyermekvállalás időszakára. A szülők támogatását az egészségneveléshez és gondozáshoz elsősorban a védőnők biztosították, a kommunikációs anyagok ehhez nyújtottak számukra segítséget. Így még eredményesebben tudták a szakemberek feladataikat ellátni, a gondozás kapcsán adódó szükségleteket és igényeket felmérni és a család lehetőségeihez mérten személyre szabott támogatást nyújtani. Az átadott ismeretek pedig hiteles forrásból származók, időszerűek, releváns eredményeken alapulók. A szakmai anyagok széles körben hatékonyan bizonyultak olyan családok esetében is, akik egyébként nem tudnak hozzáférni egészségfejlesztő tájékoztatókhoz, ismertető anyagokhoz. A tájékoztatók segítik a védőnők és egészségfejlesztők munkáját is.
- Az **EFOP-2.2.0-16-2016-00002 „Gyermek és ifjúságpszichiátria, addiktológiai és mentálhigiénés ellátórendszer infrastrukturális feltételeinek fejlesztése”** c. projekt (keretösszege 8,72 milliárd forint) alapvető célja a 18 év alatti lakosság lelki egészségi állapotának javítása, a gyermek- és ifjúságpszichiátriai, addiktológiai és mentálhigiénés ellátórendszer fejlesztése és a korszerű, költséghatékony működtetés feltételeinek kialakítása. A fejlesztés keretében továbbá tervezett a gyermekek és fiatalok mentális egészségét támogató új ellátási formák kialakítása, ezekhez fenntarthatósági és finanszírozási modell, továbbá mobil-gyermekmentálhigiénés teamek létrehozása, melyek segítségével a régió

kistelepüléseikre helybe lehet vinni a szükséges mentálhigiénés, diagnosztikus korai észlelést és azonosítást segítő, valamint a terápiás programba vont gyermekek és fiatalok gondozását támogató és terápiás kapacitásokat. Ezen teamek fontos szerepet kapnak az akut krízisek (öngyilkosság, drogfogyasztás) helyszíni menedzselésében, megelőzésében és prevenciók programok kidolgozásában is. A kiemelt projekt 13 intézményi helyszínen, országosan fejleszti a szakterület egészségügyi infrastruktúráját. Mintegy 1800 fő szakember továbbképzésével biztosítja a minőségi ellátást, továbbá az alapellátás, családsegítők, gyermekvédelmi szolgálatok és egyéb, civil/közösségi szolgáltatók összekapcsolásával, helyi szakmai teamek megerősítésével, szakmai módszerek és eszköztár kialakításával támogatja a mentális problémával érintett gyermekek és fiatalok korai kezelésbe vételét.

- A **magyarországi kötelező védőoltási rendszer** eredményei világviszonylatban is kimagaslók. A rendszer a rendkívül magas átoltottság révén hozzájárul a védőoltással megelőzhető fertőző betegségekkel szembeni védekezéshez, a hazai járványügyi biztonság fenntartásához. Míg a szűrés lehetőséget biztosít arra, hogy korán felfedezésre kerüljön a rákmegelőző vagy rákos elváltozás, addig a méhnyakrák elleni védőoltással már a betegség kialakulását okozó HPV-fertőzés válik megelőzhetővé. A **humán papillomavírus elleni védőoltás** 2014 ősztől a Nemzeti Immunizációs Program része. Az önkéntes térítésmentes védőoltást az általános iskola 7. évfolyamába járó, 12. életévüket betöltött leányok számára a szülők/gondviselők térítésmentesen igényelhetik, az oltás beadását iskolai kampányoltás keretében kell megszervezni. A védőoltás elsődleges célja a méhnyakrák megbetegedések és halálozások megelőzése. A 2018/2019-es tanévben az országos igénybevételi arány 81,8%, majd a 2019/2020-as tanévben 83,5% volt. A lányok HPV oltásához illeszkedő szűrési ciklus és metodika alapján, az **EFOP-1.8.1-VEKOP-15-2016-00001 „Komplex népegészségügyi szűrések”** kiemelt projekt ráemelés keretében, 2020 őszen megkezdődött a HPV oltás 7. osztályos korcsoportba tartozó fiúkra való kiterjesztése. Ennek eredményeként a HPV okozta fej-nyak daganat kialakulásának kockázata, és az általuk okozott halálozás mindkét nemből nagymértékben megelőzhető, csökkenthető.
- Az **„Ápoló tanulók részére pályaválasztást támogató ösztöndíjas program” (EFOP-1.10.1-VEKOP-16-2016-00001) ösztöndíjas program** a kialakított ösztöndíjrendszer révén az elhivatott egészségügyi szakdolgozók létszámának növelése és a humán erőforrás-utánpótlás ösztönzése érdekében az egészségügyi szakképesítés megszerzését, és az azt követő hazai munkavállalást segíti elő. A projekt tervezett befejezési dátuma: 2022. március 31. A program keretében legalább 3 200 egészségügyi szakdolgozói hivatást választó (a pályázati felhívásban meghatározott, érettségi végzettségre épülő iskolarendszerű egészségügyi OKJ képzéseiben résztvevő, nappali és esti tagozatos) tanuló kaphat ösztöndíjat. Az ösztöndíj mértéke 3,01 tanulmányi átlagtól havonta nettó 40 000 forint. [Eredmények 2020.12.31-ig:](#)
6 ösztöndíjas pályázati ciklus (7 ösztöndíjas pályázati felhívás) zárult le, melynek eredményeképpen 3 214 tanulóval összesen 3 821 szerződés jött létre. Közel 1.400 millió forintnyi ösztöndíj került folyósításra. Mintegy 2.865 fő szerezte meg sikeresen az ösztöndíjjal támogatott szakképesítését. A már végzett ösztöndíjasok közül igazoltan közel 1.975 fő helyezkedett el és dolgozik a megszerzett szakképesítésének megfelelő munkakörben, valamely hazai közfinanszírozott egészségügyi szolgáltatónál.

Területi hátrányok csökkentése, lakhatás

Kedvezményezett Települések Gazdaságélénkítő Programja – Magyar Falu Program –Felzárkózó települések

- A kedvezményezett térségek gazdasági hátrányának csökkentését, a helyben élő munkanélküli lakosság ismételt munkába vonását, a helyi foglalkoztatás bővítését célzó **Kedvezményezett Települések Gazdaságélénkítő Programja** (a továbbiakban **GÉP** program) 2019. év őszén indult 50 település részvételével, amelyhez a Kormány döntése értelmében a 2020. évben további 50 település csatlakozott. A program finanszírozása érdekében a közfoglalkoztatásra biztosított 2019. évi Start-munkaprogram kiadási előirányzatból 8 milliárd Ft került átadásra a XIV. Belügyminisztérium fejezetben e célra létrehozott „Felzárkózó települések” hosszú távú programjának támogatása fejezeti kezelésű előirányzatba. Összességében megállapítható, hogy a programra kijelölt 100 településből 57 település fejlesztését támogatta a BM 10,676 milliárd Ft támogatási összeg biztosítása mellett, amely a fejlesztések megvalósítását követően 216 fő nyílt piaci foglalkoztatását teszi lehetővé. A támogatott fejlesztések igen változatos képet nyújtanak, hiszen a települések egyedi gazdasági, munkaerő-piaci, infrastrukturális lehetőségei, a helyi vagy környékbeli igények, a tájegység környezeti, gazdaságföldrajzi jellemzői, a helyi hagyományok és munkakultúra egyaránt meghatározták a fejlesztések irányát.

A **Folyóvíz program „Fapados fürdőszoba”** Szabolcs-Szatmár-Bereg megye egyes komplex programmal fejlesztendő településein valósult meg. A program megvalósításához szükséges forrás 4 település részére került biztosításra összesen 200,08 millió Ft összegben. A támogatott tevékenység során a rászoruló családok részére, összesen 127 magántulajdonban lévő ingatlanban, az ivó- és szennyvíz bekötővezeték kiépítése, továbbá 1,5 m²-es fürdőhelyiség kialakítása, továbbá a fürdőszobával határos másik helyiségben, a közös falfelületre kéttálcás mosogató kiépítése valósult meg.

- A 2019. évben indult **Magyar Falu Program** az ország lakosságának több mint 30 %-át (3 150 233 fő), a települések több mint 91 %-át érinti. Legfontosabb célkitűzése a kistelepülések népességmegtartó erejének növelése, a kistelepülési életforma erősítése, és a vidéki lakhatási lehetőségek segítése. A Magyar Falu Program bevezetésével egyedülálló, célzott kormányzati beavatkozás történt az 5000 fő és ez alatti állandó lakosságszámú településeken. A Magyar Falu Program során megvalósul a kistelepülések hátrányainak enyhítése, többek között az alapvető szükségletek kielégítését segítő szolgáltatásokhoz, közszolgáltatásokhoz való hozzájutás biztosítása, illetve olyan fejlesztések megvalósítása, amelyek vonzóvá teszik az ott élők, illetve a letelepedni szándékozók számára ezen településeket, esélyt adva a jövőben a népesség növekedésére is. A Magyar Falu Program a pályázatokon keresztül megvalósuló támogatási rendszerrel, a Falusi Útalap keretében a mellékúthálózat fejlesztésével és a „**falusi CSOK**” **bevezetésével** segíti a kistelepüléseken élők életkörülményeinek folyamatos javítását. A Magyar Falu Program pályázati rendszere a 2020-as évben 21 célterületre kiterjedő fejlesztési lehetőséget biztosított az 5000 fő és ez alatti települések részére. Az egyes alprogramok szorosan összefüggnek egymással, így segítve a kistelepülésen élők életminőségének javítását. Az önkormányzatok esetében a pályázati kiírások, az egyházak esetében a felhívások 100 %-os támogatási intenzitással,

vissza nem térítendő támogatásként, 100 %-os támogatási előleggel kerültek kiírásra a Magyar Államkincstáron keresztül. A Magyar Falu Program fokozódó népszerűségét jelzi, hogy 2020. évben a beadott pályázatok száma, valamint a pályázó települések száma is nőtt a Program első évéhez viszonyítva. A pályázásra jogosult 2874 település több mint 98%-a nyújtott be pályázatot valamely pályázati kiírásra vagy felhívásra, ez alapján elmondható, hogy nagyfokú igény mutatkozik a valódi, helyi igényekre reagáló fejlesztések iránt. A tavalyi évben közel hatezer nyertes pályázaton osztozhattak hazánk 5000 lélekszám alatti települései, melynek eredményeként mintegy 75 milliárd forint vissza nem térítendő forráshoz jutottak.

- A 2019-ben 31 településen elindult **„Felzárkózó települések” program** egy települési szintű, integrált felzárkóztató program, amely a lehető legszélesebb eszközrendszerrel a gyermekekre fókuszál, a fogantatástól egészen a foglalkoztatásig. A Jelenlét program megoldást kínál a kora- és kisgyermekkor, az iskoláskori, foglalkoztatási beavatkozásoktól az egészségügyi és lakhatási elemekig. A „Felzárkózó települések” hosszú távú programja során a 300 legnehezebb helyzetű település szakaszosan kerül bevonásra az Magyar Máltai Szeretetszolgálat szakmai irányításával, karitatív, civil és egyházi szervezetek megvalósításában. A végrehajtás szakmai támogatását a 2019. május 1-jétől a társadalmi felzárkózási területet is irányító Belügyminisztérium biztosítja.

A program a 1186/2020. (IV. 28.) Korm. határozat értelmében 2020 júliusától folytatódott, további 36 település bevonásával, és az eredeti 8 megvalósító szervezet mellett újabb 10 egyházi és civil szervezet közreműködésével. A már bevont 67 településen 73,5 ezer ember él, és 1300 gyermek születik évente, a születési arányszám pedig 2,5-szerese az országos átlagnak (23 ezrelék). A 300 település kiválasztása egy komplex, a foglalkoztatási, iskolázottsági, lakhatási, jövedelmi, bűnözési viszonyokat és a korszerkezetet egyaránt figyelembe vevő mutató segítségével, a KSH-val együttműködve történt. A települési programok megvalósítása a helyi adottságok feltárásán, szakmai jelenlétben, vagyis Jelenlét programon, és egyedi helyzetfelmérés szerint kialakított komplex beavatkozásokon alapul. A „Jelenlét” átfogó célja a leszakadó települések szociális- és infrastrukturális ellátottságának fejlesztése, és az ott élő emberek és közösségek életében pozitív, előremutató változások előidézése, a szükséges szakmai tudás, támogatások és szolgáltatások biztosítása, ezek beépítése a helyi települési-, és térségi közigazgatási rendszerbe és közösségi folyamatokba. Az első egy évben számos intézkedés valósult meg, elsősorban kora gyerekkori fókusszal egészségügyi területen, ill. a lakhatási körülmények javítása érdekében. Az első körben bevont 31 településen zajló helyi szakmai munka támogatását 2 milliárd forint szolgáltatta 2019-ben és 2020 első félévében. 2020-ban további 36 település kapcsolódott be a munkába karitatív, egyházi és civil szervezeteken keresztül, amely munka folytatására 4 milliárd forint hazai forrás állt rendelkezésre idén júliustól jövő év végéig a 67 település fejlesztési feladataira.

Bevonás, szemléletformálás, diszkrimináció elleni küzdelem

roma nemzetiségi támogatások – rendőrség biztonságra nevelő programjai - Iskolai bűnmegelőzési tanácsadói program – Ovi-Zsaru program - kapcsolati erőszak és emberkereskedelem áldozatait

- A **roma nemzetiségi** szakterület kezelésében lévő **költségvetési előirányzatok** jelentős mértékben forrásul szolgálnak azon támogatásoknak, melyek elősegítik, a roma nemzetiségi közösséghez tartozók törvényben biztosított egyéni és közösségi jogai, érdekei kifejezésre jussanak. Így különösen hozzájárulnak a roma nemzetiségi közösség önazonosságának megőrzéséhez, az anyanyelv, történelmi hagyományok, valamint szellemi és tárgyi emlékeik ápolásához, országos, helyi vagy regionális jelentőségű kulturális autonómia megvalósításához, nyelvi és kulturális identitáshoz kötődő meghatározó programok, rendezvények szervezéséhez. További cél a nemzetiségek kulturális autonómiáját megvalósító intézményrendszer fejlesztése, valamint a szomszédos országokkal kötött megállapodások alapján működő stratégiai tervek, partnerségi megállapodások ajánlásaiban megfogalmazottak teljesítése.

A roma nemzetiségi támogatások előirányzat kerete 2020-ban 657, 9 millió Ft volt, amelyből 610 millió Ft nemzetiségi pályázatok keretében került felhasználásra. Ez a keret támogatást biztosít a roma civil szervezetek működéséhez, a roma szervezetek és nemzetiségi önkormányzatok kulturális kezdeményezéseinek, programjainak támogatására, nyelvi környezetben megvalósuló gyermektáboroztatásra, a roma nemzetiségi nyelvoktatásban résztvevő pedagógusok képzésének, továbbképzésének támogatására.

A Roma nemzetiségi pályázatot eredményeként: a roma civil szervezetek működésére 200 millió Ft felosztására került sor, melyből 217 roma szervezet részesült. A roma nemzetiségi kulturális rendezvények és programok keretében 150 millió Ft felhasználásával 439 program megvalósításához tudunk hozzájárulni. A roma gyermekek nyelvi környezetben megvalósuló táboroztatására 250 millió Ft került meghirdetésre, amelyből 286 táborozási programot tudunk segíteni, ezzel több, mint 5000 gyermek nyári szabadidős programban való részvételéhez nyújtottunk segítséget. A roma nemzetiségi oktatásban résztvevő pedagógusok továbbképzési programjaira 10 millió Ft-ot fordítottunk, ebből 5 egyetemi háttérrel rendelkező pedagógus továbbképzéshez nyújtottunk támogatást. Az egyedi támogatások keretében a roma nemzetiségi színházak működési támogatására 11 millió Ft támogatás került biztosításra.

- A **rendőrség biztonságra nevelő iskolai programjai a DADA és az ELLEN-SZER.**
A középiskolásokat célzó ELLEN-SZER program oktatásával kapcsolatos alapképzés keretében kerülnek megszólításra az újonnan kinevezett iskolai bűnmegelőzési tanácsadók is. Az általános iskolás alsó és felső tagozatos gyermekek részére kialakított **DADA program** foglalkozásai nem pusztán előadások, lényeges szerepe van a gyerekek által felvetett problémák megbeszélésének, a vitának, a szituációs és szerepjátékoknak, valamint egyéb konstruktív pedagógiai módszereknek. A DADA készség- és képességfejlesztő, helyes önértékelésre nevelő, önbecsülést építő program. Célja, hogy a gyermekek mindenkor felismerjék a veszélyhelyzeteket, meg tudják különböztetni a pozitív és negatív befolyásolókat, ki tudják számítani döntéseik, cselekedeteik következményét, eredményét, továbbá képesek legyenek ellenállni még a kortársaiktól érkező csábításnak, kínálásnak is, és konfliktushelyzeteiket úgy oldják meg, hogy abból kikerülve ne érezzék vesztesnek magukat.

A foglalkozások változatosságához hozzájárul a médiumpedagógia is: bizonyos témákat kisfilmek segítségével dolgoznak fel. Az oktatás meghatározott tananyag szerint folyik, eltérés csak a gyermekektől érkezett kérdésekből, reakciókból, illetve a helyi sajátosságokból adódhat. A program foglalkozásait az Országos Rendőr-főkapitányság egyenruhás állománya tartja. A 2019/2020-as tanévben a DADA programban az ország 160 települése 297 iskolájának 1008 osztályából 21 243 gyermek vett részt, akiket 139 rendőr oktatott.

A 2020. évben az ORFK Bűnügyi Főigazgatósága az iskolai programok hatékony működtetése érdekében kiadta „A DADA program működtetésére”, valamint „Az iskolai bűnmegelőzési tanácsadói hálózat működtetésére” című Intézkedési terveket.

- Az **ELLEN-SZER** program a középiskolás, ajánlottan a 9. és 10. évfolyamos fiatalok részére készült, amely alkalmazható minden iskolatípusban. Az oktatást kizárólag felsőfokú végzettséggel rendelkező, legalább 2 éves ifjúságvédelem területén szerzett gyakorlattal rendelkező hivatásos tiszt oktathatja. A program főbb céljai az önálló gondolkodásra nevelés, a kritikai gondolkodás kialakítása, a csoportban működés megtanulása, az egyéni felelősség szerepének megmutatása, a döntési képesség és a rendszerben gondolkodás, a szociális kompetenciák, az empátia és az érzelmi intelligencia fejlesztése, a fiatalok értékrendjének a társadalom számára is hasznos formálása. A program alaptétele, hogy emelje a fiatalok biztonságát a legsúlyosabb devianciákkal, a bűnözéssel és a szerfogyasztással szemben. Tudatosítsa bennük, hogy a bűncselekményekkel szemben fel lehet és kell lépni, ne tűrjék el, hogy áldozat válják belőlük, kérjenek segítséget, illetve áldozattá válásuk elkerülése érdekében alkalmazzák az oktatás során megismert technikákat. Kiemelt prioritás még az internet veszélyeinek tudatosítása, és a biztonságos online jelenlét feltételeinek elsajátítása. Az ELLEN-SZER program oktatói létszámában lényeges változás nem történt. A 2019/2020-as tanévben az ELLEN-SZER programban országosan 27 település 46 iskolájának 103 osztályából 2675 diák vett részt, akiket 32 rendőr oktatott.
- **Iskolai Bűnmegelőzési Tanácsadói** program (IBT) keretében a 2019/2020 tanévben 107 település 250 középfokú oktatási intézménye vett részt a programban. A 106 IBT tanácsadó összesen 4925 osztály 119 646 tanulóját vonta be a megelőzési tevékenységbe. Az iskolákban országos szinten 616 alkalommal történt intézkedés tanácsadói kezdeményezés alapján. Ezek jellemzően kábítószerfogyasztás, kisebb súlyú vagyon elleni cselekmények, könnyű testi sértések, zaklatások, illetve a gyermekvédelmi jelzőrendszer és a gyámhivatal értesítése kapcsán váltak szükségessé.
- Az **OVI-ZSARU** 2010-es bevezetése óta igen népszerű program, minden szinten széleskörű elismerést könyvelhet el. Azokban az óvodákban, ahol az OVI-ZSARU jelen van, az óvodapedagógusok véleménye alapján a program játékos, figyelemfelkeltő, közvetlen kommunikációja konstruktív, kiváló módszertani elemekkel rendelkezik. A szerepjátékra épülő feladatok során az új ismeretek, valamint a normakövető magatartás elsajátítására ad lehetőséget a gyermekeknek. A 2019/2020-as tanév során a programban országosan 396 település 596 óvodája vett részt, így a program 23 974 gyermekhez jutott el.
- Az **EFOP-1.2.5-16 „Biztos Menedék”** pályázat 1,85 Mrd forinttal támogatta a **kapcsolati erőszak és emberkereskedelem áldozatait segítő ellátórendszer komplex fejlesztését**. A pályázat eredményeképp átadásra került: 5 új krízisközpont, 7 új titkos menedékház, 19 új félutas ház (ebből 15 a kapcsolati erőszak és 4 az emberkereskedelem áldozatainak), 6

kríziskezelő ambulancia. A 2019. évi költségvetés 80 millió forintot biztosított az emberkereskedelem áldozatait segítő új védett szállás kialakítására. A biztosított forrásból egy 12 férőhelyes **védett szállás** és egy **krízislakás** kezdte meg 2020-ban a működését.

Koordináció és monitoring

felzárkózási stratégia indikátorrendszerének frissítése – szegregált telepeken élők folyamatos egészségmonitorozása - közfoglalkoztatási komplex monitoring rendszer - társadalmi párbeszéd, partnerségi fórumok – megyei szintű felzárkózási-politikai együttműködések támogatása – helyi esélyegyenlőségi programok

- **A Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia indikátor rendszerének frissítése:**
A Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégiában foglalt célok teljesülése, a programok, intézkedések megvalósulásának monitorozása érdekében 2012-ben egy több szintű nyomon követési rendszer került kidolgozásra. Ezek az indikátorok a stratégia tématerületeinek megfelelően a társadalmi változások nyomon követésére alkalmas makro mutatókat jelentenek, melyek a Központi Statisztikai Hivatal által a társadalmi felzárkózási szempontjából releváns adatgyűjtéseket (EU-SILC, Háztartási költségvetési és életkörülmény felvétel, Munkaerő-felvétel, lakossági egészségfelmérés) követően szerződés keretében évente frissülnek.
- **A felzárkózási stratégia nyomonkövetését célzó indikátorrendszer** éves frissítését a KSH elvégezte, az adatok átadásra kerültek a Belügyminisztériumnak. 5 új indikátor került bevezetésre, elsősorban a szociális védelemmel kapcsolatosan.
- **A Svájci Magyar Hozzájárulás** program keretében megvalósított **Alapellátás-fejlesztési modellprogram** során a **Debreceni Egyetem** és a **Nemzeti Egészségbiztosítási Alapkezelő** munkacsoportjai kialakítottak egy olyan monitorozási módszert, amely a szegregált telepeken élő romák egészségi állapotáról, egészségügyi ellátáshoz való hozzáféréséről képes megbízható adatokat szolgáltatni. A „**Szegregált telepeken élők rutin egészségstatisztikai rendszerbe épített folyamatos egészségmonitorozása**” egész országot lefedő tervezett projekt célkitűzése az, hogy hozzájáruljon a szegregált telepeken és szegregációval veszélyeztetett területeken élők egészségügyi ellátásának javításához, a 2019-es hazai adatok alapján értékelő egészségstatisztikai rendszert, s ennek részeként a korábban kidolgozott módszertan alapján a 2011-es és 2020-as indikátorok meghatározása, valamint az indikátorok időbeni változását értékelő mérőszámok kidolgozása és előállítás. A projekt célja továbbá a 2019-es adatokat prezentáló térinformatikai rendszer továbbfejlesztése, melynek eredményeképpen a 2011-es és a 2020-as év indikátorai és az időbeni változás mérőszámai is elérhetőek lesznek az estat.unideb.hu portálon keresztül, valamint a helyi döntéshozatalt támogató, indikátor alapú jelentések készítéséhez és felhasználásához szükséges módszertan kidolgozása és tesztelése.
- **A Semmelweis Egyetem Mentálhigiéné Intézete** által végzett „**Hátrányos helyzetű települések a Covid 19 után**” című kutatás célja az új típusú koronavírus járvány közvetlen és közvetett hatásainak vizsgálata a hátrányos helyzetű települések és társadalmi csoportok körében. A társadalmi vészhelyzetek kezelése érdekében a vizsgált csoportok társadalmi és gazdasági nehézségeinek beazonosítása helyi szakértők (szociális munkások, pedagógusok, civil szervezetek munkatársai), foglalkozástól függetlenül a helyi viszonyokat jól ismerő személyek segítségével történik. A kutatás vizsgálja a Gyerekesély - Tanoda, Gyerekház -

programok felhasználói körében beazonosítható megküzdési stratégiákat, valamint az érintett társadalmi csoportok életmódjában, életkörülményeiben bekövetkezett változásokat is. A vizsgálat két ütemben zajlott: az I. ütemben 2021. január 31-ig a járványhelyzet miatt kialakult gyakran előforduló szociális problémák beazonosítása történt, a II. ütemben 2021. február 1-től 2021. május 31-ig a meghatározott és beazonosított szociális következmények, a városi és rurális környezetben szükséges beavatkozásokra való javaslatlételre került sor.

- A **Közfoglalkoztatási portál** (<https://kozfoglalkoztatatas.kormany.hu/>) 2015 óta széleskörű információkat szolgáltat a közfoglalkoztatás rendszeréről. Tájékoztatást ad az aktuális és tervezett programokról, összegyűjti a közfoglalkoztatással kapcsolatos híreket, eseményeket és kutatási eredményeket. Mindezek mellett a portál lehetőséget biztosít a **közfoglalkoztatás jó gyakorlatainak bemutatására**, és felhívja a figyelmet a közelgő nyilvános eseményekre – pl. közfoglalkoztatási vásárok – is. A közfoglalkoztatással foglalkozó tudományos munkákban egyre többen és egyre gyakrabban hivatkoznak a portál információira. A közfoglalkoztatás főbb létszámadatait részletes területi bontásban (megyék, járások, települések szerint) térképes megjelenítésben, valamint ABC rendben is megtalálhatóak a portál aloldalán (<http://kozfoglalkoztatatas.bm.hu/>). (Ezen túlmenően az aloldal tartalmazza a közfoglalkoztatásban részt vevő foglalkoztatók listáját valamint a közfoglalkoztatás jó gyakorlatait is.). A „Jó gyakorlatok” bemutatásának és a tapasztalatcserének már évek óta jól működő eszközei az országos és megyei közfoglalkoztatási kiállítások, valamint a Start Plusz díjazás, amellyel évente a legjobban működő közfoglalkoztatási programokat jutalmazzuk.
- **EFOP-1.6.3-17 “Megyei szintű felzárkózás-politikai együttműködések támogatása a helyi esélyegyenlőségi programokhoz kapcsolódóan”** konstrukció alapvető célja megyei szintű koordinációs és konzultációs rendszer kialakítása. Részcéljai: Új együttműködések generálása területi szinten jelentkező, az esélyegyenlőséget és felzárkózást érintő speciális problémák megoldására, szolgáltatásihiányok kiküszöbölésére; megyei szinten a hátrányos helyzetű célcsoportokat érintő beavatkozások összehangolása; a megyék kapacitás és szervezetfejlesztése. 2021 februárjáig 18 megyében elkészült a Szolgáltatási Út Térkép és 13 Megyei Esélyteremtő Paktum. Folyamatosan üléseznek a Megyei Felzárkózási Fórumok és a fórumok munkacsoportjai.
- A többször módosított **egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (Ebktv.) 31. §-a** rendelkezik arról, hogy Magyarország települési önkormányzatainak öt évre szóló helyi esélyegyenlőségi programot kell elfogadniuk, amelyet két évente felülvizsgálnak. A **Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP)** öt évre szóló település szintű fejlesztési dokumentum. 2013-2018 közötti időszakban valamennyi települési önkormányzat rendelkezett hatályos helyi esélyegyenlőségi programmal. 2020-ban a fő feladata a 2. generációs HEP-publikálás teljesítése volt, országosan 3175 település rendelkezik Helyi esélyegyenlőségi programmal. 2020. december 31-ig publikált 2. HEP-ek száma: 3080 db (ez 97%). A helyzetelemzést segítő statisztikai típusú adatokat az Országos Területfejlesztési és Területrendezési Információs Rendszer (TEIR) szolgáltatja a települések részére. A tapasztalatok alapján került kifejlesztésre a TEIR HEP-segédlet része, amelynek adatai jelenleg egy „kattintással” települési szinten lehívhatóak és felhasználhatóak a helyi esélyegyenlőségi programhoz, jelentősen megkönnyítve ezzel az önkormányzatok adatgyűjtéssel kapcsolatos munkáját. A helyzetelemzés a statisztikai adatok alapján

azonosítható problémákon felül tartalmazza a csak helyben feltárható adottságokat is. Mindezekre válaszolva alkotja meg intézkedési tervét a település. Kidolgozásra kerültek az elmúlt öt év tapasztalatainak és az időközben bekövetkezett változásoknak figyelembevételével azok a **jogalkotási javaslatok** is, amelyek tovább segíthetik az önkormányzatok munkáját, és erősíthetik a célcsoportok helyzetének településszintű javítását, valamint a HEP-ek összehangolását több hasonló problémával küzdő települése vonatkozásában. A (2013-2020.) HEP intézkedései által megvalósított **esélyegyenlőségi jó gyakorlatok** gyűjtése folyamatosan történik, ezekből a HEP Osztály gyűjteményt állít össze, amelyek feltöltésre kerülnek a HEP szoftverbe.

- 2020-ban harmadik alkalommal került végrehajtásra a **háztartások pénzügyeire és fogyasztására** kérdező többévenkénti **nemzetközi felmérés (HFCS)**, amely részletes információkat szolgáltat a lakosság vagyoni helyzetéről és annak változásáról. A felvételben bevezetésre került az önbevalláson alapuló nemzetiségi hovatartozás kérdése is.

2. Beavatkozási területek szerinti áttekintés

A következőkben az intézkedések a különböző beavatkozási területek szerint szerepelnek. Az egyes intézkedések **címében (beleértve a felelősségre és forrásokra vonatkozó hivatkozásokat is)** a jobb beazonosíthatóság érdekében a **Kormányhatározat eredeti, változtatás nélküli szövege jelenik meg.**

A kormányhatározat rendelkezései szerint a jelentés elkészítéséhez a szakterületek adott év március 1-ig állítják össze tájékoztatóikat, így az adatszolgáltatás lezárásának is ez az elvi időpontja.

Jelen nyomonkövetési jelentés két évet ölel fel, az intézkedési terv végrehajtása során a 2020-ban elért eredményekről számol be, elvi időpontként, általánosságban 2021. március elsejére vonatkozóan. A beszámolókat készítő tárcák – adatgyűjtéseiktől, adatforrásaiktól függően – az ehhez az elvi időponthoz legközelebb eső adatokat közölték a jelentéshez.

2.1. I. Gyermek jól-lét területét érintő feladatok

Az MNTFS intézkedési terve 10, a gyermekek jól-létét szolgáló intézkedést tartalmaz, amelyek többek között a családi és a munkahelyi feladatok összeegyeztetését, a gyermekétkeztetés további kiterjesztését, bölcsődei ellátást biztosító férőhelyek további bővítését, a gyermekvédelmi észlelő- és jelzőrendszer további megerősítését, a gyermekbántalmazás visszaszorítását, a hátrányos helyzetű gyermekek esélyeinek javítását, a Tanodák, Biztos Kezdet Gyerekházak további működésének támogatását, és a hozzájuk kötődő szolgáltatások elterjesztését, fejlesztését szolgálják. Az MNTFS intézkedési tervében nevesített konkrét intézkedéseken kívül további intézkedések is szolgálják a célok megvalósítását.

Az intézkedések előrehaladását a következő táblázat tartalmazza:

Intézkedés kódja	Intézkedés rövid címe	Előrehaladás
I.1	Kora gyermekkori ellátások bővítése a család- és munka összeegyeztetése érdekében	B
I.2	Kora gyermekkori intervenció megerősítése	B
I.3.a	Védőháló a családokért	B
I.3.b	Kisközösségek fejlesztése	B
I.4.a	Ingyenes szünidei és intézményi gyermekétkeztetés kedvezményezett körének bővítése	B
I.4.b	Alapvető fogyasztási cikkek biztosítása szegény gyermekes családok számára	B
I.5	Tanoda programok működési feltételeinek biztosítása	B
I.6.a	A gyermekek veszélyeztettségének korai felismerése, korai beavatkozás	B
I.6.b	Szülői kompetenciák fejlesztése a veszélyeztetett gyermekek családban tartásának elősegítése érdekében.	A
I.6.c	Gyermekvédelmi szakellátás és család közötti együttműködés erősítése a szerhasználat megelőzése érdekében	A
I.6.d	A kollégiumi ellátás gyermekjóléti, gyermekvédelmi szerepének erősítése	B
I.7.a	A gyermekbántalmazás minden formájának visszaszorítása, pszichés támogatás	B
I.7.b	A gyermekbántalmazás minden formájának visszaszorítása, különösen a szexuális bántalmazásra	B
I.8.a	Integrált térségi gyerekprogramok támogatása a kedvezményezett járásokban	B
I.8.b	Integrált gyermekprogramok szakmai támogatása	B
I.9.a	Biztos Kezdet Gyerekházak és a "Jó kis hely" fejlesztésekhez szükséges infrastrukturális háttér biztosítása	B

I.9.b	Kistelepüléseken élő gyerekek esélyeinek növelése a Biztos Kezdet Gyerekházak szolgáltatásfejlesztésén keresztül	B
I.9.c	Biztos Kezdet Gyerekházak további működtetése	B
I.10	Újonnan létrehozott család- és gyermekjóléti szolgáltatási rendszer áttekintése	B

A	Megvalósult
B	A megvalósítás terv szerint halad
C	Megvalósítása késik a tervezetthez képest
D	Megvalósult módosított tartalommal
E	Módosított tartalommal/menetrendben valósul meg, az új terveknél jobb ütemben
F	Módosított tartalommal/menetrendben valósul meg, az új tervek szerint zajlik
G	Módosított tartalommal/menetrendben valósul meg, késik az új tervekhez képest
H	A tervek szerint később, nem a jelen intézkedési terv keretében kerül megvalósításra
I	Teljes egészében törlésre került

I.1. 2014 és 2016 között a bölcsődei férőhelyek száma több mint 1300-zal bővült, többek között a 19 új bölcsőde létrejöttének köszönhetően. * A családi napközis férőhelyek száma 2014 és 2015 között mintegy 300-zal bővült, majd 2016-ra 383-mal csökkent, ennek oka az új bölcsődei ellátási formák tervezett bevezetésével indokolható. Folytatni kell a gyermeknevelés és a munkavállalás összehangolását célzó, szükségletekhez illeszkedő, kora gyermekkori szolgáltatások fejlesztését. Szükséges a 3 év alatti gyermekek napközbeni ellátási formáinak, különösen a bölcsődék férőhelyeinek további bővítése, elsősorban a szolgáltatás- és férőhelyhiányos településeken.

Felelős:	Határidő:
emberi erőforrások minisztere ** pénzügyminiszter	a Terület- és Településfejlesztési Operatív Program (a továbbiakban: TOP) és a Versenyképes Közép-Magyarország Operatív Program (a továbbiakban: VEKOP)*** ütemezésének megfelelően, folyamatos

Indikátor/Év:	2020
Alintézkedés neve:	A bölcsődei, mini bölcsődei férőhelyek kialakításának támogatása <i>„Bölcsődei fejlesztési program” tárgyú pályázat</i>
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke
Újonnan létrehozott, 0-3 éves gyermekek elhelyezését biztosító férőhelyek száma	326
Alintézkedés neve:	
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke
	Önkormányzati tulajdonú bölcsődei ellátást nyújtó intézmények fejlesztésének támogatása Pest megyében (PM_BOLCSODEFEJLESZTES_2019)

Újonnan létrehozott, 0-3 éves gyermekek elhelyezését biztosító férőhelyek száma	750
Alintézkedés neve:	Bölcsődei férőhelyek kialakítása, bővítése
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke
Új bölcsődei férőhely (TOP-1.4.1-19)	7321
meglévő korszerűsítése (TOP-1.4.1-19)	1787
Új bölcsődei férőhely (TOP-6.2.1-19)	1117
meglévő korszerűsítése (TOP-6.2.1-19)	452

* A Szolgáltatói Nyilvántartás 2020. január 10-i adatai alapján összesen 51 282, 2021. január 18-án pedig 52 773 bölcsődei ellátást biztosító férőhely állt rendelkezésre. Egy év alatt 1 491 férőhely jött létre a bölcsődei ellátás területén.

** valamint a családokért felelős tárca nélküli miniszter

*** valamint a Magyarország központi költségvetésének IX. Helyi önkormányzatok támogatásai fejezet Bölcsődei fejlesztési program, valamint a Magyarország központi költségvetése XV./25/4/5 Pest megyei fejlesztések

2021-től minden települési önkormányzatnak biztosítania kell a felmerülő igények alapján a bölcsődei ellátáshoz való hozzáférést, így a 10 000 lakos alatti települések esetében, ha a bölcsődei ellátásra az adott településen legalább öt gyermek tekintetében igény jelentkezik, vagy a település 3 év alatti lakosainak száma meghaladja a 40 főt, a települési önkormányzat köteles gondoskodni a gyermekek bölcsődei ellátásáról.

A bölcsődei, mini bölcsődei férőhelyek kialakításának támogatása „Bölcsődei fejlesztési program” tárgyú pályázat

A Kormány a hazai bölcsődefejlesztési programról szóló 1164/2018. (III. 27.) Korm. határozatban döntött arról, hogy a IX. Helyi önkormányzatok támogatásai fejezetben 53. **Bölcsődei fejlesztési program** címen 4,5 Mrd forintot biztosít a bölcsődei és mini bölcsődei férőhelyek kialakítására. A támogatás összegét 2019-ben – a Magyarország 2019. évi központi költségvetéséről szóló 2018. évi L. törvény 3. melléklet II. 6. pontja alapján – 1,5 Mrd forinttal, 2020-ban – a Magyarország 2020. évi központi költségvetéséről szóló 2019. évi LXXI. törvény 3. melléklet I. 10. pont h) alpontja alapján – szintén 1,5 Mrd forint összeggel emelte. 2018-ban és 2019-ben – figyelemmel a miniszteri döntést követő változásokra (támogatás lemondása, többletigény) – összesen 30 önkormányzat 3272,4 millió forint támogatásból 541 bölcsődei férőhely és 49 csoport kialakítását vállalta. A Pénzügyminisztérium által kezelt forrás terhére az ország teljes területéről adhattak be pályázatot a települések.

A cél a bölcsődés korú gyermekek napközbeni ellátását biztosító intézmények, férőhelyek számának növelése. A szolgáltatáshiányos településeken bölcsődei ellátás kialakítása, valamint a férőhelyhiánnyal küzdő települési önkormányzati tulajdonú bölcsődék, mini bölcsődék, többcélú óvoda-bölcsődéként működő intézmények bölcsődei, mini bölcsődei férőhelyszámának bővítése. A pályázók köre: bölcsődei ellátás megszervezésére köteles települési önkormányzat. Az igényelhető támogatás nagysága függ a pályázó egy lakosra jutó adóerő-képességétől, illetve a kialakítandó férőhelyek számától és az építés jellegétől.

A pályázatok benyújtása 2020. március 18-áig folyamatosan zajlott, a benyújtott pályázatokról a támogató évente több alkalommal, a pályázatok beérkezésének üteméhez igazodva döntött.

2020-ban – a miniszteri döntést követő változásokra (támogatás lemondása, többletigény) figyelemmel – összesen **több mint 2 Mrd forint** támogatásban részesült **326 bölcsődei ellátást biztosító férőhely** kialakítására 18 település.

A Költségvetési törvény IX. Helyi önkormányzatok támogatásai fejezetben, első ízben 2018. évben létrehozott Bölcsődei fejlesztési program cím terhére biztosított támogatás felhasználási határideje a támogatás folyósításának évét követő második év december 31-e.

Önkormányzati tulajdonú bölcsődei ellátást nyújtó intézmények fejlesztésének támogatása Pest megyében (PM_BOLCSODEFEJLESZTES_2019)

2020. július 22-én döntés született az „Önkormányzati tulajdonú bölcsődei ellátást nyújtó intézmények fejlesztésének támogatása Pest megyében (2019)” című felhívásra benyújtott pályázatok tekintetében. Ennek értelmében 12 Pest megyei önkormányzat nyert el több mint **2,5 Mrd** forint hazai fejlesztési forrást a bölcsődei ellátás fejlesztésére, korszerűsítésére.

Tekintettel a jelentős többletigényre, 2020. októberben a kiírásra vonatkozóan utólagos döntés született, amelynek köszönhetően további 12 Pest megyei települési önkormányzat bölcsődefejlesztése került jóváhagyásra mintegy **3,5 Mrd Ft** összegben.

A PM_BOLCSODEFEJLESZTES_2019 konstrukció keretében így összesen közel **6 Mrd** forintos keretösszegből közel 750 új bölcsődei férőhely létesítésére ad lehetőséget a Kormány a következő években 24 Pest megyei településen.

A 187 Pest megyei település közül 2021 januárjában 103 településen működött bölcsődei ellátás. A tárgybeli valamennyi fejlesztés kivitelezése után 134 Pest megyei településen megoldott lesz a gyermekek napközbeni ellátása.

Bölcsődei férőhelyek kialakítása, bővítése

A 2014-2020 időszak közötti területi operatív programok egyik fő célkitűzése a gazdaságélénkítéshez és a foglalkoztatási szint növeléséhez szükséges helyi feltételek biztosítása, ennek keretében a gyermekellátási kapacitások bővítése, az általuk nyújtott szolgáltatások minőségének javítása.

2019. április 1-jén kizárólag bölcsődefejlesztést támogató felhívások is meghirdetésre kerültek.

A **TOP-1.4.1-19** kódszámú, „**Bölcsődei férőhelyek kialakítása, bővítése**” c. felhívás keretében a 2020 decemberéig beérkezett támogatási kérelmek közül 453 projekt rendelkezik hatályos támogatási szerződéssel, **összesen 84,5 Mrd** forint megítélt támogatási összegben, amelyből **7321 új bölcsődei férőhely és 1787 meglévő korszerűsítése** valósul meg.

A **TOP-6.2.1-19** kódszámú, **„Bölcsődei férőhelyek kialakítása, bővítése”** c. felhívás keretében a 2020 decemberéig beérkezett támogatási kérelmek közül 27 projekt rendelkezik hatályos támogatási szerződéssel **18,4 Mrd** forint megítélt támogatási összegben, amelyből **1117 új bölcsődei férőhely és 452 meglévő korszerűsítése** valósul meg.

A 2019-ben meghirdetett felhívások támogatják mind a bölcsődei, mini bölcsődei és családi bölcsődei férőhelyek bővítését, kialakítását, melyek célja a bölcsődei ellátásban mutatkozó területi egyenlőtlenségek mérséklése, valamint a települési önkormányzatok jogszabályból eredő kötelezettsége teljesítésének elősegítése.

A pénzügyminiszter – a belügyminiszterrel és az emberi erőforrások miniszterével egyetértésben – 2018-ban meghirdetett pályázata, évente a központi költségvetés által biztosított keretösszeg terhére lehetőséget teremt új bölcsődei férőhelyek kialakítására. E pályázati konstrukcióban 2020-ban is lehetősége nyílt a települési önkormányzatoknak a bölcsődei ellátás vonatkozásában szolgáltatáshiányos települések, valamint a férőhelyhiánnyal küzdő önkormányzati tulajdonú bölcsődék, mini bölcsődék és az önkormányzati tulajdonban lévő, többcélú óvoda-bölcsődéként működő intézmények bölcsődei, mini bölcsődei férőhelybővítésének fejlesztésére.

2019-ben 32 önkormányzat 3182,0 millió forint támogatásból 579 bölcsődei férőhely és 52 csoport kialakítását vállalta. 2020-ban 20 önkormányzat részesült támogatásban, 2128,8 millió forint támogatásból 350 bölcsődei férőhely és 35 csoport kialakítására vállalt kötelezettséget.

A meghirdetett felhívások támogatják a bölcsődei, mini bölcsődei és családi bölcsődei férőhelyek bővítését, kialakítását, melyek célja a bölcsődei ellátásban mutatkozó területi egyenlőtlenségek mérséklése, valamint a települési önkormányzatok jogszabályból eredő kötelezettségük teljesítésének elősegítése. A felhívások keretében férőhelybővítést, új férőhelyek létrehozását eredményező fejlesztések támogathatóak.

A TOP-1.4.1-19 felhívás ezen felül hozzájárul a Magyar Falu Program keretében megvalósuló egyes programelemekkel összefüggő intézkedések végrehajtásáról, valamint azok 2019. évben szükséges támogatásáról szóló 1669/2018. (XII.10.) Korm. határozat 1. b) bölcsődefejlesztés alprogramjához, a TOP területén lévő 5000 fő és ez alatti lakosság számú települési önkormányzatok újonnan létrehozandó bölcsődei ellátást nyújtó intézmények (bölcsőde, mini bölcsőde) létrehozásának és meglévő bölcsődei ellátást nyújtó intézmények (bölcsőde, mini bölcsőde) férőhelybővítésének támogatásával. A TOP-1.4.1-19 felhívás meghirdetéskori keretösszege (6 506 millió Ft) a további megyékben való meghirdetésekre és a beérkező jelentős mértékű forrásigényekre tekintettel közel 90 Mrd Ft-tal került megemelésre.

2021. január 4-én jelent meg a VEKOP-6.1.1-21 kódszámú „Bölcsődei férőhelyek kialakítása, bővítése” c. felhívás, melynek keretösszege 6,119 Mrd Ft. A felhívásra több mint hatszoros támogatási igény került benyújtásra, melyek döntés előkészítése folyamatban. Ez a felhívás további fejlesztési forrásokat biztosít új bölcsődei férőhelyek létrehozására, új bölcsődei ellátási formák létrehozására Pest megye esetében.

A TOP és a VEKOP bölcsődefejlesztést támogató felhívásai hozzájárulnak a barcelonai célkitűzések, illetve a Családvédelmi Akcióterv kormányzati célkitűzéseinek megvalósításához, teljesülésének elősegítéséhez.

A felhívásokhoz kapcsolódóan a táblázatban megadott indikátorértékek kumulált tényértékek, melyek forrása a kedvezményezettek által rögzített beszámolók (szakmai beszámoló, záró szakmai beszámoló, egyedi szakmai beszámoló). A támogatási szerződés állomány vállalási értéke az *Újjonnan létrehozott, 0-3 éves gyermekek elhelyezését biztosító férőhelyek száma* indikátor esetében 13 373 db, a *Fejlesztett, 0-3 éves gyermekek elhelyezését biztosító férőhelyek száma* indikátor esetében 14 227 db. A két területi OP összesített, 2023-ra vonatkozó célértékéhez (19 478 db, illetve 18 814 db) képest a tényértékek alacsonyok, mely a végrehajtás előrehaladási ütemére vezethető vissza, ugyanakkor a vállalási értékek lefedik a célértékek kétharmadát, illetve háromnegyedét.

A **Magyar Falu Program** alapvető célja, hogy elősegítse a vidéki települések népességének növekedését, amelyhez elengedhetetlen, hogy a falvak vonzóvá váljanak a gyermeket nevelő családok számára is. Ennek elősegítésére hirdette meg a Miniszterelnökség az *„Óvodai játszóudvar és közterületi játszótér fejlesztése”* pályázati kiírást. A nyújtott támogatás olyan projektek megvalósulását támogatja, melyek a vidéki kistelepüléseken élő gyermekek egészséges testi és lelki fejlődéséhez járulnak hozzá, továbbá lehetőséget biztosítsanak a szabadidő eltöltésére generációktól függetlenül. A projektek keretében játszótérek építése, meglévők felújítása, óvodai játszóudvarok felújítása, bővítése, eszközök és felszerelések beszerzése valósul meg.

A 2020. évben meghatározott keretösszeg 611 pályázó támogatását tette lehetővé, ennek eredményeként 2,6 milliárd forint vissza nem térítendő forráshoz jutottak a kistelepülések önkormányzatai, társulásai.

A települési önkormányzatok és társulások számára lehetőség nyílt az *„Óvodaépület felújítása”* alprogram keretében új óvodák építésére és már meglévő óvodai intézmények épületeinek felújítására és korszerűsítésére. A kiírás célja, hogy minden gyermeket megfelelő színvonalú és felszereltségű óvodába íráshassanak be szülei, és egyetlen gyermeket se érjen hátrány, mert kistelepülésen él. Az alprogram keretében 200 projekt került támogatásra, melyek főként 2021-22. évek során megvalósulnak meg. A fejlesztések értéke meghaladja az 5,1 milliárd forintot.

Szintén a vidéki óvodák fejlesztéséhez járul hozzá az *„Óvodai sportterem, tornaszoba fejlesztése”* alprogram, mely új sporttermek, tornaszobák létrejöttéhez, vagy a meglévő és elavult állapotú tornaszobák fejlesztéséhez járul hozzá. Az építési beruházások mellett jogszabályban rögzített, az óvodai feladatellátást segítő eszközök és felszerelések beszerzése is támogatható volt. A létrehozott sporttermek, tornatermek, tornaszobák, beszerzett fejlesztő eszközök hozzájárulnak, hogy a kisgyermekek fejlődési lehetőségei javuljanak, így a vidéki élet jobbá, vonzóbbá váljon a családok számára. 113 település jutott forráshoz a kiírás keretösszegének terhére mintegy 1,9 milliárd forint összegben.

I.2. Kiemelt figyelmet kell fordítani a kora gyermekkori intervenció megerősítésére, a gyermekek testi és lelki, képességbeli fejlődésében mutatkozó eltérések minél korábbi felismerésére és megfelelő kezelésére. A kora gyermekkori beavatkozások fejlesztése érdekében szükséges a szabályozás, a finanszírozás átalakításának vizsgálata, közös szakmai protokollok kidolgozása, közös gyermekút alkalmazása, egységes szűrési, mérési, értékelési rendszer kialakítása és a szakemberek képzése, illetve továbbképzése. Szükséges a különböző ágazatok egységes szemléletének kialakítása és együttműködésük további erősítése.

Felelős: emberi erőforrások minisztere*	Határidő: az Emberi Erőforrás Fejlesztési Operatív Program (a továbbiakban: EFOP) tervidőszak ütemezésének megfelelően folyamatos
---	---

Indikátor/Év:	2020
Alintézkedés neve:	Kora gyermekkori intervenció megerősítése
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke
Szervezetfejlesztési intézkedésekkel érintett intézmények száma	nr**

**valamint családokért felelős tárca nélküli miniszter*

***2020.12.31-én az indikátor értéke még nem releváns*

A kora gyermekkori intervenció megerősítése több szakterület közös fellépésén alapuló beavatkozást jelent, amely alapvetően egységes szemléletben megvalósítható szervezési, rendszerfejlesztési és szervezetműködtetési tevékenységekre irányul. Ennek érdekében át kell vizsgálni a szabályozás és a finanszírozás átalakításának lehetőségeit, továbbá közös szakmai protokollokat kell kidolgozni, közös gyermekutat kell alkalmazni, illetve egységes szűrési, mérési, értékelési rendszert szükséges kialakítani, és szakembereket kell képezni.

Az **EFOP--1.9.5.-VEKOP-16 „A kora gyermekkori intervenció ágazatközi fejlesztése,** kiemelt projekt közvetett és középtávú célkitűzése, hogy minden gyermek, nemétől, szociális helyzetétől, kulturális környezetétől, kisebbségi hovatartozásától függetlenül, megfelelő testi, intellektuális, szociális és érzelmi fejlettségi szint birtokában kezdje majd el tanulmányait, és a benne rejlő potenciálok kiteljesítésével érje el az általa elérhető iskolázottsági szintet, ezáltal növelve az érintett gyermekek és családjaik ellátásának minőségét, jóllétét.

A projekten belül részcélként került megfogalmazásra a szabályozott gyermekút és az ehhez szükséges szakmai háttér kialakítása, közös irányelvek, protokollok kidolgozása, korszerű, standardizált, validált szűrési módszerek, vizsgáló eljárások bevezetése, ezeken felül az intézménystruktúra működési szempontú korszerűsítése, a gyermekekkel foglalkozó szolgáltatások típusainak és formáinak bővítése, e szolgáltatásokhoz való hozzáférés javítása. További fontos célkitűzés a szakemberek kompetenciáinak növelése, egységes szemléletük formálása, illetve a családokkal való partneri együttműködés kialakítása, a szülők fokozottabb bevonása, informálása.

Az első alprojekt (Módszertan) munkálatai az imént említett célokra irányulnak. A jogszabályok harmonizációja, a keresletoldali finanszírozási lehetőségek vizsgálata, a szociális szakellátás működésének helyzetleírása és a szakmai protokollok, irányelvek, standardok kidolgozása, a meglévő protokollok implementációjának vizsgálata megtörtént, az ezekhez kapcsolódó szakmai anyagok elkészültek.

A probléma felismerését, a diagnózis felállítását nehezíti, hogy szűrési és vizsgáló eljárások tekintetében hiányosságok tapasztalhatóak, a rendszer megújításra és egységesítésre szorul. Ezen projekt keretein belül kidolgozásra/bevezetésre kerülnek olyan korszerű, standardizált szűrési módszerek, differenciáldiagnosztikai eszközök, melyek megteremtik a lehetőséget a szakemberek, a szülők és a gyermekek számára, hogy a beavatkozás idejekorán megkezdődhessen. Korai életkorokban a pszichológiai-gyógypedagógiai szűrés komoly felelősséggel jár: a későbbi fejlődés szempontjából kihagyhatatlan, hogy a fejlődési rizikókat felfedjék, és a kisgyermek időben kaphassa meg a támogatásokat.

Ennek érdekében a második alprojektben belül (Képzési tevékenység és humánerőforrás-fejlesztés) a tananyagok és a módszertanok kidolgozása a képzések nagy részére vonatkozólag megtörtént. A köznevelésben dolgozó szakemberek számára a kora gyermekkori intervenció témakörében kifejlesztett szakirányú továbbképzés indítási és létesítési dokumentációja elkészült, a képzések folyamatosak.

A projekt keretében a jelenlegi szabályozási környezet és a működő intézményrendszer figyelembevételével elkészült a szabályozott, egységes gyermekút leírása, amelyhez a szakemberek munkáját segítő módszertani támogatás társul. Összesen 23 módszertani anyag, gyakorlatközpontú kézikönyv került megírásra. Irányelvek, protokollok készültek el, így a koraszülöttek utógondozására vonatkozó irányelv, egységes szűrési protokoll, az iskolába lépést megelőző komplex vizsgálat protokollja és mozgásfejlesztési protokoll.

I.3. Támogatni kell a családok és a közösségek társadalmi, védelmi szerepét, valamint erősíteni kell a társadalmi szerepvállalást. A célok elérése érdekében biztosítani szükséges konfliktuskezelési, gyermeknevelési tanácsadási és családterápiás szolgáltatásokat, valamint erősíteni szükséges a generációkon átívelő szolidaritást.

Felelős: emberi erőforrások minisztere*	Határidő: az EFOP tervidőszak ütemezésének megfelelően folyamatos
---	---

Indikátor/Év:	2020
Alintézkedés neve:	Védőháló a családokért
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke
Támogatott családtámogató szolgáltatást nyújtó szervezetek száma	120 db

Átalakított családtámogató szolgáltatásokat nyújtó szervezetek száma	50 db
--	-------

**A felelősségi kör átkerült a családokért felelős tárca nélküli miniszterhez*

*** A táblázat adatai olyan tényértékek, amelyek az Irányító Hatóság által már elfogadott beszámolók alapján 2020.12.31-ig kerültek elérésre*

Az **EFOP-1.2.1-15 „Védőháló a családokért”** felhívás általános célja a család társadalmi szerepének megerősítése, a családi kohézió növelése, a krízishelyzetek kezelése, illetve kialakulásuk megelőzése, olyan komplex szolgáltatások nyújtásával, amelyek - a kötelező önkormányzati alapellátási feladatokat kiegészítik és - egyszerre több oldalról és egymás hatását erősítve kezelik a problémákat.

A konstrukció pályázatos formában került meghirdetésre. A 160 db nyertes szervezettel az EFOP Irányító Hatóság kötött támogatási szerződéseket. A végrehajtást alátámasztó dokumentáció a megkötött és hatályos támogatási szerződéseknek megfelelően áll rendelkezésre. Az egyes tevékenységek túlnyomó többsége megvalósult, lezárult. A vállalt indikátor „Támogatott családtámogató szolgáltatást nyújtó szervezetek száma” legkésőbb a megvalósítás 1. mérőföldkövének időpontjára, a projekt megkezdésétől számított 12. hónap végéig teljesült, az „Átalakított családtámogató szolgáltatásokat nyújtó szervezetek száma” indikátor a projektek fizikai befejezésének időpontjára teljesült.

A 13,31 Mrd forintból megvalósuló **EFOP-1.3.5-16 „Társadalmi szerepvállalás erősítése a közösségek fejlesztésével”** konstrukció a helyi kisközösségek szerveződését, a fiatalok és idős emberek elérését, részvételének megerősítését segíti elő önkéntes koordinátorok bevonásával vagy közösségfejlesztő programok megvalósításának támogatásával. A projekt támogatási kérelmeinek értékelése megtörtént, hatályos támogatási szerződéssel jelenleg 538 Kedvezményezett rendelkezik. A projektek egy része már megvalósult, 328 Kedvezményezett nyújtotta be a záró beszámolását 2020.12.31-ig.

I.4. Jelenleg majdnem félmillió gyerek étkezik ingyen (a bölcsődében naponta négyszer, az óvodában és az iskolában naponta háromszor), továbbá több mint 150 ezren kedvezményesen kapják az ételt. 2010-hez képest megötszöröződött az ingyen étkező bölcsődések száma, az óvodások esetében 2010-ben tízből három gyermek, 2018-ban már nyolc kapta ingyen a reggelit, az ebédet és az uzsonnát. Ingyenes szünidei gyermekétkeztetésben több mint 130 ezer rászoruló gyermek részesül valamennyi iskolai szünetben és az óvoda, bölcsőde zárva tartási ideje alatt. Meg kell vizsgálni a térítésmentes vagy kedvezményes gyermekétkeztetésben, valamint az alapvető élelmezési és fogyasztási cikkekben részesülő gyermekek körének bővítési lehetőségeit. Kiemelt figyelmet kell fordítani a leginkább rászoruló, speciális igényekkel rendelkező, valamint a jelenleg a gyermekétkeztetés igénybevételében alulreprezentált csoportba tartozó gyermekekre, fiatalokra.

Felelős: emberi erőforrások minisztere pénzügyminiszter	Határidő: folyamatos, illetve a Rászoruló Személyeket Támogató Operatív Program ütemezésének megfelelően
--	--

Indikátor/Év:		2020
Alintézkedés neve:	Ingyenes és kedvezményes intézményi gyermekétkeztetés	
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke	
Ingyenes intézményi gyermekétkeztetésben részesülő gyermekek, tanulók száma (fő)	409.350	
Kedvezményes intézményi gyermekétkeztetésben részesülő gyermekek, tanulók száma (fő)	176.891	
Alintézkedés neve:	Ingyenes szünidei gyermekétkeztetés	
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke	
A nyári szünetben szünidei gyermekétkeztetésben részesülő gyermekek száma (fő)	100.683	
A szünidei gyermekétkeztetést az év folyamán legalább egy szünidőben biztosító települési önkormányzatok száma (db)	2.223	
Alintézkedés neve:	Önkormányzati étkeztetési fejlesztések támogatása	
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke	
Támogatott önkormányzati konyha	78	
Alintézkedés neve:	Alapvető fogyasztási cikkek biztosítása szegény gyermekes családok számára	
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke	
Alapvető fogyasztási cikkek biztosítása intézményi étkeztetésben nem részesülő, rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermeket nevelő családok és olyan háztartásban élő várandós anyák számára, amely háztartásban aktív korúak ellátására jogosult személy él (a magzat 3 hónapos korától) (fő/év / kiosztott csomagszám)	26.543 db	
Alintézkedés neve:	Rászoruló személyek számára természetbeni juttatás biztosítása	
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke	
Élelmiszer biztosítása intézményi étkeztetésben nem részesülő, rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermeket nevelő családok és olyan háztartásban élő várandós anyák számára, amely háztartásban aktív korúak ellátására jogosult személy él (a magzat 3 hónapos korától) (fő)	117.515 fő	

2015. január 1-jétől minden bölcsődébe járó, rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermek, továbbá 2015. szeptember 1-jétől minden bölcsődébe vagy óvodába járó, tartós beteg vagy fogyatékos, továbbá ilyen gyermeket nevelő családban, nagycsaládban vagy alacsonyabb jövedelmű családban élő kisgyermek ingyenes intézményi gyermekétkeztetésben részesül. Emellett az általános és középiskolában és a kapcsolódó kollégiumi ellátásban az intézményi gyermekétkeztetés

ingyenesen, illetve 50 %-os térítési díjkedvezménnyel történő igénybevitelét biztosítja a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (Gyvt.).

Ezen felül 2016-tól a szünidei gyermekétkeztetés keretében az önkormányzat kötelező feladata, hogy – szülői kérelemre – az ingyenes déli meleg főétkezést biztosítsa a hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek részére.

A 2020/2021. tanévben az óvodai gyermekétkeztetésben részesülő 320.707 gyermek 77,7 %-a (249.210 gyermek), az általános iskolai gyermekétkeztetésben részesülő 560.983 gyermek 50,9 %-a (285.430 gyermek), a középiskolai gyermekétkeztetésben részesülő 67.693 tanulónak pedig 37,8 %-a (25.599 tanuló) étkezett ingyenesen vagy kedvezményesen. Emellett a 40.167 bölcsődei gondozásban részesülő gyermekből 26.002 gyermek (64,73 %) részesült ingyenes gyermekétkeztetésben. A köznevelés különböző intézményeiben és a bölcsődében tehát mindösszesen 586.241 fő étkezett ingyenesen vagy kedvezményesen, míg 2010-ben csak alig több mint fele, 342.895 gyermek.

A 2020. március 16-án elrendelt tantermen kívüli, digitális munkarend fennállása idején, valamint a COVID-19 járvány 2020 őszi második hullámával összefüggésben – miután tanítási szünet nem került elrendelésre – a bölcsődékben, köznevelési és szakképző intézményekben továbbra is biztosítani kellett az intézményi gyermekétkeztetést a szülő, illetve más törvényes képviselő kérelmére, elvitel vagy kiszállítás formájában.

A 2020. évi szünidei gyermekétkeztetésre vonatkozó 2019. novemberi megalapozó felmérés 2020. októberi pótigényléssel korrigált adatai szerint a nyári szünidőben országosan 100 683 gyermek, a tavaszi szünetre 82 895 gyermek, az őszi szünetre 80 358 gyermek, a téli szünetre 86 194 gyermek étkeztetésére igényelt központi költségvetési támogatást összesen 2 223 település önkormányzata.

Az intézményi és szünidei gyermekétkeztetés szabályozása vonatkozásában 2020-ban nem lépett hatályba új intézkedés.

2015. évtől új támogatást vehettek igénybe a települési önkormányzatok a gyermekétkeztetéssel kapcsolatban, a központi költségvetés ugyanis azóta nemcsak a működtetéshez, hanem a gyermekétkeztetés feltételeinek fejlesztéséhez is segítséget nyújt. A települési önkormányzatoknak pályázat útján lehetőségük nyílt költségvetési támogatást igényelni a gyermekétkeztetést biztosító konyháik, étkezőik felújításához, bővítéséhez, új konyhák létesítésére. A beruházások célja jellemzően főző- és befejező konyhák infrastrukturális korszerűsítése.

2018-ban 99 önkormányzat 2991,5 millió forint támogatásban részesült, 2019-ben 2055,0 millió forint támogatásból további 68 településen történt konyhafejlesztés. A központi költségvetés 2020-ban 2399,0 millió forint támogatással járult hozzá 78 települési önkormányzat konyhafejlesztési pályázatainak megvalósításához.

A Rászoruló Személyeket Támogató Operatív Program (RSZTOP) a Leginkább Rászoruló Személyeket Támogató Európai Segítségnyújtási Alap Magyarországon történő felhasználására irányul. Az alap a megfelelő étkezés és az alapvető fogyasztási cikkek hiányát kívánja enyhíteni.

Az EMMI Szociális Ügyekért Felelős Államtitkársága által kezdeményezett kérdőíves felmérés 2019. december 9. és 12. között készült. Ez a felmérés azt vizsgálta, hogy az érintettek hogyan és milyen csatornán értesültek az **RSZTOP projektről**, valamint azt, hogy milyen a tapasztalatuk és véleményük az élelmiszer-, és a fogyasztási cikk csomaggal kapcsolatban, mi a véleményük az osztási folyamatokról. A kérdőívet 755 fő töltötte ki, az ország hat megyéjének (Bács-Kiskun megye, Borsod-Abaúj-Zemplén megye, Hajdú-Bihar megye, Jász-Nagykun-Szolnok megye, Somogy megye Szabolcs-Szatmár-Bereg megye) 61 településén, amelyek között járásközpontok és egészen kis falvak is voltak.

Az élelmiszercsomaggal a válaszadók 93,6%-a elégedett volt, a fogyasztási cikk csomaggal a válaszadók 90,7%-a volt elégedett. Az élelmiszercsomag fejlesztésére irányuló kérdés alapján, miszerint milyen további termékeket látna szívesen a csomagban, a válaszadók 61,6%-a nem változtatna a csomag tartalmán, 27%-uk pedig további alapvető élelmiszereket látna szívesen a csomagban. Több egészséges élelmiszere való igényt a válaszadók 5,2%-a jelzett, speciális, például gluténmentes élelmiszert a válaszadók 1,9%-a igényelne. A csomagoknak a járási székhelyről történő egyéni szállításával kapcsolatban a válaszadók 69,1%-a még meghatalmazott útján sem tudná megoldani a csomag hazavitelét. Önkéntes tevékenységek közül a válaszadók 54,8%-a élelmiszer-osztásban, 29%-uk ruhaosztásban, 3,2%-uk közösségépítésben, 6,5%-uk beszélgetésben venne részt. Kísérő szolgáltatás igénybevételére való hajlandóságra vonatkozó kérdésre, miszerint van-e 30 perces szolgáltatások igénybevételére a csomagosztáskor, a válaszadók 73,1%-a szerint igen, igénybe venne extra szolgáltatások, például szűréseket.

Összegezve, a csomagok tartalmával a válaszadók több mint 90%-a elégedett volt, ugyanakkor mintegy 30%-uk jelezte, hogy a csomag méretének, tartalmának bővítését támogatja.

I.5. Az elért eredmények fenntartása érdekében meg kell teremteni a Tanoda program teljes körű területi lefedettséget biztosító, köznevelési, gyermekjóléti és szociális szolgáltatásokkal összehangolt működésének alapfeltételeit és annak finanszírozási forrásait.

Felelős:	Határidő:
belügyminiszter emberi erőforrások minisztere pénzügyminiszter	folyamatos

Indikátor/Év:	
Alintézkedés neve:	Pályázat tanoda szolgáltatást működtető szolgáltatók befogadására és állami támogatására (központi költségvetés)
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke
Tanodák száma	181 darab
Bevont fiatalok száma	5408 fő
ebből:	
általános iskola felső tagozatos	1738 fő
általános iskola alsó tagozatos	3122 fő
középfokú intézmény tanulója	548 fő
ebből:	
rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesül	4169 fő
hátrányos helyzetű	1606 fő
halmozottan hátrányos helyzetű	2249 fő
Alintézkedés neve:	Meghívásos pályázat
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke
Tanodák száma	3 darab
Bevont fiatalok száma	90 fő
Alintézkedés neve:	Eszközfejlesztési pályázat
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke *
Tanodák száma	177 darab
Laptop	430 darab
Tablet	2500 darab
Internet előfizetés	1200 darab
Alintézkedés neve:	Tanoda programok támogatása
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke
Támogatott programokban résztvevő tanulók száma	5400 fő
Támogatott tanodák száma	181 db
Alintézkedés neve:	Tanoda program támogatása (VEKOP-7.3.2-16)
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke
Támogatott programokban résztvevő tanulók száma (PO731)	84

* 2020. évi KSH adatok alapján

A Tanoda Program az anyagi szükségben, rossz szociális körülmények között élő tanulók délutáni, tanodai keretek közötti felzárkózását biztosítja. Azok a tanulók, akik az iskolai feladatok elvégzéséhez, a szülők otthoni segítségét igényelnék, azonban a szülők alacsony iskolai végzettsége valamint anyagi lehetőségeik miatt akadályokba ütköznek, a tanoda program keretein belül segítséget

kaphatnak, hogy az iskolai elvárásoknak megfelelően teljesítsenek. A programban általános iskolás első és felső évfolyamos, valamint középfokú iskolai tanulók vesznek részt.

1) Pályázat tanoda szolgáltatást működtető szolgáltatók befogadására és állami támogatására (központi költségvetés)

2020. december 31-ig 181 darab tanodával történt meg a szerződéskötés mely több mint 5 400 gyermeknek nyújtott segítséget. 2021. január 1-től 2023. december 31-ig tartó időszakra 183 tanoda került befogadásra és támogatásra.

2) Meghívásos pályázat

2020. június 17-én a tanoda szolgáltatás általános pályázatát követően ellátatlanul vagy részben ellátatlanul maradt területek ellátása érdekében kiírásra került a tanodák részére egy meghívásos pályázat, mely 3 települést érintett: Ózd, Piliscsaba és Pilisvörösvár.

3) Eszközfejlesztés érdekében kiírt pályázat

A 2020 évben kihirdetett veszélyhelyzetre, illetve a digitális oktatási rend időszakára tekintettel belső felmérést készítettünk, mely alapján a központi költségvetésből működő Tanodák eszköztámogatásához szükséges fejlesztési pályázat került kiírása 2020. május 7-én, a „*Tanoda szolgáltatást működtető és befogadott szolgáltatók feltételeinek fejlesztésére*” címen.

A koronavírus okozta helyzet komoly nehézséget jelentett a legrászorultabb családok és fiatalok számára, hiszen sokan nem rendelkeznek a tantermen kívüli, digitális oktatáshoz szükséges infrastruktúrával, elektronikai eszközökkel.

A fejlesztési pályázat keretösszege **összesen 340.700.000 Ft**. A tanodák az ellátott gyermekek számának függvényében igényelhetek informatikai eszközökre, egyéb eszközre vagy kísékezés biztosítására fordítható, vissza nem térítendő támogatást, amely felső határa **1.500.000 Ft vagy 1.900.000 Ft**.

A támogatás legalább felét, de akár az egész összeget is a gyerekek számára használható eszközök (tabletek) és ehhez kapcsolódó mobil internet beszerzésére kellett fordítani. Ezáltal is érvényesült a pályázat azon célja, hogy a Tanodákba járó hátrányos helyzetű fiatalok ebben az időszakban se maradjanak le a tananyaggal és az iskolai elvárásoknak megfelelően teljesíthessenek. Az informatikai eszközpark fejlesztése, egyéb eszközök és kísékeztetés biztosításához alapanyag beszerzése ezen felül hozzájárul a veszélyhelyzet enyhítéséhez is, nem csupán a gyerekek és családjuk, de akár tágabb környezetük, a település lakosságát érintve is.

Összesen 177 darab tanoda pályázata került támogatásra, amelyből többek közt 430 db laptopot, 2 500 db tabletet és 1 200 db internet előfizetést biztosítottunk.

A **VEKOP-7.3.2-16** azonosító jelű, „**Tanoda program támogatása**” c. felhívás összesen 414 millió Ft forrással került meghirdetésre helyi nonprofit szervezetek számára. A Felhívás alapvető célja a résztvevő hátrányos helyzetű tanulók körében a végzettség nélküli iskolaelhagyás csökkentése, a képzettségi szint növelése és az iskolai sikeresség előmozdítása a minőségi oktatáshoz, neveléshez való hozzáférésének elősegítésével tanórán kívüli tevékenységek megvalósításán keresztül. A felhívás keretében 14 db projekt rendelkezik hatályos támogatási szerződéssel, 414 millió Ft szerződött támogatási összeggel. Támogatott projektek az ütemezésnek megfelelően haladnak, de az elfogadott költségvetések kapcsán sok módosításra, költségátcsoportosításra van szükség. Megoldást jelent a problémára a gyakori egyeztetés, személyes kapcsolattartás a kedvezményezettekkel.

A felhíváshoz kapcsolódó indikátor értéke tényérték, ugyanakkor a konstrukció projektjeihez rögzített tervérték 426 fő.

I.6. Szükséges a gyermekvédelmi észlelő- és jelzőrendszer további megerősítése. Cél a gyermekek veszélyeztetettségének megelőzése, a kialakult veszélyeztetettség megszüntetése, a gyermek családban történő nevelkedésének elősegítése. Támogatni kell a köznevelési intézmények gyermekvédelmi funkcióinak megerősítését, a gyermekvédelmi és köznevelési szakemberek folyamatos továbbképzését, a konfliktuskezelés resztoratív technikáinak bevezetését, valamint a szülői kompetenciák erősítését. Elő kell segíteni a gyermekvédelmi rendszer és a családok közötti aktív együttműködést.

Felelős:	Határidő:
emberi erőforrások minisztere belügyminiszter	folyamatos

Indikátor/Év:		2020
Alintézkedés neve:	Szociális humán erőforrás fejlesztése	
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke	
Továbbképzési programon részt vett szakember	2.507	
Alintézkedés neve:	Szociális ágazat módszertani megújítása (EFOP-1.9.4-VEKOP-16)	
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke	
A szociális diagnózis fejlesztésében együttműködő szervezetek	170/194	
A szociális diagnózis fejlesztése során felkészített szakemberek	394/297	
A potenciális nevelőszülőket elérő kampány	1/1	
Alintézkedés neve:	Gyermekvédelmi szakellátásban, javítóintézetekben elhelyezettek önálló életkezdési feltételeinek javítása (EFOP-1.2.7-16)	
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke	
25 éven aluli résztvevők	6162/6539	

Az **EFOP-3.8.2-16** és **VEKOP-7.5.1-16** „Szociális humán erőforrás fejlesztése” című kiemelt pályázati konstrukciók egyik fő célja a szociális és gyermekjóléti, gyermekvédelmi ágazat valamennyi szakmai munkakörben foglalkoztatottja továbbképzési rendszerének megújítása. A vonatkozó jogi szabályozás módosítása alapján 2018. július 1-jétől a szociális és gyermekjóléti, gyermekvédelmi ágazat valamennyi szakmai munkakörben foglalkoztatottja számára megjelennek a pályázati konstrukcióban megvalósuló kiemelt projektek által biztosítottan a valamennyi szakmai munkakörben foglalkoztatott számára kötelező, a munkakörhöz kötötten kötelező, továbbá a szabadon választható továbbképzési programok. A valamennyi szakmai munkakörben foglalkoztatott számára kötelező és a munkakörhöz kötötten kötelező továbbképzési programokat a kiemelt

projektek térítésmentesen biztosítják. Valamennyi szakmai munkakörben foglalkoztatott számára kötelező továbbképzésként megjelenik a „Jelzőrendszer ismertetése, gyermekbántalmazás prevenciója” című továbbképzés, továbbá a gyermekvédelmi szakellátás és a javítóintézeti ellátás területeken munkakörhöz kötött kötelező továbbképzésként megjelenik a „Gyermekbántalmazás” elnevezésű, valamint a „Gyermekprostitúció, gyermekkereskedelem megelőzését, az ellenük való fellépés” című továbbképzési program. Jelenleg a „Gyermekbántalmazás” és „Jelzőrendszer ismertetése, gyermekbántalmazás prevenciója” című továbbképzés tananyagának fejlesztése zajlott. A gyermekprostitúció, gyermekkereskedelem megelőzését, továbbá az ellenük való fellépést szolgáló továbbképzési program 2019. II. félévében került meghirdetésre, és 2021. februárig összesen 2.507 szakember végezte el azt.

Az **EFOP-1.9.4-VEKOP-16 „A szociális ágazat módszertani és információs rendszereinek megújítása”** című kiemelt projekt keretében valósul meg a gyermekvédelmi szakellátásban elhelyezett gyermekek gondozási helyről történő engedély nélküli eltávozásának és az ahhoz kapcsolódó intézményi eljárások teljes körű országos vizsgálata. A kutatás megvalósult, a záró tanulmányt az EMMI elfogadta.

Az engedély nélküli eltávozás témájában a Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság Módszertani Főosztálya 2018. évben havi rendszerességgel minősített továbbképzési programot biztosított gyermekvédelmi szakellátási szakemberek részére „Szökés vagy engedély nélküli eltávozás?” címmel.

Szintén e projekt keretében zajlik a „Jelzőrendszer ismertetése, a Gyermekbántalmazás prevenciója” valamennyi szakember számára kötelező továbbképzés kidolgozása. E továbbképzési kötelezettség azt jelenti, hogy a kötelező továbbképzést elvégezve a szakemberek megszerzik, illetve felfrissítik az alapvető ismereteiket a gyermekvédelmi jelzőrendszerre vonatkozóan, az abból fakadó kötelezettségük tudatosul. A projekt keretében lehetőség lesz a továbbképzésen való térítésmentes részvételre.

Még szintén e programban kerül sor a gyermekvédelmi szakellátásban részesülő gyermekek szüleinek, hozzátartozóinak szóló felkészítés kidolgozására és pilot képzés megvalósítására. A felkészítés célja a szülői kompetenciák fejlesztése a családi kapcsolatok fenntartása és a gyermek családba történő visszagondozásának elősegítése érdekében. A fejlesztés előkészítése megkezdődött.

Az **EFOP-1.8.9-17 „Legyen más a szenvedélyed! 2.”** standard pályázati konstrukció keretében a szerhasználat megelőzését és visszaszorítását célzó programok körén belül kerül sor mind a gyermekvédelmi szakellátásban, mind a prevenciók programok környezetében, vér szerinti családjukban élő gyermekek szüleinek, családjainak bevonására a családi rendszer megerősítése érdekében. „A megvalósuló projektek továbbá hozzájárulnak a gyermekvédelmi rendszer és a családok közötti együttműködés szorosabbá válásához is. A pályázati felhívás 2017. március 27-én került meghirdetésre. A pályázati konstrukció keretében 17 támogatási kérelem nyert befogadást összesen 2 521 392 277 forint támogatási összeggel.

Az **EFOP-1.2.7-16 „Gyermekvédelmi szakellátásban, javítóintézetekben elhelyezettek önálló életkezdési feltételeinek javítása”** című standard pályázati felhívásban kötelező tevékenységként került meghatározásra a gyermekvédelmi szakellátásban részesülő gyermekek, fiatalok szüleinek,

hozzátartozóinak kötelező bevonása a pályázati tevékenységekbe, mely a pályázaton támogatást nyert gyermekvédelmi szakellátási intézmények és az általuk ellátott gyermekek szülei, hozzátartozói közötti együttműködés aktívabbá válását is elősegíti a családi kapcsolatok fenntartásának támogatása mellett. A támogatott projektek száma 24 db, 719 390 962 forint támogatási összeggel.

I.7. Támogatni kell a gyermekbántalmazás minden formájának visszaszorítását, valamint a veszélyeztetett és családjukból kiemelt gyermekek egészséges lelki, pszichés fejlődését. Szükséges a gyermekjóléti- és gyermekvédelmi szakemberek, nevelőszülők és vér szerinti szülők további felkészítése, kompetenciájuk fejlesztése a gyermekbántalmazás megelőzése és kezelése érdekében.

Felelős:	Határidő:
emberi erőforrások minisztere belügyminiszter	folyamatos

Indikátor/Év:	2020
Alintézkedés neve:	A gyermekbántalmazás minden formájának visszaszorítása, pszichés támogatás
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke
Barnahus módszertan szerinti szolgáltatások száma	2 db
Alintézkedés neve:	A gyermekbántalmazás minden formájának visszaszorítása, különös tekintettel a szexuális bántalmazásra
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke
Gyermekprostitúció, gyermekkereskedelem megelőzését szolgáló továbbképzésben részt vevő szakemberek száma	2.507 fő

A Gyermekek Számára Biztonságos Internetszolgáltatás megteremtéséről, a tudatos és értékteremtő internethasználatról és Magyarország Digitális Gyermekvédelmi Stratégiájáról szóló 1488/2016. (IX. 2.) Korm. határozathoz kapcsolódó Intézkedési Terv (a továbbiakban: DGYS) intézkedéseként nevesített az állami gyermekvédelem rendszerében dolgozók térítésmentes médiaműveltség-képzésének megszervezése és lebonyolítása azon médiaműveltségi területeken, amelyek az érintettek munkájának elvégzéséhez szükségesek.

A gyermekvédelmi szakemberek médiaműveltség-képzése szintén az **EFOP-3.8.2-16** és **VEKOP-7.5.1-16 „Szociális humán erőforrás fejlesztése”** c. kiemelt projektekben kerül megszervezésre a gyermekvédelmi intézményekben meghatározott szakmai munkakörök (legalább 550 fő – 500 fő EFOP, 50 fő VEKOP forrásból) számára. Az új továbbképzés neve: Digitális Gyermekvédelmi Továbbképzés (DGYT), a szociális és gyermekvédelmi ágazatban dolgozóakra vonatkozó hatályos szabályozás szerinti három továbbképzési kategória közül a választható továbbképzési kategóriába került, típusát tekintve szakmai blended learning továbbképzés. A továbbképzés óraszámja 50 óra (30 óra e-learning + 20 óra kontaktóra). A tematika és a tananyag elkészült, az e-learning keretrendszer

fejlesztése folyik. A képzések tervezetten 2020. II. félévében kezdődtek volna meg az országban több helyszínen és csoportban, azonban a COVID járvánnyal összefüggő korlátozó intézkedések miatt megvalósítása halasztásra került.

Az Emberi Erőforrások Minisztériumának (továbbiakban EMMI) támogatásából a Baptista Szeretetszolgálat Alapítvány az EMMI Speciális Gyermekotthoni Központ, Általános Iskola és Szakiskola Esztergomi Gyermekotthonában, Kalocsai Gyermekotthonában, valamint Zalaegerszegi Gyermekotthonában az emberkereskedelem áldozatává vált és az áldozattá válás veszélyének kitétt gyermekvédelmi szakellátásban részesülő kiskorúak speciális ellátásával kapcsolatos programot valósít meg. A program 2017 óta folyamatosan működik az intézmény telephelyein.

A program keretében a gyermekek számára prevenciós és segítő munka, egyéni terápiás beszélgetések, csoportos mentálhigiénés foglalkozások, pszichodráma foglalkozások és hosszú távú mentorálás megvalósítására kerül sor.

A gyermekvédelmi szakellátásban részesülő gyermekek mellett a program keretében a gyermekekkel foglalkozó szakemberek számára ismeretátadó, felkészítő programokra kerül sor az alábbi témakörökben:

- az áldozattá válás lelki folyamatai,
- a kiszolgáltatottság kezelése,
- konfliktuskezelési technikák,
- az empátia és elfogadás készségfejlesztése

A program finanszírozása központi költségvetési forrásból, az Emberi Erőforrások Minisztériuma „20/18 Gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltatások fejlesztése” fejezeti kezelésű előirányzat terhére történik. A program megvalósítására az Emberi Erőforrások Minisztériuma 2017-ben 5 897 000 forint, 2018-ban 5 000 000 forint, 2019-ben pedig 5 605 000 forint támogatást nyújtott.

A program jelenleg is zajlik. A gyermekek számára megvalósításra kerülő programokba bevonásra kerülnek az intézményben ellátott leány és fiú gyermekek egyaránt.

A Gyvt. 2019. január 1-jén hatályba lépett módosítása alapján a területi gyermekvédelmi szakszolgálatok az elhanyagolt és bántalmazott, közülük is elsősorban a szexuálisan bántalmazott gyermekek vizsgálatát és terápiáját végző szolgáltatást, valamint – hivatalos szerv megkeresésére – az érintett gyermekek meghallgatását elősegítő szolgáltatást működtethetnek fenntartói döntés alapján. E szolgáltatás egyik lehetséges módszere az izlandi eredetű **Barnahus-modell**, melynek célja a szexuális abúzust elszenvedett gyermek áldozatok megóvása, védelme a bizonyítási és a büntetőeljárás során bekövetkező többszöri kihallgatás retraumatizáló hatásától, valamint a gyermek megóvása az eljárás során jelentkező egyéb, súlyosan traumatizáló tényezőktől (pl.: szembesítés a bántalmazóval, nem gyermekbarát kihallgatás okozta frusztráció, inkompetens kihallgató okozta frusztráció). Az új szolgáltatás bevezetése eleget tesz a 2015. évi XCII. törvénnyel kihirdetett, az Európa Tanácsnak a gyermekek szexuális kizsákmányolás és szexuális zaklatás elleni védelméről szóló Egyezménye áldozatok segítéséről szóló rendelkezéseinek is.

Az emberkereskedelem áldozatainak kizsákmányolása elleni fellépés érdekében szükséges egyes törvények módosításáról szóló 2020. évi V. törvény 3. §-a 2020. július 1-jei hatállyal kiegészítette a

gyermek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvényt (a továbbiakban: Gyvt.) az általános védelmi intézkedés lehetőségével.

A Gyvt. 76/B. §-ában foglaltak szerint a rendőrség az emberkereskedelem feltételezett áldozatává vált gyermek védelmében a családjában nevelkedő gyermeket ideiglenes hatállyal elhelyezi az emberkereskedelem feltételezett áldozatává vált gyermek ideiglenes befogadására kijelölt speciális gyermekotthonban, vagy az ideiglenes hatállyal elhelyezett vagy nevelésbe vett gyermeket az emberkereskedelem feltételezett áldozatává vált gyermek ideiglenes befogadására a gyermekek és az ifjúság védelméért felelős miniszter által kijelölt speciális gyermekotthonba szállítja.

A kijelölt speciális gyermekotthon – az Országos Gyermekvédelmi Szakértői Bizottság véleménye hiányában is – legfeljebb 60 napra befogadja a rendőrség általános védelmi intézkedése alapján az ideiglenes hatállyal elhelyezett, továbbá a már nevelésbe vett és ideiglenes gondozási hellyel vagy gondozási hellyel rendelkező gyermeket a gyermek biztonsága és azonnali terápiában való részesítése érdekében. Ezen időtartam alatt az érintett gyermekek speciális szükségletűnek minősülnek annak érdekében, hogy már kezdettől megkapják a szükséges ellátást és segítséget a prostitúcióból való kimentésük érdekében.

A fentiekén túl, amennyiben a gyermekvédelmi szakellátásban részesülő gyermek vált az emberkereskedelem áldozatává az ellátása, rehabilitációja és megsegítése a gondozási helyén is történhet. Amennyiben az érintett gyermek esetén speciális ellátási szükséglet megállapítására kerül sor, elhelyezése, ezáltal ellátása és megsegítése megtörténhet speciális gyermekotthonban, illetve központi speciális gyermekotthonban is, amennyiben azt a gyermek egészségügyi és pszichés állapota, valamint más körülmények azt indokolják. Az emberkereskedelem áldozatává vált kiskorú esetében a teljes körű ellátást, különös tekintettel az egészségügyi ellátáshoz és a pszichés támogatáshoz (pl.: rehabilitáció és segítő támogatások, terápia) való hozzáférést az áldozattá válásuk következtében jelentkező szükségleteikhez igazodva kell biztosítani.

I.8. A gyermekek szegénységének a csökkentése, és a szegénység reprodukciójának megelőzésére hivatott gyerekesély programok a leghátrányosabb helyzetű kistérségekben jöttek létre és közel százezer gyermeknek és felnőttnek nyújtanak segítséget. Az eddigiekben elért gyermekek mintegy kétharmada hátrányos vagy halmozottan hátrányos helyzetű volt. A létrehozott eredmények fenntartása érdekében folytatni kell a gyermekekre vonatkozó társadalmi mutatók szempontjából hátrányos helyzetű területek integrált gyermekprogramjait. Szükséges a szolgáltatások fejlesztése, a hozzáférés növelése, a programokhoz szükséges infrastruktúra fejlesztése, valamint a szolgáltatások, a programok szakmai, módszertani támogatása és nyomon követése.

Felelős:	Határidő:
belügyminiszter emberi erőforrások minisztere	az EFOP ütemezésének megfelelően, folyamatos

Indikátor/Év:	2020
Alintézkedés neve:	Integrált térségi gyermekprogramok
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke

A rászoruló gyermekeket érintő programokat pozitív kimenettel elvégző személyek száma	32 468 fő
A támogatott műveletek keretében részt vevő 25 éven aluliak száma	43 143
Azon települések száma, ahol szegregátumok integrálását szolgáló programok valósulnak meg	25 db
A kiemelt projekt által támogatott nyertes helyi projektek szakembereinek tartott, a helyi projektek hatékonyságát növelő képzéseket, továbbképzéseket sikeresen elvégző szakemberek aránya	90 %
Szakmai tanulmányok, értékelések a helyi projektek működési tapasztalatairól mind az elődprojektek, mind a kapcsolódó EFOP projektek vonatkozásában	30 db
A kiemelt projekt által támogatott nyertes helyi projektek szakembereinek tartott, a helyi projektek hatékonyságát növelő képzések, továbbképzések, valamint szakmai rendezvények	140 db

Az alintézkedés célja az integrált térségi gyerekprogramok támogatása a kedvezményezett járásokban, a 2007-2013-as kistérségi integrált gyerekprogramok (TÁMOP-5.2.3) továbbfejlesztése és további fejlesztendő járásokra való kiterjesztése. Ennek keretében zajlik a fejlesztések megalapozása; a térségi középtávú gyerekszegénység elleni stratégia, cselekvési program, szakmai fórumok és együttműködések kialakítása, a szolgáltatásfejlesztés és a hátrányos helyzetben, szegregátumokban élő gyermekek és szülők bevonását könnyítő közösségi háttér és programok biztosítása, a hiányzó szolgáltatások és szakemberek pótlása, a meglévők megerősítése.

Az **EFOP-1.4.2-16 „Integrált térségi gyermekprogramok”** kiírás 2016 áprilisában jelent meg 31, részben olyan kedvezményezett járás számára, ahol a programnak már van előzménye. A kiírás kerete 15 Mrd forint volt, a szükséges háttérinfrastruktúra biztosítását célzó, 2016 nyarán megjelent kiírás ide vonatkozó kerete pedig 3 Mrd forint.

Az **EFOP-1.4.1-15 „Integrált gyermekprogramok szakmai támogatása”** elnevezésű kiemelt projekt célja a gyermekeket sújtó nélkülözés újratemelődének megakadályozását, a gyermekek esélyeinek növelését célzó helyi/térségi/járási projektek számára szakmai és gyakorlati módszertani támogatás nyújtása. Segíti többek között az integrált térségi gyerekprogramok előkészítését, megvalósítását és nyomonkövetését, valamint szakmai-módszertani támogatást nyújt a meglévő és hazai támogatást élvező, továbbá az újonnan létesülő Biztos Kezdet Gyerekházaknak, „Jó Kis Hely”-eknek.

I.9. Fejleszteni és támogatni kell a Biztos Kezdet Gyerekház szolgáltatást, valamint gondoskodni kell a hazai működési támogatásban részesülő gyerekházak biztonságos és átlátható működtetéséről fenntarthatóságuk érdekében. A gyerekházak száma a 2013. decemberi 58-ról 2018-ra 176-ra nőtt, évente mintegy 2500 kisgyermek látogatja őket rendszeresen szüleivel. Azokon a szolgáltatáshiányos kistérségeken, ahol magas a

rászoruló (rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő) gyerekek aránya, szakmai, módszertani háttérrel támogatott, minden érintett korosztályra kiterjedő gyermek- és ifjúsági szolgáltatásokat kell kialakítani. Gondoskodni kell ezen szolgáltatások infrastrukturális fejlesztéséről.

Felelős:	Határidő:
emberi erőforrások minisztere innovációért és technológiáért felelős miniszter pénzügyminiszter	az EFOP tervidőszak ütemezésének megfelelően, folyamatos

Indikátor/Év:	2020
Alintézkedés neve:	Biztos Kezdet Gyerekházak és a "Jó kis hely" fejlesztésekhez szükséges infrastrukturális háttér biztosítása
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke
Biztos Kezdet Gyerekházak száma*	81
Alintézkedés neve:	Kistelepüléseken élő gyerekek esélyeinek növelése a Biztos Kezdet Gyerekházak szolgáltatásfejlesztésén keresztül
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke
Biztos Kezdet Gyerekházakban foglalkoztatottak száma (fő), tárgyév december 31-én	138
A projektbe bevont gyerekek száma (fő)	634
Biztos Kezdet Gyerekházak rendszeresen igénybe vevő gyermekek száma (fő), december 31-én	615
A résztvevők közül rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermekek aránya (%)	70%
Alintézkedés neve:	Biztos Kezdet Gyerekházak további működtetése**
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke
A Biztos Kezdet Gyermekházat rendszeresen igénybe vevő gyermekek száma (fő), tárgyév december 31-én	108
A gyerekházat rendszeresen igénybe vevő gyermekek közül (2020. december 31-én) jegyzői határozatban megállapított hátrányos/halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek száma (fő)	1071

*A táblázat az EFOP-1.4.3-16 konstrukció keretében létrejött Biztos Kezdet Gyerekházak adatait tartalmazza

** A központi költségvetésből biztosított Biztos Kezdet Gyerekházak éves adatait tartalmazza

Az **EFOP-2.1.2-16 „Gyerekesély programok infrastrukturális háttere”** konstrukcióban megvalósuló fejlesztés az integrált térségi gyermekprogramokhoz, a Biztos Kezdet Gyerekházakhoz, valamint az 1 000 lakos alatti szolgáltatáshiányos településeken létrejövő "Jó kis hely" fejlesztésekhez biztosítja a szükséges infrastrukturális hátteret.

A gyermekek esélyeit növelő helyi, térségi projektek szakmai-módszertani támogatása alintézkedés a gyerekszegénység elleni programok (az integrált térségi gyerekprogramok, az 1 000 lakos kistérségekre irányuló „Jó kis hely” gyerek- és ifjúsági szolgáltatások, valamint az újonnan létesülő Biztos Kezdet Gyerekházak) szakmai támogatását valósítja meg annak érdekében, hogy a programok elérjék a leginkább rászorulókat, és fenntartható fejlesztéseket eredményezzenek.

A kistérségeken élő gyerekek esélyeinek növelése alintézkedés EU-s forrásból valósul meg az **EFOP-1.4.3-16 „Jó kis hely - Biztos Kezdet Gyerekházak és kistérségi komplex gyermekprogramok támogatása”** felhívás keretében, összesen 5,5 Mrd forint támogatással. Mivel a konstrukcióban nem külön komponensként szerepel a kistérségen élő gyerekek esélyeinek a növelése, ezért a támogatás keretösszege indikatív szám. A gyermekek életrajzaihoz illeszkedő, az életrajz váltások problémáin átsegítő, integrációt erősítő szolgáltatások kiépítésével, és azok infrastrukturális hátterének kialakításával kívánja elérni, hogy a szolgáltatáshiányos, hátrányos helyzetű, szegregált kistérségeken élő gyerekek és szüleik integrációja megvalósulhasson.

A Biztos Kezdet Gyerekházak szolgáltatásainak fejlesztése, valamint 1 000 és 4 000 lakos közötti hátrányos helyzetű településekre való kiterjesztése valósul meg az intézkedésben. Célja, hogy a hátrányos helyzetből induló, köztük roma gyerekek a lehető legfiatalabbi életkortól kezdve szüleik bevonásával kapjanak megfelelő segítséget a családi környezetből és szegénységből fakadó hátrányaik csökkentéséhez. A fejlesztést tartalmazó EFOP-1.4.3-16 „Jó kis hely – Biztos Kezdet Gyerekházak és kistérségi komplex gyermekprogramok támogatása” kiírás 2016. szeptember 27-én jelent meg, a fejlesztésre rendelkezésre álló ESZA forrás és a szükséges háttér infrastruktúra biztosítását célzó EFOP-2.1.2-16 forrás hozzávetőleg 2,5 Mrd forint. Minthogy más fejlesztéssel együtt szerepel az EFOP-1.4.3-16 felhívásában, ez a szám indikatív.

Az EFOP-1.4.3-16 pályázat keretében fejlesztett Gyerekházak tekintetében fokozatosan várható azok belépése a hazai finanszírozási rendszerbe. 2022-ben 42 db Gyerekház, 2023-ban 8 db Gyerekház belépése várható.

A **Biztos Kezdet Gyerekházak további működtetése** alintézkedés célja az összesen állami támogatásban részesülő 108 Biztos Kezdet Gyerekház további fenntartása. A legfrissebb adatok szerint az állami támogatásban részesülő gyerekházakat rendszeresen igénybe vevő gyermekek száma 2020. december 31-én 1616 fő, közülük 1071 fő hátrányos vagy halmozottan hátrányos helyzetű (KSH). Az alintézkedés megvalósításának forrása a 2020. évi **hazai költségvetés XIV./20/4/2 Biztos Kezdet Gyerekházak előirányzata**, amelyből egy gyerekház 7,411 millió forint hazai működési támogatásban részesülhetett. A 2020. július 31-én kiírt általános pályázaton 107 Biztos Kezdet Gyerekház finanszírozása valósulhat meg 2021. évben, melynek forrása a 2021. évi **hazai költségvetés XIV./20/5/8 Biztos Kezdet Gyerekházak előirányzata**. Egy Gyerekház fajlagos költsége 2021-ben 8.094 millió forint.

I.10. A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény 2016. január 1-jétől bevezetett módosítása eredményeként a család- és gyermekjóléti szolgálat, illetve a család- és gyermekjóléti központ a korábbi szolgáltatásainak bázisán, erőforrásait hatékonyabban elosztva kötelező önkormányzati feladatként működik. Az integráltan létrejövő szolgáltatás településszinten elérhető kötelező szolgáltatássá vált az ellátandó terület nagysága szerint differenciált szolgáltatási tartalommal. A további fejlesztések érdekében meg kell vizsgálni a család- és gyermekjóléti szolgáltatás keretében nyújtott szolgáltatásokat, különös tekintettel a család- és gyermekjóléti központok általános és speciális szolgáltatásait, a területi egyenlőtlenségek figyelembevétele mellett meg kell tervezni a további erőforrások bevonásának lehetőségét. Javítani kell a szolgáltatások elérhetőségét. Erősíteni kell a meglévő szolgáltatásokat.

Felelős:	Határidő:
emberi erőforrások minisztere pénzügyminiszter	folyamatos

Indikátor/Év:	2020
Alintézkedés neve:	A fogyatékos személyek számára nyújtott szakmai és közszolgáltatások hozzáférhetőségének kialakítása, fejlesztése (EFOP-1.9.2-VEKOP-16)
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke
Szervezetfejlesztési intézkedésekkel érintett intézmények száma	21/22
A megyei és fővárosi információs és koordinációs pontok létrehozása	21/22
Kidolgozott felkészítő- és képzési programok	43/48
A projekt keretében megvalósított képzések	1000/1119
Módszertani ajánlások, jogszabály-módosítási javaslatok, hatásvizsgálat előkészítése	5/1
Alintézkedés neve:	Szociális alapszolgáltatások infrastruktúrájának bővítése, fejlesztése (TOP-4.2.1-15, TOP-4.2.1-16, TOP-6.6.2-15, TOP-6.6.2-16)
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke
A fejlesztés révén létrejövő, megújuló szociális alapszolgáltatások száma	409

Általánosságban elmondható, hogy a **SARS-CoV-2 koronavírus-világjárvány** és annak eddig nem látott következményei új helyzet elé állították a gyermekek, egyének és családok részére a család- és gyermekjóléti szolgáltatást települési szinten nyújtó család- és gyermekjóléti szolgálatokat, valamint a járasszékhely központokban - a család- és gyermekjóléti szolgálat jogszabályokban meghatározott feladatain túl - a gyermekvédelmi gondoskodás keretébe tartozó hatósági intézkedésekhez

kapcsolódó tevékenységeket ellátó, továbbá speciális szolgáltatásokat nyújtó család- és gyermekjóléti központokat is.

A család és gyermekjóléti szolgáltatást nyújtó intézmények által nyújtott segítő tevékenységben – különösképpen a járvány első hullámának időszaka alatt – a korábbiakhoz képest jelentősen növekedett az online tér használata, mellyel kapcsolatos pozitív tapasztalatok a későbbiekben is jó eredménnyel alkalmazhatók.

Óvodai és iskolai szociális segítő tevékenység:

A 2018. szeptember 1-től bevezetésre került az óvodai és iskolai szociális segítő tevékenység, amely preventív jellegű, komplex szakmai tevékenységével nagy hangsúlyt fektet a kompetenciafejlesztésre, az esetlegesen felmerülő konfliktusok – a gyermek, a szülő, a pedagógus között – rendezésére, segíti a gyermek szocializációját, részt vesz a gyermekek egészségfejlesztésében, és a gyermekek iskolai teljesítményének javítása révén elősegíti a korai iskolaelhagyás megelőzését.

Mindennek eredményeképpen a köznevelési intézményekben egy olyan, az egészségügyi, az oktatási és a szociális ellátások között is hidat képező, a személyes gondoskodás keretében nyújtott segítő tevékenység honosodott meg, amely eredményesen hozzájárul a gyermekek veszélyeztetettségének megelőzéséhez, a veszélyeztetettség időben történő felismeréséhez, illetve a már kialakult veszélyeztetettség megszüntetéséhez.

A személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 15/1998. (IV. 30.) NM rendelet 1. számú melléklete értelmében a szolgáltatást 1000 fő köznevelési intézményben nyilvántartott gyermekre vetítve 1 fő óvodai és iskolai szociális segítő látja el. Az óvodai és iskolai szociális segítő tevékenység végzésére a család- és gyermekjóléti központokban közel 1.500 új álláshely jött létre. A betöltött álláshelyek száma folyamatosan emelkedik. Az óvodai és iskolai segítő tevékenység a 2020-as évben a pandémia közepette a család- és gyermekjóléti szolgáltatás fontos és biztos eleme volt.

A megvalósítást nagyban segítette az **EFOP-3.2.9-16 „Óvodai és iskolai szociális segítő tevékenység fejlesztése”** című konstrukció.

Az **EFOP-1.9.2-VEKOP-16** azonosítószámú **„A fogyatékos személyek számára nyújtott szakmai és közszolgáltatások hozzáférhetőségének kialakítása, fejlesztése” (MONTÁZS Projekt)** kiemelt konstrukció 2018. április 1-jén indult el, melynek alapvető célja egy, a fogyatékos személyek és családjuk segítése érdekében létrehozott hálózat kialakítása, amely **a szükségletekre reagáló, rendszerszerű szolgáltatások fejlesztését és hozzáférhetőbbé tételét célozza.**

A fogyatékosügy tanácsadók az országszerte 22 család- és gyermekjóléti központban létrehozott információs és koordinációs pontokban a fogyatékosághoz kapcsolódó különböző ágazatokhoz tartozó (szociális, egészségügy, köznevelés, munkaerőpiaci, stb.) **információkat, ismereteket és tudást egy helyen teszik hozzáférhetővé**, ezzel is hozzájárulva az egyének, a családok, valamint a különböző közösségi csoportok jólétéhez és fejlődéséhez, továbbá a szociális környezetükhöz való alkalmazkodáshoz.

A speciális ismereteket igénylő **fogyatékoságügyi tanácsadói tevékenység az alábbiakra terjed ki:**

- **tanácsadás** a fogyatékos személy és családtagjai számára (kapcsolatfelvétel, információnyújtás, szociális készségek fejlesztése, ügyintézés, klubfoglalkozás és sorstársi csoportok szervezése, működtetése);
- **együttműködés** a szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltatásokat nyújtó **szolgáltatókkal, intézményekkel**, egészségügyi alap- és szakellátásokat nyújtó egészségügyi szolgáltatókkal, oktatási, képzési szolgáltatásokat nyújtókkal, foglalkoztatási szolgáltatásokat nyújtókkal, közlekedési, sport, kulturális és egyéb szabadidős tevékenységet nyújtó szervezetekkel,
- egyéb társadalmi szervezetekkel, érdekvédelmi csoportokkal, valamint egyházi intézményekkel, közösségekkel;
- a fogyatékos személyek és családtagjaik számára biztosított **szolgáltatások igénybevételének segítése**, ideértve a család- és gyermekjóléti központ által nyújtott szolgáltatásokat;
- **közreműködés egyes életvitelt támogató eszközök kölcsönzésében és speciális szolgáltatások közvetítésében;**
- együttműködés a **szociális diagnózist** felállító esetmenedzserrel;
- **kapcsolattartás** a többi fogyatékoságügyi tanácsadóval.

A projekt 2022-ben kerül lezárásra. Tekintettel, hogy a szolgáltatás fenntartása és hozzáférhetővé tétele továbbra is indokolt, **az Országgyűlés 2020 őszén elfogadta a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény, a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény módosítását**, valamint ehhez kapcsolódóan módosult a **személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 15/1998. (IV. 30.) NM rendelet is**, amelynek eredményeképpen a **fogyatékoságügyi tanácsadó tevékenység 2022. január 1-jétől** a szociál- és nyugdíjpolitikáért felelős miniszter által kijelölt család- és gyermekjóléti központokban **tovább folytatódik.**

A **TOP-4.2.1-15, TOP-4.2.1-16, TOP-6.6.2-15, TOP-6.6.2-16** kódszámú, „**Szociális alapszolgáltatások infrastruktúrájának bővítése, fejlesztése**” c. felhívások 27 940 millió Ft keretösszeggel kerültek meghirdetésre a települési önkormányzatok, nonprofit szervezetek, egyház, civil szervezetek és alapítványok számára. A felhívások a szociális alapszolgáltatások mellett támogatják a család- és gyermekjóléti szolgálat, valamint a család- és gyermekjóléti központ fejlesztését is. A felhívások keretében összesen 365 db projekt rendelkezik hatályos támogatási szerződéssel, 26 507 millió Ft szerződött támogatási összeggel.

A felhívásokhoz kapcsolódóan a táblázatban megadott indikátorérték kumulált tényérték, mely forrása a kedvezményezettek által rögzített beszámolók (szakmai beszámoló, záró szakmai beszámoló, egyedi szakmai beszámoló). Az indikátor 2023-ra vonatkozó célértékét (374 db) a tényérték már meghaladta, sőt túlteljesítése várható, hiszen a támogatási szerződés állomány alapján jelentős fejlesztési igények mutatkoztak – vállalási értéke 888 db.

2.2. II. Az oktatás területét érintő feladatok

Az MNTFS intézkedési terve 17 oktatási intézkedést tartalmaz, melyek a minőségi, esélyteremtő neveléshez való egyenlő esélyű hozzáférést, a hátrányos helyzetű tanulók iskolai sikerességének támogatását és a lemorzsolódás, végzettség nélküli iskolaelhagyás megelőzését, tehetséggondozást tűzik ki célul. A nevesített intézkedéseim kívül további intézkedések is szolgálják e célokat.

Intézkedés kódja	Intézkedés rövid címe	Előre-haladás
II.1.a	A hátrányos helyzetű gyermekek 3 éves kortól történő óvodába járása infrastrukturális feltételeinek megteremtése	B
II.1.b	A hátrányos helyzetű gyermekek 3 éves kortól történő óvodába járása személyi feltételeinek megteremtése	B
II.2	Az óvoda esélyteremtő szerepének és hátránykompenzációs képességének támogatása	A
II.3	Az óvodai nevelés hátránykompenzáló képességének növelése óvodai fejlesztő programokkal és támogató szolgáltatásokkal	A
II.4	Köznevelési intézmények befogadóvá válásának elősegítése komplex fejlesztéssel: A képesség-kibontakoztató és integrációs felkészítés folytatása	B
II.5	Az oktatás hátránykompenzációs szerepének javítása, a szegregációs folyamatok csökkentése: A befogadó nevelés gyakorlatának erősítése, deszegregációs folyamatok támogatása	B
II.6.a	A korai iskolaelhagyás megelőzését szolgáló intézkedések	B
II.6.b	Roma lányok felzárkózásának segítése	A
II.7	A SNI tanulók minőségi szolgáltatásokhoz való hozzáféréseinek biztosítása - Köznevelés esélyteremtő szerepének erősítése	B
II.8.a	HH helyzetű és roma tanulók iskolai sikerességét elősegítő, egyéni és komplex segítséget nyújtó programok működtetése, továbbfejlesztése (Útravaló Ösztöndíjprogram)	A – uniós B - hazai
II.8.b	A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű, illetve rászoruló, középfokú oktatásban résztvevő tanulók iskolai sikerességének elősegítése és a lemorzsolódás megelőzése	B
II.8.c	Második Esély Típusú fejlesztések	B
II.8.d	Szabóky Adolf ösztöndíj program	B
II.9	Köznevelési intézmények, tanodák közötti együttműködés ösztönzése, pedagógusok továbbképzése.	B
II.10	Hátrányos helyzetű, kiemelten roma hallgatók diplomaszerzésének támogatása, tehetséggondozás. Ösztöndíjrendszer fejlesztése	B
II.11	Hátrányos helyzetű, kiemelten roma hallgatók diplomaszerzését támogató programok továbbfejlesztése, fenntarthatóságuk biztosítása.	B
II.12	Roma nemzetiségi tartalmak megjelenítése az oktatási tananyagokban, pedagógusképzésben	B
II.13	A hallgatói ösztöndíj és juttatásrendszer általános reformja	B

II.14.a	Hátrányos helyzetű fiatalok egészséges életmódját elősegítő program	B
II.14.b	A felnőtt lakosság prevenciós célú egészségfejlesztése a szabadidősport révén	A
II.15	Tehetséggondozás a HHH, illetve roma gyermekek, tanulók körében	B
II.16	Tudás- és képességbeli egyenlőtlenségek csökkentése	C
II.17	Az iskolai hátrányokat befolyásoló intézményi körülmények vizsgálata	B

A	Megvalósult
B	A megvalósítás terv szerint halad
C	Megvalósítása késik a tervezetthez képest
D	Megvalósult módosított tartalommal
E	Módosított tartalommal/menetrendben valósul meg, az új terveknel jobb ütemben
F	Módosított tartalommal/menetrendben valósul meg, az új tervek szerint zajlik
G	Módosított tartalommal/menetrendben valósul meg, késik az új tervekhez képest
H	A tervek szerint később, nem a jelen intézkedési terv keretében kerül megvalósításra
I	Teljes egészében törlésre került

II.1. Felzárkózási szempontból alapvetően fontos eredmény hogy öt helyett már három éves kortól kötelező az óvodába járás. A gyermekek eredményes fejlesztése érdekében javítani kell az óvoda hátránykompenzáló képességét, és a hátrányos és a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek hároméves kortól történő óvodáztatásának infrastrukturális és személyi feltételeit.

Felelős:	Határidő:
emberi erőforrások minisztere innovációért és technológiáért felelős miniszter pénzügyminiszter	folyamatos

Indikátor/Év:	2020
Alintézkedés neve:	Az óvoda esélyteremtő szerepének és hátránykompenzációs képességének támogatása (EFOP-3.1.5 kiemelt projekten belüli alprojekt)
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke
Továbbképzésen részt vett óvodapedagógusok száma	311
Intézményi részvétel a támogatott programokban	157
Alintézkedés neve:	Bölcsőde- és óvodafejlesztés támogatása (TOP és VEKOP)
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke
Újonnan létrehozott, 3-6 éves gyermekek elhelyezését biztosító férőhelyek száma	1 246
Fejlesztett, 3-6 éves gyermekek elhelyezését	27 116

2010-ben 4.358 darab óvodai feladat-ellátási hely – ideértve az állami, önkormányzati, egyházi és egyéb fenntartásúakat is – üzemelt az országban. Ez a szám 2020-ra már 217-tel bővült, így 2021-ben, a jelentés időpontjában számuk összesen 4.575.

2010-ben a 3 éves gyermekek 74 százaléka járt óvodába, 2020-ban már 84 százalékuk. A 4 éves gyermekek óvodai részvétele 2010 óta 93 százalékról 96 százalékra nőtt. A 2010 óta folyamatos **óvodai infrastrukturális és kapacitásbővítési fejlesztéseknek** köszönhetően több mint 16 ezerrel bővült a férőhelyek száma. Az óvodai férőhelyek száma a 2010/2011-es és a 2020/2021-es nevelési év adatainak összevetése alapján 370.136-ról 386.134-re emelkedett. A jelenleg rendelkezésre álló óvodai férőhelyek, illetve óvodai feladat-ellátási helyek száma alapján biztosított a hatályos jogszabályok szerinti a 3 éves kortól kötelező óvodai nevelés valamennyi 3. életévét betöltő gyermek részére (a tankötelezettség megkezdéséig). Egyedi férőhelyigények természetesen (különösen az agglomerációban) előfordulhatnak, azonban rendszer szinten nem állapítható meg óvodai férőhely hiány, sőt – az adatok elemzése alapján az mutatható ki, hogy – országosan az igényeket meghaladó óvodai férőhely áll rendelkezésre.

2019-ben elindult a **Magyar Falu Program**, amelynek egyik támogatási célja az 5.000 lélekszám alatti kistelepüléseken működő óvodák infrastrukturájának fejlesztése. A program keretében az óvodai épületek korszerűsítésére, valamint tornaszoba kialakítására és játszóudvarok fejlesztésére nyújthatnak be támogatási pályázatot.

2016 végén meghirdetésre került az **EFOP-3.1.5-16 számú projekt „A tanulói lemorzsolódással veszélyeztetett intézmények támogatása”** címmel. A Felhívásba 2017. május 23-án kerültek be az óvodákat érintő tevékenységek. A projekt területi és helyi szintű pedagógiai szakmai szolgáltató rendszer fejlesztése által és ágazati, helyi közösségi együttműködések hozzájárulásával olyan komplex és célzott intézményfejlesztő programok támogatását valósítja meg, amelyek a köznevelési intézményrendszer széles spektrumát fedik le az óvodától a középiskoláig. A fejlesztés eredményeként a végzettség nélküli iskolaelhagyás csökkentésére irányuló intézkedésekhez kapcsolódóan többek között preventív, minőségi és esélyteremtő kora gyermekkori nevelést támogató tevékenységek valósulnak meg óvodai feladatellátási helyeken.

A projekt óvodákat érintő intézkedései a tervek szerint elindultak 2018 augusztusában. Az óvodai komplex fejlesztések terén a 157 óvodai nevelést folytató intézmény helyzetelemzése lezárult, amelynek alapján elkészültek az intézményfejlesztési tervek. Az intézkedési tervek végrehajtása a tervezett ütemezéssel tud haladni. A fejlesztésben érintett óvodákból 2-2 fő óvodapedagógus továbbképzése 2020-ban valósult meg, amelyet összesen 311 fő sikeresen elvégzett és szerzett tanúsítványt.

Az óvodapedagógusoknak tartott, 30 órás akkreditált képzések címei:

- A) A modern óvodai nevelés preventív szerepe a korai iskolaelhagyás megelőzésében - óvoda világa
- B) A modern óvodai nevelés preventív szerepe a korai iskolaelhagyás megelőzésében – pedagógusmesterség

A személyes jelenléte igénylő alkalmak 2020. március 6-ig, a pandémiát megelőzően lezárultak. Mivel a tervezett képzés eleve blended (vegyes) formájú volt, így a hátralévő alkalmak on-line formában, a terveknek megfelelően valósult meg.

A TOP és VEKOP intézkedések keretében meghirdetett, bölcsőde- és óvodafejlesztést egyaránt támogató felhívások az alábbiak:

- **TOP-1.4.1-15 és TOP-1.4.1-16** kódszámú, „**A foglalkoztatás segítése és az életminőség javítása családbarát, munkába állást segítő intézmények, közszolgáltatások fejlesztésével**” c. felhívások összesen 74 001 millió Ft keretösszeggel. A felhívások keretében 647 db projekt rendelkezik hatályos támogatási szerződéssel, 69 413 millió Ft szerződött támogatási összeggel.
- **TOP-6.2.1-15 és TOP-6.2.1-16** kódszámú, „**Családbarát, munkába állást segítő intézmények, közszolgáltatások fejlesztése**” c. felhívások összesen 32 576 millió Ft keretösszeggel. A felhívások keretében 144 db projekt rendelkezik hatályos támogatási szerződéssel, 29 716 millió Ft szerződött támogatási összeggel.
- **VEKOP-6.1.1-15** kódszámú, „**Kisgyermeket nevelő szülők munkavállalási aktivitásának növelése**” c. felhívás 11 174 millió Ft keretösszeggel. A felhívás keretében 51 db projekt rendelkezik hatályos támogatási szerződéssel, 9 268 millió Ft szerződött támogatási összeggel.

A 3 éves kortól kötelező óvodába járás következtében az óvodák esetében is van néhány olyan térség, vagy település, ahol a fejlesztés férőhelyhiány leküzdése céljából a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény (a továbbiakban: Nkt.) előírásainak betartása miatt indokolt. A szolgáltatások minőségében és a rendelkezésre álló infrastruktúrában is vannak jelentős területi különbségek, melyek szükségessé teszik a fejlesztési források biztosítását ezen különbségek felszámolására, ezért a felhívások támogatják mind az új, mind a fejlesztett óvodai férőhelyek kialakítását.

A felhívásokhoz kapcsolódóan a táblázatban megadott indikátorértékek kumulált tényértékek, melyek forrása a kedvezményezettek által rögzített beszámolók (szakmai beszámoló, záró szakmai beszámoló, egyedi szakmai beszámoló). A Fejlesztett, 3-6 éves gyermekek elhelyezését biztosító férőhelyek száma indikátor esetében a támogatási szerződés állomány vállalási értéke 60 890 db, mely majdnem két és félszerese a két területi OP összesített, 2023-ra vonatkozó célértékének (27 450 db).

II.2. Az eddigi óvodapedagógus képzéseket és módszertani fejlesztéseket folytatva komplex módszertani fejlesztésekkel tovább kell erősíteni az óvoda hátránykompenzáló képességét. Támogatni kell az intézményeket a hátrányos, valamint a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek hároméves kortól történő minőségi óvodai nevelésében és az óvodai fejlődésük nyomon követésében.

Felelős:	Határidő:
emberi erőforrások miniszttere	az EFOP ütemezésének megfelelően, folyamatos

Indikátor/Év:	2020
Alintézkedés neve:	Iskolai Lemorzsolódás Megelőzését Támogató Pedagógiai Rendszer (IPR-en is alapuló pedagógiai keretrendszer) alkalmazása
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke
differenciált és folyamatelvű intézményfejlesztésben részesülő köznevelési intézmények	457

A 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet 171. §-a rögzíti a képesség-kibontakoztató és az integrációs felkészítés (Integrációs Pedagógiai Rendszer; IPR) megszervezésének célját, alapelveit és az alapelveknek megfelelő pedagógiai keretrendszer elemeit:

Az általános iskola és a középfokú iskola a tanuló szociális helyzetéből és fejlettségéből eredő hátrányának ellensúlyozása céljából képesség kibontakoztató vagy integrációs felkészítést szervez, amelynek keretei között a tanuló egyéni képességének, tehetségének kibontakoztatása, fejlődésének elősegítése, a tanuló tanulási, továbbtanulási esélyének kiegyenlítése folyik. A jogszabály rögzíti a képesség kibontakoztató felkészítés keretében az iskola által biztosítandó tevékenységeket:

- a) a személyiségfejlesztéssel, közösségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok,
- b) a tanulási kudarcnak kitett tanulók fejlesztését segítő program,
- c) a szociális hátrányok enyhítését segítő pedagógiai tevékenység.

Rögzíti továbbá a pedagógus feladatát: a pedagógiai rendszernek megfeleltethető tevékenységek megvalósítása, így: egyéni fejlesztési terv készítése és ennek alapján történő kompetenciafejlesztés, az önálló tanulást segítő tanulói fejlesztés, az együttműködésen alapuló módszertani elemek alkalmazása tanórai és tanórán kívüli foglalkozásokon, a tanulói teljesítmény értékelése, értékelő esetmegbeszéléseken történő részvétel, mentori, tutori tevékenységek ellátása, a tanuló családjával történő rendszeres kapcsolattartás.

“A tanulói lemorzsolódással veszélyeztetett intézmények támogatása” EFOP-3.1.5-16 sz. kiemelt projekt keretében 300 alap- és középfokú, valamint 157 óvodai feladatellátási hely részesült komplex, differenciált és folyamatelvű intézményfejlesztésben. A projekt a bevont feladatellátási helyeket az Iskolai Lemorzsolódás Megelőzését Támogató Pedagógiai Rendszer módszertani keretrendszerében támogatja. A Pedagógiai Rendszer alapjául többek között az inklúziós index és az IPR szolgáltak. 2020. szeptember 30-ig 240 intézmény pedagógiai programjába került beépítésre. A projekt zárása során, 2021-ben a fejlesztés eredményeként az Oktatási Hivatal módszertani portálján (www.sulinet.hu) a Pedagógiai Rendszerhez kapcsolódó kipróbált módszertani ajánlásokat tesz közzé a projekt.

II.3. Folytatni kell a sikeresen kiépített óvodai fejlesztő programot, képzésekkel és támogató

szolgáltatásokkal szükséges erősíteni az óvoda esélyteremtő szerepét, pedagógiai módszerekben való megújulását annak érdekében, hogy az óvoda alkalmassá váljon a hátrányos és a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek eredményes nevelésére, támogassa a gyermekek óvodai beilleszkedését és elősegítse a későbbi iskolai sikerességét.

Felelős:	Határidő:
emberi erőforrások minisztere belügyminiszter	folyamatos

Indikátor/Év:		2020
Alintézkedés neve:		Társadalmi felzárkózási és integrációs köznevelési intézkedések támogatása
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke	
Bevont intézmények száma	560	
Továbbképzésben résztvevő pedagógusok száma	1143	
Támogatott programokban részt vevő gyermekek létszáma	5680	

Az **EFOP-3.1.3-16 „Társadalmi felzárkózási és integrációs köznevelési intézkedések támogatása”** program célja az esélyegyenlőség érvényesülésének elősegítése az óvodai nevelésben. Ennek keretében hozzájárul ahhoz, hogy a köznevelési intézményrendszer alkalmassá váljon a hátrányos helyzetű gyermekek eredményes nevelésére, támogassa a gyermekek óvodai beilleszkedését és későbbi iskolai sikerességét. Kiemelt cél, hogy a hátrányos helyzetű, köztük cigány/roma gyermekeket nevelő óvodák a 3 éves kortól kötelező óvodai nevelés során alkalmasak legyenek a magas színvonalú pedagógiai munkára. A kiemelt projekt alapelve a közreműködő óvodák szervezeti, erőforrás, pedagógiai és személyes (gyermek, óvodapedagógus) szükséglete alapján nyújtott támogatás.

A projekt keretében 65 fő roma dajka foglalkoztatása valósult meg, feladatkörükbe tartozott a gyermekek óvodai szocializációjának segítése, és a szülővel való kapcsolattartás támogatása. A programban 560 óvoda, közel 20 100 gyermek és 1143 óvodapedagógus vett részt.

A 2019/2020-as nevelési évben az esélyteremtő intézmény tartalmi megvalósításának az előkészítése zajlott, továbbá június, július, augusztus hónapokra kirándulási lehetőséget biztosított volna a projekt a gyermekek számára, azonban a 2020 márciusában kihirdetett járványhelyzet miatt a kirándulások szervezése és megvalósítása elmaradt.

Az óvodai fejlesztő program folytatódik a következő uniós ciklusban (2021-2027) „*Esélyteremtő óvoda*” címmel.

II.4. A köznevelés esélyteremtő képességének további növelése és a szegregáció csökkentése érdekében folytatni kell a képesség-kibontakoztató és integrációs felkészítést, melynek alapelve az oktatás méltányosságának erősítése, a tanulók iskolai sikerességének elősegítése,

a tanulói előrehaladást támogató korszerű módszerek alkalmazása, a társadalmi-gazdasági helyzetből eredő hátrányok enyhítése.

Felelős:	Határidő:
emberi erőforrások minisztere belügyminiszter agrárminiszter	folyamatos

Indikátor/Év:	2020
Alintézkedés neve:	Esélyteremtés a köznevelésben (EFOP-3.1.7-16)
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke
A projekt keretében a képzésben, átképzésben résztvevő pedagógusok száma (5. mérföldkő elérése)	3196 fő
Az új képzési módszertant alkalmazó intézmények száma (6. mérföldkő elérése)	150 darab
Alintézkedés neve:	Köznevelési intézmények befogadóvá válásának elősegítése komplex fejlesztéssel
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke
Tanulmányi eredményt javító intervenció programon résztvevő tanulók	1 651 fő
Tanulói motivációt növelő beavatkozásban részesülő tanulók száma	1 874 fő
A tanuló szociális helyzetéből adódó hátrányának kompenzálását csökkentő beavatkozás – pedagógus továbbképzésen résztvevő pedagógusok száma	971 fő
Alintézkedés neve:	Lépj egy fokkal feljebb (VEKOP-7.3.6-17)
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke
Megkötött támogatási szerződés	12 db

Az „Esélyteremtés a köznevelésben” EFOP-3.1.7-16 sz. kiemelt projekt keretében 150, a homogenizálódó illetve leszakadó közegekben működő, hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekeket/tanulókat nagy létszámban nevelő-oktató, országos méréseken alulteljesítő köznevelési intézmény vesz részt az Oktatási Hivatal támogatásával az esélyteremtő nevelést-oktatást lehetővé tevő módszertani kultúra kialakításában, megerősítésében. Cél az Esélyteremtő Intézményfejlesztési Program és Eszközrendszer minél szélesebb körben történő terjesztése, az átvétel, beágyazódás támogatása.

Először 4 hónapos projekthosszabbítási kérelmet nyújtott be az Oktatási Hivatal 2021.01.31-ig, melyhez a kapcsolódó fő tevékenységek:

- 30 MPH intézmény további komplex intézményfejlesztése mentorok, gyógypedagógusok és pszichológusok segítségével.

- "ETIPE II." 60 órás továbbképzés biztosítása a 30 MPH intézmény számára.
- az egészségügyi vészhelyzet miatt elmaradt romológiai workshopok megrendezése.

További módosítási igényt nyújtott be, mely a szakmai tartalmat és a megvalósítási időszakot is érintette.

Hatályos megvalósítási időszak: 2017.01.10-2021.01.31.

Tervezett megvalósítási időszak: 2017.01.10-2021.04.30.

Új tevékenységek:

- „Az esélyteremtő intézményi működés pedagógiai módszertani és szervezetfejlesztési területei – a tanulók tudatos fejlesztése és a tanulószervezetté válás lehetőségei” 60 órás pedagógus-továbbképzési program átdolgozása a pandémia miatt kialakult helyzetre tekintettel 60 órásról 40 órára
- A képzés megvalósítása 30 intézmény 12 képzési csoportjában 200-250 fő részvételével blended learning/távoktatás formában
- „Te magad légy a változás” című program megvalósítása 9 helyszínen. A program elsősorban a tanulói motiváció erősítését hivatott szolgálni; célcsoport a pályaválasztás előtt álló 6. osztályos tanulók.
- Az EFOP-3.1.7-16 projekttel együttműködő 59 db közintézmény részére intézményenként 2 db tablet (118 db) és szakmai tevékenységet támogató egységcsomag biztosítása, mely a digitális oktatás esetén támogatja a tanulók tanulását, illetve hozzájárul a tanulók differenciált fejlesztéséhez

Hosszabbításra kerülő tevékenységek:

- 29 db intézménnyel folytatódik az együttműködés (esélyteremtő módszertant alkalmazó köznevelési intézmények módszertani partneriskolává válásának támogatása)
- a módszertani partneriskolai hálózatok és az együttműködés tovább erősítése, a pedagógushallgatók gyakorlati helyének biztosítása 2020/2021-es tanév 2021.04.30-ig szóló időszakában.

A Képességkibontakoztatás terén a szakképző iskolák több területen, közismereti és szakmai tantárgyból házi versenyeket szerveznek, a tanulók helyi, regionális és országos tanulmányi versenyekre történő felkészítése történik, továbbá közép és emelt szinten érettségi előkészítő foglalkozásokat szerveznek. Tehetséggondozás jelleggel a kiemelkedő képességű tanulóknál nagy hangsúlyt fektetnek, a választott szakmája még jobb megismerésére.

Intézményeink az integrációs felkészítés keretében beiskolázási rendezvényeket, csapatépítő napokat tartanak, egyéni és kis csoportos (csoport-kohéziót erősítő) foglalkozásokat, szakköröket szerveznek. Biztosítják az iskolapszichológussal, családsegítővel való szoros együttműködést.

A hátrányok enyhítése érdekében felzárkóztató foglalkozásokat, tantárgyi korrepetálásokat szerveznek, erősítik az osztályfőnök-szülő és oktató-szülő kapcsolat rendszerét. Helyi programban való részvétel lehetőségével biztosítják a szélesebb körű kapcsolatteremtést.

A GINOP-6.2.3-17 és a VEKOP-8.6.3-16 „A szakképzési intézményrendszer átfogó fejlesztése” programok keretében az alapkészségek erősítésének, felzárkóztatásának érdekében foglalkozásokat tartanak a projektbe bevont tanulók számára. Valamint a veszélyeztetettségi vizsgálat során kiszűrt lemorzsolódással leginkább veszélyeztetett tanulók mentorálása folyik.

VEKOP-7.3.6-17 azonosító jelű, „Lépj egy fokkal feljebb! – Továbbtanulást erősítő kezdeményezések támogatása” c. felhívás összesen 385 millió Ft forrással került meghirdetésre a nevelési-oktatási intézmények és fenntartóik számára. A felhívás célja elsősorban a középfokú végzettséget megszerző hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók számának és arányának növelése, továbbá a felsőoktatásba vezető út megerősítése, mely hozzájárul a végzettség nélküli iskolaelhagyás csökkentéséhez, a hátrányos helyzetű tanulók végzettségi szintjének növeléséhez, a felsőfokú, vagy annak megfelelő végzettséggel rendelkezők arányának növeléséhez. A felhívás keretében 12 db projekt rendelkezik hatályos támogatási szerződéssel, 325 millió Ft szerződött támogatási összeggel.

A felhíváshoz kapcsolódó indikátorértékek tényértékek, ugyanakkor a projektekhez jelenleg rögzített tervérték PO731 esetében 482 fő, a PO732 esetében 201, a PR732 esetében pedig 11 db.

II.5. Erősíteni kell a köznevelés intézményrendszerének hátránykompenzáló képességét, a befogadó nevelés gyakorlatának erősítésével, a deszegregációs folyamatok támogatásával fejleszteni szükséges az iskolai eredményesség tekintetében alulteljesítő intézményeket.

Felelős:	Határidő:
emberi erőforrások minisztere agrárminiszter pénzügyminiszter	az EFOP és a Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program (a továbbiakban: GINOP*) ütemezésének megfelelően, folyamatos

Indikátor/Év:	2020
Alintézkedés neve:	Alacsonyban teljesítő iskolák fejlesztése
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke
2. képességszint alatt teljesítők aránya	
Alintézkedés neve:	A tanulói lemorzsolódással veszélyeztetett intézmények támogatása” projekt keretében történt továbbképzések
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke
továbbképzésen részt vett pedagógusok száma	1541 fő
műhelyalkalmak száma	88 db
Alintézkedés neve:	Az oktatás hátránykompenzációs szerepének javítása, a szegregációs folyamatok csökkentése
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke
Résztvevő feladatellátási hely (EFOP-3.1.5)	38 db

* az intézkedés teljes egészében EFOP forrásból valósult meg

Az Oktatási Hivatal a Pedagógiai Oktatási Központok (a továbbiakban: POK-ok) aktív közreműködésével kiemelt figyelmet fordít azokra az intézményekre, amelyek az országos

kompetenciamérés eredményei alapján az elmúlt években tartósan alulteljesítőnek mutatkoztak, azaz az iskolai intézkedési tervekben foglaltaknak megfelelően nem tudták érdemben megváltoztatni helyzetüket, és ezért a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról szóló 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet 80. § rendelkezései alapján fenntartói intézkedési terv elkészítésére volt szükség.

Az érintett intézmények (feladatellátási helyek) fenntartóit a POK-ok megkeresték, és pedagógiai-szakmai együttműködést ajánlottak az alulteljesítő iskolák szakmai-módszertani támogatásában. Az intézmények célzott támogatására a POK-ok jellemzően szaktanácsadókból és szakreferensekből álló csoportokat alakítottak ki.

A **2019/2020. tanév** rendjéről szóló 11/2019. (VII. 3.) EMMI rendelet rendelkezett arról, hogy **az Oktatási Hivatal szakmai ellenőrzés keretében vizsgálta** többek között a megelőző három év országos kompetenciamérési eredményei alapján alacsony teljesítménnyel érintett köznevelési intézményekben a **lemorzsolódás megelőzése és a teljesítmény javítása érdekében tett intézményi, fenntartói intézkedéseket és azok megvalósulását**. Az ellenőrzésre 2020-ban került sor, amelynek eredménye alapján a vizsgált intézmények 57%-ának kellett fejlesztési tervet készítenie, 76%-uk számára volt szükséges pedagógiai szakmai tanácsadást biztosítani az eredményesség javítása érdekében.

Az alacsonyan teljesítők aránya csökkent a PISA2015 és PISA2018 mérések eredményeinek összehasonlításában:

2. képességszint alatt teljesítők aránya	2015	2018
szövegértés	27,5%	25,3%
matematika	28,0%	25,6%
természettudomány	26,0%	24,1%

(OECD PISA2015, 2018)

A **családi háttér iskolai teljesítményre gyakorolt hatásának mértéke a PISA2018 mérés szerint a teljesítménykülönbségek 19,1 százalékát magyarázza**. 2015-ben ez a mutató 21,6 százalék, 2012-ben 23, **2009-ben pedig 26 százalék volt. Magyarország tehát javítani tudott az oktatás esélyteremtő képességének mértékén, a családi háttér miatti különbségek a korábbiaknál kisebb szerepet játszanak a tanulók teljesítményében.**

Deszegregációs folyamatok támogatása:

1. Az iskolai szegregáció megelőzése, megakadályozása érdekében 2020-ban **támogató műhelysorozatot szervezett az Oktatási Hivatal az EFOP-3.1.5-16 projekt keretében** az iskolafenntartó tankerületi központok és az iskolavezetés számára. A műhelymunka szerepe, hogy elősegítse az esélyteremtő oktatásszervezés megvalósítását, a deszegregációs célok érvényesítését: biztosítsa, hogy a helyi oktatásirányítás átfogó helyzetelemzést készítsen, és azt elemezni tudja. A módszertani támogatás során kiemelt figyelem irányult az **oktatási szegregáció miatt bírósági döntéssel érintett tankerületek bevonására**, deszegregációs intézkedéseik végrehajtásának megtámogatására.

A műhelymunkákon többek között az alábbi beavatkozások lehetőségeit tekintették át, dolgozták fel a résztvevők irányított szakmai támogatás mellett:

- innovatív pedagógiai eszközök és módszerek bevezetése: tanulói igényekhez való igazodás, a tanulók motivációjának és együttműködésének növelése
- intézkedések bevezetése a korai iskolaelhagyás kiváltó okainak kezelésére
- az oktatási **szakemberek képzése az oktatás terén jelentkező hátrányok és a korai iskolaelhagyás középontba állításával**
- szegregációs index alkalmazása
- egyéni támogatás a hátrányos helyzetű és roma tanulóknak (**szegregálódott környezetből integrált környezetbe átkerült tanulók támogatása**)
- minőségértékelés
- mediátorok és mentorok képzése és foglalkoztatása
- iskola utáni és extrakurrikuláris (tanórán kívüli) tevékenységek
- interkulturális tevékenységek a kultúrák közötti megértés javítása érdekében
- a szülők és a szakemberek kapcsolatának javítása (aktív szülői részvétel az iskolában)

A Projekt általános iskoláiban és gimnáziumaiban is az előző tanév végéhez képest a 2019/2020. tanév végére további egy százalékkal csökkent a lemorzsolódással veszélyeztetett tanulók aránya. Az országos kompetenciamérés eredményei szerint a szövegértés- és matematika képességpontok az összes mért évfolyamon emelkedtek az előző tanévhez képest, ezek a növekedések azonban még nem tekinthetők statisztikai értelemben szignifikánsnak.

Szövegértés és matematika képességpontok átlagai a Projekt intézményeiben (2018-2019)

	2018	2019
Szövegértés		
6. évfolyam	1404	1411
8. évfolyam	1496	1510
10. évfolyam	1673	1683
Matematika		
6. évfolyam	1425	1429
8. évfolyam	1515	1523
10. évfolyam	1657	1667

Az **Oktatási Hivatal** a lemorzsolódással veszélyeztetett tanulók támogatásához kapcsolódó **korai jelző- és pedagógiai támogató rendszerben** rögzített intézményi adatok összesítéséről rendszeresen tájékoztatja a szaktanácsadókat, az intézményvezetőket és fenntartókat különböző fórumain, illetve félévente írásban is. A szaktanácsadók számára az országos, a megyei összesített és az intézményi adatok feldolgozására és a szükséges támogató intézkedésekre vonatkozóan az Oktatási Hivatal módszertanokat dolgozott ki, továbbképzést fejlesztett.

Az EFOP-3.1.5-16 „A tanulói lemorzsolódással veszélyeztetett intézmények támogatása” projekt keretében az esélyteremtést szolgáló Intézményi Komplex Cselekvési Tervek (2020-2023) elkészítését a 2019/2020. tanévben az iskolai lemorzsolódás megelőzését támogató műhelysorozat - akkreditált pedagógus-továbbképzések – intézményfejlesztési területekre koncentráció felkészítései (88 műhelyalkalmon 1541 pedagógus) támogatták.

A hátrányos helyzetű tanulók számára nyelvi felzárkóztató programokat, délutáni szabadidős programokat, kirándulásokat szerveznek. Hátránykompenzáló programokkal segítik a diákok felzárkózását.

Az esélyteremtő nevelés szükséges velejáróit, vagyis a tárgyi és humán feltételeket folyamatosan fejlesztik, gazdagítják (csoportszobák, fejlesztő termek, fejlesztő pedagógus). Korszerű pedagógiai módszereket alkalmaznak, mint pl. kooperatív tanulás, csoportmunka, projektoktatás, ahol a tanulók gyakorolják az együttműködést, az egymástól tanulást, egymás segítségét. A fejlesztő pedagógus együttműködik az osztályfőnökkel és az oktatókkal a tanuló minél sikeresebb előmenetele érdekében, személyre szabott tanácsokat ad a tanulási nehézségekkel, vagy egyéb problémákkal küzdő tanulók támogatása és felzárkóztatása érdekében.

Szoros kapcsolatot tartanak fenn a küldő általános iskolákkal, a nevelési tanácsadóval, a gyermekjóléti szolgálatokkal, a pedagógiai szakszolgálatokkal. A munkát az EFOP-3.1.10-17-2017-00012 „Lépj egy fokkal feljebb – Továbbtanulást erősítő kezdeményezések támogatás” és EFOP-3.1.8.17-2017-00113 projektszámú programok keretében biztosítják.

A Kormány zéró toleranciát tanúsít a hivatalos és közfeladatot ellátó személyek, különösen a pedagógusok bántalmazásával szemben. Semmiféle erőszaknak nincs helye az iskolában: sem a diákok közt, sem a pedagógusok és a diákok között. Ennek biztosítása érdekében **2020-ban létrejött az iskolaórség**. Az iskolaőrök a köznevelési és szakképzési intézményekben jelenlétükkel növelik a pedagógusok, oktatók biztonságérzetét, a diákokban pedig erősítik a visszatartó erőt attól, hogy a pedagógusokkal szemben fenyegetően lépjenek fel. 2020. szeptember és 2021. május között az iskolaőröknek összesen 333 alkalommal kellett intézkedniük.

II.6. Céltól intézkedésekkel kell támogatni a végzettség nélküli iskolaelhagyás megelőzését, a lemorzsolódással veszélyeztetett tanulói csoportok iskolai sikerességét, különös tekintettel a szakképzésre. Kiemelt figyelmet kell fordítani továbbra is a roma lányok végzettség nélküli iskolaelhagyásának megelőzésére, folytatni a megkezdett programokat, melyek az elmúlt évben 1800 lányt értek el a leghátrányosabb helyzetű településeken.

Felelős:	Határidő:
emberi erőforrások minisztere belügyminiszter innovációért és technológiáért felelős miniszter agrárminiszter	az EFOP és GINOP ütemezésének megfelelően, folyamatos

Indikátor/Év:		2020
Alintézkedés neve:	A Végzettség nélküli iskolaelhagyás elleni középtávú stratégia végrehajtása - a végzettség nélküli iskolaelhagyás megelőzése	
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke	
Korai iskolaelhagyók aránya	11,8% (2019; Eurostat LFS, 2021)	
Alintézkedés neve:	A szakképzést végzettség nélkül elhagyók számának csökkentése	
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke	
Korai iskolaelhagyás megelőzését támogató ESL (Early School Leaving) modul	1 db	
Készségfelmérésekbe bevont tanulók	69 396 fő	
Méréseken részt vett intézmények	422 db	
Alintézkedés neve:	A korai iskolaelhagyás megelőzését szolgáló intézkedések	
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke	
A lemorzsolódással veszélyeztetett tanulók számának csökkentése érdekében megfelelő pedagógiai eszközök és módszerek terjesztése és kiválasztásának a segítése az országos szaktanácsadói hálózaton keresztül –szaktanácsadói látogatás	104 db	
Általános, a lemorzsolódás csökkentését célzó beavatkozás - Célrányos műhelyfoglalkozások száma	97 db	
A korai jelző és pedagógiai támogató informatikai rendszer működtetésének segítése rendszeres tájékoztatókkal, szakmai napokkal (programok száma	65 db	
Alintézkedés neve:	A szakképzési intézményrendszer átfogó fejlesztése	
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke	
Átadott Digitális Közösségi Alkotóműhelyek (DKA)	52 db	
Alintézkedés neve:	Bari Shej program	
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke	
Megvalósító nyertes szervezetek száma	87 db	

A végzettség nélküli iskolaelhagyás⁴ alakulása (%)

	2018	2019
Magyarország	12,5	11,8
EU átlag (EU 28)	10,6	10,3

Forrás: KSH Munkaerő-felmérés; Eurostat, LFS, 2021

A **gazdasági versenyképesség növelésének** célkitűzéséhez illeszkedően a hazai köznevelésben rendszerszintű intézkedések zajlanak a **végzettségi szint javítása, a lemorzsolódás megelőzése** érdekében. A Kormány **Végzettség nélküli iskolaelhagyás elleni középtávú stratégiát** fogadott el [1603/2014. (XI. 4.) Korm. hat.], mely a következő átfogó célkitűzések eléréséhez járul hozzá:

1. Felső középfokú végzettség megszerzésének, a képzettségi szint növelésének ösztönzése
2. Az oktatási rendszer fejlesztése a képzettségi szint emelése érdekében, a minőségi, befogadó oktatáshoz való hozzáférés javítása
3. Az egyéni szükségletekre reagáló intézményrendszer megerősítése

A **Végzettség nélküli iskolaelhagyás elleni középtávú stratégia** végrehajtásának főbb intézkedései és eredményei:

- Az iskolai sikeresség megerősítése érdekében bevezetésre került a gyermekek 3 éves kortól történő, kötelező óvodai elhelyezése 2015 szeptemberétől, az óvodai részvétel ezt megelőzően 5 éves kortól volt kötelező. Az eltelt időszakban valamennyi korcsoportban nőtt az óvodai részvétel, a 4-6 éves gyermekek 95,7%-a vesz részt óvodai nevelésben, amely meghaladja az ET2020 stratégia célkitűzését (95%) (Eurostat, 2020).
- A lemorzsolódás megelőzését szolgáló korai jelző- és pedagógiai támogató rendszer került bevezetésre, mely azonosítja és személyre szabott támogatást biztosít azon tanulók számára, akik lemorzsolódással veszélyeztetettek és azon iskolák számára, amelyek a lemorzsolódással veszélyeztetett tanulók magas arányával jellemezhetők. Az eddigi adatok, tapasztalatok alapján a jelzőrendszer bevezetésével az intézmények maguk is intenzívebben keresik azokat a támogatási formákat, amelyekkel eredményesebbek lehetnek. A rendszer működésének eddigi adatai alapján a lemorzsolódással veszélyeztetett tanulók aránya 2017-ben 10,85%, 2018-ban 8,86%, 2019-ben 7,46%, 2020-ban 6,8% volt.
- Célzott intézkedések irányulnak az alacsonyán teljesítő iskolák fejlesztésére az oktatás eredményességének javítása érdekében. Ezen intézmények olyan célzott, intézményi és

⁴ A 18-24 éves korosztályban alsó középfokú végzettséggel nem rendelkezők aránya, akik az adatfelvételt megelőző 4 hétben nem vettek részt képzésben. Alsó középfokú végzettségnek tekinthető a 2011-es ISCED 2 szintje (2014-től használatos), az 1997-es ISCED 3 A, B szintje. Az indikátor az EUROSTAT Munkaerő-felmérésén alapul, vagyis mintavételen alapuló survey típusú adat.

fenntartói szintű beavatkozások megtételére lettek kötelezettek, amelyek érdemben reagálnak a feltárt problémákra és fejlesztést igénylő területekre (ld. még II. 5. intézkedés). Folyamatban lévő intézkedések irányulnak az esélyteremtő oktatás erősítésére. A beavatkozások megvalósítását a pedagógiai-szakmai szolgáltatások hálózata segíti.

A **PISA2018** eredményei alapján a **korábbi évekhez képest jobban teljesítettek a teszteken a 15 éves magyar tanulók**. Magyarország a résztvevő 79 országból a szövegértésben a 29-38. helyet (2015-ben 35-47.), a matematika területén a 31-37. helyet (2015-ben 35-39.), a természettudományokban a 29-34. helyet (2015-ben 34-39.) érte el. **Csökkent 2015-höz képest az alulteljesítők aránya**: a szövegértés területén 27,5 százalék helyett 25,3 százalék (OECD átlag: 22,7 százalék), a természettudomány területén 26 százalék helyett 24,1 százalék (OECD átlag: 22 százalék), a matematika terén 27,7 százalék helyett 25,7 százalék (OECD átlag 24 százalék) teljesített a második képességszint alatt. A mindhárom területen alulteljesítő tanulók aránya 15,5 százalék, az OECD átlag 13,3 százalék. A családi háttérnek Magyarországon valamennyi mérés szerint átlag feletti szerepe van a tanulók teljesítményére, a 2018-as mérés szerint a teljesítménykülönbségek 19,1 százalékát ez magyarázza. Ez egyértelmű javulás: 2015-ben ez a mutató 21,6 százalék, 2012-ben 23, 2009-ben pedig 26 százalék volt.

- A sajátos nevelési igényű gyermekek, tanulók 73%-a integrált keretek közt részesül nevelésben, oktatásban. (Csak az általános iskolai tanulók integrált oktatását tekintve, a körükben 2005-höz képest 49 %-ról 2020-ra 72 %-ra nőtt az integráltan oktatott tanulók aránya.) (Köznevelés-statisztikai adatgyűjtés, 2020)

A Végzettség nélküli iskolaelhagyás elleni középtávú stratégia 2014-2020 között átfogó célok eléréséhez járult hozzá, amelyek végrehajtására hozott intézkedésekre a jövőben is építeni szükséges. Az alulteljesítő, lemorzsolódó tanulók arányának csökkentésére a Kormány számos intézkedést vezetett be, amelyek folytatására szükség van. A végzettség nélküli iskolaelhagyás szempontjából veszélyeztetett tanulói csoportok számára csoportra szabott támogatást nyújtó megoldások kialakítására van szükség az oktatási intézményekben, illetve annak szűkebb-tágabb környezetében szakmailag felkészült, több hivatás képviselőiből álló segítőkkel. A hátrányos helyzetű tanulók tanuláshoz történő hozzáférése előtt álló akadályok elhárítása, a tanulás támogatásának ösztönzése ösztöndíj- és komplex támogatást nyújtó rendszer révén valósulhat meg. Ennek érdekében 2020-ban a Kormány által elfogadásra került **az Európai Unió számára készített köznevelési stratégia** [1551/2020. (VIII. 25.) Korm. hat], amely számos intézkedést jelöl ki **2030-ig** a végzettség nélküli iskolalehagyás érdekében is.

A 2020. január 1-jén hatályba lépett, a szakképzésről szóló 2019. évi LXXX. törvény (a továbbiakban: Szkt.), valamint a szakképzésről szóló törvény végrehajtásáról szóló 12/2020. (II. 7.) Korm. rendelet eredményeként a végzettség nélküli iskolaelhagyás kockázatait kezelő, több elemű program indult a szakképzésben. Kialakításra került a korai iskolaelhagyás csökkentésének új

rendszere, ami megadja a felzárkózás lehetőségét a lemaradó tanulóknak egyénre szabott, tanulóközpontú, egyéni haladási ütemet biztosító, esélyteremtő tanítási-tanulási környezetben.

A végzettség nélküli iskolaelhagyás megelőzése a szakképzésben

- A végzettség nélküli iskolaelhagyás kockázatának csökkentéséhez nagyban hozzájárulnak mindazok a szakképzési reformok, amelyek a tanulók számára vonzó karrier lehetőséget teremtik meg. A megújult szakképzési szerkezet különböző élethelyzetekre, ambíciókhoz többféle karrier utat kínál: **a szakmai irány kiválasztása előtt, ágazati ismereteket sajátít el a tanuló, így a szakmaválasztás megalapozottabbá válik.** Technikumban két év ágazati oktatás után, Szakképző Iskolában egy év ágazati oktatás után választ szakmát a tanuló a 2020/2021-es tanévtől.

- A megelőzésben fontos szerepet tölt be az **Szkt. tankötelezettségre vonatkozó** előírása, amely a kiskorú tanuló törvényes képviselője részére új kötelezettségként határozza meg a tankötelezettség teljesítését követő továbbtanítást a tanuló tizennyolc éves koráig, de legalább egy részsakma megszerzéséig. Így minden fiatal reális esélyt kap arra, hogy legalább egy részsakmát szerezzen, és ne hagyja el idő előtt, végzettség nélkül a szakképzést.

- Kialakításra és bevezetésre került **az ösztöndíj és a tanulói munkaszerződésből származó jövedelem egymásra épülő rendszere.** Ebben az új rendszerben jelentősen kiszélesítésre került azoknak a köre, akik ösztöndíjban részesülhetnek. Minden tanuló számára biztosított – az eredményektől függő – ösztöndíj, támogatás valamilyen formája és/vagy a szakképzési munkaszerződés alapján a végzett munkáért járó munkabér, amely akár a minimálbér összegét is elérheti. Az Szkt. alapján rászorultsági helyzet és jó tanulmányi eredmény alapján adható támogatás kerül bevezetésre, mely kifejezetten a hátrányos helyzetű, tehetséges tanulók képzésben tartását célozza. Az Apáczai ösztöndíj program a 2021/2022-es tanévben kerül először meghirdetésre.

- Bevezetésre került egy **orientációs, kompetencia-fejlesztő év** lehetősége a szakképző intézményekben azokat a fiatalokat megcélozva, akik bizonytalanok a pályaválasztásban, vagy az általános iskolát kompetenciahiánnyal fejezik be. A szakképzés megkezdését megelőző orientációs évfolyamon a szakma elsajátításához szükséges alapkészségek és kulcskompetenciák fejlesztése mellett tanműhelyi gyakorlattal pályaorientációs tevékenység folyik, csökkentve az iskolai kudarcokat és a lemorzsolódást. A 2019/2020-as tanévben 8 iskola vett részt az orientációs év pilot programban. A 2020/2021-es tanévben 19 szakképzési centrum 173 tanulója, valamint kb. 90 fő, nem állami fenntartású szakképző intézményben tanuló diák vesz részt a képzésben.

- Bevezetésre került a **Dobbantó program**, mely a magatartási és tanulási zavarokkal küzdő, az iskolai rendszerű oktatásban lemaradó tanuló, illetve képzésben részt vevő személy felzárkóztatását szolgálja. A Dobbantó program keretében, az egyéni fejlesztéshez szükséges rugalmas időkeretben szervezett alapképzettség-fejlesztés valósul meg annak érdekében, hogy a magatartási és tanulási zavarokkal küzdő, az iskolai rendszerű oktatásban lemaradó, vagy a rendszerből már „kisodródott” 16–25 éves fiatalok számára az oktatás vagy a munka világába

visszavezető, a sikeres egyéni életút megtalálásához eljuttató lehetőséget biztosítson. A Dobbantó programban 31 szakképzési centrum közel 400 tanulója vesz részt a 2020/2021-es tanévben. A Dobbantó évet követően a Műhelyiskolában tudják folytatni a képzést az érintett fiatalok.

- A **műhelyiskola** a tanulónak a szakképzésbe való bekapcsolódáshoz vagy a munkába álláshoz szükséges ismeretek megszerzésére szolgáló képzési forma. A műhelyiskolában azok a fiatalok tudnak részs szakmát szerezni, akik lemorzsolódnának, és végzettség nélkül lépnének ki a szakképzésből, vagy a Dobbantó programot elvégezték, de nem tudnak a klasszikus iskolai környezetben tanulni. Műhelyiskolai képzésben a 2020/2021-es tanévben 6 szakképzési centrumban közel 40 tanuló, valamint nem állami fenntartású intézményben további kb. 60 fő vesz részt.
- A **GINOP-6.2.2/VEKOP-15 „A szakképzést végzettség nélkül elhagyók számának csökkentése”** kiemelt projekt, és a **GINOP-6.2.3-17**, valamint a **VEKOP-8.6.3-16 „A szakképzési intézményrendszer átfogó fejlesztése”** pályázatos projektek kiemelt célja a szakképzésben tanulók végzettség nélküli iskolaelhagyásának csökkentése és az alapkészségek fejlesztésének támogatása. A GINOP-6.2.2/VEKOP-15 projekt keretében kidolgozott módszertanok és továbbképzési programok alapján megvalósuló konkrét, szakképzési centrum, és szakképző intézmény szintű beavatkozások a GINOP-6.2.3-17 és a VEKOP-8.6.3-16 felhívások keretében támogatott projektekben történnek.

A végzettség nélküli iskolaelhagyás megelőzését, a lemorzsolódással veszélyeztetett tanulói csoportok iskolai sikerességét alapvetően az alábbi két programelem támogatja:

1. A Regisztrációs és tanulmányi alrendszer (KRÉTA) részeként kialakításra és a szakképzési centrumok tagintézményeiben 2019-ben bevezetésre került a korai iskolaelhagyás megelőzését támogató ESL (Early School Leaving) modul, mely lehetőséget nyújt a szakképző intézményekben tanulók tanulmányi eredményeinek, mulasztásainak nyomon követésére, értékelésére, ezáltal a korai iskolaelhagyással, lemorzsolódással veszélyeztetettek figyelemmel kísérésére, korai jelzőrendszer működtetésére.

Az E-Krétában működő ESL modul előre jelzi a lemorzsolódással veszélyeztetett tanulókat, így az osztályfőnökök időben fel tudják venni a kapcsolatot a megfelelő szakmai szolgálattal vagy kérhetik fejlesztő pedagógus, szociális munkás támogató tevékenységét.

2. A tanulók tudás- és képességszintjének, illetve fejlődésének mérését segítő, digitális környezetben működő mérés-értékelési keretrendszer kialakítása keretében a 9. osztályos tanulók év eleji készségfelmérése és az egyedi fejlesztés mérésének nyomon követése valósul meg. Az adatszolgáltatásig három mérés történt.

Az első (papíralapú) országos mérés 2018. szeptember 25-én 45 061 tanuló bevonásával lezajlott, az eredmények feldolgozása 2018. október 31-ig elkészült. A mérésen összesen 429 intézmény vett részt 44 szakképzési centrumból és 6 Agrárminisztérium által vezetett konzorciumból. A 9. osztályos tanulók év eleji mérésének kiemelt célja a jelentős kompetenciahátránnyal küzdő tanulók feltárása és a készségek, képességek tanórai, illetve tanórán kívüli fejlesztése tanulócsoporthoz keretében. Összességében eddig 1 983 tanulócsoporthoz került kialakításra.

A második (online) mérés 2019. május 27-31. között került lebonyolításra. A mérésen összesen 438 intézmény vett részt, 44 szakképzési centrumból és 6 Agrárminisztérium által vezetett konzorciumból. 41 394 tanuló vett részt a mérésben. A 9. osztályos tanulók év eleji mérésének célja a kompetenciák fejlődésének nyomonkövetése, fejlesztés folytatása.

A harmadik (online) mérés, melynek célja a 9. osztályos tanulók év eleji mérése, 2019. szeptember 23. és 27. között valósult meg. A mérésben összesen 40 460 tanuló 422 intézményből vett részt, melyek 40 szakképzési centrumból, 6 Agrárminisztérium által vezetett konzorciumból és 5 egyetemből (egyes szakképző intézmények fenntartóváltása kapcsán) kerültek ki.

Mindhárom mérést követően az eredmények összesítése, értékelése megtörtént.

A 2020 májusára tervezett kimeneti mérés a COVID-19 járványügyi helyzet okán elmaradt, a 2020 szeptemberi mérés időszakában azonban pótlásra került. A 2020. szeptember 14-21. között megvalósuló méréseken összesen 422 intézmény 69 396 tanulója vett részt. A korábbi be- és kimeneti mérések alapján az évközi fejlesztések eredményesek voltak, az egyéni vagy csoportos fejlesztésben részesülő tanulók teljesítménye 8-10 %-kal jobb lett..

- A **GINOP-6.2.3-17** és a **VEKOP-8.6.3-16** „A szakképzési intézményrendszer átfogó fejlesztése” című felhívások keretében 2018-ban megkezdődött a projektek megvalósítása. A GINOP és VEKOP felhívásra támogatási kérelmet benyújtó szakképzést folytató intézmények projektjei többségének fizikai megvalósítása 2021. június 30-ig, néhány projekt esetében a fizikai zárás 2021 év végéig megtörténik. A projektek keretében többek között az alábbi tevékenységek valósultak meg: az alapkészségek fejlesztése céljából tanulócsoporthoz kialakítása és működtetése, pályaorientáció és tanulói életpálya építés, szakmai műhelyek, komplex pedagógiai és módszertani fejlesztések. A szakképzési centrumokban Digitális Közösségi Alkotóműhelyek (DKA) jöttek létre, 2020. év végéig 52 DKA került átadásra, amelyek olyan nyitott közösségi és oktatási tér, amelyben projekt alapú oktatás, saját motivációból eredő kísérletezés, nem ipari, hanem egyedi, gyors prototípusalkotás és oktatás zajlik.

A projektekben a következő választható tevékenységek voltak az iskolai lemorzsolódás megelőzésére: a roma tanulók, kiemelten roma lányok számára roma mentori tevékenységek; iskolai kortárs kiközösítés megszüntetésére irányuló és zaklatás ellenes iskolai tevékenységek megteremtése; tehetséggondozás; szabadidő hasznos eltöltését támogató, iskolai kötődést motiváló, tanulást támogató programok szervezése.

A projektekben résztvevő szakképző intézmények átfogó megújítása az alapkészségek fejlesztése és a lemorzsolódás csökkentése érdekében konzorciumi partnerként vesznek részt a pályázatban, melynek keretében elősegítették a 9. osztályosok beilleszkedését, a felzárkóztató foglalkozásokkal kompetenciafejlesztéseket végeztek, a mentorálással a hátrányos helyzetű tanulók felzárkóztatását segítették elő. Ugyanezt a célt szolgálta a mentálhigiénés foglalkozások sora, a kollégiumi szabadidős foglalkozások, az életpálya tanácsadási foglalkozások, a felsőoktatási orientáció és a végzősök számára az életpálya tanácsadás, valamint a tanulók számára szervezett egyéni és kiscsoportos foglalkozások.

A megvalósítás során külön figyelmet szenteltek az iskolák a lemorzsolódással veszélyeztetett tanulóira, rendszeresen tájékoztatták a gondviselőket. Szoros kapcsolatot tartottak továbbá a család- és gyermekjóléti szolgálattal, így az információcsere folyamatos a veszélyeztetett gyerekekkel kapcsolatban. Korrepetálással, egyéni fejlesztéssel segítették tanulmányaikat.

Biztosítottak a tanulók testi, lelki, mentális fejlesztésére, illetve szenvedélybetegség kialakulásának és a bántalmazás megelőzésére irányuló beavatkozások (védőnői, orvosi előadások szervezése, családsegítő és iskolai pszichológusi konzultációk).

A **GINOP-6.2.3-17** és a **VEKOP-8.6.3-16** azonosító jelű felhívások célja a HÍD programban illetve a szakképzésben tanulók alapkészségeinek fejlesztése a szakképzés eredményesebbé tétele, az iskolai teljesítmény növelése, valamint az egész életen át tartó tanulásra – ennek részeként az érettségi vizsgát adó képzésbe lépésre – való képessé tétel érdekében. A GINOP-6.2.3-17 felhívás esetében 41 db projekt rendelkezik hatályos támogatási szerződéssel 20 330 millió Ft szerződött támogatási összeggel, a VEKOP-8.6.3-16 jelű felhívás keretében 9 db projekt rendelkezik hatályos támogatási szerződéssel, 2 428 millió Ft szerződött támogatási összeggel.

Az **EFOP-1.4.4-17 BARI SHEJ – NAGYLÁNY - FÁTĀ MÁRÉ Roma lányok iskolaelhagyásának megelőzése** program a hátrányokkal küzdő 10-18 éves általános iskolás vagy középiskolás roma lányok fejlesztését szolgálja. Cél, hogy minél több roma lány folytassa a tanulmányait a nyolc általános iskolai osztály elvégzése után is. További cél a lemorzsolódással veszélyeztetett lányok tanulási motivációjának és családjaik tanulást szorgalmazó magatartásának erősítése.

A program 2015 őszétől működik hazánkban. A hazai finanszírozású Pilot programok segítségével legalább 750 lányt sikerült elérni a leghátrányosabb helyzetű településeken. A hazai program folytatásaként, uniós finanszírozással, az EFOP-1.4.4-17 Bari Shej – Nagylány – Fata Máré című konstrukcióban, 24 hónapos futamidővel 87 nyertes szervezet valósította meg tevékenységét. Jelen feltételek mellett legalább 1 800 hátrányokkal küzdő fiatal lány támogatása történik meg. A konstrukció keretösszege 2,68 Mrd forint.

A 2021-2027-es uniós tervezési ciklusban is folytatódik a program, EFOP Plusz-3.4.3-21 „Roma lányok végzettség nélküli iskolaelhagyásának megelőzése” címen. A program folytatásában kiemelt figyelmet szeretnénk fordítani az általános iskola alsó és felső tagozatán (és középfokú intézményben) tanuló – cigány/roma – lányok iskolai végzettség nélküli iskolaelhagyás megelőzésére, ezért az intézmény által igazoltan lemorzsolódással veszélyeztetett tanulókat szeretnénk bevonni a programba.

II.7. Az integrált nevelésben, oktatásban részt vevő, valamint a pedagógiai szakszolgálati ellátásban részesülő gyermekek, tanulók aránya illetve száma folyamatosan növekszik. A 2016/2017. tanévben a sajátos nevelési igényű gyermekek, tanulók közel 68%-a integrált keretek közt részesült nevelésben, a pedagógiai szakszolgálatok által ellátott gyermekek száma meghaladta a 450 000 főt. A továbbiakban is biztosítani kell a teljes körű pedagógiai szakszolgálati ellátásokhoz való hozzáférést, a sajátos nevelési igényű, valamint a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő tanulóknak a minőségi befogadó neveléshez, és az oktatáshoz való hozzáférését.

Törekedni kell a feladatellátás feltételeinek javítására, és az ellátás teljes körűségének és megkülönböztetés-mentességének a biztosítására.

Felelős: emberi erőforrások minisztere	Határidő: az EFOP ütemezésének megfelelően, folyamatos
--	--

Indikátor/Év:		2020
Alintézkedés neve:		A köznevelés esélyteremtő szerepének erősítése (EFOP-3.1.6-16)
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke	
súlyos és halmozottan fogyatékos gyermekek fejlesztő nevelését-oktatását végző intézmények szolgáltatásainak mutatói	A keretemelés után támogatott pályázókkal összesen 37 pályázó nyert támogatás, a nyertes projektek jelentős része még folyamatban van, illetve folyamatosan záródik.	
Alintézkedés neve:		A köznevelés esélyteremtő szerepének erősítése
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke	
Pedagógiai szakszolgálati intézmények által ellátottak	5 030 fő	

A 2020. október 1-jei statisztikai adatközlés szerint a tanulók 72%-a integrált keretek közt részesült nevelésben-oktatásban, a pedagógiai szakszolgálatok által ellátott gyermekek száma meghaladta a 476 000 főt (a köznevelés rendszerének egészét tekintve). Fontos kihangsúlyozni, hogy a pedagógiai szakszolgálatoknál nem az ellátásra szoruló, hanem a szükséges ellátásokat megkapó gyermekek száma emelkedett, az ellátási igények detektálása azelőtt is megtörtént, csak a tényleges ellátás ütközött akadályokba. A sajátos nevelési igényű gyermekek, tanulók aránya a köznevelés (és szakképzés) teljes rendszerében a nappali oktatás esetén 6,4 %, mely az európai átlagnak megfelelő. Emelkedés volt tapasztalható, ám ez a differenciálódó, javuló diagnosztikának, továbbá annak köszönhető, hogy sajátos nevelési igényű tanulók már tovább folytatják köznevelési, középfokú iskolai tanulmányaikat, mint ezt megelőzően.

Az intézkedés által elérni kívánt célokat szolgálja az EFOP-3.1.6-16, illetve az EFOP-4.1.6-16 projekt.

„Az EFOP-3.1.6-16 azonosító számú „Köznevelés esélyteremtő szerepének erősítése” elnevezésű projekt az alábbi három célcsoportot érinti: a súlyos és halmozottan fogyatékos gyermekek fejlesztő nevelését-oktatását végző intézmények, a pedagógiai szakszolgálatok és az utazó gyógypedagógusi, utazó konduktori hálózatok. A pályázat keretében, pedagógiai szakszolgálati intézmények vonatkozásában az alábbiakat lehetett tervezni:

- módszertani segédletek, eljárási segédanyagok készítése,
- intézményi tudásmegosztás, jó gyakorlatok adaptációjának támogatása,
- szakmai műhelymunkák, workshopok szervezése és lebonyolítása,
- a horizontális tanulást elősegítő partnerségi együttműködés elősegítése, hálózatfejlesztés: a köznevelési, egészségügyi, szociális intézmények, a civil segítő szervezetek, a szakszolgálatok közötti hálózat kialakítása,

- specifikus tanfolyamokon, akkreditált továbbképzéseken való részvétel támogatása annak érdekében, hogy szakemberek képesek legyenek az integrálható tanulók felkészítésére a többségi iskolákba való átmenethez, illetve a folyamatos támogatás nyújtására az együttnevelésben résztvevők számára,
- a szakemberek speciális eszközök használatára történő felkészítésének támogatása,
- infokommunikációs eszközök beszerzése,
- vizsgáló/fejlesztő-eszközök beszerzése,
- a végzettség nélküli iskolaelhagyást, valamint a fiatalok munkanélküliség arányának csökkentését szolgáló, az SNI-tanulók munkaerő-piacra történő átvezetésének támogatása, egyéni átvezetési programok gyakorlati elterjesztése,
- a gyermekek és tanulók sikeres előmenetelét támogató programok szervezése és lebonyolítása.

A pedagógiai szakszolgálati intézmények és a fejlesztő nevelés-oktatást végző intézmények infrastrukturális helyzetének javítását szolgálja az **EFOP-4.1.6-16 „A köznevelés támogató szerepének erősítése”** projekt (melynek keretösszege: 5 Mrd Ft). Az EFOP-4.1.6 projekt során benyújtott kérelmek közül 12 pályázó esetében született döntés a kérelem támogatásáról. Az egyes kérelmek esetében a támogatási szerződések megkötése megtörtént, a projektek végrehajtása jelenleg fejeződik be.

A pedagógiai szakszolgálati ellátáshoz való hozzáférés a jogszabályoknak megfelelően biztosított. Intézményeink szoros kapcsolatban állnak a helyi pedagógiai szakszolgálatokkal. Rendszeres tanórán kívüli foglalkozások keretében fejlesztik a tanulókat a fejlesztő pedagógusok. Egyéni fejlesztési tervek alapján segítik a fejlesztő pedagógusok az SNI és a BTM tanulók kompetenciáinak erősödését.

A szakértői vélemények alapján a tanuló, illetve a szülő/gondviselő kérésére az indokolt mentességeket az iskola figyelembe veszi. Az együttműködés során a sajátos nevelési igényű tanulók integrált nevelésében, oktatásában, fejlesztésében részt vesznek a szakemberek.

II.8. Az iskolai előrehaladást segítő, illetve az ösztöndíjprogramokban már eddig is több tízezer hátrányos helyzetű és roma fiatal kapott támogatást tanulmányai folytatásához. A hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű és roma tanulók iskolai sikerességének elősegítése érdekében – ahogyan a korábbi években - szükség van az egyéni és komplex támogatást nyújtó programok folytatására, és továbbfejlesztésére (Tanoda program, Útravaló Ösztöndíjprogram, Szabóky Adolf Szakképzési Ösztöndíj Program, Arany János Kollégiumi Program, Arany János Kollégiumi-Szakközépiskolai Program, Arany János Tehetséggondozó Program, Kollégium Plusz Program, Második esély programok).

Felelős:	Határidő:
belügyminiszter emberi erőforrások minisztere innovációért és technológiáért felelős miniszter agrárminiszter	folyamatos

Indikátor/Év:	2020
Alintézkedés neve:	Útravaló Ösztöndíjprogram* Út a középiskolába és Út az érettségéhez alprogramok
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke
Támogatott tanulók	7 193 fő
Alintézkedés neve:	Útravaló Ösztöndíjprogram – Út a szakmához alprogram
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke
Támogatott tanulók	4 151 fő
Alintézkedés neve:	Útravaló Ösztöndíjprogram – Út a diplomához alprogram
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke
Támogatott tanulók	736 fő
Alintézkedés neve:	Arany János Programok megvalósítása
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke
középszintű nyelvvizsgálója vagy ennek megfelelő emelt szintű érettségi	58,7%
lemorzsolódás alakulása	2%
felsőfokú továbbtanulás alakulása	74%
kollégiumi	159 fő
szakközépiskolai	60 fő
Alintézkedés neve:	Kollégium Plusz modellprogram (hazai forrás)
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke
kollégiumi	240 fő
Alintézkedés neve:	Nemzeti Tehetség Program, NTP-KTK-20 nyílt pályázat: „A hazai kettős vagy többszörös különlegességű tehetségeket segítő tehetséggondozó programok támogatása” NTP-KTK-20: 20.000.000 Ft 2020: 20.000.000 Ft („A” komponens: 12.000.000 Ft, „B”komponens: 8.000.000 Ft)
Tervezett forrás összege (teljes időszakra, kezdő és záró évvel): Forrás összege éves bontásban	
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke
Nyertes pályázatok száma:	Az „A” komponens esetében 10 támogatott pályázat, a „B” komponens esetében 8 támogatott pályázat
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke
Nyertes pályázatok száma:	Az „A” komponens esetében 1 támogatott pályázat, a „B” komponens esetében 4 támogatott pályázat.

* Az Útravaló Ösztöndíjprogramok adatai a 2019/2020. tanévre vonatkoznak

Az Útravaló Ösztöndíjprogram 2005. évtől működik hazánkban. Átfogó célja a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók, kiemelten a cigány/roma tanulók esélyegyenlőségének

elősegítése, a fiatalok továbbtanulásának, szakma-, érettségi és diplomaszerzési esélyeinek javítása, a számukra elérhető mentorálási és ösztöndíj támogatás biztosítása. Az ösztöndíjprogram jogszabályi alapját és kereteit az Útravaló Ösztöndíjprogramról szóló 152/2005. (VIII.2.) Korm. rendelet határozza meg.

Az Útravaló esélyteremtő alprogramjai (Út a középiskolába, Út az érettségihez, Út a szakmához és Út a diplomához) a Belügyminisztérium, Társadalmi Felzárkózásért Felelős Helyettes Államtitkárság gondozásában valósul meg. A 2020-as évtől az Emberi Erőforrás Támogatáskezelő lebonyolítói feladatait a Belügyminisztérium új háttérintézménye, a Társadalmi Felzárkózási Főigazgatóság vette át.

A 2005 óta hazai forrásból működő Ösztöndíjprogram két alprogramját (Út a középiskolába és Út az érettségihez) a 2016/2017., 2016/2018. és 2018/2019. tanévekre – 1,5 milliárd forint uniós finanszírozásra történő költségvetési áttétel érintette, azonban forrása a 2019/2020. tanévben újra központi költségvetésben biztosított. A 2019/2020-as tanévben összesen 2.595.000.000 forint támogatás volt biztosított esélyteremtő ösztöndíjakra.

A **VEKOP-7.3.1-17** azonosító jelű, **Ösztöndíj és mentorálási támogatás hátrányos helyzetű tanulóknak – Útravaló ösztöndíjprogram** c. felhívás összesen 207 millió Ft forrással került meghirdetésre az Emberi Erőforrás Támogatáskezelő és a Klebelsberg Központ számára. A Felhívás alapvető célja az Útravaló Ösztöndíjprogram Út a középiskolába és Út az érettségihez alprogramjainak megvalósítása a hátrányos helyzetű, kiemelten roma tanulók ösztöndíjának és mentorálásának biztosítása, egy támogató, segítő, tanulást motiváló rendszer államilag koordinált fenntartása és a mentorok munkájának szakmai támogatása, nyomon követése. A felhívás keretében 1 db projekt rendelkezik hatályos támogatási szerződéssel, 207 millió Ft szerződött támogatási összeggel.

A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű, illetve rászoruló, középfokú oktatásban résztvevő tanulók iskolai sikerességét, a lemorzsolódás megelőzését komplex módon szolgáló Arany János Tehetséggondozó Program (AJTP), Arany János Kollégiumi Program (AJKP) és Arany János Kollégiumi-Szakiskolai Program (AJKSZP) megvalósítása. A 2020/2021. tanévben több mint 4000 fő hátrányos helyzetű tanuló vesz részt a programokban.

A 2020. évi monitoring vizsgálat megállapításai, indikátorok:

Arany János Tehetséggondozó Program - 24%-ban hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók, a rászoruló tanulók aránya 71%, gyermekvédelmi ellátásban 2% részesül.

- felsőfokú továbbtanulás: a végzettek 74%-a jutott be a felsőoktatásba
- tanévi lemorzsolódási arány: 2% alatt
- **középszintű nyelvvizsgálója vagy ennek megfelelő emelt szintű érettségije a végzős diákok 58,7%-ának van**
- ECDL vizsga: közel 100% (végzős évfolyam)
- jogosítvány: 80,6% (végzős évfolyam)

Arany János Kollégiumi Program - közel 100%-ban hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók:

- továbbtanulás, belépés a munkaerőpiacra: a 2018/2019. tanévben végzett 97 diák **47%-a folytatta tanulmányait**: a legtöbben (40 fő) valamilyen OKJ-s képzésben vesznek részt. Hárman kezdtek el alap- vagy osztatlan képzést, ugyancsak hárman kerültek a felsőfokú szakképzésbe, 33% dolgozik
- tanévi lemorzsolódási arány: 9,9%
- ECDL vizsga: 35% (végzős évfolyam)
- jogosítvány: 50% (végzős évfolyam).

A **Kollégium Plusz modellprogram** a nappali rendszerű alapfokú oktatásban részt vevő, kollégiumi ellátásban részesülő gyermekek számára egy olyan fenntartható, esélyteremtő, társadalmi felzárkózást segítő plusz funkciót biztosít, mely az intézményi körülmények és a szolgáltatások fejlesztése révén, valamint családfókuszú szociális munka által a továbbtanulás sikeréhez járul hozzá. A 2020. évben a bevont 9 intézmény részére összesen 51 millió Ft támogatás került átadásra. A modellprogramba több mint 240 tanuló került bevonásra, többségük – közel 70% - a 10-16 éves korosztályba tartozik, általános iskola felső tagozatán tanul. A bevont tanulók több mint 60%-a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesül, a tanulók fele halmozottan hátrányos helyzetű.

Arany János Kollégiumi-Szakközépiskolai Program (2020 szeptemberétől felmenő rendszerben a szakképzésben folytatódik az esélyteremtő munka, nem program-keretek között) - 75% halmozottan hátrányos helyzetű tanuló – 40% gyermekvédelmi szakellátásban lévő tanuló -, 25% hátrányos helyzetű tanuló

- A végzett évfolyam tanulóinak 40%-a folytatta tanulmányait, jellemzően érettségire adó képzésben (33 fő), míg OKJ-s képzésben 2 fő. A volt tanulók 45%-a bejelentett munkahelyen dolgozik, csökkent az alkalmi munkából élők aránya
- tanéven belüli létszámcsökkenés: 10%
- ECDL vizsga: 14% (végzős évfolyam)
- jogosítvány: 13% (végzős évfolyam)

Az **EFOP-3.1.9-17 „Iskolapad újratöltve - Második Esély programok támogatása”** program célja a középfokú végzettséggel nem rendelkező, tanköteles koron túli fiatalok középfokú tanulmányokba való visszavezetése, érettségi bizonyítvány, szakképesítés megszerzésének támogatása. A második esély programok erősen személyközpontú, rugalmas tanulási útvonalakat biztosító komplex és alternatív pedagógiai hatásrendszerükkel, egyéni tanulási utak biztosításával képesek megszólítani azokat a fiatalokat, akik a hagyományos iskolarendszerbe nem tudtak beilleszkedni, akik számára a hagyományos oktatás kudarcot hozott.

Az **EFOP-3.1.7-16 „Esélyteremtés a köznevelésben”** kiemelt projekt (továbbiakban: „Projekt”) végzi többek között a Második esély programok szakmai támogatását. A Projekt 2020-ban 13 intézménynek, az „Iskolapad újratöltve – Második esély programok támogatása” elnevezésű projekt

nyertes pályázóinak segített abban, hogy az iskolából lemorzsolódott 16–24 éves fiatalokat középfokú végzettséghez juttassák. A program a köznevelés területén a hátrányos helyzetű fiatalokat tekintette elsődleges célcsoportjának. Jellemzője a fokozott odafigyelés a fiatalok szociális és egzisztenciális problémáira, a tanulás iránti igény felkeltését célzó, újszerű megoldások alkalmazása és a szociális gondoskodás felé való nyitottság volt. Egyfajta alternatív iskolai szemlélettel, a megcélzott réteg számára kidolgozott speciális módszerekkel igyekezett a formális oktatás keretei között tartani a fiatalokat.

A „második esély” iskola jellegű elődprojektekbe (TÁMOP-3.3.9.B-12/1; TÁMOP-3.3.9.B-12/2; TÁMOP-3.3.9.D-12 és TÁMOP-3.3.13-13/1) bevont iskolákban szükségletfelmérés készült az eredmények, tapasztalatok összegzése és az intézmények valós igényeinek megismerése céljából. A hatékony szakmai támogatás érdekében 1 módszertani tanácsadót és 2 képző került bevonásra a munkába.

A módszertani tanácsadó közreműködésével 2017 októberében kifejlesztésre majd akkreditálásra került egy 60 órás folyamatba ágyazott képzés „Második esély” iskolák vezetése címmel. A képzést a bevont iskolák pedagógusai számára szervezték, mely képzéseken 50 fő szerzett tanúsítványt.

Az együttműködés, az eredményesség és az egymástól való tanulás jegyében 2018. április és 2020. február között szakmai műhelymunkák 8 alkalmas sorozatára került sor.

A műhelymunkákon tapasztalt magas részvételi arány (241 fő) azt mutatta, hogy a megvalósítók számára komoly nehézséget jelentett a pályázati kiírásnak és a törvényi előírásoknak való együttes megfelelés, ezért további 7, az iskolák hálózatosodását támogató műhelymunka valósult meg különböző helyszíneken. A kihelyezett műhelymunkákon 277 fő vett részt.

A Projekt keretében külső Sharepoint-felület kialakítására is sor került, melynek célja az iskolákra vonatkozó adatbázis létrehozása volt.

A programot megvalósító intézmények tapasztalatait összegző, az elért eredmények fenntarthatóságára vonatkozó koncepciót is magában foglaló zárótanulmány is készült.

A VEKOP-7.3.5-17 azonosító jelű, Iskolapad újratöltve - Második esély programok támogatása
c. felhívás összesen 233 millió Ft forrással került meghirdetésre a köznevelési intézmények és fenntartóik számára. A Felhívás alapvető célja a középfokú végzettséggel nem rendelkező, tanköteles koron túli fiatalok középfokú tanulmányokba való visszavezetése, érettségi bizonyítvány, szakképesítés megszerzésének támogatása, mely szorosan kapcsolódik a korai iskolaelhagyók számának csökkentése és a végzettség nélküli iskolaelhagyás megelőzése VEKOP célkitűzéshez is. A felhívás keretében 6 db projekt rendelkezik hatályos támogatási szerződéssel, 233,330 millió Ft szerződött támogatási összeggel.

A felhívásokhoz kapcsolódó indikátorértékek tényértékek, ugyanakkor a projektekhez jelenleg rögzített tervérték PO731 esetében 1 521 fő, a PO732 esetében 300 fő, a PO735 esetében pedig 195 fő.

A Nemzeti Tehetség Program végrehajtásának 2019–2020. évi cselekvési program I.1. k) pontjában a 1686/2018. (XII. 17.) Kormányhatározat kimondta, hogy támogatni kell „a hazai és határon túli magyar, kettős vagy többszörös különlegességű magyar tehetségeket támogató, integráló környezetben megvalósuló tehetségsegítő programokat;”. A Nemzeti Tehetség Program cselekvési

programja és stratégiai célkitűzése szerint eredményesen hozzájárult a 2020. évek vonatkozásában is a roma és hátrányos helyzetű fiatalok támogatásához, különösen a II.8.b „A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű, illetve rászoruló, középfokú oktatásban résztvevő tanulók iskolai sikerességét és a lemorzsolódás megelőzése” megnevezésű MNTFS intézkedés „2.2. A roma és mélyszegénységben élő gyerekek oktatáshoz való hozzáféréseinek javítása” cél hatékony megvalósításához. A Nemzeti Tehetség Program hátrányos helyzetű és roma fiatalokat segítő eredményeit az alábbiakban részletezzük.

A Nemzeti Tehetség Program NTP-KTK-20 nyílt kategóriájának „A” komponensében 10 db nyertes pályázat született, melyek együttesen 12.000.000 Ft értékű támogatást nyertek el. Ugyanebben az évben az NTP-KTK-20 kategória „B” komponensében, melynek felhívása szorosan kapcsolódik a hátrányos helyzetű tanulók iskolai előmenetelének támogatásához (hiszen az EMMI a pályázati kiírást az EMET honlapján az alábbi megszövegezést beépítve tette közzé: „Roma és/vagy szociokulturálisan hátrányos helyzetű fiatalok számára szervezett, legalább 60 órás, tanórán kívüli, integrált környezetben megvalósuló, komplex tehetséggondozó program megvalósítása, melynek eredményeként tárgyiasult alkotás (pl. kiállítás, interaktív bemutató stb.) jön létre. A komplex tehetséggondozó program megvalósításakor legalább egy foglalkozás előadójának olyan roma vagy korábban szociokulturálisan hátrányos helyzetű, országosan ismert személyt kell meghívni, akinek életútja pozitív példaként szolgálhat.” Lásd:

https://emet.gov.hu/app/uploads/2020/10/palyazati_kiiras_es_utmutato_ntp_ktk_20.pdf) 8 db nyertes pályázat 8.000.000 Ft értékű támogatást nyert el. Ezek közül kiemelten kapcsolódik az alábbi négy szervezet támogatása a roma fiatalok segítéséhez:

1. Befogadó Társadalomért Egyesület (A pályázat címe: „Gipsy Style tehetséggondozó program 2020/2021”, 2020-ban elnyert támogatás összege: 1.000.000 Ft)
2. Velünk Mozdulj Diáksport Egyesület (A pályázat címe: „Romano”, 2020-ban elnyert támogatás összege: 1.000.000 Ft)
3. Anima Társadalmi és Kulturális Innovációs Egyesület (A pályázat címe: „Fémműves tehetséggondozás hátrányos helyzetű fiataloknak”, 2020-ban elnyert támogatás összege: 1.000.000 Ft)
4. Jelen és a Jövő Gyermekéért Alapítvány (A pályázat címe: „Roma katasztrófavédők felkészítése”, 2020-ban elnyert támogatás összege: 1.000.000 Ft)

2020-ban a Nemzeti Tehetség Program NTP-KTK-M-20 pályázati kategóriában „a hazai kettős vagy többszörös különlegességű tehetségeket segítő, tehetséggondozó programok” támogatására az alábbi részkomponensekkel hirdetett meg pályázatot az Emberi Erőforrások Minisztériuma. Az „A” komponens esetében a „12- 22 év közötti roma és/vagy hátrányos helyzetű zenei tehetségek felkutatása, a felvételi meghallgatások lefolytatása, a kiemelkedő zenei tehetségek – rangos szakmai zsűri általi – kiválasztása” volt a kiemelt feladat, a „B” komponens esetében pedig egy kötelezően megvalósítandó tevékenységre („Roma és/vagy szociokulturálisan hátrányos helyzetű tehetséges fiatalok felkutatása, kiválasztása, valamint bevonása olyan, legalább 60 órás, modell értékű, komplex tehetséggondozó programba, amely segítséget nyújt a szociokulturális hátrányok leküzdéséhez, és

hídépítő szerepet tölt be az iskola, a tehetséges fiatal családja és a humán szolgáltató központok között.) lehetett támogatást elnyerni. (Transzparencia:

https://emet.gov.hu/app/uploads/2020/10/palyazati_kiiras_es_utmutato_ntp_ktk_m_20.pdf) A pályázaton az alábbi szervezetek igényelhetek vissza nem térítendő támogatást:

„A” komponens:

- Camp Europe Felsőörs Közhasznú Kft., 2020.09.01-jétől jogutódlással átalakult: Nemzeti Tehetség Központ Nonprofit Kft. (A pályázat címe: „Komplex zenei tehetséggondozó program kiemelten tehetséges fiatalok számára a Snétberger Központban”, 2020-ban elnyert támogatás összege: 140.000.000 Ft)

„B” komponens:

- „ANOSZTRU” Országos Cigány Egyesület (A pályázat címe: „Hétfégy Kollégium”, 2020-ban elnyert támogatás összege: 5.000.000 Ft)
- Amaro Trajo Életünk Roma Kulturáért Alapítvány (A pályázat címe: „Tégy egy lépést az álmodért! - Kreatív tehetséggondozó divatműhely fiataloknak”, 2020-ban elnyert támogatás összege: 8.000.000 Ft)
- Művész Gyermekéért Nonprofit Kft. (A pályázat címe: „Színpadra vezető úton 3.”, 2020-ban elnyert támogatás összege: 8.000.000 Ft)
- Palam et Publice – Nyilvánosan Alapítvány (A pályázat címe: „Domonyi 3H-s családok komplex tehetséggondozása”, 2020-ban elnyert támogatás összege: 11.000.000 Ft)

Az áttekintést követően megállapítható, hogy 2020. költségvetési év vonatkozásában a hátrányos helyzetű tanulók iskolai előmenetelének és tehetséggondozásának támogatásához biztosított keretösszeg 192.000.000 Ft volt, az elnyert támogatási összeg nevezett évben szintén 192.000.000 Ft értékösszeget adott ki.

Megjegyzendő, hogy a Nemzeti Tehetség Program pályázati konstrukcióban a vizsgált pályázati kategóriákon túl is megítéltek támogatást roma tehetségeket segítő programokra. 2020-ban ilyen volt az NTP-SZKOLL-20 nyílt kategória, melyet kifejezetten a szakkollégiumok támogatására hívtak életre. A roma szakkollégiumok támogatására a pályázati konstrukció nevezett kategóriájában mindösszesen 13.897.000 Ft került folyósításra (Transzparencia:

https://emet.gov.hu/app/uploads/2020/10/palyazati_kiiras_es_utmutato_ntp_szkoll_20.pdf), a pályázaton az alábbi releváns intézmények/szervezetek nyertek vissza nem térítendő támogatást:

1. Wáli István Református Cigány Szakkollégium (A pályázat címe: „WISZ_2020_Esélyt adunk a tehetségnek”, 2020-ban elnyert támogatás összege: 1.000.000 Ft)
2. Görögkatolikus Roma Szakkollégium (A pályázat címe: „Együtt egymásért - Tehetségek támogatása a miskolci Roma Szakkollégiumban”, 2020-ban elnyert támogatás összege: 4.000.000 Ft)
3. Szegedi Keresztény Roma Szakkollégium (A pályázat címe: „Légy te a jövő reménysége!”, 2020-ban elnyert támogatás összege: 4.000.000 Ft)

4. Debreceni Egyetem Gyermeknevelési és Gyógypedagógiai Kar Lippai Balázs Roma Szakkollégium (A pályázat címe: „Hátránycsökkentő programok, intézkedések vizsgálata Hajdúhadház településen!”, 2020-ban elnyert támogatás összege: 900.000 Ft)
5. Jezsuita Roma Kollégium és Szakkollégium (A pályázat címe: „Gyökerek és szárnyak”, 2020-ban elnyert támogatás összege: 3.997.000 Ft)

Hátrányos helyzetű, roma tanulók iskolai előmenetelének és tehetséggondozásának támogatásához nyertek továbbá az alábbi programok támogatást 2020-ban:

Pályázati kód	Pályázati kategória megnevezése	Pályázó neve	Pályázat címe	Támogatási összeg Ft
NTP-ATP-20	„A magyar anyanyelvi, valamint a Magyarországon élő nemzetiségek anyanyelvi identitás megőrzését célzó tehetséggondozó programok támogatása”	Czinka Panna Roma Kulturális Egyesület	„»Nyelvmentő« Nemzetiségi identitás megőrzése a nyelv által”	1.465.000 Ft
NTP-SFT-20	„A hazai és határon túli sporttehetségeket fejlesztő tehetséggondozó programok támogatása”	Czinka Panna Roma Kulturális Egyesület	„Sporttal a társadalmi integrációért”	1.000.000 Ft
NTP-TÁB-20	„Hazai tematikus, tehetségterületekhez kapcsolódó táborok támogatása”	Cigány Szociális és Művelődési Módszertani Bázis Egyesület	„Zene és tánc tábor a Rácztanyán”	1.000.000 Ft
NTP-MTTD-20	„A matematikai, természettudományos és digitális kompetenciák erősítését szolgáló hazai és határon túli tehetségsegítő programok támogatása”	TEMI Móricz Zsigmond Művelődési és Ifjúsági Ház Alapítványa	„Matematikai és természetismereti tehetséggondozás hátrányos helyzetű, roma gyerekek körében”	1.318.000 Ft
NTP-MŰV-20	„A hazai és a határon túli művészeti tehetséggondozó programok támogatása”	Harmónia Alapfokú Művészeti Iskola	„Kézműves hagyományápolás roma fiatalokkal”	1.498.000 Ft

Összesen:	6.281.000 Ft
------------------	------------------------

Magyarország 2020. évi központi költségvetéséről szóló 2019. évi LXXI. törvény 1. számú mellékletében nevesített Camp Europe Felsőörs Közhasznú Kft. 2020. évi működésére nyújtandó – 100 millió forint összegű forrás, XX. Emberi Erőforrások Minisztériuma fejezet a 20/20/05 címrendi besorolású, Camp Europe Felsőörs Közhasznú Kft. működésének támogatása megnevezésű fejezeti kezelésű előirányzat terhére egyedi támogatás formájában az Emberi Erőforrások Minisztériuma támogatta az alábbi roma fiatalok tehetséggondozása érdekében megvalósuló működési támogatást 2020-ban.

A Camp Europe Felsőörs Oktatási Közhasznú Nonprofit Kft. a Snétberger Zenei Tehetség Közhasznú Alapítvánnyal együttműködésben valósítja meg a Snétberger Programot, melynek keretében minden évben 60 tehetséges, hátrányos helyzetű (többségében roma származású) diák oktatása zajlik speciális pedagógiai program mentén. A Snétberger Program folytatásához szükséges volt a támogatási összeg. A Camp Europe Felsőörs Közhasznú Kft. 2020.09.01-jétől jogutódlással átalakult: jogutódja a Nemzeti Tehetség Központ Nonprofit Kft.

II.9. A hátrányos helyzetből fakadó, a sikeres iskolai előrehaladást gátló tényezők komplex kezelésére a korábbiakban eredményesen kidolgozott gyakorlatorientált továbbképzési programok segítségével erősíteni kell a befogadó nevelési gyakorlat terjesztését, megismertetését a köznevelésben, szakképzésben dolgozó pedagógusokkal, szakmai segítőkkel.

Felelős: emberi erőforrások minisztere innovációért és technológiáért felelős miniszter agrárminiszter	Határidő: folyamatos
---	--------------------------------

Indikátor/Év:	2020
Alintézkedés neve:	Pedagógusok, a köznevelésben közreműködő szakmai segítők gyakorlatorientált felkészítése a befogadó nevelési gyakorlat alkalmazására, elősegítésére – EFOP 3.1.2-16
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke
Továbbképzésben résztvevő pedagógusok száma (fő)	22.374
Új képzési módszertant alkalmazó intézmények száma (db)	324
A fejlesztésbe bevont intézmények száma (db)	334

A végzettség nélküli iskolaelhagyás megelőzését, a lemorzsolódással veszélyeztetett tanulói csoportok iskolai sikerességét elősegítő **EFOP-3.1.2-16 „A pedagógusok módszertani felkészítése a végzettség nélküli iskolaelhagyás megelőzése érdekében”** című konstrukció 2017. január 1-én

indult és várhatóan 2021. december 29-én ér véget. A projekt az Eszterházy Károly Egyetem vezetésével további hat pedagógusképzésben aktívan résztvevő egyetem és az Oktatási Hivatal konzorciumában valósul meg. A konzorcium olyan pedagógiai módszertan kidolgozására és országos elterjesztésére vállalkozott, amely komplexen, preventív jelleggel kezeli a végzettség nélküli iskolaelhagyást heterogén tanulócsoporthoz bevonásával. A projekt céljai közvetlenül a végzettség nélküli iskolaelhagyásnak kitett, az iskolai kudarc szempontjából veszélyeztetett tanulók csoportjának támogatását szolgálják. A kitűzött célt a projekt azzal éri el, hogy olyan pedagógusképzési és továbbképzési tartalmakat fejleszt, amelyek elsajátításával és a pedagógiai gyakorlatban történő elterjesztésével erősíthető meg a differenciális, személyközpontú, nyitottságra ösztönző intézményes pedagógiai gyakorlat.

72 db 30-60-90 órás Modellértékű Nevelési Program, illetve a 120 órás Komplex alapprogram (KAP) pedagógus továbbképzési program továbbképzési anyagainak elkészítése és akkreditálása megtörtént 2018-2019-ben, a továbbképzések folyamatosan zajlanak. 2020-ban 11.674 fő pedagógus továbbképzése valósult meg, a fejlesztésbe további 334 iskola került bevonásra, így bevont intézmények száma összesen 968 db-ra növekedett, ebből az új módszertan módszertant alkalmazó intézmények száma 324.

A pedagógusok részt vettek a POK által szervezett akkreditált továbbképzéseken. A Munkaügyi Központ szervezésében iskoláink oktatói több alkalommal vettek részt munkanélküliek, illetve 8 általános iskolai végzettséggel rendelkezők végzettséghez juttatásának céljából szerzett képzéseken oktatóként.

Belső tudásmegosztás céljából (is) a fentiekben túl csapatépítő programokat, oktatói tréningeket terveztek.

II.10. Tovább kell növelni a felsőfokú végzettséggel rendelkező romák számát, ennek érdekében kiemelt figyelmet kell fordítani a roma hallgatók készségfejlesztésére, tehetséggondozására, a karrier-tanácsadásra, mentori, tutori támogatásra. A korábbi években több ezer hátrányos helyzetű, elsősorban roma hallgatót értek el a különböző támogató programok, ösztöndíjak. Támogatni kell az ezzel kapcsolatos szakmai együttműködések, bővíteni, fejleszteni a felsőoktatási ösztöndíjrendszert.

Felelős: emberi erőforrások minisztere*	Határidő: az EFOP ütemezésének megfelelően, illetve a Hallgatói Mentorprogram esetében, folyamatos
---	--

Indikátor/Év:	2020
Alintézkedés neve:	Nemzeti Tehetség Program NTP-ADY-M „A határon túli tehetséges magyar középiskolás tanulók támogatása” – Ady Endre ösztöndíj
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke
Nyertes pályázatok száma:	6 db
Ösztöndíjasok száma	300 fő

*Az intézkedés felelősségi köre átkerült a Családokért felelős tárca nélküli miniszterhez

A Nemzeti Tehetség Program végrehajtásának 2019–2020. évi cselekvési program I.1. k) pontjában a 1686/2018. (XII. 17.) Kormányhatározat kimondta, hogy támogatni kell „a hazai és határon túli magyar, kettős vagy többszörös különlegességű magyar tehetségeket támogató, integráló környezetben megvalósuló tehetségsegítő programokat;”. A Nemzeti Tehetség Program cselekvési programja és stratégiai célkitűzése szerint eredményesen hozzájárult a 2020. költségvetési év vonatkozásában is a roma és hátrányos helyzetű fiatalok támogatásához. A 2019-2020. évi cselekvési programban kiemelten szerepel a III.5. bekezdésben, hogy a Programban „[b]iztosítani kell a tehetséggondozó szolgáltatásokhoz történő egyenlő hozzáférést, kiemelkedően a hátrányos helyzetű, a halmozottan hátrányos helyzetű gyerekek és fiatalok és a kedvezményezett járások besorolásáról szóló kormányrendelet alapján a kedvezményezett járásokhoz tartozó települések tekintetében.” (Lásd:

[https://nemzetitehetségprogram.hu/uploads/static_page/documents2/MuploadDocument_119/CSP_16862018.%20\(XII.%2017.\)%20Korm.%20hata%CC%81rozat.pdf](https://nemzetitehetségprogram.hu/uploads/static_page/documents2/MuploadDocument_119/CSP_16862018.%20(XII.%2017.)%20Korm.%20hata%CC%81rozat.pdf), ill.
<https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=A16H1728.KOR&txpreferer=00000001.TXT>)

Az MNTFS II. 8. intézkedésnél ismertetett NTP-KTK-20 nyílt és meghívásos pályázati kategória indikátorait itt nem tüntetjük fel. Az említett pályázati kategórián kívül a hátrányos helyzetű és roma fiatalok támogatása kapcsán az alábbi releváns nyertes pályázatokat szeretnénk kiemelni és ezek kapcsán beszámolni a hátrányos helyzetű és roma fiatalokat is segítő két ösztöndíjrendszerről, mely a Nemzeti Tehetség Program pályázati konstrukciójában valósul meg.

Az NTP-ADY-M-20 pályázati kategóriát a határon túli tehetséges magyar középiskolás tanulók támogatására hívták életre, és a 2019-2020. évi cselekvési program I.3. pontjával összhangban ahhoz a célkitűzéshez illeszkedik, hogy „ösztöndíjtípusú támogatással segíteni kell a kiemelkedően tehetséges hazai és határon túli magyar fiatalokat egyedi fejlesztéssel, beleértve a neves külföldi felsőoktatási intézményben tanuló kiváló fiatalokat, speciális program megvalósításával.” A tanulók által ösztöndíjként elnyerhető támogatás 100.000 Ft-nak megfelelő valuta/tanuló volt a 2019/2020-as tanévre. Nincs adatszolgáltatásunk arról, hogy hány roma tanuló nyert el ösztöndíjat a rendszerben, de a pályázatot kizárólag olyan, a határon túli magyar nyelvű közoktatásban résztvevő tanuló nyújthatja be, aki szociálisan hátrányos helyzetű fiatal. A meghívásos pályázati kategóriában az Ady Endre-ösztöndíj tanulói pályázati dokumentációjának kidolgozására, az ösztöndíjasokkal való kapcsolattartásra stb. 2020-ban is 6 szervezet került meghívásra:

- Erdélyi Tehetségsegítő Tanács, Szászfenes (2020-ban elnyert támogatás összege: 9.400.000 Ft, ebből a pályázat lebonyolításának dologi költségeire fordítható: 700.000 Ft)
- „Genius” Jótékonyági Alapítvány, Beregszász (2020-ban elnyert támogatás összege: 2.600.000 Ft, ebből a pályázat lebonyolításának dologi költségeire fordítható: 200.000 Ft)
- Mentor Tehetségsegítő Tanács, Galánta (2020-ban elnyert támogatás összege: 3.450.000 Ft, ebből a pályázat lebonyolításának dologi költségeire fordítható: 250.000 Ft)
- Székelyföldi Tehetségsegítő Tanács, Sepsiszentgyörgy (2020-ban elnyert támogatás összege: 9.400.000 Ft, ebből a pályázat lebonyolításának dologi költségeire fordítható: 700.000 Ft)

- Szlovákiai Magyar Pedagógusok Szövetsége, Komárom (2020-ban elnyert támogatás összege: 3.450.000 Ft, ebből a pályázat lebonyolításának dologi költségeire fordítható: 250.000 Ft)
- Vajdasági Tehetségsegítő Tanács, Szabadka (2020-ban elnyert támogatás összege: 4.200.000 Ft, ebből a pályázat lebonyolításának dologi költségeire fordítható: 400.000 Ft)

(Transzparencia:

https://emet.gov.hu/app/uploads/2020/10/palyazati_kiiras_es_utmutato_ntp_ady_m_20.pdf)

A Családokért Felelős Tárca Nélküli Miniszter a Nemzeti Tehetség Programban hirdeti meg a Nemzet Fiatal Tehetségeiért Ösztöndíjat, szintén a 2019-2020. évi cselekvési program I.3. pontja alapján, mely szerint „ösztöndíjtípusú támogatással segíteni kell a kiemelkedően tehetséges hazai és határon túli magyar fiatalokat egyedi fejlesztéssel, beleértve a neves külföldi felsőoktatási intézményben tanuló kiváló fiatalokat, speciális program megvalósításával.” A pályázaton az „A1” komponens esetében legalább 100 000 Ft, illetve legfeljebb 300 000 Ft vissza nem térítendő támogatás igényelhető. Az „A2”, „B” és „C” komponens esetében legalább 100 000 Ft, illetve legfeljebb 1 000 000 Ft vissza nem térítendő támogatás igényelhető. A befogadott pályázatok a rendelkezésre álló forrás kimerüléséig részesülhetnek támogatásban. 2020-ban a pályázatok támogatására rendelkezésre álló keretösszeg 205.537.000 Ft volt (Transzparencia:

https://emet.gov.hu/app/uploads/2020/10/palyazati_kiiras_es_utmutato_ntp_nfto_20.pdf és

<https://emet.gov.hu/nemzet-fiatal-tehetségeiert-osztondij-2/>) A 2020. évi pályázati felhívás során 502 nyertes pályázat számára 207.813.000 Ft folyósításáról született támogatói döntés. Az adatszolgáltatás jelen pillanatában nem rendelkezünk arról tájékoztatással, hogy közülük hány támogatott volt roma vagy hátrányos helyzetű.

II.11. Fejleszteni kell a hátrányos helyzetű, a halmozottan hátrányos helyzetű fiatalok – ezen belül kiemelten a roma hallgatók – diplomaszerezése érdekében létrehozott intézményeket, programokat. A Keresztény Roma Szakkollégiumi Hálózat (KRSZH) a közös jövőt építő roma értelmiség képzése érdekében 2011-ben indult el, 2017-ig már több mint kétszáz diplomás fiatalot bocsátott ki. Biztosítani kell a roma szakkollégiumok működését, fenntarthatóságát és ki kell alakítani minősítési rendszerüket.

Felelős: belügyminiszter emberi erőforrások minisztere	Határidő: folyamatos
---	--------------------------------

Indikátor/Év:	2020
Alintézkedés neve:	Roma szakkollégiumok támogatása
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke
Szakkollégiumi tagság száma	11 db
Roma szakkollégiumi programban részt vevő hallgatók	327 fő *
A roma szakkollégium által támogatott és diplomát szerző fiatalok száma	45 fő

Alintézkedés neve:	Roma szakkollégiumok támogatása (VEKOP-7.4.1-16)
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke
Kidolgozott új képzési módszertanok száma (PO734)	4
A program által támogatott felsőfokú vagy annak megfelelő végzettséget szerzők száma (PR741)	5
A hátrányos helyzetűek aránya a felsőfokú végzettségűek között (%) (PR743)	20

* 2019/2020-es tanévben

A roma szakkollégiumok célja egyrészt, hogy szakmailag jól felkészült cigány értelmiségi réteg tudjon közéleti szerepet vállalni a jövőben, támogatva és segítve a hazai roma nemzetiségű emberek felzárkózását. Másrészt, hogy a diploma megszerzésével a munkaerőpiacon eséllyel tudjanak elhelyezkedni a hátrányos helyzetű, köztük roma származású hallgatók. A roma szakkollégiumok törekednek arra, hogy tevékenységükkel elősegítsék minél több roma fiatal felsőoktatásban való továbbtanulását, diplomaszerezését.

Az első roma szakkollégiumok a 2011/2012-es tanévben 53 fővel és 4 nagyvárosban kezdték meg munkájukat. Roma szakkollégiumok 2011. évtől Nyíregyházán, Miskolcon, Szegeden, Debrecenben, Budapesten működnek egyházi fenntartásban. Ezeken felül 2013-tól Pécsen, Egerben Hajdúböszörményben és Kaposváron is működnek felsőoktatási intézmény által fenntartott roma szakkollégiumok. 2015-ben újabb roma szakkollégiummal bővült a hálózat, Debrecenben, 2016-ban pedig Budapesten. 2018-ban az Evangélikus Egyház új szakkollégiumot alapított Pécsen.

A 2019/2020-as tanévben 327 fő kezdte meg tanulmányait a roma szakkollégiumokban. 2011 óta több, mint 400 fő hallgató szerzett BA, vagy MA diplomát.

2019-ig uniós források (EFOP-3.4.1-15, VEKOP-7.4.1-16) biztosították a szakkollégiumok működését. Az EFOP (1,151 Mrd forint támogatási összeg, 9 db roma szakkollégium) és a VEKOP (0,259 Mrd Ft, 2 db roma szakkollégium) összesen 1,41 Mrd forint támogatást biztosított a 11 db roma szakkollégium részére.

2018-tól a magyar nemzeti költségvetésben 140 millió Ft, 2019-ben 550 millió Ft, 2020-ban 546 millió Ft áll rendelkezésre a szakkollégiumok szakmai és működési támogatására.

A **VEKOP-7.4.1-16** azonosító jelű „**Roma szakkollégiumok támogatása**” c. felhívás összesen 300 millió Ft forrással került meghirdetésre a felsőoktatási intézmények valamint diákotthonok és azok fenntartói számára. A Felhívás alapvető célja a felsőoktatási intézményekbe felvételt nyert hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű, elsősorban roma származású hallgatók számára olyan komplex hallgatói szolgáltatások kifejlesztése, továbbfejlesztése és biztosítása, amelyek hozzájárulnak felsőfokú tanulmányaik sikeres befejezésének előmozdításához, a lemorzsolódás csökkentéséhez, illetve társadalmi szerepvállalásuk és közösségi aktivitásuk megerősítéséhez. A felhívás keretében 2 db projekt rendelkezik hatályos támogatási szerződéssel, 260 millió Ft szerződött támogatási összeggel.

A felhíváshoz kapcsolódó indikátorértékek tényértékek, ugyanakkor a projektekhez jelenleg rögzített tervérték PO734 esetében 8 db, a PR741 esetében 10 fő, a PR743 esetében pedig egy 20%-os és egy 80%-os vállalás került rögzítésre.

II.12. 2015-től kezdődően a Pécsi Tudományegyetem Romológia és Nevelésszociológia Tanszékén dolgozó szakértőkből álló munkacsoport által több mint 260 tankönyv vizsgálata történt meg a tankönyvi tartalmaknak a roma nemzetiséggel, a roma holokauszttal kapcsolatos felülvizsgálata keretében. A megkezdett munka nyomán folytatni kell a nemzetiségi – köztük a roma nemzetiségre vonatkozó - tartalmak megjelenítését az oktatásban, tankönyvekben és pedagógusképzésben, valamint a nevelést-oktatást segítő szakmák képzéseiben. A tankönyv- és digitálistartalom-fejlesztés során kiemelt figyelmet kell fordítani a korrekt, integrált, tudományosan alátámasztott és konszenzuson alapuló tananyagtartalmak kialakítására. Támogatni szükséges a nyelvi, történelmi, társadalmi-gazdasági háttérkutatókat, a nemzetiségi – kiemelten – a roma kutatócsoportok működését.

Felelős:	Határidő:
emberi erőforrások minisztere	folyamatos

Indikátor/Év:	2020
Alintézkedés neve:	Tankönyvi tartalmak felülvizsgálata
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke
2020/2021. tanévben felülvizsgált és átdolgozott kiadványok	3 évfolyam

A tankönyvi tartalmak felülvizsgálata, a korábbi években megkezdett munka 2020-ban is folytatódott. Az Eszterházy Károly Egyetem Oktatókutató és Fejlesztő Intézet feladatait átvevő Oktatási Hivatal a 2020-ban megjelent módosított Nemzeti alaptanterv és a hozzá kapcsolódó kerettantervek előírásainak megfelelően folyamatosan dolgozza át az állami tankönyvportfólióba tartozó kiadványokat. A tartalomszabályozók felmenő rendszerű bevezetéséhez igazodva a 2020/2021. tanévre az 1., 5. és 9. évfolyamos kiadványok újultak meg. Jelenleg a 2., 6. és 10. évfolyamos tankönyvek átdolgozása zajlik. E kiadványokat a 2021/2022. tanévben használhatják majd először a tanulók és a pedagógusok.

A tankönyvek átdolgozása során az Oktatási Hivatal kiemelt figyelmet szentel annak, hogy a romákról szóló tartalmak a korábbiaknál hangsúlyosabban jelenjenek meg a kiadványokban. A kötetek felülvizsgálata és azok romákra vonatkozó új tartalmakkal való kiegészítése szakértők bevonásával zajlik. A fejlesztések eredményeként a papíralapú tankönyveken kívül az Oktatási Hivatal által előállított digitális tananyagok is tartalmazni fogják a romákra vonatkozó kiegészítéseket.

II.13. A társadalmi-gazdasági hátrányokkal induló hallgatók diplomaszerzési esélyeinek javítása érdekében szükséges a jelenlegi felsőoktatási ösztöndíj- és hallgatói juttatásrendszer reformja, az ösztöndíjak célzottá tétele, különös figyelemmel a szociális helyzetre, a hátrányos helyzetű, a halmozottan hátrányos helyzetű hallgatók fokozott támogatására.

Felelős: emberi erőforrások minisztere	Határidő: folyamatos
--	--------------------------------

Indikátor/Év:	2020
Alintézkedés neve:	Bursa Hungarica
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke
Bursa Hungarica programban részt vevő önkormányzatok	2537
Bursa Hungarica ösztöndíjban részesültek	15967

A Bursa Hungarica ösztöndíj a felsőoktatási hallgatók részére kizárólag rászorultsági alapon (a tanulmányi eredmény figyelmen kívül hagyásával) adható szociális juttatás. Az ösztöndíjrendszer létrehozásának és működtetésének célja, hogy a hátrányos helyzetű, szociálisan rászoruló egyetemi és főiskolai hallgatók és a felsőoktatási intézménybe jelentkezni kívánó fiatalok számára is elérhetővé tegye a felsőoktatásban való részvételt, elősegítse a képzéshez történő hozzáférést, valamint a szociális különbségek mérséklése érdekében biztosítsa a felsőoktatás résztvevőinek esélyegyenlőségét. További cél, hogy a szociális támogatási rendszerben azon a ponton állapítsák meg az ösztöndíjra való jogosultságot, ahol a legjobban ismerhetik a hallgató családi és életkörülményeit, ahol a legtöbb ismeret birtokában képesek a rászorultságot elbírálni – tehát a pályázó állandó lakóhelyén. A pályázatot ezért ahhoz a települési önkormányzathoz kell benyújtani, amelynek területén állandó lakóhellyel rendelkezik a hátrányos szociális helyzetű fiatal.

A többszintű támogatási rendszer részei:

1. önkormányzati ösztöndíjrész (a település által megítélt és a megyei önkormányzat által kiegészíthető, a hallgatóknak adományozott szociális ösztöndíj)
2. intézményi ösztöndíjrész (a hallgatók felsőoktatási intézményében az 51/2007. (III.26.) Korm. rendelet alapján megállapított szociális ösztöndíj, azaz az „önkormányzati ösztöndíjrész” kiegészítése azzal megegyező mértékben; az intézményi ösztöndíjrész havi egy főre eső legmagasabb összege az ösztöndíjrendszer fennállása óta változatlanul 5 000 forint – az intézményi összeghatárt az oktatásért felelős miniszter évente közzéteszi; az intézmények költségvetésében megjelölt, elkülönített forrás)

A **hallgatói normatíva** két lépcsőben emelkedett: 2018. szeptember 1-jétől 119 000 forintról 128 520 forintra, majd 2020. február 1-jétől 166 600 forintra. Ezzel a lépéssel megvalósul a szociális és tanulmányi ösztöndíj növekedése, a hallgatók sikerességét is segítve.

A Bursa Hungarica 2020. évi pályázati fordulójához 2 537 önkormányzat csatlakozott. Bursa Hungarica ösztöndíjban 15 967 fő részesült.

II.14. Célzott programokkal kell továbbra is támogatni a hátrányos és a halmozottan hátrányos helyzetű, különösen roma fiatalok diák- és szabadidősportban való részvételét. Szükséges a szabadidősport tevékenységek elterjesztése, a széleskörű hozzáférés biztosítása a lakosság egészségi állapotának javítása érdekében.

Felelős: emberi erőforrások minisztere
Határidő: az EFOP ütemezésének megfelelően, folyamatos

Indikátor/Év:	2020
Alintézkedés neve:	A tanulók, különösen a HH és HHH fiatalok részvételének ösztönzése a diáksport fesztiválokon
Indikátor megnevezése	
Kevésbé fejlett régiókban diáksport fesztiválokon részt vett tanulók száma:	7200 fő
Alintézkedés neve:	Az egészségorientált sportklub modell kipróbálása pilot formájában
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke
Klubszintű kontakt mozgásprogramokban <i>tartósan</i> részt vevő lakosok száma az Észak-alföldi régióban:	118 fő

Fiatalok

A Magyar Diáksport Szövetség által megvalósított, **EFOP-3.2.10-16** jelű, „**Tehetséggondozás sport által**” című, kevésbé fejlett régiókban hasznosuló kiemelt projekt egyik alprojektje a mozgás- és sportfesztiválok kipróbálása. Jelenleg ugyanis a ~ 1,2 millió iskoláskorú gyermek, tanuló közül az MDSZ tanévente mindössze ~ 160 ezer diákot ér el a felmenő rendszerű, kieséses lebonyolítású országos tanulmányi versenyével, a Diákolimpiával. Ezek a gyerekek ráadásul jellemzően a sportban ügyes, a testmozgás iránt érdeklődő, biológiai érésben kortársaikat megelőző (akcelerált) fiatalok. Nem véletlen, hogy ma már a pedagógia, a pszichológia és a sportszakma is a multisport megközelítés, azaz minél több sportág alapjainak kipróbálása, minél több technikai és akár taktikai elem megismerése mellett teszi le a voksát, mely nagyban hozzájárul ahhoz, hogy a gyermekekből aktív, sportban gazdag életet élő, egészséges felnőtt váljon. A testmozgás élményszerűségére fókuszáló, társas és játékközpontú események – különösen az alsó korcsoportokban – hatékonyabban szolgálhatják a tehetséggondozás bázisának szélesítését is a sportban.

Az Egészségügyi Világszervezet (WHO) globális ajánlásában legalább napi 60 perc közepes és magas intenzitású fizikai aktivitást javasol az 5–17 éves korosztály számára.

A gyermek- és diáksport fesztiválok jellegzetességei:

- a grassroots (szabadidős labdarúgás) szellemiségre, azaz élményorientált és játékközpontú szervezési és tartalmi metodikára épülő mozgásos programok, amelyek elősegítik a fizikai aktivitással való elköteleződést;

- a lehető legtöbb gyermek, köztük a hátrányos helyzetűek számára pozitív élményeket és mozgástapasztalatot biztosítanak sportolás közben
- középpontjukban a játék áll, amely az egyik legjobb módszer a tanulásra.
- a kreativitásra és a felfedezéses tanulásra építenek: a játék a tapasztaltszerzés egyik legjobb módja – motivál, aktívvá tesz, örömteli, növeli az együttműködés kialakulását és hatékonyságát.
- támogató, lelkesítő, bátorító és fejlesztő légkört biztosítanak, figyelembe veszik a gyermekek életkor specifikus tulajdonságait és a belső motivációból fakadó sportolást fejlesztik.
- érzelmileg biztonságos környezetben kerülnek megvalósításra, céljuk az inkluzív szellemiség
- megteremtése függetlenül nemre, fizikai állapotra, fejlettségre, adottságra, származásra, vagyoni-jövedelmi helyzetre
- egyszerű és érthető szabályok mentén gyakorlási és játéklehetőségeket, esetenként versenyhelyzeteket teremtenek, és elősegítik az eredménykényszer nélküli versengést.

A projektben az 1–2. évfolyamos tanulók ügyességfejlesztő játékokban vehetnek részt, a 3–4. osztályosok játékaiknak tematikája pedig multisport szemléletű, esetenként már sportági jellegű.

A gyermek- és diáksport fesztiválokon részt vevő diákok intézményenként és nemenként is vegyítve – lehetőség szerint a sajátos nevelési igényű gyerekeket is bevonva – alkotnak csapatokat az aktivitások alatt, amely segíti a szocializációt és a társadalmi befogadást.

A rendezvények eddig több mint 400 iskola több mint 7000 tanulója részvételével zajlottak a kevésbé fejlett régiókban, de 2021 tavaszától további sportfesztiválok kerülnek megrendezésre a projektben.

Felnőttek

Az **EFOP-5.2.1-17 „Társadalmi innovációk – Új módszerek kipróbálása (Pilot)”** c. pályázatos konstrukció keretében kiválasztott, a Nemzeti Diák-, Hallgatói és Szabadidősport Szövetség (NDHSZ), mint a sportról szóló 2004. évi I. törvény szerinti sport köztestület, valamint a Debreceni Egyetemi Atlétikai Club (DEAC) konzorciumi együttműködésében zajló **EFOP-5.2.1-17-2017-00007 „Több, mint egy klub”** című projekt egyik magtevékenysége a pilot jellegű, egészségfókuszú mozgásprogramok szervezése volt a kevésbé fejlett régiókban élő, hátrányos helyzetű személyek számára. A mozgásprogramok célcsoportjai ezen belül a következők voltak:

- a 60 évnél idősebbek,
- a túlsúlyos fiatalok,
- és a gerinc- és/vagy ízületi probléma kockázatának kitett lakosság, ezen belül is kiemelten a kisgyermekes szülők.

A projekt legalább egy éven keresztül kínált a résztvevők számára szervezett keretek között, szakmai kontroll mellett, aktív testmozgási lehetőséget Debrecenben 8 típusú, Nyíradonyban 2 típusú mozgásformában.

A mozgásprogram indításakor (2019 szeptemberéig) összesen 214 fő résztvevő lett bevonva a programba, akik közül a program végére a SARS-CoV-2 koronavírus programot érintő negatív hatásai ellenére is 118 fő teljesítette az indikátorként megállapított egy éves aktív részvételt és a 32 kontaktszámot (összesen 605 db egészségvédő foglalkozás valósult meg).

A programon az egyedi igényeknek való megfelelést (pl. életkor, illetve egészségi állapotnak, kockázatoknak való megfeleltetést), a ténylegesen egészségvédelemre épülő testmozgás lehetőségét a projektben (ki)képzett instruktorok biztosították. Az egészségorientált sportklub modell irányelveinek megfelelően a foglalkozások során az egyén egészségének védelme mellett megjelent az élményközpontúság, a jó közösség, a motivációs légkör, melyek megvalósulásában a szervezett keretek között is elsősorban a szakképzett személyzetnek, jelen esetben az instruktorainknak volt kiemelt szerepe. A holisztikus szemléletet képviselve dietetikus szakember, valamint pszichológus is bevonásra került programba, komplexebben támogatva ezzel célcsoporttagok egészséges életmódját.

A célcsoportot érintő mérések eredményei alapján az intervenció hatására jelentősen javult a résztvevők szubjektív egészségi állapota, illetve megfigyelhető volt még az egészséges táplálkozás irányába való elmozdulásuk is. Az egészségtudatos viselkedéssel és egészséges életmóddal kapcsolatos attitűdök jelentős javulása szintén megfigyelhető volt. Az egészséges életmódbeli viselkedés motivációit és gátjait tekintve jelentősen csökkent az egyedüllétből és támogatottság hiányából fakadó akadály mértéke, az időhiány miatti akadály, illetve a rossz alap-egészségi állapot okozta hátráltatás mértéke is.

Az eredmények rávilágítottak az alkalmazott foglalkozások hatékonyságára a túlsúlyos és mozgásszervi panaszokkal rendelkező személyek körében. A gerinc- és ízületi panaszok rizikójának kitett személyek körében szintén jelentős javulás volt tapasztalható, az ő igényeik alapján a mozgásprogramok hosszabb távon át történő, folyamatos fenntartása javasolt. Az időskorúak esetében az eredmények is azt mutatják, hogy kifejezetten a célcsoport specifikus, alapbetegségeket, fizikai állapotot figyelembe vevő, szakképzett személyzet (gyógytornászok) által felügyelt és vezetett kombinált funkcionális foglalkozások vezetnek elsősorban eredményre.

A program kérdőíves elégedettségmérése kapcsán összességében elmondható, hogy a mozgásprogramok magas elégedettséggel töltötték el a résztvevőket, életük része lett a rendszeres fizikai aktivitás, melynek a fizikai és a mentális jólétre kifejtett hatásait is érzik. Valamint az is elmondható, hogy a hasonló, szervezett keretek között tartott, jól strukturált, egészségfejlesztésre és megőrzésre irányuló programok létjogosultsága beigazolódott.

II.15. Több területen is eredményesen működik tehetség gondozás a halmozottan hátrányos helyzetű, illetve roma gyermekek, tanulók körében. Az elért eredmények tapasztalatai nyomán a tehetségfejlesztő pontok, műhelyek, képzési és fejlesztési központok kialakítása és működtetése során elő kell segíteni a tehetségkutatás, tehetségazonosítás és fejlesztés szakmai megalapozottságát, a tevékenység-struktúra gazdagítását, az esélyteremtést. Továbbra is biztosítani kell a hátrányos helyzetű, valamint a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek és fiatalok komplex tehesség gondozó programokban való részvételét, különös tekintettel a célzottan, de nem kizárólagosan romáknak szóló tehesség gondozó programokra.

Felelős:

**emberi erőforrások minisztere
innovációért és technológiáért felelős
miniszter***

Határidő:

**az EFOP terv időszaki ütemezésének megfelelően,
folyamatos****

Indikátor/Év:	2020
Alintézkedés neve:	Nemzeti Tehetség Program NTP-TSZPK-M-20: „A hazai és határon túli tehetséggondozó szakemberek, pedagógusok, HR szakemberek és vezetők képzésének támogatása”
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke
Nyertes pályázatok száma	3 db

**Az intézkedés felelősségi köre átkerült a Családokért felelős tárca nélküli miniszterhez*

***Az intézkedés hazai és EFOP forrásokból valósult meg.*

A **Nemzeti Tehetség Program** pályázati konstrukciója igazodik ahhoz, hogy a 2019-2020. évi cselekvési program II.1.b. pontja szerint támogatni kell a „tehetséggondozó szakemberek, pedagógusok, gyermekvédelmi szakemberek, humán erőforrással foglalkozó szakemberek és vezetők képzését”. Eszerint hirdette meg az Emberi Erőforrások Minisztériuma az NTP-TSZPK-M-20 pályázati felhívást 2020-ban is, melyen az alábbi meghívott szervezetek igényelhetek vissza nem térítendő támogatást:

- Magyar Tehetségsegítő Szervezetek Szövetsége (2020-ban elnyert támogatás összege: 5.000.000 Ft, A pályázat címe: „A hazai és határon túli tehetséggondozó szakemberek, pedagógusok képzése”)
- Nemzeti Tehetség Központ Nonprofit Kft. (2020-ban elnyert támogatás összege: 13.000.000 Ft, A pályázat címe: „Tehetségfelismerésben és -gondozásban részt vevő szakemberek felkészítése, továbbképzése, műhelybeszélgetés”)
- Oktatási Hivatal (2020-ban elnyert támogatás összege: 30.000.000 Ft, A pályázat címe: „DiaPed - Diabétesz képzési programok megvalósítása a köznevelésben”)

A Magyar Tehetségsegítő Szervezetek Szövetsége támogatott tevékenysége szerint az alábbi tevékenységeket valósította meg:

- A tehetségsegítő tutori feladatokkal kapcsolatos 2 napos műhelybeszélgetés megvalósítása legalább 25 tutor számára (tapasztalatcsere, hatásvizsgálatok áttekintése, jövőbeni programelemek tervezése).
- Köznevelési intézmények pedagógusai, nevelőtestülete számára 3 témakörben digitális távoktatási tartalmak, továbbképzések koncepciójának kidolgozása a jövőbeni intézményi tehetséggondozó programok és együttműködések érdekében.
- A Közép-magyarországi régióban pedagógusok, szakszolgálati munkatársak, mentorok, további szakemberek részére 1 alkalommal, 30 órás pedagógus-továbbképzés szervezése. Ezen képzésbe legalább 20 tehetséggondozó szakembert szükséges bevonni.
- A Közép-magyarországi régióban legalább 4 alkalommal, felnőttképzési engedély szerinti, 10 vagy 15 órás kontaktalkalmas képzés, és/vagy blended képzés megvalósítása pedagógusok, szakszolgálati munkatársak, mentorok, további szakemberek részére. A képzési programba összesen legalább 60 fő hazai és határon túli tehetséggondozó szakembert szükséges bevonni.

- Legalább 3 alkalommal műhelybeszélgetés megvalósítása tehetségsegítő személyek, szakemberek, szülők számára.
- A Tehetségház területén a képzési és műhelyfoglalkozásokhoz kapcsolódó keretrendszer biztosítása a Kárpát-medencei tehetséghálózat tevékenységének támogatására, továbbá a képzési és műhelyfoglalkozások tárgyi és környezeti feltételeinek akadálymentesítése a tehetséggondozás szervezeti rendszeréhez való egyenlő hozzáférési esélyeinek javítása érdekében, illetve az innovatív tanulási környezet kialakításának támogatása az esélynövelés érdekében. A projekt csoportos műhelymunkák során elsajátított ismeretek, módszertanok, gyakorlati technikák alkalmazásával segíti a tehetséges diákok, különösen a hátrányos helyzetű fiatalok tehetségének sikeres kibontakoztatását, személyiségfejlesztését, motivációjának előmozdítását és önértékelését.

Az Oktatási Hivatal az esélyegyenlőséget célzó tehetségsegítő programok valamint jó gyakorlatok elterjesztését segítő fejlesztések érdekében az 1-es típusú diabétesszel élő gyermekek köznevelési intézményben történő speciális támogatást segítő pedagógusok továbbképzését és a továbbképzésük megszervezését valósította meg, valamint a képzési program kidolgozását.

A Nemzeti Tehetség Központ Nonprofit Kft. az **EFOP-3.2.1-15 „Tehetségek Magyarországa”** kiemelt projekt keretében kifejlesztett tehetségszűrési, - azonosítási rendszer Közép-Magyarország régióra történő kiterjesztéseként a méréseket támogató képzéseket valósít meg, különös tekintettel a mérési felelősöket felkészítő 30 órás pedagógus-továbbképzésekre. A program a jó gyakorlatok elterjesztése és a tehetséggondozó tevékenységekben való rögzülése céljából tapasztalatátadó, ismeretbővítő, tehetségterületenkénti módszertani, szaktárgyi tehetséggondozást célzó, valamint a tanórán kívüli tehetséggondozás módszertanát átadó képzéseket szervez, továbbá külön képzési programokat biztosít a hátrányos helyzetűekkel foglalkozók számára a Nemzeti Tehetség Program kétéves cselekvési tervében meghatározott szakmai szempontok mentén.

A Nemzeti Tehetség Program az érintett EFOP-3.2.1-15 „Tehetségek Magyarországa” kiemelt projekten túl hatékonyan támogatja a hazai Tudományos Diákköri műhelyeket és rendezvényeiket (NTP-HHTDK), valamint a hazai és határon túli pályakezdő, kiemelkedően tehetséges fiatalok példaértékű innovációit (NTP-PKTF-M) és a minősített tehetséggondozó műhelyeket (NTP-MTM-M).

II.16. A kulturális intézményrendszer célzott programjaival továbbra is támogatni kell a különböző társadalmi hátrányok okán a gyermekek és a fiatalok körében kimutatható tudás- és képességbeli egyenlőtlenségek csökkentését, a hátrányok kompenzálását. Ennek érdekében folytatni és fejleszteni kell a kulturális szolgáltatások és tevékenységek számának növelésére és kínálatának bővítésére, kompetenciafejlesztő mintaprogramok kidolgozására szóló programokat. A fejlesztések során figyelemmel kell lenni az egész életen át tartó tanulás elvére.

Felelős: emberi erőforrások minisztere	Határidő: az EFOP ütemezésének megfelelően, folyamatos
--	--

Indikátor/Év:		2020
Alintézkedés neve:	Kulturális intézmények a köznevelés eredményességéért (VEKOP-7.3.4-17)	
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke	
Informális és nem formális képzésben résztvevő gyerekek és fiatalok száma (PO733)	328	
Alintézkedés neve:	Kulturális intézmények a köznevelés eredményességéért (EFOP-3.3.2-16)	
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke	
Nyertes projektek száma (VEKOP-7.3.4)	27 db	
Nyertes projektek száma (EFOP-3.3.2)	277 db	

Az Emberi Erőforrás Fejlesztési Operatív Program 3.3. intézkedése - egyrészt célozva a végzettség nélküli iskolaelhagyás csökkentését, valamint növelve a minőségi oktatáshoz való hozzáférést - a köznevelési intézményekkel szoros együttműködésre alapozva támogatja a kulturális intézményekben megvalósuló tanórán kívüli nem formális és informális tanulási alkalmakat (pl. szakkör, tábor, témanap). Ennek köszönhetően a nevelési-oktatási intézmények tanulói (beleértve az óvodásokat is) a kulturális intézményekben (múzeum, könyvtár, közművelődési intézmény) számos tanulási programon vehetnek részt. Az intézkedés célja a különböző társadalmi hátrányok tekintetében kimutatható tudás- és képességbeli egyenlőtlenségek csökkentése, a hátrányok kompenzálása a kulturális intézmények sajátos eszközeivel. Ennek érdekében valósul meg a kulturális szolgáltatások és tevékenységek számának és kínálatának fejlesztése, valamint a kompetenciafejlesztő mintaprogramok kidolgozása, együttműködésben a köznevelési intézményekkel.

A kulturális ágazat 7,59 Mrd forint uniós forrást (EFOP, illetve VEKOP) tervezett e célok elérésére.

Az **EFOP-3.3.2-16 „Kulturális intézmények a köznevelés eredményességéért”** című felhívásra beérkezett 392 db kérelemből 277 db kapott támogatást, (ennek tükör felhívásaként a VEKOP is megjelentetett ugyanilyen című pályázatot a fővárosra és Pest megyére vonatkozóan). A konstrukció kulturális intézmények számára biztosít lehetőséget arra, hogy a köznevelési intézmények tanulói számára, a nevelési-oktatási intézményekkel szoros együttműködésben tanórán kívüli ismeretszerzést elősegítő programokat valósítsanak meg. 2018 elején a legtöbb projekt elindult, időtartamuk 12-36 hónap, többségük jellemzően 2020-ban befejeződött volna, de a járvány miatt befejezésük csúszik. Tekintve, hogy egy adott projekten belül a kulturális intézménynek minimálisan öt nevelési-oktatási intézménnyel kellett együttműködési megállapodást kötnie, az együttműködések száma meghaladja az ezret.

A **VEKOP-7.3.4-17** azonosító jelű **„Kulturális intézmények a köznevelés szolgálatában”** c. felhívás összesen 668 millió Ft forrással került meghirdetésre a kulturális intézmények és fenntartóik

számára. A felhívás célja hogy támogassa a nevelési-oktatási intézmények tanulóinak és az óvodás gyermekek óvodai foglalkozáson kívüli kompetenciafejlesztését, ismeret- és tudásgyarapítását, az olyan nem formális és informális tanulási alkalmakkal, melyeket kulturális intézmények valósítanak meg számukra. A konstrukció hozzá kíván járulni a területi egyenlőtlenségek és a szociokulturális hátrányok csökkentéséhez, valamint további átfogó cél a kulturális intézmények által nyújtott kínálat bővítése, az alapellátás fejlesztése a nevelési-oktatási intézmények igényei szerint. A felhívás keretében 26 db projekt rendelkezik hatályos támogatási szerződéssel, 643 millió Ft szerződött támogatási összeggel.

Az intézkedés megvalósulását lehetővé tevő fejlesztések alapvető célja a kulturális intézmények nem formális és informális tanulásban, valamint az egész életen át tartó tanulásban betöltött szerepének erősítése, egyrészt a szolgáltatások és programok, másrészt az infrastrukturális feltételek megújítása révén.

Bár a projektek megfelelően haladtak, **a koronavírus-járvány felülírta a projektek megfelelő haladását.** Ugyan a felhívásokat módosítottuk, hogy a távoktatásban megvalósított foglalkozási formák is egyenértékűek a személyes jelentéti foglalkozásokkal, de a projektek nagy részének megvalósítási határideje meghosszabbításra került, hogy az eredeti tartalom szerint valósuljanak meg.

2020-ban sikeresen lezárult az **EFOP-3.3.3-VEKOP-16** azonosító számú, **„Országos múzeumi és könyvtári központi fejlesztés”** című kiemelt projekt, melyet a szentendrei Szabadtéri Néprajzi Múzeum és a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár valósított meg.

A kétmilliárd forintból megvalósuló projekt célja az volt, hogy a múzeumi és könyvtári terület intézményeit és szakembereit felkészítése arra, hogy a közneveléssel együttműködve választ adjanak az új társadalmi-gazdasági kihívásokra. Középpontba állította a fiatal korosztály kultúrához való hozzáféréseinek növelését, kiemelten a hátrányos helyzetűek felzárkóztatását, érzékenyítve a múzeumi szakembereket, a pedagógusokat és a leendő pedagógusokat. Múzeumi területen elkészült a módszertani fejlesztést megalapozó négy alap kutatás (Múzeumpedagógia Magyarországon, Múzeumi szakemberek 2017, Szolgáltató múzeum és frontvonal menedzsment, Minőségmenedzsment). Befejeződött a pedagóguskutatás, valamint a KultúrBónusz rendszert megalapozó elemzés. A kutatásokhoz kapcsolódóan nyolc témában készült módszertani fejlesztés, amelyek a szakmai kiadványok alapját adták. A neves külsős szakértők bevonásával megvalósított feladat elvégzéséhez 13 módszertani szakmai műhelyt, ill. szakmai napot tartottak. A kifejlesztett új módszertanok alkalmazását 80 muzeális intézmény vállalta, azonban a felhasználó intézmények száma a projekt disszeminációs tevékenységeinek eredményeképp ennél jelentősen magasabb.

A muzeális intézmények számára modellként szolgáló 20 mintaprojekthez 3 szakmai napot szerveztek, összesen 38 muzeális intézmény vett részt a programban. A mintaprojektek a köznevelés területén valósultak meg, a formális, nem formális és informális tanulást támogatták múzeumi lehetőségekkel, módszerekkel. A mintaprojektek feladata volt a tehetséggondozás, a végzettség nélküli iskolaelhagyás csökkentésének segítése, a felzárkóztatás segítése, a leszakadás meggátolása, a minőségi tanulás, a minőségi múzeumpedagógia megvalósítása. Sikeresen lezárult a KultúrBónusz

kísérleti program is, amely Magyarország legszegényebb régiói között számon tartott Észak-Alföld és Észak-Magyarország területén élő, elsősorban hátrányos helyzetű gyerekek múzeumi hozzáférését valósította meg 35 muzeális intézmény és 40 közoktatási intézmény közreműködésével. A 20 mintaprojekt megvalósításával összesen 9.261 fő tanuló vett részt múzeumi programokon.

Az országos múzeumi koordinátorhálózat létszáma 41 fő volt, akik 465 rendezvényt és 1194 tanácsadást szerveztek meg megyéjükben. A hálózat számára 10 műhelygyakorlatot szerveztek, továbbá négy külföldi tanulmányutat is. A projektzárásig 57 képzési turnust valósítottak meg, a résztvevők száma 357 pedagógus és 551 humán közfoglalkoztatásban dolgozó; a pedagógusoknak 315, a humán közfoglalkoztatásban dolgozóknak 524 tanúsítványt adtak ki. A projekt során összesen 6 országos, ill. nemzetközi konferenciát, szakmai workshopot tartottak hazai múzeumi szakemberek számára.

Könyvtári területen megtörtént a pedagógusok reprezentatív digitális kompetenciamérése 818 fő részvételével, 103 óvoda, 320 általános iskola és 168 középiskola megkeresésével.

A 90 könyvtári mintaprogram fejlesztésére, kipróbálására sor került, megyénként 4-6 helyszínen, 2.186 bevont diákkal. Jelentős hangsúlyt kapott az olvasás megszerettetése, a klasszikus és kortárs gyerekirodalom népszerűsítése és a szövegértés fejlesztése. Mindemellett szempont volt a tanulótipusokra szabott egyéni tanulási módszerek figyelembe vétele is. Ezek a programok nem helyettesítették a formális tanórai képzést, viszont – például gamifikációs (játékosítási) eszközökkel – hozzájárultak ahhoz, hogy a tananyag befogadhatóbb legyen. Kiemelt szerepet kapott a hátránykompenzáció, ugyanakkor a tehetség gondozás is. A könyvtári fejlesztés keretében 105 szakmai rendezvény, konferencia, workshop valósult meg országszerte, melyeken összesen több ezer könyvtáros és pedagógus vett részt. Ezek tematikája a Z és alfa generáció jobb megismerésétől a korszerű pedagógiai módszerek elsajátításán keresztül a jó gyakorlatok elterjesztéséig terjedt.

Az 1603/2014. (XI. 4.) Korm. határozattal elfogadott, Az egész életen át tartó tanulás szakpolitikájának keretstratégiája alapján megalkotott Cselekvési Terv szerint „a kulturális intézmények szerepe az egész életen át tartó tanulásban azért is jelentős, mert különösen a közművelődési és a könyvtári intézmények szinte teljességében országos lefedettséget mutatnak, így az egész életen át tartó tanulást biztosító szolgáltatásaik jól elérhetők. Különösen fontos ez a hátrányos helyzetű, vagy a kevesebb közlekedési kapcsolattal rendelkező településeken.”

A célokat a kulturális ágazat szakpolitikai felelősségi körébe tartozó, az **EFOP-3.7.3-16 “Az egész életen át tartó tanuláshoz hozzáférés biztosítása”** című felhívás támogatta 7,58 Mrd forinttal, a támogatott projektek száma 130 db, megvalósításuk folyamatban van. A tanulási programokba bevont személyek legalább felének hátrányos helyzetűnek kell lennie. A projektek jelentős része 2020-ban lezárult volna, azonban a koronavírus-járvány miatt meghosszabbításra kerültek.

II.17. A korábbi kutatások eredményei, tapasztalatai nyomán a továbbiakban is vizsgálni kell az iskolai hátrányokat befolyásoló intézményi körülményeket, illetve a szegregációs folyamatokat, a deszegregációs intézkedéseket, a deszegregációt szolgáló célzott

adatgyűjtések, felmérések folytatásának lehetőségeit. Adatokkal alátámasztott helyzetképet kell kialakítani a hatékony hátránykompenzációs és deszegregációs intézkedések kidolgozásához, megvalósításához.

Felelős: emberi erőforrások minisztere	Határidő: folyamatos
--	--------------------------------

Indikátor/Év:	2020
Alintézkedés neve:	A tanulói lemorzsolódással veszélyeztetett intézmények támogatása
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke
Tankerületi Esélyegyenlőségi Intézkedési Terv sablon és útmutató kidolgozása	1 db

Az iskolai szegregáció megelőzése, megakadályozása érdekében **támogató műhelysorozatokat tartott az Oktatási Hivatal** 2020-ban is, melyeket az iskolafenntartó tankerületi központok számára szervezett. A műhelymunka szerepe, hogy elősegítse a esélyteremtő oktatásszervezés megvalósítását, a deszegregációs célok érvényesítését: biztosítsa, hogy a helyi oktatásirányítás átfogó helyzetelemzést készítsen és azt elemezni tudja. A műhelymunkákon több kapcsolódó téma mellett a **szegregációs index** alkalmazásának lehetőségeit tekintették át, dolgozták fel a résztvevők irányított szakmai támogatás mellett.

Az Oktatási Hivatal által bonyolított **EFOP-3.1.5-16 „A tanulói lemorzsolódással veszélyeztetett intézmények támogatása”** Projekt 2020-ban kidolgozta a Tankerületi Esélyegyenlőségi Intézkedési Terv sablonját és útmutatóját, valamint az esélyteremtést szolgáló intézkedések meghatározását segítő adatbázisokat állított össze mind a 60 tankerületi központ számára.

Az adattáblák ezekbe az intézménycsoportokba sorolták az iskolákat:

- azon települések általános iskolái, ahol a településen működő általános iskolai feladatellátási helyek tanulói összetétele jelentősen eltér
- azon települések általános iskolái, ahol az iskolák tanulói összetétele nem tér el jelentősen, viszont az összes iskola tanulói összetétele viszonylag kedvezőtlen
- az egyiskolás települések kedvezőtlen tanulói összetételű iskolái
- azon általános iskolák, ahol az adott iskolán belül az azonos évfolyamon működő párhuzamos osztályok tanulói összetétele jelentősen eltér.

Az adatok alapján azonosított intézménycsoportok esetében differenciált intézkedéseket kellett meghatározni, melyhez az Esélyegyenlőségi Intézkedési Terv sablonja különböző intézkedéseket javasolt.

2.3. III. A foglalkoztatással, képzéssel, gazdasági integrációval összefüggő feladatok

Az MNTFS intézkedési terve 16 foglalkoztatáshoz kapcsolódó intézkedést tartalmaz, amelyek a hátrányos helyzetű társadalmi csoportok foglalkoztatását célozzák többek között a munkalehetőségek

bővítésével, készség- és kompetenciafejlesztést, illetve foglalkoztatást megvalósító programokkal, a munka és a magánélet összeegyeztetését segítő programokkal valamint a munkaerő mobilitásának támogatásával.

Az intézkedések előrehaladását a következő táblázat tartalmazza:

Intézkedés kódja	Intézkedés rövid címe	Előrehaladás
III.1	A társadalmi célú vállalkozások, köztük a közfoglalkoztatás alapjain szerveződött szociális szövetkezetek támogatása	B
III.2	A hátrányos helyzetűek munkalehetőségeinek bővítése	B
III.3	Szociális földprogramok folytatása, fejlesztése	B
III.4	Nyílt munkaerőpiacra történő visszakерülés növelése a közfoglalkoztatásban	B
III.5	A közfoglalkoztatás célzottságának erősítése	B
III.6	Munkahelyvédelmi Akcióterv	B
III.7	Ifjúsági Garancia munkaerő-piaci program	B
III.8	Hátrányos helyzetűek aktív munkaerő-piaci programja	B
III.9	Alacsony iskolai végzettségűek és közfoglalkoztatottak képzési programja	B
III.10	Munka és magánélet összeegyeztetését szolgáló projektek	B
III.11	A munkaképes korú népesség digitális kompetenciáinak fejlesztése	B
III.12	„Nő az esély” – képzés és foglalkoztatás	B
III.13	„Aktívan a tudásért”	B
III.14.a	Új modellek, innovatív megoldások kialakítása és bevezetése	B
III.14.b	Új modellek, innovatív megoldások kialakítása és bevezetése	B
III.15	Hátrányos helyzetűek foglalkoztatása állami beruházásokban	B
III.16	A foglalkoztatottság növelése érdekében a térségi elszigeteltséget oldó, a munkaerő mobilitását segítő megoldások kidolgozása	B

A	Megvalósult
B	A megvalósítás terv szerint halad
C	Megvalósítása késik a tervezetthez képest
D	Megvalósult módosított tartalommal
E	Módosított tartalommal/menetrendben valósul meg, az új terveknel jobb ütemben
F	Módosított tartalommal/menetrendben valósul meg, az új tervek szerint zajlik
G	Módosított tartalommal/menetrendben valósul meg, késik az új tervekhez képest
H	A tervek szerint később, nem a jelen intézkedési terv keretében kerül megvalósításra
I	Teljes egészében törlésre került

III.1. Jelenleg hazai forrásból háromszáz közfoglalkoztatás alapjain létrejött szociális szövetkezet működik. Önállóságuk és fenntarthatóságuk megalapozása érdekében támogatni és bővíteni kell a társadalmi vállalkozások, köztük a közfoglalkoztatás alapjain szerveződő szociális szövetkezetek körét a közfoglalkoztatottak elsődleges munkaerőpiacra jutása érdekében.

Felelős: belügyminiszter pénzügyminiszter*	Határidő: folyamatos
---	--------------------------------

Indikátor/Év:		2020
Alintézkedés neve:		Fókuszban az önkormányzati tagsággal rendelkező szociális szövetkezetek támogatása
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke	
Közfoglalkoztatás alapjain megalakult szociális szövetkezetek száma	263	
Fókusz program keretében támogatott szociális szövetkezet száma	176	
Fókusz program keretében támogatott szociális szövetkezetben foglalkoztatott hátrányos helyzetűek száma	1 180	

**Az intézkedés felelősségi köre időközben átkerült az innovációért és technológiáért felelős miniszterhez*

A „**Fókuszban az önkormányzati tagsággal rendelkező szociális szövetkezetek**” (Fókusz) támogatási program keretében a beszámoló időszakában 176 kedvezményezett szociális szövetkezet valósítja meg pályázati programját, 1 180 hátrányos helyzetű ember munkaviszonyban történő foglalkoztatásával.

A fejlesztések valóban a leghátrányosabb helyzetű embereket érik el, azonban a szociális szövetkezeteknek a gazdasági életképességük biztosítása mellett továbbra is jelentős kihívást jelent a foglalkoztatási lehetőségek hosszú távú fenntartása. A termékek és szolgáltatások értékesítéséből származó bevételeik csak részben biztosítják a bérekhez szükséges forrásokat, miközben költségvetésükben ez a költség a legnagyobb mértékű, az összes ráfordítás közel fele (48%). Több szociális szövetkezet esetében elmondható, hogy termelési kapacitásukat nem használják ki teljes egészében a felvevőpiac korlátozottsága és a rendelkezésre álló (szakképzett) munkaerő hiánya miatt.

A szociális szövetkezetek olyan kapacitás és erőforrás-hiányos területeken képesek fenntartható megoldásokat biztosítani, amelyek a hagyományos üzleti szereplők számára nem, vagy kevésbé vonzóak. A Fókusz program megvalósítása alatt a kedvezményezett szociális szövetkezetek jövőbeni szerepének erősítése, a tevékenység végzéséhez rendelkezésre álló termelői kapacitások fejlesztése, illetve piaci pozícionálásuk érdekében további alprogramok kerültek meghirdetésre (Fókuszban a piac; Igénykosár).

A szociális szövetkezetek iránti érdeklődés változó, ugyanakkor az is látható, hogy a szociális szövetkezet megalapításához és működésének elindításához jelentős szakmai, pénzügyi és nem utolsósorban állami segítségre van szükség. Ezt a tény feltételezi, hogy az „önszerveződés” elsősorban állami ösztönzésre indul el.

A Kormány évente megerősíti szándékát a szociális szövetkezetek működésének támogatása tekintetében. A közfoglalkoztatás alapjain szerveződő szociális szövetkezetek elsősorban a hátrányos helyzetű települések járási startmunka programjainak értékteremtő, termelő tevékenységet folytató projektjeire építve alakultak. Jelenleg a közfoglalkoztatás alapjain 263 megalakult szociális szövetkezet működik az országban. Ezek a szociális szövetkezetek a munkahelyteremtés forrásai olyan területeken, ahol a hagyományos „befektetői” vállalkozói struktúrák nem minden esetben jelennek meg. A szociális szövetkezetek legfontosabb helyi partnerei a települési önkormányzatok, amelyek meghatározó szerepet töltenek be a szövetkezetek működtetése során felmerülő likviditási problémák, adminisztratív feladatok kezelésében.

A szociális szövetkezetek működtetése során alapvető cél, hogy

- a közfoglalkoztatási startmunka programok bázisán – meglévő és a leendő szociális szövetkezetek vállalkozásként valódi piaci szereplők legyenek,
- hasznosítsák és működtessék a közfoglalkoztatás keretében beszerzett eszközöket és vagyonelemeket (infrastruktúrát),
- a szövetkezet fenntarthatósága érdekében fejlesszék és bővítsék a termelői, -feldolgozó kapacitásokat,
- járuljanak hozzá az elmaradott települések foglalkoztatottsági szintjének növeléséhez, a foglalkoztatottság területi kiegyenlítéséhez, az elmaradott térségek gazdasági felzárkóztatásához, a lakosság helyben tartásához,
- tranzit szerepük révén segítsék elő a hátrányos helyzetű munkavállalók számára a közfoglalkoztatásból a nyílt munkaerőpiacra történő továbblépés lehetőségét.

Az ágazati szabályozás lehetőséget ad a közfoglalkoztatási programokban beszerzett eszközök haszonkölcsön-szerződés formájában történő ingyenes átadására, működtetésére a közfoglalkoztatás bázisán létrejött szociális szövetkezetek részére. Ezzel jelentős beruházási költségtől mentesülhetnek a tevékenységük indulásánál. A 2021. február 1-jei állapot szerint országosan 75 haszonkölcsön-szerződés hatályos, így módon a közfoglalkoztatási támogatásból átadott vagyon értéke 2 400 millió forint. A szociális szövetkezet részére átadott vagyon üzleti terv szerinti hasznosítását a haszonkölcsön-szerződés lejártáig a belügyminiszter által kijelölt állami képviselők folyamatosan figyelemmel kísérik. A Belügyminisztérium aktívan részt vesz a szociális szövetkezetek szakmai támogatásában és működési feltételeinek javításában. Ennek érdekében az elmúlt években, összesen 14 Mrd forint hazai forrást biztosított a **„Fókuszban az önkormányzati tagsággal rendelkező közfoglalkoztatás alapjain szerveződő szociális szövetkezetek”** program megvalósítására.

A szociális szövetkezetek számára a valódi piaci tevékenységük kialakítása és fenntartása mellett azonban továbbra is jelentős kihívást jelent, hogy magas foglalkoztatási potenciáljukat hosszú távon is fenntartsák.

- A szociális szövetkezetek jó keretet biztosítanak a helyben felismert lehetőségek megvalósítására, a helyi közösségek formálására, valamint a vidék népességmegtartó erejének a fokozására, de képessé kell tenni őket a helyi igények felismerésére és céljuk elérésére.
- A szövetkezeti forma egy esély, hogy a települések csökkentsék hátrányaikat, gazdaságilag és társadalmilag megújuljanak. Azonban egyre nyilvánvalóbb, hogy a helyben lévő munkaerő csak korlátozottan, illetve csak fejlesztéssel alkalmas a tevékenységek ellátására.
- Eredményességük nem mérhető kizárólag a gazdasági teljesítmény fogalmi szerint – ami természetesen szükséges a célok eléréséhez –, mivel ezek a gazdasági teljesítmény mellett nagyon jelentős társadalmi integrációs, illetve értékteremtő, értékközvetítő és értékmegőrző funkciót is betöltenek, ezért az önkormányzati vezetők részéről szemléletbeli váltásra is szükség van.

A foglalkoztatási célok eléréséhez szükséges fejlesztés komplex – szakpolitikákon átívelő – megközelítést igényel, a gazdasági élet és a helyi társadalom szereplőivel strukturált együttműködést tesz szükségessé, miközben a tevékenységeket oly módon kell megszervezni és működtetni, hogy azok hosszú távon hozzájáruljanak a szociális szövetkezetek fenntarthatóságához.

A Belügyminisztérium kezdeményezésére a szövetkezetekről szóló 2006. évi X. törvény módosításra került azzal, hogy a törvény III. Fejezete kiegészült a 3/A. alcímmel, amely a közfoglalkoztatás alapjain szerveződő szociális szövetkezeteket "**Start szociális szövetkezet**" néven külön is nevesíti. A „Start szociális szövetkezetek” esetében az alapításban és a működtetésben részt kell vennie a közfoglalkoztató önkormányzatnak, illetve az alapítók között lennie kell olyan személyeknek, akik közfoglalkoztatási jogviszonyban álltak. Ezáltal a tényleges gazdasági tevékenységet folytató, közfoglalkoztatás alapjain szerveződő szociális szövetkezetek markánsan elkülöníthetőek más szociális szövetkezetektől, továbbá a közbeszerzések során előnyben részesíthetők. Az ehhez szükséges alapszabály-módosítás, és a cégjegyzékben történő átvezetés 2021.02.01-jéig 144 szociális szövetkezet esetében történt meg. A cél az, hogy számukra a jogalkotás részéről további kedvezményeket biztosítsunk (foglalkoztatás, járulékok, piac).

A közfoglalkoztatás alapjain megalakult szociális szövetkezetek száma az elmúlt időben kb. 15%-kal csökkent. Ennek oka egyrészt, hogy több esetben a szociális szövetkezetek nem valós piaci igényekre reagáltak, és a szűk környezetben történő értékesítés nem fedezte a szövetkezet működtetéséhez szükséges költségeket, másrészt több szociális szövetkezet a COVID-19 járvány hatásai következtében elveszítette felvásárlói piacát, ezért szüntette meg tevékenységét. A szociális szövetkezetek az elmúlt két évben egyre inkább felismerték a kooperációban, együttműködésben rejlő lehetőségeket, miszerint együtt, nagyobb termékpalettával sikeresebben értékesíthetnek, így az elmúlt években részben pályázati ösztönzésre, részben önerőből egyre több olyan helyi termékbolt nyílt országszerte (Tiszafüred, Szeged, Túrkeve, Budapest), ahol több szociális szövetkezet egy helyen mutatkozhatott be termékeivel. A vásárlási szokások változása és a nagy érdeklődésre számító rendezvények meghiúsulása miatt egyre több szövetkezet tér át az online, illetve a házhozszállítással egybekötött értékesítésre (pl. Facebook, „Vedd együtt”, Kifli.hu).

A veszélyhelyzettel összefüggésben a Belügyminisztérium szociális szövetkezetekért felelős szakmacsoportjának sikerült elérni a kereskedelmi törvény módosítását, amelynek értelmében a korábbiaktól eltérően a helyi termelői piacon az ország területén bárhol működő szociális

szövetkezet is értékesítheti termékeit. A rendelkezés 2022.12.31-ig marad érvényben. A fenntarthatóság érdekében a hangsúlyt a jövőben kevésbé a szociális szövetkezetek számának növelésére, sokkal inkább a már működő szövetkezetek hosszú távú működőképességére, jövedelmezőségére kell helyezni, a meglévő tevékenységeik bővítését és piacát kell támogatni.

Ennek érdekében a Belügyminisztérium szakmai és pénzügyi támogatásával 2020. évben elindult a „**Dokkoló Integrátori Program**”, melynek célja, hogy helyzetbe hozza és pozicionálja a csatlakozó szociális szövetkezeteket és a közfoglalkoztató önkormányzatokat. A szociális szövetkezetek által és a közfoglalkoztatás keretében előállított élelmiszeripari termékeket az integrátor rákapcsolja saját logisztikai és értékesítési rendszerére. Jelenleg az integrációban 7 szociális szövetkezet, két közfoglalkoztató önkormányzat és egy önkormányzati tulajdonú Kft. működik együtt.

III.2. Továbbra is ösztönözni kell a hátrányos helyzetű munkanélküliek foglalkoztatására lehetőséget adó társadalmi vállalkozások alakulását, és támogatni szükséges ezen vállalkozások hosszú távú pénzügyi fenntarthatóságát.

Felelős:	Határidő:
pénzügyminiszter*	a GINOP ütemezésének megfelelően, folyamatos

Indikátor/Év:	2020
Alintézkedés neve:	Társadalmi célú vállalkozások támogatása, ösztönzése (GINOP-5.1.3-16, GINOP-5.1.7-17)
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke
A támogatott társadalmi vállalkozások száma (db)	528
A támogatott társadalmi vállalkozások által teremtett munkahelyek száma (db)	n.a. (tényadatok a záróbeszámolók alapján lesznek)**

*A támogatott társadalmi vállalkozások által teremtett munkahelyek száma indikátor támogatási szerződésben vállalt célérték változását figyelembe véve 3 786 új munkahely, tényadatok csak a záróbeszámolók alapján lesznek.

** Az intézkedés felelősségi köre időközben átkerült az innovációért és technológiáért felelős miniszterhez

Az intézkedés kiemelt célja a társadalmi célú vállalkozások ösztönzése és támogatása révén olyan szervezetek foglalkoztatási potenciáljának megerősítése, amelyek ötvözik az üzleti, valamint a társadalmi szempontokat. A társadalmi vállalkozások erősítésével olyan **társadalmi célokkal összefüggő fenntartható munkalehetőségek létrehozása a cél**, amelyek nagyrészt hátrányos helyzetű munkanélküliek számára biztosítanak jövedelemszerző tevékenységet. Ezen társadalmi cél – a munkahelyteremtési tevékenység – különösen fontos az alacsony munkaerőpiaci kereslettel rendelkező térségekben. A megjelenés időpontja a Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program éves fejlesztési keretének megállapításáról szóló 1006/2016 (I. 18.) Korm. határozat szerint 2016. április volt. A felhívás 2016. június 10-én került meghirdetésre. A pályázatok benyújtásának feltétele a GINOP-5.1.2 kiemelt projekt keretében való minősítés sikeres megszerzése, melynek

keretében a GINOP-5.1.3 kapcsán 394 projektötlet, a GINOP-5.1.7 kapcsán pedig 888 projektterv került benyújtásra a minősítő tanúsítvány megszerzésére.

A **GINOP-5.1.3-16 „Társadalmi célú vállalkozások támogatása”** című felhívás keretében 170 társadalmi vállalkozás részére került támogatás megítélésre 6,949 Mrd forint összegben.

2017 márciusában jelent meg a **GINOP-5.1.7-17 „Társadalmi célú vállalkozások ösztönzése”** című felhívás, mely váltotta a GINOP-5.1.3 konstrukciót. 2020. december 31-én a támogatásra rendelkezésre álló keretösszeg ebben az esetben 18,094 Mrd forint volt. Jelenleg 358 szervezet részére 17,387 Mrd forint értékben került támogatás megítélésre, a kifizetések összege eddig 11,589 Mrd Ft. Az intézkedés ütemezetten halad, végrehajtási kockázatot nem hordoz.

A GINOP-5.1.3-16-os konstrukcióban 1 449 új munkahely, a GINOP-5.1.7-es konstrukció esetében pedig 2 337 új munkahely teremtését vállalták a támogatottak, így a mindösszesen vállalásuk 3 786 új munkahely létrehozása a szociális gazdaságban. A teremtett munkahelyek számáról tényadatok a záróbeszámolók alapján lesznek.

A GINOP társadalmi vállalkozásokat ösztönző intézkedések célja már működő szervezetek bázisán új társadalmi célú vállalkozások létrehozásának segítése, illetve a **már működő társadalmi vállalkozások dinamizálása és stabilizálása** piacképes termékek és szolgáltatások előállításának ösztönzése révén, fenntartható üzleti modell alapján, tartós foglalkoztatási lehetőségek létrehozása érdekében.

Az intézkedés első fázisában az OFA (Országos Foglalkoztatási Közhasznú Nonprofit Kft.) - IFKA (Iparfejlesztési Közalapítvány) konzorcium a „PiacTárs” kiemelt projekt (GINOP-5.1.2-16) keretében szakmai tanácsadással segíti a társadalmi vállalkozásokat a szervezetfejlesztésben, tevékenységük üzleti és társadalmi fenntarthatóságának átgondolásában, valamint megtervezésében. A kiemelt projekt keretében az együttműködő társadalmi vállalkozások 2 767 alkalommal vettek igénybe aktív tanácsadást és 1 723 szervezet már együttműködési megállapodást is kötött az OFA NKft.-vel. Az IFKA által működtetett előminősítési folyamat keretében az IFKA 686 szervezet számára adott ki minősítő tanúsítványt, amelynek birtokában az érintettek benyújthatták támogatási igényüket a GINOP-5.1.3-16, valamint GINOP-5.1.7-17 projektekre. A benyújtott projektötletek kapcsán ezen szervezetek (8 órás munkaviszonyra számítva) 4 571 hátrányos helyzetű személy számára tervezték munkahely megteremtését, az általuk jelzett támogatási igény a minősítést megszerző projekttervek esetében több mint 33 Mrd forint volt.

Az intézkedés második fázisában a **GINOP 5.1.3 és 5.1.7** pályázati konstrukció keretében olyan egyesületek, alapítványok, nonprofit gazdasági társaságok és szövetkezetek nyújthattak be támogatási kérelmet, amelyek rendelkeznek a „PiacTárs” programban előzetesen értékelt projekttervvel, és vállalták, hogy tevékenységükkel hátrányos helyzetűek foglalkoztatásához járulnak hozzá. A pályázati felhívások célja, hogy a szervezetek fenntartható munkalehetőséget teremtsenek olyan társadalmi csoportok számára, akik esetében alacsony a munkaerőpiaci kereslet és olyan térségekben, ahol kevés a foglalkoztató. A GINOP-5.1.7 konstrukció lehetőséget ad arra is, hogy a társadalmi vállalkozások e célok érdekében a GINOP-5.1.7-17 keretében igényelt vissza nem térítendő támogatást a GINOP-8.8.1-17 konstrukció keretében meghirdetésre került foglalkoztatási

célú hitellel egészítsék ki. A hitelprogram keretében 2021.02.01-ig 63 db társadalmi vállalkozás esetében született pozitív hitelbírálati döntés, összesen 1,2 Mrd Ft összegben.

III.3. Évente mintegy 150-160 település vesz részt szociális földprogramban, mely által mintegy 7500 családban kerül a konyhakert megművelésre. A szociális földprogramok további támogatásával erősíteni kell a vidék megtartó és a családok öfenntartó képességét a hátrányos helyzetű térségekben.

Felelős: belügyminiszter emberi erőforrások minisztere	Határidő: folyamatos
---	--------------------------------

Indikátor/Év:	2020
Alintézkedés neve:	Konyhakerti és kisállattartási szociális földprogram
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke
A pályázat meghirdetett keretösszege	180 M Ft
Nyert pályázatok száma	198 db
Bevont családok száma (tervezett)	12611 fő

A szociális földprogram a mezőgazdasági termelésre alkalmas környezetben élő hátrányos helyzetű, köztük nagyszámban roma családok megélhetését segítő program. A konyhakerti és kisállattartási szociális földprogram szervezett keretek között támogatja és segíti a hátrányos helyzetű családok konyhakertjeinek megművelésén, a kisállattartási gyakorlat megerősítésén keresztül a családok önálló életvitelét, és a közösségben erősíti a roma családok elfogadottságát. A programok központi költségvetési forrásból kerülnek támogatásra.

A **2019. évi, SZOC-FP-19-KK** azonosító számú pályázat 2018. december 20-án került meghirdetésre. A pályázati felhívás keretében támogatott projektek megvalósítási időszaka: **2019. március 1. - 2020. február 28.**, a rendelkezésre álló keretösszeg 180 000 000 forint volt.

A pályázat fő adatai:

- Benyújtott pályázatok száma: 203 db
- Nyertes pályázatok száma: 189 db
- Mintakertet megvalósító pályázatok száma: 22 db
- A nyertesek szervezeti megoszlása:
 - o önkormányzat: 60 db
 - o roma nemzetiségi önkormányzat: 68 db
 - o civil szervezet: 46 db
 - o egyház, egyházi szervezet: 5 db
 - o szociális szövetkezet: 9 db
 - o nonprofit kft.: 1 db

Megvalósításba bevont családok száma: 6782 db

Kiosztott javak:

- csirke/tyúk: 134 381 db
- malac: 457 db
- kacsa: 3249 db
- kecske: 30 db
- nyúl: 6 db
- palánta: 48 471 tő
- vetőmagcsomag: 9 954 db
- kéziszerszám: 6782 db

2020-ban **SZOC-FP-20-KK** azonosító számon került meghirdetésre a „Konyhakerti és kisállattartási szociális földprogram” pályázat. A meghirdetés időpontja 2020. március 2. volt. A program támogatási időszaka: **2020. március 1.- 2021. június 30.**

Elszámolás benyújtásának határideje: Szervezeteknek: 2021. július 31.; a Lebonyolító a Támogató felé: 2021. október 30.

A SZOC-FP-20-KK program 2020. évi adatai:

- Benyújtott pályázatok száma: 292
- Nyertes pályázatok száma: 198
- Mintakertet megvalósító pályázatok száma: 19
- A nyertesek Szervezeti aktivitás megoszlása:
 - önkormányzat: 69
 - roma nemzetiségi önkormányzat: 108
 - egyház, egyházi szervezet: 2
 - szociális szövetkezet: 10
 - egyesület: 8
 - közalapítvány: 1

Az adatközlés időpontjában a szakmai megvalósításról nincsenek végleges adatok, a megvalósító szervezetek beszámolóikat 2021. július 31-el nyújtják be a Társadalmi és Esélyteremtési Főigazgatósághoz (TEF). A beszámoló készítésének időpontjában rendelkezésre álló adatok:

Kiosztott javak:

- csirke/tyúk: 28 562 db
- liba: 2 690 db
- malac: 958 db
- palánta: 17 324 tő
- vetőmagcsomag: 22 924 db

III.4. A sikeres programok tapasztalatainak felhasználásával ki kell dolgozni a közfoglalkoztatottak elsődleges munkaerőpiacra jutását támogató jogszabályok társadalmi hatásainak nyomonkövetését szolgáló módszereket.

Felelős:	Határidő:
pénzügyminiszter* belügyminiszter emberi erőforrások minisztere igazságügyi miniszter	folyamatos

Indikátor/Év:		2020
Alintézkedés neve:	Nyílt munkaerőpiacra történő visszakerülés növelése a közfoglalkoztatásban	
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke	
Közfoglalkoztatásból kilépők közül a nyílt munkaerőpiacon elhelyezkedettek aránya (2020 I. negyedév)	10,4%	
Elhelyezkedési juttatást igénybe vevők	1388 fő	
Közfoglalkoztatásból a versenyszférába program keretében csoportos foglalkozáson részt vett	17 833 fő	
Közfoglalkoztatásból a versenyszférába program keretében egyéni tanácsadáson részt vett	25 639 fő	

* A felelősségi kör időközben átkerült az innovációért és technológiáért felelős miniszterhez

A Kormány tagjainak feladat- és hatásköréről szóló 94/2018. (V. 22.) Korm. rendelet 48. § (2) bekezdés c) pontja alapján a közfoglalkoztatás működésének elemzése a belügyminiszter feladat- és hatáskörébe tartozik.

A foglalkoztatáspolitikáért felelős miniszter döntése alapján 2016-ban elindult a „Közfoglalkoztatásból a versenyszférába” program, amelynek célja az volt, hogy a kellő motivációval, szakképzettséggel rendelkező, munkára kész és képes személyek ne a közfoglalkoztatásban vegyenek részt, hanem a versenyszférában helyezkedjenek el, ezzel is elősegítve a teljes foglalkoztatás elérését.

A program keretében biztosított elhelyezkedési juttatás a közfoglalkoztatottat a versenyszférában történő mielőbbi elhelyezkedése ösztönzi. 2018. november 1-jétől az elhelyezkedési juttatás összege a korábbi mértékének kétszeresére, 45 600 forint/hó-ra emelkedett, továbbá elhelyezkedési juttatásra az a közfoglalkoztatott is jogosulttá vált, aki mezőgazdasági idénymunkában vett részt. Az adatszolgáltatás időpontjáig több mint 17 000 fő vette igénybe az elhelyezkedési juttatást, és helyezkedett el az elsődleges munkaerőpiacon.

A program keretében munkaerőpiaci szolgáltatásokat is biztosítottunk (pszichológiai, álláskeresési tanácsadás, munkatanácsadás stb.), amelyek növelték a közfoglalkoztatottak önbizalmát, motivációját, mindezek elengedhetetlenek a sikeres és eredményes álláskereséshez. Csúpan a

munkaerőpiaci szolgáltatásoknak köszönhetően 2018-ban 6 733 fő, 2019-ben 8 904 fő, 2020-ban 1 388 fő, tehát eddig több mint 17 ezer közfoglalkoztatott helyezkedett el.
A program 2020. december 31-én lezárult.

A Belügyminisztérium rendszeresen vizsgálja a közfoglalkoztatási eszközökből kikerülő személyek későbbi munkaerő-piaci részvételét. Az ún. **nyomonkövetéses vizsgálatok** eredményei megmutatják, hogy hányan vettek részt ezekben a programokban, s közülük a kilépést követő 180. napon milyen arányban dolgoztak a munkaerőpiacon bejelentett normál munkaviszonyban, vagy saját vállalkozásban, illetve közfoglalkoztatás jellegű munkaviszonyban, továbbá milyen arányban kerültek vissza az álláskereső nyilvántartásába a program befejezése után 6 hónappal. A nyomonkövetéses vizsgálat az összes közfoglalkoztatási programból kilépő résztvevőre irányul.

A vizsgálatba vont személyek és a támogatási folyamat legfontosabb adatait és jellemzőit az eljárás keretében a Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat ügyfélkezelési rendszerének aktuális adatai alapján határozzuk meg. Amennyiben egy egyén a vizsgált időszakban (évben) több támogatásban vett részt, akkor többször kerül be a vizsgálati eljárásba. Ennek során egyéni szinten, tételesen vizsgáljuk az egyén státuszát a rendelkezésre álló adminisztratív adatbázisok alapján: a támogatásokra vonatkozó munkaügyi nyilvántartások támogatásainak névsoraiban, a nyilvántartott álláskereső állományában és a NAV biztosítottak bejelentésének adatbázisában (A munkáltató vagy a kifizető által foglalkoztatott biztosítottak adatai, T1041). A vizsgálat eredményeképpen megállapítjuk, hogy az egyén a támogatásból kikerülést követő 180. napon rendelkezett-e bejelentett foglalkoztatási jogviszonnyal, vagy aktív álláskeresőként szerepelt a nyilvántartott álláskereső adatbázisában.

A vizsgálatban meghatározott 180 napos, 6 hónapos várakozási idő és a vizsgálat időigénye miatt a közfoglalkoztatási támogatások nyomonkövetési eredményei azok befejeződését követően 8 hónappal később válnak elérhetővé.

Közfoglalkoztatásból kilépők nyomonkövetési eredményei, 2019 – 2020. I. félév

támogatás vége	nem, kor, végzettség	A közfoglalkoztatási programokból kilépők létszáma foglalkoztatási jogviszonyuk szerint a kilépéstől számított 180. napon (fő)				Összesen	A kilépők közül elhelyezkedettek aránya (%)	
		nyílt munkaerőpiac	közfoglalkoztatásban	álláskereső	nem ismert		nyílt munkaerőpiac	közfoglalkoztatásban
2019	férfi	12 907	39 659	14 650	10 922	78 138	16,5	50,8
	nő	18 455	55 614	19 262	12 973	106 304	17,4	52,3
	Összesen	31 362	95 273	33 912	23 895	184 442	17,0	51,7
	25 év és alatta	2 611	3 504	2 542	3 145	11 802	22,1	29,7
	26 - 50 év	20 887	54 726	18 275	13 325	107 213	19,5	51,0
	50 év felett	7 864	37 043	13 095	7 425	65 427	12,0	56,6
	Összesen	31 362	95 273	33 912	23 895	184 442	17,0	51,7
	alapfokú, vagy az alatti	13 659	57 217	23 576	15 473	109 925	12,4	52,1
középfokú	16 666	37 010	10 053	8 050	71 779	23,2	51,6	
felsőfokú	1 037	1 046	283	372	2 738	37,9	38,2	

	Összesen	31 362	95 273	33 912	23 895	184 442	17,0	51,7
2020. I. félév	férfi	4 899	30 504	8 094	4 639	48 136	10,2	63,4
	nő	7 332	44 541	11 334	6 350	69 557	10,5	64,0
	Összesen	12 231	75 045	19 428	10 989	117 693	10,4	63,8
	25 év és alatta	992	2 724	1 465	1 353	6 534	15,2	41,7
	26 - 50 év	8 228	42 555	10 258	6 519	67 560	12,2	63,0
	50 év felett	3 011	29 766	7 705	3 117	43 599	6,9	68,3
	Összesen	12 231	75 045	19 428	10 989	117 693	10,4	63,8
	alapfokú, vagy az alatti	5 393	45 750	13 038	7 301	71 482	7,5	64,0
	középfokú	6 496	28 521	6 181	3 565	44 763	14,5	63,7
	felsőfokú	342	774	209	123	1 448	23,6	53,5
Összesen	12 231	75 045	19 428	10 989	117 693	10,4	63,8	

A Kormány a közfoglalkoztatást átmeneti megoldásnak tekinti, amely segély helyett munkát és megélhetést biztosít az álláskereső számára. Célja az elsődleges munkaerőpiaci integráció és reintegráció által az elsődleges munkaerőpiacon történő elhelyezkedés. A gazdaság tartós növekedési pályára állásával dinamikusán nőtt a versenyszféra munkaerő-kereslete, ami kiszélesítette a közfoglalkoztatásban dolgozók elhelyezkedési esélyeit az elsődleges munkaerőpiacon. A magyar gazdaság helyzetének erősödésével a Kormány lehetőséget teremtett a közfoglalkoztatottak piaci alapú munkavállalására.

Ennek érdekében megjelent az egyes munkaerőpiaci intézkedésekről szóló 1139/2017. (III. 20.) Korm. határozat, amely a **közfoglalkoztatás reformját** tartalmazza. A Korm. határozat közfoglalkoztatásból nyílt munkaerőpiacra való visszatérést segítő főbb intézkedései:

- A versenyszférában kialakult munkaerő-keresletre figyelemmel a közfoglalkoztatási programokban résztvevők havi átlagos maximális létszáma 2020-ig folyamatosan 150 ezer főre csökken.
- A szakképzettséggel rendelkezők csak abban az esetben kerülhetnek bevonásra a közfoglalkoztatásba, ha a járási hivatal közvetítési kísérlete 3 alkalommal a munkáltató oldalán felmerülő okból sikertelen volt, vagy 3 hónapig nem tudott a járási hivatal az álláskereső számára megfelelő állást felajánlani.
- 25 év alatti személyek abban az esetben kerülhetnek csak bevonásra a közfoglalkoztatási programokba, ha az Ifjúsági Garancia Rendszer keretében megvalósuló munkaerőpiaci program nem kínál számukra reális egyéb lehetőséget.

Utóbbi két szabályt az 1846/2020. (XI. 25.) Korm. határozat alapján a veszélyhelyzet ideje alatt nem kell alkalmazni.

A Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat adminisztratív adatai szerint, amíg a közfoglalkoztatásban résztvevők havi átlagos létszáma 2016-ban 223 ezer fő volt, addig 2020-ra 92,5 ezer főre csökkent. Az erősen lecsökkent létszámmal működő közfoglalkoztatási programokban rosszabb szocio-demográfiai helyzettel rendelkező személyek dolgoznak, így a továbbiakat tekintve **nem az a reális cél, hogy tovább javuljon a közfoglalkoztatásból való kilépési ráta, hanem az, hogy a közfoglalkoztatásban lévők helyzetét úgy lehessen javítani szolgáltatásokkal és célzott képzésekkel, ami segíti őket a munkaerő-piacra való kijutásban.**

III.5. A foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesülő álláskeresők száma 2016-ban megközelítőleg 100 ezer fő volt. Annak biztosítására, hogy a közfoglalkoztatási programok a leghátrányosabb helyzetű lakossági csoportokat is biztonsággal elérjék szakpolitikai módszertant és nyomonkövetési rendszert kell működtetni.

Felelős:	Határidő:
emberi erőforrások minisztere belügyminiszter pénzügyminiszter	folyamatos

Indikátor/Év:	2020
Alintézkedés neve:	A közfoglalkoztatás célzottságának erősítése
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke
A foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesülő álláskeresők száma	70 713 fő
A foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesülők számának változása az előző évhez képest	3,4%
A különböző célcsoportokból közfoglalkoztatásban résztvevők havi átlagos száma	92 530 fő

A közfoglalkoztatás elsősorban a munkaerőpiacon saját maguktól elhelyezkedni nem tudó álláskeresőket célozza, hangsúlyozottan a foglalkoztatási, gazdasági szempontból hátrányos helyzetű településeken élőket. A közfoglalkoztatás főbb adatairól rendszeresen, havonta és részletesen évente tájékoztató készül, amely a Közfoglalkoztatási Portálon, valamint a Belügyminisztérium intranetes felületén kerül publikálásra. (A Portál és az intranetes felület részletesebb leírása a VII/5. intézkedésnél olvasható).

A közfoglalkoztatásról készített beszámoló tartalmazza az érintett személyek és foglalkoztatók legfontosabb jellemzőit, területi és egyéb bontásokban, idősorai pedig lehetővé teszik a közfoglalkoztatás változásainak bemutatását.

A közfoglalkoztatásra vonatkozó adatok forrását a kormányhivatalok foglalkoztatási osztályai által használt ügyviteli rendszer háttéradatai jelentik. A nyilvántartási, ügyviteli rendszer (munkaügyi IR) háttéradatain alapuló Adattárházban havi, heti frissítésű adatkockák részletesen mutatják be a közfoglalkoztatottak, munkáltatók, álláskeresők jellemzőit, illetve a közfoglalkoztatási ügymenet minden elemének részleteit. A közfoglalkoztatásban résztvevők támogatást követő nyomonkövetésére kialakított eljárás módszertanáról és legfrissebb eredményeiről a III. 4. intézkedésnél számoltunk be.

Az álláskeresők és közfoglalkoztatottak létszámának alakulása 2019 – 2020-ban

Az álláskeresők 22,4%-a, összesen 70,7 ezer fő részesült FHT-ban 2020-ban. Számuk 2019 és 2020 között 3,4%-kal emelkedett. A tartós álláskeresők száma 2020-ban 76,4 ezer fő volt, az összes álláskereső 24,2%-a tartozott ide ebben az évben..2019-hez képest a tartós álláskeresők száma

12,1%-kal emelkedett. A közfoglalkoztatásba lépők között a közvetítéskor FHT-ban részesülők száma 2019 és 2020 között 36 ezerről 28,1 ezer főre csökkent. A 2020. évi közfoglalkoztatottak 30,4%-a részesült FHT-ban a közfoglalkoztatásba való belépését megelőzően.

A közfoglalkoztatás esetén nem csak a létszám csökkent erőteljesen 2018 és 2020 között, hanem az ott dolgozók összetétele is átalakult. A kedvezőtlenebb munkaerő piaci helyzetű személyek aránya emelkedett a közfoglalkoztatáson belül.

Az érintett személyek profilings besorolása nem sokat változott ebben az időszakban. Az önálló álláskeresők aránya 3,5%-ról 4,3%-ra emelkedett, miközben a közfoglalkoztatással segíthető besorolású személyeké 71,8%-ról 69,1%-ra csökkent.

Közfoglalkoztatásban résztvevők havi átlagos létszáma, végzettség, lakóhely jellege, kor és profilings besorolás szerint 2018 – 2020 (fő, %)

		2018	2019	2020	2018	2019	2020
Iskolai végzettség	Alapfokú	78 055	63 214	56 926	57,6	59,5	61,5
	Középfokú	55 225	41 690	34 595	40,7	39,2	37,4
	Felsőfokú	2 340	1 355	1 008	1,7	1,3	1,1
	összesen	135 620	106 259	92 530	100,0	100,0	100,0
Hátrányos helyzetű települések az egyén lakcíme szerint	Hátrányos helyzetű	113 241	90 956	80 833	83,5	85,6	87,4
	Nem hátrányos helyzetű	22 379	15 303	11 697	16,5	14,4	12,6
	összesen	135 620	106 259	92 530	100,0	100,0	100,0
korcsoport	25 év alatt	6 179	4 175	4 156	4,6	3,9	4,5
	25-50 év	80 731	62 451	53 943	59,5	58,8	58,3
	50 év felett	48 709	39 633	34 430	35,9	37,3	37,2
	összesen	135 619	106 259	92 530	100,0	100,0	100,0
Profilings	Önálló álláskereső	6 128	3 749	3 995	4,5	3,5	4,3
	Segítséggel elhelyezhető	34 343	26 104	24 498	25,3	24,6	26,5
	Közfoglalkoztatással segíthető	94 697	76 254	63 906	69,8	71,8	69,1
	nem besorolt	452	152	131	0,3	0,1	0,1
	összesen	135 620	106 259	92 530	100,0	100,0	100,0

III.6. A Munkahelyvédelmi Akciótervnek köszönhetően 2016-ban 152 ezer munkáltató 883 ezer munkavállaló foglalkoztatásához kapott segítséget. Az Akcióterv munkaerőköltségcsökkentést szolgáló eszközeivel tovább kell javítani a hátrányos helyzetű munkavállalókat foglalkoztató munkáltatók versenyképességét.

Felelős: pénzügyminiszter*	Határidő: folyamatos
--------------------------------------	--------------------------------

Indikátor/Év:	2020
Alintézkedés neve:	Munkahelyvédelmi akcióterv
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke
Támogatott munkavállalók száma	511 400 fő

* A felelősségi kör időközben átkerült az innovációért és technológiáért felelős miniszterhez

A Kormány 2012. július 4-én fogadta el a **Munkahelyvédelmi akciótervet**, amelynek elsődleges célja a munkahelyek megőrzése és a hátrányos helyzetben lévő munkavállalók foglalkoztatásának védelme. Ennek érdekében a foglalkoztatás költségeinek csökkentésén keresztül növeli a hátrányos helyzetű vagy egyébként kevésbé versenyképes munkaerőt alkalmazó munkáltatók versenyképességét.

Az Akcióterv a 25 év alatti és 55 év feletti munkavállalók, a pályakezdők, a tartósan munkanélküliek, a GYES/GYED-ről visszatérők és a képzettséget nem igénylő munkakörben, új elemként 2015. július 1-jétől a mezőgazdasági munkakörben foglalkoztatott munkavállalók foglalkoztatását is segíti a munkáltatói teher (szociális hozzájárulási adó és szakképzési hozzájárulás) mérséklésével. 2015-ben a versenyszférában országosan 142 ezer vállalkozás 824 ezer munkavállaló (az egy évvel korábbihoz képest 56 ezerrel több) foglalkoztatásához kapott segítséget. A növekedés 2016-ban és 2017-ben is folytatódott. 2016-ban 152 ezer munkáltató 883 ezer munkavállaló (az egy évvel korábbihoz képest 59 ezerrel több) foglalkoztatásához kapott segítséget, míg 2017-ben 150 ezer munkáltató 907 ezer munkavállaló (az egy évvel korábbihoz képest 24 ezerrel több) foglalkoztatásához kapott segítséget. Ez a tendencia 2018-ban is kitartott és mintegy 145 ezer munkáltató 908 ezer munkavállalója részesült munkahelyvédelmi kedvezményben.

A folyamatosan átalakuló munkaerőpiaci környezetnek megfelelően a munkáltatói kedvezmények újragondolására került sor. 2019-től az átalakítások legfontosabb elemeként bevezetésre került a munkaerőpiacra lépők kedvezménye, melynek célja az újonnan vagy tartós kihagyást követően belépők, illetve a munkapiachoz lazábban kapcsolódó, tartósan nem dolgozó csoportok elhelyezkedésének támogatása. Az új kedvezmény minden munkavállalóra vonatkozik, aki a munkába állást megelőző kilenc hónapból hat hónapban nem rendelkezett munkajövedelemmel, így kiváltja a pályakezdők és a tartós munkanélküliek kedvezményét, valamint az anyasági ellátások kedvezményeit – megtartva a nagycsaládosoknak járó meghosszabbított jogosultsági időt is. Ugyanakkor a kedvezmény lehetőséget biztosít egy, a munkaerőpiachoz ugyancsak lazábban kapcsolódó csoport, a korábban tartósan inaktívak bevonására is a kedvezményezett körébe. Az új kedvezmény adminisztrációs szempontból is jelentős egyszerűsítést jelent, hiszen az újonnan

bejelentett munkavállalók esetében az adóhatóság automatikusan vizsgálja a kedvezményre való jogosultságot, és értesíti a munkáltatót arról, hogy a kedvezmény érvényesíthető. A kedvezmények érvényesítésének felső korlátja a korábbi 100 ezer forintról a mindenkori minimálbér összegére nőtt. Így a szakképzettséget nem igénylő és mezőgazdasági munkakörben foglalkoztatottak, a munkaerőpiacra lépők, a három vagy több gyermeket nevelő munkaerőpiacra lépő nők, a megváltozott munkaképességű vállalkozók és munkavállalók, valamint a közfoglalkoztatottak után a munkáltatók 2019-től a minimálbér (vagy a megváltozott munkaképességű vállalkozók és munkavállalók esetében a minimálbér kétszerese) erejéig érvényesíthetnek 50 vagy 100 százalékos mértékű kedvezményt. A pályakezdő 25 év alatti munkavállalók esetében a munkaerőpiacra lépők újonnan bevezetett kedvezménye a korábbinál nagyobb mértékű támogatást jelent.

2019-ben 91 ezer munkáltató 493 ezer munkavállalója után vett igénybe kedvezményt.

A fenti kedvezményeken túl 2019-től a munkaviszonyban foglalkoztatott saját jogú nyugdíjasok után a munkáltatók és magánszemélyek egyaránt mentesülnek minden korábbi járulékfizetési kötelezettségük alól. Ez utóbbi intézkedés több mint 120 ezer főt érintett 2019-ben és megközelítőleg 104,1 Mrd forintot hagyott a magyar gazdaságban.

2020-ban az előző évinél 2,5%-kal több alkalmazásban álló, mintegy 510 ezer fő foglalkoztatásához vették igénybe a kedvezményt a munkáltatók. Ezzel az egy évvel korábbi 85 milliárd forinttal szemben az állam összesen 96 milliárd forintot hagyott a vállalkozásoknál.

Az adatok értékelésénél figyelembe kell venni, hogy a Covid-19 vírus miatt közteher-könnyítéssel érintett adózóknak szociális hozzájárulási kötelezettsége munkavállalóik után nem volt. 2020 decemberében a Covid-19 vírus miatt közteher-könnyítéssel érintett adózók 31,0 ezer főt foglalkoztattak, akik után a 2019. január 1-től bevezetett kedvezményeket igénybe tudták volna venni, illetve 0,3 ezer főt, akik után a régi MHV kedvezményeket igénybe tudták volna venni az érintett cégek.

A foglalkoztatási támogatással kapcsolatban elmondható, hogy az újonnan bevezetett munkaerőpiacra lépők után érvényesíthető adókedvezmény, illetve a három vagy több gyermeket nevelő munkaerőpiacra lépő nők után érvényesíthető adókedvezmény jelentős emelkedése figyelhető meg.

III.7. Az Ifjúsági Garancia Rendszer keretében minőségi foglalkoztatási ajánlatot kell nyújtani a 25 év alatti álláskeresők számára. Az Ifjúsági Garancia programba több mint 117 ezer 25 éven aluli NEET (nem foglalkoztatott, oktatási intézmény nappali tagozatán vagy szakképzésben tanulmányokat nem folytató) fiatal lépett be, míg a program keretében támogatott foglalkoztatásba vont résztvevők száma 83 ezer fő felett volt.

Felelős:
pénzügyminiszter*

Határidő:
a GINOP és a VEKOP ütemezésének megfelelően,
folyamatos

Indikátor/Év:		2020
Alintézkedés neve:		Fiatalok vállalkozóvá válásának támogatása
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke	
Gyakornoki, illetve vállalkozóvá válást segítő programban 25 éven aluli résztvevők (PO831)	37	
Gyakornoki vagy vállalkozóvá válást segítő program elhagyásának időpontjában foglalkoztatásban –beleértve az önfoglalkoztatást – levő résztvevők (PR831)	65	
Alintézkedés neve:		Ifjúsági Garancia munkaerőpiaci programok
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke	
Programba vontak száma GINOP 5.2.1 (fő)	149 038**	
Programba vontak száma VEKOP 8.2.1 (fő)	7 189	
A program keretében foglalkoztatásban levő résztvevők száma GINOP 5.2.1 (fő)	109 477	
A program keretében foglalkoztatásban levő résztvevők száma VEKOP 8.2.1 (fő)	5 814	

* Az intézkedés felelősségi köre időközben átkerült az innovációért és technológiáért felelős miniszterhez

**Az Ifjúsági Garancia munkaerőpiaci programokra vonatkozó tényadatok 2021. február 28-i állapotot tükrözik, a projekteket megvalósító kormányhivatalok adatszolgáltatása alapján.

A GINOP-5.2.1 és VEKOP-8.2.1 kódszámú Ifjúsági Garancia munkaerőpiaci programok célja a 25 év alatti fiatalok körén belül a munkaügyi szervezetenél regisztrált fiatalok foglalkoztathatóságának javítása, számukra az Ifjúsági Garancia, azaz minőségi ajánlat biztosítása aktív munkaerőpiaci eszközökkel. Első lépésként egyéni fejlesztési tervet dolgoznak ki a számukra felmérve, hogy hosszú távon milyen támogatással lehet leginkább javítani az adott fiatal munkaerőpiaci esélyeit. A foglalkoztatási szolgálat az egyéni tanácsadás mellett támogatott foglalkoztatási lehetőséget, vállalkozóvá válást, piacképes szakképesítést, illetve az annak megszerzését lehetővé tevő általános iskolai végzettség megszerzését kínálja a fiataloknak.

A programok összesített eredményei a projektek kezdetétől 2021. február végéig: az Ifjúsági Garanciához kapcsolódóan a programok keretében 25 éven aluli NEET (nem foglalkoztatott, oktatási intézmény nappali tagozatán vagy szakképzésben tanulmányokat nem folytató) fiatal résztvevő 156 227 fő, míg a programok keretében foglalkoztatásban levő résztvevők száma 115 291 fő.

VEKOP-8.2.1-15 azonosító jelű, Ifjúsági Garancia a Közép-magyarországi régióban c. felhívás összesen 7 630 millió Ft forrással került meghirdetésre a Nemzetgazdasági Minisztérium és kormányhivatalok számára. A felhívás célja hogy azon 15-25 év közötti fiatalok számára, akik se nem tanulnak, se nem dolgoznak, a foglalkoztatási szolgálatnak 6 hónapon belül valamilyen konkrét lehetőséget kell felajánlani az elhelyezkedésre, a munkatapasztalat-szerzésre, vagy a tanulásra. A cél az, hogy a nem foglalkoztatott fiatalok minél rövidebb időt töltsenek munkanélküliségben, illetve hogy személyre szabott segítséget kapjanak a munkaerő-piaci helyzetük javításához. A felhívás keretében 1 db projekt rendelkezik hatályos támogatási szerződéssel, 7 630 millió Ft szerződött

támogatási összeggel. Sor került a felhívás keretösszegének megemelésére és a projekt végrehajtására rendelkezésre álló idő meghosszabbítására.

VEKOP-8.3.1-16 azonosító jelű, **Fiatalok vállalkozóvá válásának támogatása** c. felhívás összesen 464 millió Ft forrással került meghirdetésre az Ifjúsági Garancia Rendszerben regisztrált fiatal, illetve 25-30 év közötti a Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálatnál álláskeresőként regisztrált fiatal által létrehozott egyéni vagy társas vállalkozás számára. A felhívás célja hogy a Magyarország Közép-magyarországi Régiójának (KMR) területén új egyéni vagy mikro-vállalkozás indítását tervező, vállalkozói szemlélettel rendelkező, 18-30 év közötti fiatalok felkészítése saját vállalkozásuk indítására, üzleti tervük kialakításához nyújtott ismeret- és készségfejlesztéssel, valamint pénzügyi támogatással a jóváhagyott üzleti terv alapján indított vállalkozásuk tőketámogatásához. A felhívás keretében 151 db projekt rendelkezik hatályos támogatási szerződéssel, 437,659 millió Ft szerződött támogatási összeggel.

Új felhívásként jelent meg a **VEKOP-8.3.2-18** azonosító jelű, **Gyakornoki program a Közép-Magyarországi Régióban** c. felhívás, mely összesen 900 millió Ft forrással került meghirdetésre a vállalkozások számára. A felhívás célja a közvetlen munkahelyteremtés elősegítésén túl az iskolai rendszerű képzésben, felnőttoktatásban vagy felnőttképzésben megszerzett szakképesítés hasznosulásának elősegítése, a fiatalok korai munkahelyi tapasztalathoz segítése, ezzel a későbbi foglalkoztathatóságuk növelése. A felhívás keretében 121 db projekt rendelkezik hatályos támogatási szerződéssel, 802 millió Ft szerződött támogatási összeggel.

A felhívásokhoz kapcsolódó indikátorértékek tényértékek, ugyanakkor a projektekhez jelenleg rögzített tervérték PO821 esetében 7 600 fő, PO822 esetében 0 fő, PO831 esetében 353 fő, PR821 esetében 3 800 fő, PR822 esetében 0 fő, PR823 esetében 2 280 fő, PR824 esetében 0 fő, PR831 esetében pedig 435 fő.

2020 folyamán az Európai Unió Tanácsának 2013. évi Ifjúsági Garancia ajánlása nyomán kiépített Ifjúsági Garancia Rendszeren belül, annak egyik foglalkoztatási elemeként valósult meg az Ifjúsági Garancia munkaerőpiaci program 2015 januárjától.

III.8. A hátrányos helyzetű munkavállalók munkaerőpiacra történő bejutása, illetve visszatérése érdekében komplex, aktív munkaerőpiaci programokat kell működtetni. A programokban résztvevők száma 150 ezer fő felett van.

Felelős: pénzügyminiszter*	Határidő: a GINOP és VEKOP tervidőszak ütemezésének megfelelően, folyamatos
--------------------------------------	---

Indikátor/Év:	2020
Alintézkedés neve:	TOP programok és az Út a munkaerőpiacra (VEKOP-8.1.1-15)
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke

A foglalkoztatási paktumok keretében munkaerőpiaci programokban résztvevők száma (PO25)	60 634
Az NGM által megvalósított programokban résztvevő munkanélküliek beleértve a tartós munkanélkülieket is (PO811)	9 723
Az NGM által megvalósított programokban résztvevő, alapfokú (ISCED 1), vagy alsó középfokú (ISCED 2) végzettséggel rendelkező személyek (PO812)	3 076
Az NFSZ fejlesztéséhez kapcsolódó képzésekben résztvevő szakemberek száma (PO813)	24
A foglalkoztatási paktumok keretében álláshoz jutók száma (PR25)	32 409
A foglalkoztatási paktumok keretében álláshoz jutók közül a támogatás után hat hónappal állással rendelkezők száma (PR26)	20 341
Az NGM által megvalósított programból való kilépés időpontjában képesítést, vagy tanúsítványt szerző résztvevők (PR812)	399
Az NGM által megvalósított programból való kilépés időpontjában képesítést, vagy tanúsítványt szerző, alapfokú (ISCED 1), vagy alsó középfokú (ISCED 2) végzettséggel rendelkező résztvevők száma (PR813)	202
Az NGM által megvalósított programból való kilépés után hat hónappal foglalkoztatásban – beleértve az önfoglalkoztatást – levő résztvevők száma (PR814)	38
Az NFSZ fejlesztéséhez kapcsolódó képzéseken képesítést, vagy tanúsítványt szerző szakemberek száma (PR815)	24
Budapesten és Pest megyében is dolgozik legalább egy főállású EURES tanácsadó (PR816)	2
Alintézkedés neve:	Út a munkaerőpiacra
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke**
Programba vontak száma GINOP-5.1.1 (fő)	203 466
Programba vontak száma VEKOP-8.1.1 (fő)	15 720
A program keretében foglalkoztatásban levő résztvevők száma GINOP-5.1.1 (fő)	157 837
A program keretében foglalkoztatásban levő résztvevők száma VEKOP-8.1.1 (fő)	11 695

* Az intézkedés felelősségi köre időközben átkerült az innovációért és technológiáért felelős miniszterhez

** Az Út a munkaerőpiacra programokra vonatkozó tényadatok 2021. február 28-i állapotot tükröznék, a projekteket megvalósító kormányhivatalok adatszolgáltatása alapján.

A VEKOP-8.1.1-15 azonosító jelű, Út a munkaerőpiacra c. felhívás összesen 18 210 millió Ft forrással került meghirdetésre a Nemzetgazdasági Minisztérium és kormányhivatalok számára. A

felhívás célja olyan projekt megvalósítása, amely egyrészt az álláskeresőket, különösen az alacsony iskolai végzettségűek foglalkoztathatóságának javítását, nyílt munkaerő-piaci elhelyezkedését szolgálja a foglalkoztatást támogató eszközök hatékonyságának javítása mellett, másrészt a közfoglalkoztatásból a versenyszférába való átlépést kívánja elősegíteni azon közfoglalkoztatottak esetében, akik képessé tehetők és készek munkát vállalni a versenyszférában. A felhívás keretében 1 db projekt rendelkezik hatályos támogatási szerződéssel, 17 800 millió Ft szerződött támogatási összeggel. Sor került a felhívás keretösszegének megemelésére és a projekt végrehajtására rendelkezésre álló idő meghosszabbítására.

A **TOP-5.1.1-15, TOP-5.1.1-16, TOP-5.1.2-15, TOP-5.1.2-16, TOP-6.8.2-15, TOP-6.8.2-16** azonosító jelű, **Megyei szintű foglalkoztatási megállapodások, foglalkoztatási-gazdaságfejlesztési együttműködések, Helyi foglalkoztatási együttműködések és Helyi foglalkoztatási együttműködések a megyei jogú város területén és várostérségében** c. felhívások összesen 95 866 millió Ft forrással került meghirdetésre a megyei, megyei jogú városi és helyi önkormányzatok számára. A felhívások célja, hogy térségi és helyi szintű foglalkoztatási- és gazdaságfejlesztési programok kidolgozásával és megvalósításával járuljanak hozzá az Európa 2020 stratégia megvalósításához. A felhívások keretében 138 db projekt rendelkezik hatályos támogatási szerződéssel, 89 045 millió Ft szerződött támogatási összeggel. A PO21 „Újonnan létrehozott, 0-3 éves gyermekek elhelyezését biztosító férőhelyek száma” kimeneti program indikátor biztonságos teljesítése érdekében sor került 10,38 Mrd Ft átcsoportosításra a foglalkoztatási együttműködések támogatása felhívások keretéből a bölcsődei férőhelyek támogatását szolgáló felhívásokra.

A **GINOP-5.1.1-15** és a **VEKOP-8.1.1-15 „Út a munkaerőpiacra”** kiemelt projektek a munkaerőpiaci szempontból hátrányos helyzetű csoportok tartós elhelyezkedési esélyeinek növelését, illetve a nyílt munkaerőpiacra való visszatérését segítik elő kizárólag aktív munkaerőpiaci eszközök segítségével, munkaerőpiaci szolgáltatások, tanácsadás, elhelyezkedést és vállalkozóvá válást segítő támogatás és képzések személyre szabott, komplex csomagba rendezése révén.

A GINOP-5.1.1-15 és a VEKOP-8.1.1-15 kiemelt projektek 2015 októberétől, illetve decemberétől valósultak meg, a projektek kerete 2020. december 31-vel 229 Mrd és 17,8 Mrd forint pénzügyi kerettel valósulnak meg 2015 októberétől, illetve decemberétől. A felhívások célja olyan projektek megvalósítása, amelyek egyrészt az álláskeresőket, különösen az alacsony iskolai végzettségűek foglalkoztathatóságának javítását, nyílt munkaerő-piaci elhelyezkedését szolgálják a foglalkoztatást támogató eszközök hatékonyságának javítása mellett, másrészt a közfoglalkoztatásból a versenyszférába való átlépést kívánják elősegíteni azon közfoglalkoztatottak esetében, akik képessé tehetők és készek munkát vállalni a versenyszférában.

A programok eredményei 2021. február végéig: a programokban résztvevők száma 219 186 fő, a projektek keretében támogatott foglalkoztatásban részesülők száma 169 532 fő.

III.9. A munkaerőpiaci hátrányokkal küzdők, kiemelten a közfoglalkoztatottak részére képzési lehetőséget és a képzéshez kapcsolódó mentori szolgáltatást nyújtó GINOP-6.1.1-15 „Alacsony képzettségűek és közfoglalkoztatottak képzése” című kiemelt programba 2016. év végéig 34 413 fő, majd 2017. évben további 30 028 fő került bevonásra, azaz összességében

több mint 64 ezer főre emelkedett a projektbe 2017. december 31. napjáig bevontak összlétszáma. Az alacsony iskolai végzettségűek és közfoglalkoztatottak munkaerőpiaci helyzetének javítása érdekében továbbra is biztosítani kell a képzési lehetőségeket és képzési folyamatot támogató hatékony munkaerőpiaci programokat, mentorálást

Felelős: innovációért és technológiáért felelős miniszter belügyminiszter	Határidő: a GINOP ütemezésének megfelelően, folyamatos
--	---

Indikátor/Év:	2020
Alintézkedés neve:	Alacsony iskolai végzettségűek és közfoglalkoztatottak képzési programja (GINOP-6.1.1-15)
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke
Képzésben résztvevők száma <i>közülük a képzésben résztvevő közfoglalkoztatottak száma</i>	98.990 98.092
A képzésben résztvevő alacsonyan képzettek száma (a programba lépéskor legfeljebb alacsony (ISCED 1) vagy alsó középfokú (ISCED 2) végzettséggel rendelkező résztvevők)	87 536
A képzés során tanúsítványt, vagy bizonyítványt szerző résztvevők száma <i>közülük a képzés során tanúsítványt, vagy bizonyítványt szerző közfoglalkoztatottak száma</i>	90.856 89.984
A képzés során tanúsítványt, vagy bizonyítványt szerző, a programba lépéskor legfeljebb alacsony (ISCED 1) vagy alsó középfokú (ISCED 2) végzettséggel rendelkező résztvevők száma összesen	80.342
Digitalizált munkavégzésre felkészítő programelem – „Belépés a digitalizált munka világába” képzésben résztvevők	1.938

*Az előző évi áthúzódó és tárgy évben a képzéseket sikeresen befejezők létszáma

A GINOP-6.1.1-15 "Alacsony képzettségűek és közfoglalkoztatottak képzése" című kiemelt projekt célja, hogy ösztönözze az alacsony iskolai végzettségű, a munkaerőpiacon keresett kompetenciával vagy szakképesítéssel nem rendelkező felnőtt lakosság, kiemelten a közfoglalkoztatottak részvételét az oktatásban, képzésben, és lehetőséget biztosítson számukra a munkaerőpiaci szempontból releváns képzettség, ismeretek, készségek, kompetenciák megszerzésére. A kiemelt projekt a hátrányos helyzetű, munkaképes korú személyeket, köztük kiemelten a közfoglalkoztatottakat célozza, és a kedvezményezett járásokra fókuszál. A kiemelt projekt keretében megvalósuló program bővíti a hozzáférést a munkaerőpiaci keresleten alapuló, az elhelyezkedési esélyeket növelő képzési programokhoz, amelyek az állam által elismert szakképesítésre, részsakképesítésre, szakképesítés ráépülésre, munkakör vagy munkatevékenység végzéséhez szükséges kompetenciák megszerzésére, fejlesztésére, azaz egyéb szakmai képzésre,

egyéb képzésre és hatósági képesítések megszerzésére, 2020. január 1-től a hatályos szakképzésről szóló 2019. évi LXXX. tv. szerinti szakképzésre, szakképesítésre felkészítő szakmai képzésre, részszakmára felkészítő szakmai oktatásra, illetve a felnőttképzésről szóló 2013. évi LXXVII. törvény 2020.01.01-i időállapota szerinti 1. § (1) bekezdés ab) alpontjában meghatározott szakképzésnek nem minősülő képzésre irányulhatnak. A program lehetőséget kínál a korábbi munkaerőpiaci képzési programokban, kompetenciafejlesztésben részesült felnőttek számára szakmai képzésekbe történő belépésre, amennyiben a közfoglalkoztatott esetében a közfoglalkoztató az ismételt képzésben való részvételt támogatja és a képzéssel a munkaerőpiacon tovább javulhatnak esélyei.

A képzés eredményes megvalósulását mentori szolgáltatás is támogatja. A kiemelt projektbe bevonásra kerülő ügyfelek olyan hátrányokkal érkeznek, amelyek enyhítésében, orvoslásában a mentori tevékenység nélkülözhetetlen. Az eredményesség érdekében a mentor személyes segítségnyújtása kiemelt fontossággal bír, elsődleges és legfontosabb szerepe az ügyfelek képzésben tartása, a képzés eredményes befejezése, a lemorzsolódás minél hatékonyabb megakadályozása. A problémák feltárása és megoldása során a mentor szoros kapcsolatot alakít ki a képző intézmény és a képzésben résztvevő között, igény esetén a segítő folyamatba a közfoglalkoztató, munkaadó vagy más szociális intézmény bevonása is megtörténhet. A szolgáltatás a képzés teljes időtartama alatt, a konvergencia régiók mind a 18 megyéjében elérhető.

A program 2016-2022. között nyújt lehetőséget az alacsony iskolai végzettségű közfoglalkoztatottak képzésének támogatására. A fizikai megvalósítás eredetileg 2018. december 31-ig tervezett vége első alkalommal 2019. december 31-ig került meghosszabbításra, majd a Felhívás 2019. június 20-án hatályba lépett módosítása értelmében a határidő 2020. december 31-re módosult. A felhívás keretösszege 30 Mrd Ft-ról 31,15 Mrd Ft-ra emelkedett, mellyel egyidejűleg a képzésben résztvevők számának célértéke 85 000 főről 87 200 főre, a képzés során tanúsítványt vagy bizonyítványt szerző résztvevők száma 68 000 főről 69 760 főre emelkedett. A képzésben résztvevő alacsonyan képzettek száma (a programba lépésekor legfeljebb alacsony ISCED1 vagy alsó középfokú ISCED2 végzettséggel rendelkező résztvevők célindikátora 80 000 fő. Esetükben a tanúsítványt vagy bizonyítványt szerző résztvevők indikátorszámát 64 000 főre módosítottuk).

A Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program éves fejlesztési keretének megállapításáról szóló 1006/2016. (I. 18.) Korm. határozat alapján (2020. június 12.) a kiemelt projekt támogatási összege 35,750 Mrd Ft-ra növekedett, és a Támogatási szerződés 13. számú módosítása (2020. október 22.) értelmében a projekt fizikai befejezésének határideje 2022. december 31-re módosult. A változásokból adódóan a képzésben résztvevők számának célértéke 100 100 fő, a képzés során tanúsítványt vagy bizonyítványt szerző résztvevők száma 80 080 fő lett; a képzésben résztvevő alacsonyan képzettek (a belépéskor legfeljebb ISCED1-2 végzettséggel rendelkezők) célindikátora 92 200 fő. Esetükben a sikeresen végzők célszáma 73 760 fő. Az időközben megváltozott szakképzési és felnőttképzési törvények okán módosításra kerültek a lehetséges képzési kimenetek is.

A 2020-ban a képzésbe vontak létszámának aránya a COVID-19 járványügyi helyzet okán jelentősen csökkent a korábbi évekhez viszonyítva, összesen 5 012 fő képzésbe való bevonása történt meg, ami a megemelt célérték 5%-a. Ezen belül az alacsonyan képzettek (legfeljebb ISCED 1-2 végzettségűek) létszáma a jelzett időszakban 3 109 fő, ami a célindikátor 3,4%-a. A sikeresen végzettek száma 7 485

fő, így a célérték 9,3%-a szerzett bizonyítványt vagy tanúsítványt. Ezen belül az alacsonyan képzettek (legfeljebb ISCED 1-2 végzettségűek) létszáma a jelzett időszakban 4 952 fő, ami a célindikátor 6,7%-a. A képzés sikeres elvégzésére vonatkozó létszámadatok éves bontásban meghaladhatják az adott évben képzésben résztvevők számát, mivel a képzés ideje a naptári éveken átnyúlhat, így a sikeres teljesítés a következő évben történik.

2020. évben és 2021. januárjában is a kiemelt projekt keretében a felnőttképzést szabályozó jogi környezet változásából adódóan szakképesítés megszerzésére ebben az időszakban az új szabályozás szerint még nem volt lehetőség.

A statisztikai adatokat tekintve 2016-tól 2021. január 31-ig indított képzések egy része a célcsoport speciális adottságait figyelembe vevő, felzárkózásra lehetőséget nyújtó kompetenciafejlesztő program volt, amelyeknél jóval nagyobb arányban valósultak meg OKJ-s és OKJ+ hatósági (51,55%), illetve egyéb szakmai (25,68%) képzések. A célcsoport adottságait is figyelembe véve inkább a rövid időtartamú, szakképzettséget adó, illetve betanító jellegű felnőttképzési programok indultak.

A képzésbe vontak közül, önkéntes nyilatkozatuk szerint 32 637 fő vallotta magát roma nemzetiségűnek.

A projekt kezdete óta 2021. január végéig a közfoglalkoztatottak képzésének sikeres befejezését átlagosan 110 fő mentor segítette, a bevonatok 97 %-a 96 087 fő részesült mentori szolgáltatásban.

A kiemelt projekt alakulását követve és eredményességét tekintve mind a bevonási számokat, mind a tanúsítványt, bizonyítványt szerzők számát vizsgálva megállapítható, hogy célindikátoraink pozitívan alakultak.

A jövőben is kiemelten fontos célkitűzés a közfoglalkoztatásban résztvevők képzésének támogatása, amely az elavult tudás felfrissítésével vagy a hiányzó ismeretek megszerzésének támogatásával a későbbi elhelyezkedést segítheti.

III.10. Továbbra is támogatni kell a munkavállalók munkahelyi és magánéleti kötelezettségeinek sikeres összehangolását a rugalmas foglalkoztatási formák, megoldások fejlesztésével, minél szélesebb körben való elterjesztésével.

Felelős: pénzügyminiszter*	Határidő: a GINOP ütemezésének megfelelően, folyamatos
--------------------------------------	--

Indikátor/Év:	2020
Alintézkedés neve:	Kisgyermeket nevelők munkaerőpiaci visszatérésének támogatása c. projekt (GINOP 5.3.11-18)
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke
Pozitív támogatói döntések száma	3 090 db

* Az intézkedés szakpolitikai felelősségi köre időközben átkerült az innovációért és technológiáért felelős miniszterhez

2019. augusztus 9. napjától pályázható a „**Kisgyermeket nevelők munkaerőpiaci visszatérésének támogatása**” c. projekt (GINOP 5.3.11-18), melynek célja, hogy a szülők a gyermekvállalási szabadságot követően közvetve, egyszerűen juthassanak támogatáshoz a napközbeni gyermekellátás igénybe vételéhez, amennyiben a településen nem áll rendelkezésre önkormányzati bölcsődei vagy mini bölcsődei férőhely. A program keretében a családi vagy munkahelyi, illetve a nem önkormányzati fenntartású bölcsődei vagy nem önkormányzati fenntartású mini bölcsődei szolgáltatás igénybe vételéhez legfeljebb havi 40 ezer forint támogatást kaphatnak a munkába visszatérő szülők. A normatív, adómentes támogatást minden olyan 3 éven aluli gyermek szülője igénybe veheti, aki a fenti említett bölcsődei ellátások valamelyikébe-18 kerülő gyermeket nevel és munkavállalóként vagy önfoglalkoztatóként munkába áll.

A pályázati felhívás keretösszege a kevésbé fejlett régiókban 3 Mrd Ft, ami előreláthatólag 3-4 ezer munkaerőpiacra visszatérő szülő támogatásához járulhat hozzá. A Közép-magyarországi Régióban a program 1,95 Mrd forintból valósul meg hazai forrásból. A kisgyermekes szülők támogatási kérelmüket 2019. augusztus 9-től a benyújtás felfüggesztéséig, de legkésőbb 2021. december 31-ig terjeszthetik elő a Magyar Államkincstár felé. **A projekt 2021. február végéig országsszerte közel 3 090 kisgyermeket nevelő szülő munkába visszatéréshez járult hozzá.**

A kisgyermeket nevelő szülők egy részének – a bölcsődei ellátáson és a rugalmas foglalkoztatási feltételeken túl – egyéb személyre szabott segítségre és támogatásra is szüksége van ahhoz, hogy újból munkába tudjon állni. A **GINOP-5.3.13-20 kódszámú, a „Kisgyermeket nevelő szülők képzésének elősegítése, ösztöndíja és elhelyezkedésük támogatása”** című felhívás az ország kevésbé fejlett régióiban célozza a foglalkoztatás növelését azzal, hogy képzési lehetőséget, valamint motivációt ad a kisgyermeket nevelő szülők számára képzettségi szintjük emelésére, szakmai ismereteik, valamint kompetenciáik fejlesztésére; mindezek révén nagyobb eséllyel tudnak majd visszatérni a munkaerőpiacra. A program célcsoportja a 18. életévüket betöltött, közép-magyarországi régió kívüli településen élő azon kisgyermeket nevelő szülők, akik a támogatási kérelem benyújtásakor csecsemőgondozási díjban, gyermekgondozási díjban, gyermekgondozást segítő ellátásban, vagy gyermeknevelési támogatásban részesülnek. Kiemelt célcsoportot képeznek az alacsony iskolai végzettségű, vagy szakképzettséggel nem rendelkező kisgyermeket nevelő szülők, akik intenzív képzésben való részvétel esetén ösztöndíjban részesülhetnek, amennyiben korábbi általános iskolai vagy középiskolai tanulmányaikat folytatják, vagy szakmai képzésben vesznek részt.

Az ösztöndíj támogatás mértéke havi 100 ezer forint, amely egyebek mellett a képzés helyszínére történő utazás és a gyermekfelügyelet költségeit kompenzálja. A program a képzés sikeres elvégzését mentori tevékenység biztosításával tervezi elősegíteni. A célcsoportba tartozó kisgyermekes szülőknek – a munkaerőpiacra történő sikeres visszatérésük elősegítése érdekében – lehetőségük van támogatott nyelvi vagy informatikai képzésben történő részvételre. A támogatásra rendelkezésre álló keretösszeg 3 Mrd forint, a pályázási időszak 2020 októberében kezdődött, részvételi adatok később lesznek elérhetők.

III.11. A korábbi időszakban kidolgozásra került Infokommunikációs Egységes Referenciakeret-rendszer használata lehetővé teszi, hogy a digitális képzésekbe belépő állampolgárok tudását egységes eszközökkel mérjék fel. Erre, illetve az eddig elért eredményekre építve a hátrányos helyzetű felnőttek, köztük kiemelten az alacsonyan képzettek és a közfoglalkoztatottak digitális kompetenciáinak fejlesztése érdekében célzott felnőttképzési programokat kell indítani.

Felelős: innovációért és technológiáért felelős miniszter belügyminiszter pénzügyminiszter	Határidő: a GINOP ütemezésének megfelelően, folyamatos
--	--

Indikátor/Év:		2020
Alintézkedés neve:		Digitális munkaerő-piaci kompetenciák fejlesztése (VEKOP-8.5.4-17)
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke	
Képzésben résztvevők száma (PO851)	11 017	
Munkaerő-piaci kompetencia-fejlesztésbe részt vevők száma (PO853)	13 545	
Munkaerőpiaci kompetencia fejlesztésben részt vevő alapfokú(ISCED1) vagy alsóközépfokú (ISCED2) végzettséggel rendelkező résztvevők (PO854)	4 887	
A képzés során tanúsítványt, vagy bizonyítványt szerző résztvevők száma (PR851)	473	
A képzés során tanúsítványt, vagy bizonyítványt szerző, a programba lépéskor legfeljebb alapfokú (ISCED 1) vagy alsó középfokú (ISCED 2) végzettséggel rendelkező résztvevők száma (PR852)	473	
Alintézkedés neve:	Belépés a digitalizált munka világába (GINOP-6.1.1-15 programelem)	
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke	
Digitalizált munkavégzésre felkészítő programelem – „Belépés a digitalizált munka világába” képzésben résztvevők	629	

VEKOP-8.5.4-17 azonosító jelű, „**A digitális munkaerőpiaci kompetenciák fejlesztése a Közép-Magyarországi Régióban**” c. felhívás összesen 1.300 millió Ft forrással került meghirdetésre a Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Hivatal és a Kormányzati Informatikai Fejlesztési Ügynökség, valamint a Nemzetgazdasági Minisztérium számára. A felhívás célja a lakosság digitális kompetenciájának növelése, amely elengedhetetlen a munkavállaláshoz, ezáltal képzett munkaerőt biztosítani a gazdaság számára, növelve a gazdaság versenyképességét, egyben bővítve a

foglalkoztatottak létszámát. A felhívás keretében 1 db projekt rendelkezik hatályos támogatási szerződéssel, 1 300 millió Ft szerződött támogatási összeggel.

A felhívásokhoz kapcsolódó indikátorértékek tényértékek, ugyanakkor a projektekhez jelenleg rögzített tervérték PO851 esetében 2 500 fő, PO853 esetében 13 000 fő, PR851 esetében 11 700 fő, PR852 esetében pedig 2 400 fő.

A digitalizált munkavégzésre felkészítő „**Belépés a digitalizált munka világába**” képzés keretében a leghátrányosabb helyzetű településeken élők a legkorszerűbb digitális eszközök használatával ismerkedhetnek meg, ami jelentősen növeli munkaerőpiaci esélyeiket. A 120 órás időtartamú képzési program pilot programként valósul meg. A képzési program tematikájában szerepel az informatikai és kommunikációs eszközök használata az ügyintézés, a munka, a tanulás során; a korszerű eszközök használatának megismerése (kiemelt tekintettel az érintőképernyős és robotikai eszközökre; a tanuláshoz és a munkavállaláshoz szükséges kompetenciák fejlesztése informatikai környezetben; valamint a műszaki készségek fejlesztése a munkaerőpiaci igényeknek megfelelően. Az 1 000 fős célértéket meghaladóan a bevonás 2020. december végére már 1 938 fő volt (193,8%).

A munkaerőpiaci igényeknek megfelelően 2019 júniusától a **GINOP-6.1.1-15-2015-00001** azonosítószámú „**Alacsony képzettségűek és közfoglalkoztatottak képzése**” című kiemelt projektben (a továbbiakban: kiemelt projekt) a képzések tartalma kiegészült a leghátrányosabb helyzetű kistérségek felzárkóztatását célzó digitális készségfejlesztő programelemmel. A 120 órás „**Belépés a digitalizált munka világába**” c. komplex képzési program célja a kiemelt projektbe vont célcsoport digitális képességeinek és készségeinek fejlesztése annak érdekében, hogy a közfoglalkoztatott képes legyen a nyílt munkaerőpiacon digitalizált munkakörökben dolgozni. A kiemelt projekt Felhívásában meghatározott 1 000 fős célértéket 2021. január 31-ig 972 fővel (197,2 %) lépte túl a projekt.

III.12. Évek óta folynak az elsősorban roma nők társadalmi elfogadásának és foglalkoztatásának javítását célzó beavatkozások. Ennek eredményeként több mint 1000 roma asszony szerzett szakképesítést, a képzettek közül 499 fő a szociális és gyermekjóléti rendszerben került foglalkoztatásra. Az elért eredmények nyomán folytatni kell a roma nők felzárkózását segítő foglalkoztatási és képzési programokat.

Felelős:

belügyminiszter
emberi erőforrások minisztere
innovációért és technológiáért felelős
miniszter
pénzügyminiszter

Határidő:

az EFOP ütemezésének megfelelően, folyamatos

Indikátor/Év:	2020
Alintézkedés neve:	Nő az esély – képzés és foglalkoztatás
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke

OKJ végzettséget szerzők száma	507 fő
Továbbfoglalkoztatottak száma	883 fő

Az **EFOP-1.1.2-16** és **VEKOP-7.1.1-16** „Nő az esély – képzés és foglalkoztatás” elnevezésű felhívások célja a társadalmi előítélettel és munkaerő-piaci diszkriminációval küzdő munkanélküli romák (elsősorban roma nők) képzése a szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi, valamint a köznevelési szolgáltatásokat végző intézményeknél, szervezeteknél történő foglalkoztatásuk érdekében, valamint foglalkoztatásba ágyazott képzésük, továbbfoglalkoztatásuk a szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltatást nyújtó (szolgáltatói nyilvántartásba vett) intézményekben.

Az EFOP-1.1.2-16 projekt megvalósítása 2016. november 1. napján kezdődött 2021. december 31. napig tart, országosan 66 foglalkoztatási szintéren, 1467 fő célcsoporttag bevonásával. Keretemelést követően a támogatási összeg: 8.620.286.516 forint.

Az EFOP-1.1.2-16 programban a foglalkoztatások a Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság fenntartásában lévő intézményekben történnek, Együttműködési Megállapodás alapján. A projektben két munkakörben történik a foglalkoztatás: gyermek- és ifjúsági felügyelő, valamint szociális gondozó és ápoló.

A foglalkoztatások 2017. február hónapban, a képzések pedig 2017. július hónapban kezdődtek. A megszerezhető végzettségek OKJ-s szintűek. A képzési modulok mindkét szakirányú képzettség esetében tartalmazták/tartalmazzák a képzést kiegészítő, a munkaerő-piaci igényekhez és az egyéni nyelvi tudáshoz igazodó idegen nyelvi kompetenciafejlesztést, illetve készségfejlesztést.

2021. február 1-ig az EFOP-1.1.2-16 és EFOP-1.1.3-17 projektben foglalkoztatott célcsoporttagok közül OKJ végzettséget szerzők száma 507 fő.

A 24 hónapos támogatott foglalkoztatás már lezárult, a kötelező egy éves továbbfoglalkoztatás 18 helyszínen folytatódik, mely 274 fő célcsoporttagot érint. A 36 hónapos projekt lejártát követően 48 helyszínen megtörtént a projektzárás, mely 752 fő célcsoporttagot érint. Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság fenntartásába tartozó szociális intézményekben 538 fő szociális gondozó és ápoló szakirányú végzettséggel rendelkező célcsoporttagot határozatlan idejű kinevezéssel foglalkoztattak tovább, 15 fő pedig más munkáltatónál helyezkedett el.

A VEKOP-7.1.1-16 azonosító jelű felhívás Budapesten és Pest megyében valósul meg, összesen 250 millió Ft forrással került meghirdetésre a Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság számára. A felhívás keretében 1 db projekt rendelkezik hatályos támogatási szerződéssel, 249,9 millió Ft szerződött támogatási összeggel, 60 fő bevonásával, amelyből 40 fő képzés és foglalkoztatásban tud részt venni, 20 fő képzésben. A Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság fenntartásába tartozó szociális intézményekben kerülnek foglalkoztatásra a célcsoporttagok, szociális gondozó és ápoló szakirányban 31 fő, gyermek és ifjúság felügyelőként 29 fő. A képzések 5 képzési helyszínen, összesen 13 intézmény részvételével indultak meg, a célcsoport tagok kinevezése folyamatos.

A Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóságtól a Társadalmi Esélyteremtési Főigazgatóság 2020-ban átvette a projektet.

III.13. A 2013. és 2015. között megvalósult, mentorálással támogatott programokban az alacsony iskolai végzettségű vagy iskolai végzettséggel nem rendelkező személyek részére szervezett kompetenciafejlesztő képzéseken több mint 26 ezer fő vett részt, a képzéseket sikeresen elvégzők aránya 85% felett alakult. A programok befejezését követően pedig legalább 5000 fő számára adódott a munkaerőpiacon elhelyezkedési lehetőség. Az alapkülső iskolai végzettség megszerzését segítő, munkavállalásra alkalmassá tevő, egymásra épülő képzésekkel, önálló életvitelt segítő programokkal kell a továbbiakban is növelni a hátrányos helyzetű emberek, köztük romák foglalkoztatási esélyeit.

Felelős:	Határidő:
belügyminiszter	az EFOP ütemezésének megfelelően, folyamatos

Indikátor/Év:	2020
Alintézkedés neve:	Aktívan a tudásért
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke
Toborzás (célérték 25 000 fő)	22 390 (aktuális)
Képzésbe vont személyek száma (célérték: 12 000 fő)	12 316 fő
Képzést sikeresen elvégzettek száma (célérték: 10 000 fő)	10 430 fő
Munkatapasztalatban részesültek száma (célérték: 500 fő)	2 150 fő

Az **EFOP-3.7.1-17** azonosító jelű „**Aktívan a tudásért**” programban a pandémiás helyzetre tekintettel a szakmai munkamódszerekben, képzések szervezésben és megvalósításában jelentős változásokat eszközölt a Megvalósító, Társadalmi Esélyteremtési Főigazgatóság (TEF). A képzések a képzési tervek alapján bonyolódnak. A kontaktórás képzések mellett a távoktatással bonyolított képzések számát kellett megnövelni kisebb csoportlétszámok alkalmazásával. Az új kihívásoknak való megfelelés érdekében előzetesen a képzők módszertani felkészítését és a képzési tematikák átalakítását is rugalmasan el kellett végezni.

2020-ban 243 képzést sikerült indítani annak ellenére, hogy az első járványügyi veszélyhelyzet idején, 2020 tavaszán 2,5 hónapig egy képzés sem indulhatott. Az első karantén időszak idején számos képzés képzési programját a projekt adaptálta távoktatási (online) formára és több új képzési programot is kidolgozott. Ennek köszönhetően a novemberi második járványügyi vészhelyzetben nem állt meg a képzések szervezése.

2021 februárjában a program végrehajtása ütemezetten, a terveknek megfelelően zajlik. A táblázatban feltüntetett indikátorok tekintetében elmondható, hogy a kitűzött indikátorértékek már teljesültek, azaz a program a létszám adatok tekintetében már túlteljesített.

III.14. A leghátrányosabb helyzetű csoportok foglalkoztatása érdekében, az eddigi sikeres programok tapasztalatai nyomán erősíteni kell a szociális gazdaságot a non-profit szervezetek és a gazdasági vállalkozások együttműködése révén.

Felelős:	Határidő:
belügyminiszter	az EFOP ütemezésének megfelelően, folyamatos

Indikátor/Év:		2020
Alintézkedés neve:	Hátrányos helyzetű emberek, romák munkalehetőségeinek bővítése a szociális gazdaság eszközeivel (EFOP-1.11.1-17)	
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke	
Hatályos támogatói okirat száma	17 db	
Alintézkedés neve:	Új modellek, innovatív megoldások kialakítása és bevezetése	
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke	
Társadalmi innovációt és transznacionális együttműködést célzó projektek száma	16	

Az EFOP-1.11.1-17 "Kísérleti programok a szociális gazdaság erősítése és a leghátrányosabb helyzetű csoportok elhelyezkedése érdekében non-profit szervezetek és vállalkozások együttműködése révén" konstrukció keretösszege 711 579 975 Ft. A konstrukció hozzájárul olyan társadalmi és gazdasági integrációt szolgáló megoldások kereséséhez, melyek a leghátrányosabb helyzetű személyeket, a nyílt munkaerőpiacra nem, vagy nehezen integrálható csoportokat támogatják, képessé teszik a szociális gazdaság, valamint annak eszközeivel létrejövő munkalehetőségek biztosításával, egyúttal folyamatos tanácsadást, egyénre szabott szociális és mentális, valamint ügyviteli, gazdálkodási segítséget kínálva számukra. Cél, hogy egy átmeneti időt követően fokozatosan képessé váljanak a munkaerőpiacon való megkapaszkodásra. A célcsoport tagjai nem pusztán a gazdasági élet, de mellette a helyi közösség teljes jogú tagjaivá is válnak. Eredmények: 16 db hatályos támogatói okirat. Munkaerőpiaci integráló programokba bevont hátrányos helyzetű személyek száma: 568 fő. 2020-ban az utolsó projekt is lezáródott.

Az EFOP-5.2.1-17 "Társadalmi innovációk – Új módszerek kipróbálása (Pilot)" c. felhívás keretében támogatott projektek a helyi szükségletekre reagáló új innovatív megoldások kidolgozásával és pilotként történő kipróbálásával járulnak hozzá az adott térségben jellemző problémák megoldásához a társadalmi ellátórendszerek különböző területein, mint a családok- és ifjúság számára biztosított szolgáltatások, szociális ellátás, vagy az iskolai lemorzsolódás.

Az EFOP-5.2.4-17 "Társadalmi innovációk – Adaptációk, új módszerek kiterjesztése" című konstrukciókban pedig olyan projektek valósulnak meg, amelyek szintén a helyi szükségletekre reagálnak, de ezekben már korábbi kísérleti fázisban sikeresen bizonyított megoldások kipróbálását

végzik nagyobb szolgáltatói körben. Az adaptációs kísérletek ezáltal járulnak hozzá az adott térségben jellemző problémák megoldásához a társadalmi ellátórendszerek különböző területein.

A két konstrukcióban összesen 16 db projekt kerül megvalósításra, ezek előrehaladása a 2020. év során folyamatos volt, általánosságban a projektek szakmai és pénzügyi előrehaladása – a járványhelyzet okozta átütemezésekkel együtt - megfelelő.

III.15. Az állami és önkormányzati beruházások megvalósításában törekedni kell a beruházás környezetében élő hátrányos helyzetű emberek minél nagyobb arányú foglalkoztatására. A hatályos magyar közbeszerzési szabályok mára biztosítják a lehetőséget arra, hogy az ajánlatkérők szociális szempontokat is figyelembe vegyenek közbeszerzési eljárásaikban. E folyamatok minél pontosabb adatokkal való nyomon követéséről gondoskodni kell.

Felelős: pénzügyminiszter innovációért és technológiáért felelős miniszter agrárminiszter	Határidő: folyamatos
--	--------------------------------

Indikátor/Év:	2020
Alintézkedés neve:	Szociális szempontokat tartalmazó közbeszerzések (nemzeti eljárásrendben)
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke
Részek (szerződések) száma*	137 db**

*Részek (szerződések) száma 2019-ben 426 db volt

**A fenti táblázat értéke nem tartalmazza a keretmegállapodás létrehozására irányuló részek számát. E jelentés 2019-re és 2020-ra vonatkozó adatai módszertani okokból nem összevethetőek a 2018-2019 évi jelentés adataival.

***A rögzített adatok csak a *nemzeti eljárásrendben* lefolytatott szociális szempontokat tartalmazó közbeszerzési szerződések számát tartalmazzák, és *valamennyi szociális szempontot* tartalmazó közbeszerzésre vonatkoznak.

Az uniós közbeszerzési irányelvek egyik kiemelt célja a zöld, szociális és innovatív szempontok, követelmények közbeszerzési eljárásokban való alkalmazásának egyszerűsítése rugalmasabb, könnyebben alkalmazható szabályok meghatározásával. Az irányelvekkel való összhang biztosítása érdekében a 2015. november 1-jén hatályba lépett új közbeszerzési törvény, a közbeszerzésekről szóló 2015. évi CXLI. törvény (a továbbiakban: Kbt.) számos olyan rendelkezést vezetett be, amelyek minden eddiginél szélesebb körben teszik lehetővé zöld, szociális és innovatív szempontok előírását a közbeszerzési eljárásokban.

A Kbt. értelmében az ajánlatkérők nemcsak szerződéses feltételként [Kbt. 132. §], kizáró okként [Kbt. 63. § (1) bek.] vagy alkalmassági követelményként írhatnak elő környezetvédelmi vagy szociális követelményeket, hanem arra is lehetőségük van, hogy a közbeszerzési eljárásban részvétel jogát, illetve a szerződés teljesítését fenntartsák olyan gazdasági szereplők számára, amelyek megváltozott munkaképességű, fogyatékos vagy hátrányos helyzetű munkavállalókat foglalkoztatnak [Kbt. 33-34. §].

A Kbt. 76. § (1) bekezdése külön kiemeli, hogy az ajánlatkérő köteles az eljárást megindító felhívásban meghatározni azt a szempontot vagy szempontokat, amelyek alapján a számára - az adott esetben szociális, társadalmi és környezetvédelmi szempontból is - gazdaságilag legelőnyösebb ajánlatot kiválasztja (értékelési szempontok).

A Kbt. 2019. december 19-től hatályos 195. § (8) bekezdése értelmében a közbeszerzésekért felelős miniszter (Miniszterelnökséget vezető miniszter) az Elektronikus Közbeszerzési Rendszer (a továbbiakban: EKR) működtetésével kapcsolatos feladatok ellátása körében statisztikai adatokat gyűjt a közbeszerzési eljárásokról, melyeket rendszeres időközönként közzétesz.

A Miniszterelnökség Közbeszerzési Felügyeletért Felelős Helyettes Államtitkársága az EKR statisztikai adatainak vizsgálata, hozzáférhetősége érdekében egy, az EKR moduljaként működő Üzleti intelligencia (a továbbiakban: BI) rendszert alakított ki. Annak érdekében, hogy a Miniszterelnökség minél pontosabb és teljesebb statisztikai elemzéseket készíthessen, a BI rendszer és az EKR adatgyűjtési funkciói folyamatos fejlesztés alatt állnak.

A fejlesztés célja a kimutatási lehetőségek folyamatos javítása, az EKR statisztikai adataiban fellelhető összefüggések kimutathatóságának és mélyebb megismerésének elősegítése, többek között további statisztikai mutatók kinyerésével is. Az EKR a 2021. évtől lehetővé teszi a szociális szempontokat tartalmazó közbeszerzések adatainak gyűjtését nem csak a kis értékű, nemzeti eljárásrendben lefolytatott, hanem a nagyobb értékű, uniós eljárásrendben lefolytatott közbeszerzések tekintetében is.

III.16. A foglalkoztatottság növelése érdekében a térségi elszigeteltséget oldó, a munkaerő mobilitását segítő megoldásokat kell kidolgozni.

Felelős: innovációért és technológiáért felelős miniszter pénzügyminiszter	Határidő: folyamatos
---	--------------------------------

Indikátor/Év:	2020
Alintézkedés neve:	„Munkásszállások kialakítása” elnevezésű központi munkaerőpiaci program
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke
A támogatás segítségével megvalósított, átadott munkásszállások száma	9
Az átadott munkásszállásokon kialakításra került	1230

A munkavállalók lakhatási feltételeinek biztosítása jelentősen hozzájárul mobilitási hajlandóságuk erősödéséhez és ezáltal a munkaerőhiány kezeléséhez, továbbá a teljes foglalkoztatottság elérésére irányuló foglalkoztatáspolitikai célok megvalósításához. A munkaerőpiaci mobilitást elősegítő munkásszállás építéséhez nyújtható támogatásról szóló 23/2017. (II. 3.) Korm. rendelet 2017. március 1-jei hatályba lépésével egy olyan aktív foglalkoztatáspolitikai eszköz bevezetésére került sor, amellyel egy központi munkaerőpiaci program keretében kezdetben önkormányzatok vagy önkormányzati társulások részesülhettek támogatásban munkásszállások építéséhez.

A támogatás alanyi köre a 161/2018. (IX. 7.) Korm. rendelet hatályba lépésével, 2018. szeptember 15-étől kiterjesztésre került a helyi önkormányzat, illetve önkormányzati társulás 100%-os tulajdonában álló gazdasági társaságokra, majd a 226/2019. (IX. 25.) Korm. rendelet hatályba lépésével, 2019. október 10-étől a magántulajdonban álló, legfeljebb 12 000 főt foglalkoztató és legalább három lezárt üzleti évvel rendelkező gazdasági társaságokra is. A program forrása a Nemzeti Foglalkoztatási Alap foglalkoztatási alaprésze terhére kerül biztosításra.

Támogatás legalább 80 fő elszállásolására alkalmas munkásszállások építéséhez vagy felújításához, valamint a beruházás célját szolgáló új tárgyi eszközök beszerzéséhez igényelhető. Az építési költségekhez vissza nem térítendő támogatás, a beruházás célját szolgáló új tárgyi eszközök beszerzéséhez pedig visszatérítendő támogatás vehető igénybe. A kérelmeket a területileg illetékes kormányhivatalhoz kell benyújtani; a támogatásról mérlegelési jogkörben a foglalkoztatáspolitikáért felelős miniszter dönt. A támogatás terhére 100% előleg adható.

A támogatás jogcíme önkormányzatok, önkormányzati társulások és ezek tulajdonában álló gazdasági társaságok esetében helyi infrastruktúrára irányuló támogatás, a támogatásintenzitás maximális mértéke 80%. Magántulajdonban lévő gazdasági társaságok esetében a támogatás regionális beruházási támogatásként kerül biztosításra, a támogatás nyújtásakor hatályos regionális támogatási térkép szerinti maximális támogatásintenzitásban, amely régióként eltérő.

A támogatás maximális mértékének megállapítására két szempont, az egy m²-re jutó fajlagos költség, illetve az egy munkásszállási férőhelyre jutó kalkulált költség együttes figyelembevételével kerül sor. Az egy m²-re jutó támogatás maximális összege munkásszállás építése esetén 373 000 forint, munkásszállás céljából igénybe vehető ingatlan felújítása esetén 267 000 forint, az egy munkásszállási férőhelyre jutó támogatás maximális összege munkásszállás építése esetén 3 730 000 forint, munkásszállás céljából igénybe vehető ingatlan felújítása esetén 2 670 000 forint.

A beruházást a támogatási igény benyújtását követően, de legkésőbb a hatósági szerződés megkötését követő 4 hónapon belül meg kell kezdeni, és meglévő ingatlan felújítása esetén a beruházás megkezdésétől számított egy éven belül, új munkásszállás építése esetén két éven belül be kell fejezni. A pályazónak a létrehozott munkásszállást legalább a tíz éves fenntartási időszak alatt működtetnie kell. A támogatás igénybevételének további feltétele legalább négy fő álláskereső alkalmazása a munkásszállás üzemeltetése céljából a teljes fenntartási időszakban.

A program 2017 májusa és szeptembere között megvalósult első kiírása során nyolc munkásszállás megvalósítására összesen mintegy 2077 millió forint összegű támogatás került megítélésre. Ennek eredményeképpen négy új építésű, illetve négy felújított munkásszálláson összesen 950 férőhely kerülhet kialakításra.

A program 2018 januárja és 2018 márciusa között megvalósult második üteme keretében három (egy új építésű és két felújított) munkásszálláson 500 férőhely kialakításához összesen mintegy 894 millió forint összegű támogatás került biztosításra.

A 2018 novembere és 2019 májusa között megvalósult harmadik kiírás keretében megkötött, érvényes hatósági szerződések alapján összesen nyolc (öt felújítandó és három új építésű) munkásszálláson 1045 férőhely kerülhet kialakításra, összesen mintegy 3461 millió forint összegű támogatás igénybevételével.

A program 2019 októbere és 2020 májusa között lezajlott negyedik kiírásának eredményeképpen 16 munkásszállás létesülhet, összesen több mint 5061 millió Ft összegű támogatás segítségével, ami országszerte 2045 férőhely kialakítását teszi lehetővé.

2020. november 2. napján a program ötödik alkalommal is meghirdetésre került. Az ötödik kiírás megvalósítására rendelkezésre álló pénzügyi keret összege 5 milliárd Ft.

2.4. IV. Az egészségügy területére vonatkozó feladatok

Az MNTFS intézkedési terve 13 egészségügyi intézkedést tartalmaz, amelyek az egészségi állapotban megmutatkozó egyenlőtlenségek csökkentését, a betegségek megelőzését és gyógyítását célozzák a hatékony egészségfejlesztés, egészségvédelem eszközeivel és a betegellátás fejlesztésével. A nevesített intézkedéseken kívül további intézkedések is szolgálják a célok megvalósítását.

Intézkedés kódja	Intézkedés rövid címe	Előrehaladás
IV.1.1	Praxisprogram I-II.	B
IV.1.2	Praxisközösségek működtetése	B
IV.2.1	Egészségfejlesztési irodák hálózatának működtetése	B
IV.2.2	„Három Generációval az Egészségért” Program	B
IV.2.3	“Helybe visszük a vizsgálatokat!” Program	B
IV.3	Egészségfejlesztő programok köznevelési intézményekben	A
IV.4.1	Korszerű gyermek-egészségügyi ismeretek átadása a szülők és szakemberek részére	B
IV.5	Tudatos családtervezés és gyermekvállalásra való egészségtudatos felkészülés	B
IV.6	Szoptatást Támogató programok	B
IV.7	Pszichiátriai, illetve szenvedélybetegek részére nyújtott ellátások fejlesztése	B
IV.8	A dohányzásra történő rászakás megelőzése és a leszokás támogatása	B
IV.9	Az önkéntes, térítésmentes oltásként bevezetett humán papilloma vírus elleni védőoltások folytatása az érintett korosztályba tartozó lányok körében.	B
IV.10	Kulturális különbözőségekből eredő ellátási módok elsajátítása az egészségügyi szakképzésben	B
IV.11	Iskolarendszerű nappali képzésre járók részére pályaválasztást támogató ösztöndíj program	B
IV.12	Képzési programok az egészségügyi ágazat szolgáltatásfejlesztése érdekében	B
IV.13	Felzárkóztató egészségügyi ápolói szakképzési programok	A

A Megvalósult

B A megvalósítás terv szerint halad

C Megvalósítása késik a tervezetthez képest

D Megvalósult módosított tartalommal

E Módosított tartalommal/menetrendben valósul meg, az új terveknél jobb ütemben

F Módosított tartalommal/menetrendben valósul meg, az új tervek szerint zajlik

G Módosított tartalommal/menetrendben valósul meg, késik az új tervekhez képest

H	A tervek szerint később, nem a jelen intézkedési terv keretében kerül megvalósításra
I	Teljes egészében törlésre került

IV.1. Az egészségügyi alapellátásban javult a háziiorvosi ellátáshoz való esély-egyenlő hozzáférés azon intézkedések eredményeként, amelyek a betöltetlen háziiorvosi praxisok számának csökkentését célozták. A hátrányos helyzetű társadalmi csoportok egészségügyi ellátáshoz való egyenlő esélyű hozzáféréseinek javítása érdekében ösztönző, támogató programokkal kell továbbcsökkenteni a tartósan betöltetlen háziiorvosi körzetek számát.

Felelős:	Határidő:
emberi erőforrások minisztere	folyamatos

Indikátor/Év:	2020
Alintézkedés neve:	Praxisprogram I-II.
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke
A Praxisprogram I. keretében, újonnan betöltött praxisok száma (db) (E.Alap terhére)	8
A Praxisprogram I. keretében, kedvezményezett járásokban, újonnan betöltött praxisok száma (db) (E.Alap terhére)	3
A Praxisprogram II. keretében, újonnan betöltött praxisok száma (db) (E.Alap terhére)	43
A Praxisprogram II. keretében, kedvezményezett járásokban, újonnan betöltött praxisok száma (db) (E.Alap terhére)	12
Alintézkedés neve:	Praxisközösségek működtetése
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke
Praxisközösségben működő praxisok száma	264 db
Alintézkedés neve:	Egészségügyi alapellátás infrastrukturális fejlesztése (TOP-4.1.1-15, TOP-4.1.1-16, TOP-6.6.1-15, TOP-6.6.1-16, VEKOP-7.2.3-17)
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke
Fejlesztéssel érintett egészségügyi alapellátást nyújtó szolgálatok (benne: háziiorvos, házi gyermekorvos, fogorvosi, védőnői szolgálat és kapcsolódó ügyeleti ellátás, iskola-egészségügyi ellátás) száma	1 224
Egészségfejlesztő és betegségmegelőző programokban résztvevők száma	1 705

IV.1.1. Praxisprogramok

A háziiorvosi pályázatok eredményeként a tartósan betöltetlen háziiorvosi körzetek betöltésének, valamint a háziiorvosi tevékenység végzéséhez szükséges praxisjog vásárlásának támogatására történtek intézkedések.

Praxisprogram I.

A program a helyettesítő háziiorvosi tevékenység elvégzésére irányul, és háziiorvostani szakvizsgával nem rendelkező orvosoknak szól. Tevékenységüket az Országos Kórházi Főigazgatóság (a továbbiakban: OKFŐ) alkalmazottjaként látják el, és 6 éven belül kötelesek háziiorvostani szakvizsgát szerezni. A programban olyan települési önkormányzatok vehetnek részt, ahol legalább 6 hónapja betöltetlen a felnőtt vagy vegyes típusú háziiorvosi körzet, és a képviselőtestület döntésében elfogadja a jelöltet. Ez esetben az önkormányzat feladatátvállalási szerződést köt az OKFŐ-vel helyettesítő háziiorvosi ellátásra. A csatlakozás folyamatos.

Praxisprogram I.			év
Hátrányos helyzet	Megye	Járás	2020
Fejlesztendő járás	Jász-Nagykun-Szolnok	Jászapáti	1
	Jász-Nagykun-Szolnok összesen		1
Fejlesztendő járás összesen			1
Komplex programmal fejlesztendő járás	Békés	Mezőkovácsházai	1
	Békés összesen		1
	Vas	Vasvári	1
	Vas összesen		1
Komplex programmal fejlesztendő járás összesen			2
Nem kedvezményezett	Budapest	Budapest 10. ker.	1
		Budapest 20. ker.	1
	Budapest összesen		2
	Fejér	Móri	2
	Fejér összesen		2
	Pest	Aszódi	1
Pest összesen		1	
Nem kedvezményezett összesen			5
Mindösszesen			8

Praxisprogram II.

Ebben a programban klinikai szakképesítéssel rendelkező orvosok végezhetnek háziiorvosi tevékenységet. A háziiorvosi tevékenység megkezdésének a feltételei:

- Klinikai szakképesítés (34 félé szakképesítés, szakvizsga birtokában betölthető a praxis)
- egyéni képzési terv elfogadása;
- praxisjog megszerzése;

- sikeres társadalombiztosítási ismeretek vizsga;
- önkormányzattal kötött feladat-ellátási szerződés;
- az OKFŐ megkötött képzési szerződés;
- érvényes működési engedély;
- finanszírozási szerződés.

Praxisprogram II.			
Hátrányos helyzet	Megye	Járás	Összesen
Fejlesztendő járás	Csongrád	Makói	1
	Csongrád összesen		1
	Fejér	Enyingi	1
	Fejér összesen		1
	Tolna	Tamási	1
	Tolna összesen		1
Fejlesztendő járás összesen			3
Kedvezményezett járás	Bács-Kiskun	Bajai	1
	Bács-Kiskun összesen		1
	Békés	Békési	2
	Békés összesen		2
	Borsod-Abaúj-Zemplén	Mezőkövesdi	1
	Borsod-Abaúj-Zemplén összesen		1
	Hajdú-Bihar	Hajdúszoboszlói	1
	Hajdú-Bihar összesen		1
	Heves	Bélapátfalvai	1
	Heves összesen		1
	Nógrád	Bátonyterenyei	1
		Rétsági	1
		Salgótarjáni	1
	Nógrád összesen		3
	Pest	Ceglédi	1
	Pest összesen		1
	Tolna	Dombóvári	1
	Tolna összesen		1
	Zala	Lenti	1
	Zala összesen		1
Kedvezményezett járás összeg			12
Komplex programmal fejlesztendő járás	Baranya	Sellyei	2
	Baranya összesen		2
	Békés	Mezőkovácsházai	1
	Békés összesen		1
	Borsod-Abaúj-Zemplén	Szikszoói	1
Borsod-Abaúj-Zemplén összesen		1	
Komplex programmal fejlesztendő járás összesen			4

Nem kedvezményezett	Bács-Kiskun	Kecskeméti	1
	Bács-Kiskun összesen		1
	Baranya	Pécsi	1
	Baranya Összeg		1
	főváros	Budapest 03. ker.	1
		Budapest 19. ker.	1
	főváros összesen		2
	Győr-Moson-Sopron	Győri	1
		Soproni	2
	Győr-Moson-Sopron összesen		3
	Komárom-Esztergom	Esztergomi	1
		Oroszlányi	1
		Tatabányai	3
		Tatai	1
	Komárom-Esztergom összesen		6
	Pest	Gödöllői	1
		Gyáli	1
		Váci	1
		Vecsesi	2
	Pest összesen		5
	Somogy	Siófoki	1
	Somogy összesen		1
	Szabolcs-Szatmár-Bereg	Nyíregyházi	1
	Szabolcs-Szatmár-Bereg összesen		1
	Tolna	Szekszárdi	1
	Tolna összesen		1
	Vas	Kőszegi	1
	Vas összesen		1
	Veszprém	Veszprémi	1
	Veszprém összesen		1
Zala	Zalaegerszegi	1	
Zala összesen		1	
Nem kedvezményezett összesen		24	
Végösszeg		43	

IV.1.2. Az alapellátás és népegészségügy rendszerének átfogó fejlesztése – alapellátás fejlesztése (EFOP-1.8.2-17, VEKOP-7.2.3-17)

A Kormány a Partnerségi Megállapodásban célul tűzte ki az egészségügyi ellátórendszer preventív funkcióinak fokozását, valamint a lakosság egészségtudatosságának növelését és az egészség fejlesztését. A cél elérését a Kormány – többek között - az egészségügyi alapellátás üzemeltetői és fenntartói együttműködésével tervezi megvalósítani jelen Felhívásban foglalt feltételek mentén.

A Kormány vállalta, hogy min. 70 millió forint, max. 150 millió forint vissza nem térítendő támogatásban részesíti a pályázókat a rendelkezésre álló forrás erejéig.

A háziiorvosi praxisokban történik a legtöbb orvos-betegtalálkozás, ami a betegellátás mellett lehetőséget adhat betegségmegelőzésre is, azonban intervencióra csak eseti jelleggel kerül sor.

A lakosság egészségtudatos magatartásának kialakítása és a betegségek, valamint az egészségkockázatok korai felismerésének érdekében fontos, hogy az alapellátás szerves részévé tegyünk a népegészségügyi, preventív célú szolgáltatásokat is. A praxisközösségek, melyek területenként jelenthetnek háziiorvosi, házi gyermekorvosi és vegyes praxisközösségeket, összekapcsolva a védőnői hálózattal népegészségügyi, preventív feladatokat ellátva csökkenthetik a betegbeáramlást a rendszerbe, valamint növelik a terápia együttműködés szintjét.

A praxisműködés modelljeinek és támogatásának továbbfejlesztéséhez szükséges módszertani fejlesztések és megvalósítási keretek az EFOP-1.8.0-VEKOP-17 „Egészségügyi ellátórendszer szakmai módszertani fejlesztése” felhívás keretein belül kerültek kidolgozásra. Ehhez kötötten a praxisközösségi működés keretében folyamatos az együttműködési és adatszolgáltatási elvárás a kedvezményezettek részéről, amelyhez az adatrögzítési keretrendszer az EFOP-1.8.0-VEKOP-17 projekt biztosítja.

Átfogó cél, hogy javuljon a lakosság egészségi állapota, növekedjen a születéskor várható élettartam és az egészségben eltöltött életévek száma, a fejlesztés járuljon hozzá az alapellátás preventív fókuszú áthangolásához, és ezáltal a lakosság egészségtudatosságának növeléséhez, valamint a megelőzéssel kapcsolatos területi különbségek csökkentéséhez.

Rész cél:

- Javuljon az egészségügyi alapellátási és népegészségügyi feladatok összehangolása az egészségügyi ellátás betegségcentrikus és a népegészségügy egészségcentrikus szemléletmódjának ötvözésével;
- Kibővített alapellátási szolgáltatások nyújtása az alapellátás szereplői között kialakult új együttműködési keretek között;
- Erősödjön az alapellátó rendszer preventív tevékenysége a praxisok által nyújtott preventív szolgáltatások kibővítésével és a praxisok együttműködési modelljeinek ellátórendszerbe történő beépítésével;
- Az alapellátási kompetencia keretein belül a praxisok minél szélesebb körben képesek legyenek definitív ellátást nyújtani a betegek számára, valamint a magasabb progresszivitási szintű és költségesebb ellátási szinteket tehermentesítve magasabb színvonalon működő, folyamatos háziiorvosi ellátást biztosítani a lakosság számára;
- Javuljon a betegellátáshoz való hozzáférés és ezáltal csökkenjenek a betöltetlen praxisokból eredő területi különbségek.

A praxisközösség kialakításánál a következő feltételeknek kellett megvalósulnia:

- A praxisközösségben legalább öt háziiorvosi praxisnak részt kell vennie.
- A praxisközösséget alkotó háziiorvosi praxisok legfeljebb két, egymással határos járásban működhetnek.

- A praxisközösség által ellátandó lakosság száma minimálisan 6 ezer fő.
- Amennyiben az önkormányzat ellátási területén betöltetlen praxis van, akkor az ahhoz tartozó lakosság bevonása a praxisközösségi szolgáltatásokba.
- A praxisközösség által ellátott lakoságnak magába kell foglalnia gyermek és felnőtt lakosságot is.

EFOP-1.8.2-17 és a VEKOP-7.2.3-17 pályázat kedvezményezettjei

Projekt azonosítószáma	(Fő)kedvezményezett neve	Praxisközösségben működő praxisok száma	Ellátandó lakosság	Bejelentett lakosság	Fizikai befejezés időpontja
EFOP-1.8.2-17-2017-00002	Mórahalom Városi Önkormányzat	8	10 384	11 389	2019.12.31
EFOP-1.8.2-17-2017-00003	Nagydobsza Község Önkormányzata	5	8 766	8 279	2021.02.28
EFOP-1.8.2-17-2017-00004	Derecske Város Önkormányzata	6	8 325	8 747	2020.08.29.
EFOP-1.8.2-17-2017-00005	MediQual Egészségügyi és Szolgáltató Bt.	7	9 432	9 612	2020.02.29
EFOP-1.8.2-17-2017-00006	Heves Város Önkormányzata	11	15 353	15 370	2019.09.30
EFOP-1.8.2-17-2017-00008	NYÍR-MEDICINA 2003 Humán Egészségügyi Szolgáltató Bt.	5	10 356	11 324	2019.12.31
EFOP-1.8.2-17-2017-00009	Székkutas Községi Önkormányzat	10	13 131	12 750	2019.11.30
EFOP-1.8.2-17-2017-00010	Berettyóújfalu Város Önkormányzata	7	12 757	14 840	2019.12.01
EFOP-1.8.2-17-2017-00011	Pécsvárad Város Önkormányzata	5	6 650	6 904	2020.07.29.
EFOP-1.8.2-17-2017-00012	Szolnok Megyei Jogú Város Önkormányzata	7	11 388	13 004	2020.03.31
EFOP-1.8.2-17-2017-00013	Abaliget Község Önkormányzata	5	6 619	6 080	2021.05.31.
EFOP-1.8.2-17-2017-00014	Hort Nagyközségi Önkormányzat	7	12 517	13 866	2019.11.30.
EFOP-1.8.2-17-2017-00015	Harkány Város Önkormányzata	5	6 215	8 858	2020.04.30
EFOP-1.8.2-17-2017-00016	Jászapáti Városi Önkormányzat	5	9 941	9 229	2019.08.31
EFOP-1.8.2-17-2017-00017	Gyöngyöspata Város Önkormányzata	5	7 633	8 008	2019.10.31
EFOP-1.8.2-17-2017-00018	Fehér Medical Kft.	7	11 489	12 910	2019.12.31
EFOP-1.8.2-17-2017-00019	Lőrinci Városi Önkormányzat	7	10 410	12 689	2020.02.29.

EFOP-1.8.2-17-2017-00020	MEDI-CSI 2000 Egészségügyi Szolgáltató Bt.	5	7 974	8 052	2020.02.29
EFOP-1.8.2-17-2017-00021	Jánoshalmi Kistérségi Egészségügyi Központ Nonprofit Közhasznú Kft.	7	5 095	5 204	2020.04.03
EFOP-1.8.2-17-2017-00022	Bácsalmási Egészségügyi Szolgáltató Kft.	10	11 132	12 328	2020.04.03
EFOP-1.8.2-17-2017-00023	Csongrád Városi Önkormányzat	10	13 060	13 360	2020.08.31.
EFOP-1.8.2-17-2017-00024	TOP-INVEST 2001. Háziorvosi és Szolgáltató Kft.	5	6 942	8 436	2019.12.31
EFOP-1.8.2-17-2017-00026	SAMAN Oktató És Szolgáltató Bt.	7	10 145	12 673	2020.01.31
EFOP-1.8.2-17-2017-00027	Fam-Med Háziorvosi Kft.	5	7 285	7 595	2020.04.30
EFOP-1.8.2-17-2017-00028	Besenyszög Város Önkormányzata	6	9 513	11 096	2020.03.31
EFOP-1.8.2-17-2017-00029	Bocskai kert Községi Önkormányzat	6	12 082	16 023	2020.05.31
EFOP-1.8.2-17-2017-00030	Szany Nagyközség Önkormányzata	8	16 416	18 534	2020.01.31
EFOP-1.8.2-17-2017-00031	Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata	8	13 517	14 405	2020.12.15.
EFOP-1.8.2-17-2017-00032	Tiszasziget Község Önkormányzata	7	11 729	14 780	2020.11.30.
EFOP-1.8.2-17-2017-00033	Zomba Község Önkormányzata	5	4 957	5 381	2021.06.30.
EFOP-1.8.2-17-2017-00034	Kásád Községi Önkormányzat	5	5 283	6 740	2021.07.31.
EFOP-1.8.2-17-2017-00036	Orosháza Város Önkormányzata	9	13 736	16 700	2019.11.30
EFOP-1.8.2-17-2017-00037	Kisköre Városi Önkormányzat	6	6 990	7 343	2019.11.30
EFOP-1.8.2-17-2017-00038	Tiszasüly Községi Önkormányzat	6	10 121	13 727	2020.03.31
EFOP-1.8.2-17-2017-00040	Rósa Egészségügyi Szolgáltató Bt.	10	12 023	14 079	2021.04.30.
EFOP-1.8.2-17-2017-00042	SERVICE-MED Kereskedelmi és Szolgáltató Bt.	6	8 365	13 072	2020.03.31
EFOP-1.8.2-17-2017-00043	GA-MED Egészségügyi Szolgáltató Bt.	11	18 225	20 943	2020.02.28
EFOP-1.8.2-17-2017-00045	Dr. Farkas és Társa Egészségügyi Szolgáltató Kft.	8	11 352	12 505	2019.12.31

EFOP-1.8.2-17-2017-00046	Sándorfalva-Szatymaz-Dóc Települések Egészségügyi Alapellátásának Közös Fejlesztéséért Önkormányzati Társulás	7	9 705	12 585	2020.04.30
EFOP-1.8.2-17-2017-00047	Bükkösd Községi Önkormányzat	5	8 028	9 109	2021.06.30.
EFOP-1.8.2-17-2017-00048	Királyegyháza Községi Önkormányzat	5	7 114	8 155	2021.02.28.
EFOP-1.8.2-17-2017-00049	Velencei-Tavi Kistérségi Járóbeteg Szakellátó Közhasznú Nonprofit Kft.	6	13 405	14 187	2021.01.31
EFOP-1.8.2-17-2017-00051	Harsány Község Önkormányzata	5	7 273	8 193	2020.06.30.
EFOP-1.8.2-17-2017-00052	Eger Megyei Jogú Város Önkormányzata	5	9 924	9 069	2020.03.31
EFOP-1.8.2-17-2017-00053	Borsodnádásd Város Önkormányzata	5	7 150	7 193	2020.02.29
VEKOP-7.2.3-17-2017-00001	JUNIMED Egészségügyi Szolgáltató Kft.	7	12 792	13 811	2020.09.30
VEKOP-7.2.3-17-2017-00005	Doktor HÁ Egészségügyi Szolgáltató Kft.	7	17 487	15 056	2020.08.31
VEKOP-7.2.3-17-2017-00007	Budapest Főváros XIV. Kerület Zuglói Önkormányzata	8	9 133	6 716	2020.09.30
VEKOP-7.2.3-17-2017-00009	Gyógyulj-Med Kft.	7	10 998	13 376	2020.09.30
VEKOP-7.2.3-17-2017-00010	Szent Kristóf Szakrendelő Újbudai Egészségügyi Szolgáltató Közhasznú Nonprofit Kft.	9	15 467	14 928	2020.12.31
VEKOP-7.2.3-17-2017-00012	CO-MEDI-CATUS Gyógyító és Kereskedelmi Szolgáltató Kft.	8	19 076	18 943	2020.09.30

Az EFOP-1.8.2-17 konstrukció vonatkozásában összesen 54 db támogatási kérelem érkezett be: 7,17 milliárd forint támogatási igénnyel, amelyből 2018-2019. között 45 db támogatási kérelem került az EMMI Irányító Hatóság által jóváhagyásra 5,841 milliárd forint támogatási összegben. 2020-ban összesen 25 db támogatási kérelem lezárása történt meg 3,98 milliárd forint összegben.

Az VEKOP-7.2.3-17 konstrukció vonatkozásában összesen 12 db támogatási kérelem érkezett be: 1,67 milliárd forint támogatási igénnyel, melyből 2019-ben 6 db támogatási kérelem került az EMMI Irányító Hatóság által jóváhagyásra 860 millió forint támogatási összegben. 2020-ban összesen 4 db támogatási kérelem valósult meg 599,6 millió forint összegben.

A támogatott pályázatok alapján a projektmegvalósítás folyamatos.

A pályázatos időszak lejártát követően az EFOP-1.8.2-17 és a VEKOP-7.2.3-17 pályázat keretében létrejött praxisközösségek jelentős része a Három generációval az egészségért program II. támogatásával működik tovább.

A TOP-4.1.1-15, TOP-4.1.1-16, illetve TOP-6.6.1-15, TOP-6.6.1-16 kódszámú, „Egészségügyi alapellátás infrastrukturális fejlesztése” c. felhívások összesen 39 704 millió Ft keretösszeggel kerültek meghirdetésre a kevésbé fejlett régiókban a települési önkormányzatok és nonprofit szervezetek, egyházak, alapítványok számára. A felhívások keretében egészségügyi alapellátás (közfinanszírozott és területi ellátási kötelezettséggel rendelkező háziorvosi, házi gyermekorvosi ellátás, fogorvosi alapellátás, alapellátáshoz kapcsolódó háziorvosi, házi gyermekorvosi és fogorvosi ügyeleti ellátás, védőnői szolgálat, iskola-egészségügyi ellátás) infrastruktúra fejlesztése támogatható. Lehetőség van betöltetlen praxisnak helyt adó helyiség/épületrész/épület fejlesztésére is, hogy megfelelő munkakörülmények kialakításával a praxis még hamarabb betöltésre kerüljön, mely a támogatás feltételeként is megjelenik. A felhívások keretében 529 db projekt rendelkezik hatályos támogatási szerződéssel, 37 259 millió Ft szerződött támogatási összeggel.

A felhívásokhoz kapcsolódóan a táblázatban megadott indikátorérték kumulált tényérték, mely forrása a kedvezményezettek által rögzített beszámolók (szakmai beszámoló, záró szakmai beszámoló, egyedi szakmai beszámoló). Az alapellátást nyújtó szolgálatok száma indikátor 2023-ra vonatkozó célértékét (1 437 db) a tényérték már megközelítette, sőt túlteljesítése várható, hiszen a támogatási szerződés állomány alapján jelentős fejlesztési igények mutatkoztak – vállalási értéke 2 181 db.

A Közép-magyarországi régióban a VEKOP-7.2.3-17 kódszámú, „Az alapellátás és népegészségügy rendszerének átfogó fejlesztése – alapellátás fejlesztése” c. felhívás 860 millió Ft keretösszeggel került meghirdetésre, mely a praxisközösségek létrehozását támogatja.

A felhíváshoz hozzájáruló *Egészségfejlesztő és betegségmegelőző programokban résztvevők száma* indikátor esetében 4 552 fő a projektekhez jelenleg rögzített tervérték.

A Kormány célul tűzte ki az egészségügyi ellátórendszer fejlesztését, az egészségügyi alapellátási rendszer eredményességének és hatékonyságának javítását, az intézmények szolgáltatásainak és infrastrukturális feltételeinek korszerűsítését, a hozzáférés egyenlőtlenségeinek mérséklését. A **Magyar Falu Program** ezen célok érvényesítéséhez is hozzá kíván járulni az 5000 fő, és az alatti lakosság számú településeken.

Az „*Orvosi rendelő fejlesztése*” című kiírás a kistelepülések számára új többcélú egészségügyi létesítmény létesítését vagy már meglévő (akár eltérő funkciójú, vagy használaton kívüli) önkormányzati tulajdonban lévő létesítmény átalakítását, felújítását, korszerűsítését, bővítését, illetve az ezzel kapcsolatos berendezések, eszközök beszerzését támogatta 2020-ban. Ezen kiírásra fokozott érdeklődés mutatkozott, mivel a benyújtott pályázatokban az igényelt támogatási összeg meghaladta a 10 milliárd forintot. A pályázati alprogram 222 orvosi rendelő felújításához nyújtott támogatást 4,77 milliárd forint értékben.

Külön kiírás került meghirdetésre az orvosi rendelők eszközállományának megújítására. Az „Orvosi eszköz” alprogram támogatta a házi orvosi, házi gyermekorvosi, fogorvosi, alapellátáshoz kapcsolódó ügyeleti ellátáshoz, illetve a védőnői feladatellátáshoz, továbbá kizárólag belgyógyászati, kardiológiai, pszichiátriai, rehabilitációs és tudógyógyászati tevékenység végzéséhez szükséges eszközök, bútorok beszerzését az állami finanszírozású kistéleplési rendelőkben. Összesen 627 projekt került támogatásra 1,55 milliárd forint értékben.

A vidéki humánerőforrás-helyzet támogatására jött létre az „Orvosi szolgálati lakás” alprogram, mely a vidéki települések önkormányzatai számára teszi lehetővé új szolgálati lakások építését. Ezen lakásokba olyan orvosok költözhetnek családjukkal, amelyek vállalják az adott településen történő praktizálást. A Magyar Falu Program ezen alprogramja az egészségügyi ellátás területi egyenlőtlenségeinek csökkentéséhez járul hozzá, miközben egy-egy településen hosszútávon nyújt megoldást az egészségügyi alapellátás fenntartásához. A program 2020. évi keretösszegéből 5 településen épül új orvosi szolgálati lakás 1,9 milliárd forint értékben.

IV.2. Az egészségügyi ellátórendszer prevenciós kapacitásának támogatására létrejött egészségfejlesztési irodák hálózatának fejlesztése, a megkezdett szűrővizsgálatok folytatása, újabb praxisközösségek alakítása hozzájárul az egészségtudatos életvezetés kialakításához, továbbfejlesztéséhez. A lakóhely-közeli egészségügyi szolgáltatásokra alapozva, azok körének bővítésével célzott programokat kell működtetni a hátrányos helyzetű lakossági csoportok – kiemelten a roma nők – számára az egészséges életmód népszerűsítése és a szűrővizsgálatokon való nagyobb arányú részvétel érdekében.

Felelős:	Határidő:
emberi erőforrások minisztere	az EFOP ütemezésének megfelelően, folyamatos

Indikátor/Év:	2020
Alintézkedés neve:	Egészségfejlesztési irodák hálózatának működtetése
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke
Egészségfejlesztési irodák száma (db)	111
Kedvezményezett járásokban működő egészségfejlesztési irodák száma (db)	20
Alintézkedés neve:	Három generációval az Egészségért program
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke
Kedvezményezett járások területén működő konzorciumok száma („Három Generációval az Egészségért” I.-II. program) (db)	39
Alintézkedés neve:	Helybe visszük a vizsgálatokat! program
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke
Szűrésen, tanácsadáson való részvétel összesen (fő), ebből	5080
a „Felzárkózó települések” hosszú távú programjában megnevezett 300 legnehezebb	2740

helyzetű településéből 35 településen
a gazdaság élénkítés keretében nevesített 50
településből 2 településen
egyéb programokon

261

2079

Alintézkedés neve:

VEKOP-7.2.2-17

Indikátor megnevezése

Indikátor értéke

Egészségfejlesztő és betegségmegelőző
programokban részt vevő személyek száma

23 220

IV.2.1. Egészségfejlesztési irodák hálózata

A magyar lakosság egészségi állapota jelenleg elmarad a Magyarország társadalmi-gazdasági fejlettsége alapján elvárható szinttől. A daganatos és szív-érrendszeri betegségek mellett a mentális megbetegedések előfordulása is nagyarányú. A felsorolt betegségek jelentős hányada vezethető vissza a helytelen életmódra, ezért a lakosság egészségmagatartásában jelentős javulást kell elérni, és ehhez biztosítani szükséges a megfelelő fizikai-, társadalmi-, gazdasági- és jogi környezetet.

A 2013-tól kezdődően Európai Unió finanszírozás keretében létrejött Egészségfejlesztési Irodák járási szinten a lakóhelyközeli prevenciós szolgáltatások biztosításában támogatják és erősítik az alapellátást, melynek keretében elsősorban közösségi, csoportos egészségfejlesztési szolgáltatásokat nyújtanak nem csak az egészséges, hanem a már ismert betegséggel élők számára is (pl. mozgásprogramok, betegklubok, stb.), továbbá a helyi igényeknek megfelelően egyéni tanácsadások keretében is segítik a lakosság egészségmagatartásának fejlesztését, valamint aktívan részt vesznek a lakosság szervezett népegészségügyi szűrésekre történő mozgósításában is.

Jelenleg 111 járásban működik Egészségfejlesztési Iroda (a továbbiakban: EFI), ebből 87 rendelkezik lelki egészségfejlesztő funkcióval is (Lelki Egészség Központ – továbbiakban: LEK).

Az EFI a lakosság közeli és térítésmentes egyéni és közösségi egészségfejlesztési szolgáltatások megvalósításával és széles partnerhálózat kialakításával, az adott járás közösségének aktív és integrált részét képezi.

Tevékenységük célcsoportja a várandósoktól kezdődően a kisgyermekes családokon át, az iskolások és fiatalok, valamint az aktív felnőttek mellett az idősek is, részükre szükségleteiknek megfelelő módon, helyen és időben nyújtanak egyéni életmód tanácsadást, illetve olyan közösségi programokat, melyek segítik az egészség választását.

Ennek köszönhetően a lakosságnak az a része is könnyebben elérhető, akik eddig nem voltak motiváltak az egészségfejlesztési programokba történő részvételben vagy nem jutottak el hozzájuk az országos népegészségügyi kommunikációban megfogalmazott üzenetek.

A LEK funkcióval rendelkező Egészségfejlesztési Irodák tevékenységei:

- A lakosság, azon belül kiemelten a családok lelki egészségének támogatása együttműködésben az egyházakkal, civil szervezetekkel és helyi közösségekkel
- Magas kockázatú csoportok számára nyújtott, mentális segítő szolgáltatások nyújtása
- Munkahelyi lelki egészség fejlesztésére alkalmas programok, jó gyakorlatok bevezetése
- Depresszió és öngyilkosság megelőzési programok megvalósítása

- szemléletformáló (a megbélyegzést csökkentő) és a függőség megelőzését segítő közösségi programok megvalósítása
- az öngyógyító csoportok létrejöttének és működtetésének támogatása

Az EFOP-1.8.19-17 konstrukció vonatkozásában összesen 46 db támogatási kérelem érkezett be: 4,1 milliárd forint támogatási igénnyel, amelyből 2017-2018. között 41 db támogatási kérelem került az EMMI Irányító Hatóság által jóváhagyásra 3,62 milliárd forint támogatási összegben. 2020-ban összesen 32 db támogatási kérelem megvalósítása fejeződött be 2,83 milliárd forint összegben.

A VEKOP-7.2.2-17 konstrukció vonatkozásában összesen 15 db támogatási kérelem érkezett be: 1,33 milliárd forint támogatási igénnyel, amelyből 2017-2018. között 12 db támogatási kérelem került az EMMI Irányító Hatóság által jóváhagyásra 1,071 milliárd forint támogatási összegben.

2020-ban összesen 6 db támogatási kérelem valósult meg 530,9 millió forint összegben.

A pályázatokban vállalat egészségfejlesztési szakmai tevékenység megvalósítása folyamatosan zajlik.

Az EFOP-1.8.20-17 konstrukció vonatkozásában összesen 42 db támogatási kérelem érkezett be: 1,65 milliárd forint támogatási igénnyel, amelyből 2017-2018. között 35 db támogatási kérelem került az EMMI Irányító Hatóság által jóváhagyásra 1,39 milliárd forint támogatási összegben.

2020-ban összesen 24 db támogatási kérelem került lezárásra 953,2 millió forint összegben.

A pályázatokban vállalat egészségfejlesztési szakmai tevékenység megvalósítása folyamatosan zajlik.

IV.2.2. „Három generációval az egészségért” pályázat I-II.

A pályázat célja az egészségügyi alapellátás fejlesztése és az alapellátásban résztvevő szereplők együttműködésének erősítése, a szakellátás, az Egészségfejlesztési Irodák, valamint a területi és települési önkormányzatok bevonásával. A magyar lakosság egészségértésének (az egészség megőrzésével, illetve a betegségek megelőzésével kapcsolatos információk) javítása és egészséges életmódjának elősegítése, különös tekintettel a gyermekek körében a rendszeres fizikai aktivitás, az egészséges táplálkozás elterjesztése, a dohányzás megelőzése és a leszokás támogatása.

A Három generációval az egészségért program I. 79 pályázó praxissal működik, a Három generációval az egészségért program II. pedig 64 nyertes praxissal. Az I. program 2020. júniusában, a II. program 2020. decemberében ér véget.

A pályázat célja:

- szív- és érrendszeri prevenció és gondozási program,
- rosszindulatú daganatos betegségek szűrését és korai felismerését elősegítő program,
- a gyermekek körében végzett egészségfejlesztési programok megvalósítása.

További cél:

- a magyar lakosság egészségértésének javítása és egészséges életmódjának elősegítése,
- a gyermekek körében a rendszeres fizikai aktivitás és az egészséges táplálkozás elterjesztésére,
- a dohányzás megelőzésére és a leszokás támogatására

Hosszú távú célok:

- a koszorúér betegség, valamint a stroke okozta korai (65 év alatti), és a daganatos betegségek okozta halálozás csökkentése,
- a gyermekkori elhízás megelőzése
- a dohányzás visszaszorítása
- a szélütések miatti maradandó károsodások mértékének csökkentése
- a cukorbetegség és az elhízás előfordulása növekedésének megállítása

Rövid távú célok:

- Szív- és érrendszeri prevenció és gondozási, a rosszindulatú daganatos betegségek szűrését és korai felismerését elősegítő, valamint a gyermekek körében végzett egészségfejlesztési programok megvalósítása
- Alapellátás szereplői közötti együttműködés erősítése
- Alap- és járóbetegszakellátás illetve alapellátás és Egészségfejlesztési Irodák közötti szakmai együttműködés erősítése

A forrás felhasználásakor az alábbi szempontokat vették figyelembe:

- Általános szempontok
- Az eredeti célok továbbvitele
- A jó gyakorlatok elterjesztése, megerősítése
- A magas szintű szakmai támogatás biztosítása
- Minőségbiztosítási elemek beemelése

A megvalósítóval/megvalósítással kapcsolatos szempontok:

- Egy adott összefüggő földrajzi területen a lakosság tényleges szükségleteihez igazodó egészségügyi ellátás racionális megszervezése;
- Irányítási rendszerek fejlesztése
- A definitív ellátás érdekében a lakóhely közeli alap- és járóbeteg szakellátás erősítése, az indokolatlanul igénybe vett magasabb szintű ellátások számának csökkentése;
- A primer és/vagy szekunder prevenciót szolgáló alap- és szakellátási struktúra kialakításának kezdeményezése;
- a betegutak szervezése, irányítása, elemzése, a nyert tapasztalatok alapján az egészségügyi ellátás racionálisabb szervezésére javaslatok kidolgozása;
- a progresszív betegellátás minden szintjén az egészségügyi szolgáltatást nyújtó szervezetek helyi összefogásának, szakmai kapcsolatainak, együttműködésének javítása;
- a lakosság egészségi állapotának és az igénybe vett szolgáltatások minőségének javítása;
- a felszabaduló források ésszerű allokációja, az ellátandó feladatok kiegyensúlyozott, folyamatos, hosszú távú ellátása érdekében;
- lakossági ösztönzők fejlesztésének lehetősége

Három generációval az egészségért program I-II. program

A kedvezményezett járások közül bevonásra került:

Három generációval az egészségért program I. keretében: 15 praxisközösség (88 orvos)

Három generációval az egészségért program II. keretében: 9 praxisközösség

Ezen belül:

A fejlesztendő járások közül bevonásra került:

Három generációval az egészségért program I. keretében: 4 praxisközösség (22 orvos)

Három generációval az egészségért program II. keretében: 4 praxisközösség

A komplex programmal fejlesztendő járások közül bevonásra került:

Három generációval az egészségért program I. keretében: 1 praxisközösség, (5 orvos)

Három generációval az egészségért program II. keretében: 6 praxisközösség

A Három generációval az egészségért program I. körében a konzorciumok jellemzően 2019. júliusában, vagy későbbi időpontban kezdték meg a tevékenységüket.

ALFALFA Bt. (101)	Tiszakanyár	Kedvezményezett járás
Bartik-Med Bt. (111)	Füzesgyarmat	Kedvezményezett járás
Dr. Csákó és Társa BT (112)	Téglás	Kedvezményezett járás
H-DIAL Bt. (113)	Tiszakécske	Kedvezményezett járás
Szob Város Önkormányzata (118)	Szob	Kedvezményezett járás
VIVA-MED Kft. (125)	Szentes	Kedvezményezett járás
ÁTÁNY KÖZSÉGI ÖNKORMÁNYZAT (127)	Átány	Komplex progr.fejl.járas
HOM-MED Kft. (129)	Petőfiszállás	Kedvezményezett járás
PHARMA MEDICAL Zártkörűen Működő Részvénytársaság (134)	Balkány	Fejlesztendő járás
MESTER CURE Háziiorvosi Kft. (145)	Zákányszék	Kedvezményezett járás
HUMAZOL BT. (160)	Kiskunhalas	Kedvezményezett járás
Csenger Város Önk. Népj. Kp. (162)	Csenger	Fejlesztendő járás
Hajdúhadház Város Önkormányzata (165)	Hajdúhadház	Kedvezményezett járás
Dr. Csépanyi Éva (175)	Somoskőújfalu	Kedvezményezett járás
Dr. Nagy Dóra (181)	Nova	Kedvezményezett járás
VIGIMED Bt. (182)	Csongrád	Kedvezményezett járás
KOMORÓCZY Kft. (186)	Érpatak	Fejlesztendő járás
ÁDÁM-MED KFT. (187)	Dávod	Kedvezményezett járás

A Három generációval az egészségért program II. nyertesei 2020-ban kezdték meg a munkát. Az előrehaladásukat segítő iCardio szoftver továbbfejlesztésére volt szükség, azonban a megváltozott és egyre szigorodó beszerzési szabályok miatt a szoftver fejlesztésére csak 2020 második felében kerülhetett sor, így az adatrögzítési munkát érdemben csak 2021-ben tudták megkezdeni. Az időszakos jelentések alapján az előrehaladásuk a pandémiás vészhelyzettel terhelt időkben is megfelelőnek tűnik.

Kedvezményezettek elsődlegesen az ellátási területükön élő pácienseket vonják be, de a program nem kötötte ki, hogy kizárólag az adott praxishoz bejelentkezett páciensek vehetnének részt. Így a hozzáférő lakosok számát csak becsülni lehet, kb. 1500fő/praxis értékkel.

IV.2.3. „Helybe visszük a vizsgálatokat” program

A szűrésekhez/vizsgálatokhoz való egyenlő-esélyű hozzáférést, a magasabb részvételi arány elérését célozza a program, amely keretében a lakóhelyközeli szolgáltatást 10 db általános vizsgálatok elvégzésére alkalmas mobil egység (egészségfejlesztő busz) segíti. Szűrési ütemtervükben a Felzárkózó települések” hosszú távú programjában meghatározott települések prioritással szerepelnek.

A 2020. évi program indulását késleltette a COVID-19 pandémia.

A program az alábbi 11 megyében valósult meg:

Megye	Település
Baranya	5
Borsod-Abaúj-Zemplén	9
Fejér	1
Hajdú-Bihar	2
Heves	1
Nógrád	4
Pest	1
Somogy	3
Szabolcs-Szatmár-Bereg	4
Tolna	1
Zala	4

A 35 felzárkózó település lakosainak szűrővizsgálata 52 szűrési napon keresztül zajlott.

A vizsgálati napok száma azon rendezőelv alapján került megállapításra, hogy az ezer fő lélekszámú településeknél 1 kitelepülési napot, míg az ezer feletti lélekszám esetén 2 kitelepülési napot határoztunk meg.

Minden településen egységesen biztosított volt az általános állapotfelmérésen, kardiológiai-, és nőgyógyászati vizsgálaton való részvétel, ezen kívül az arra jogosultaknak a vastagbélvizsgáló egységcsomag átvétele.

A további vizsgálatok a Nemzeti Népegészségügyi Központtal szerződéses jogviszonyban álló helyi/megyei egészségügyi szolgáltató szabad kapacitásának függvényében elérhetőek (angiológiai, bőrgyógyászati, fül-orr-gégészeti vizsgálatok, valamint dietetikai tanácsadás).

Az általános állapotfelmérésen - általános és kardiológiai regisztrációt követően - szinte valamennyi páciens részt vett, amely magában foglalja: a vércukor és koleszterin meghatározást, vérnyomásmérést, testtömeg index (BMI) kalkulációt, haskörfogat mérést, testösszetétel analízist, EKG és boka-kar index vizsgálatot, valamint egy, az életmódra és családi előzményekre is kitérő kardiológiai kockázatbecslés kérdőív kitöltését. A felsorolt vizsgálatok és a kérdőív eredményei alapján került meghatározásra, hogy kinél indokolt kardiológiai szakvizsgálat elvégzése.

A további betegút biztosítása az együttműködő helyi/megyei egészségügyi szolgáltatókon keresztül megoldott, továbbá valamennyi házi orvos tájékoztatást kapott (kérve a mozgósítást és a nyomonkövetést), hogy az általa ellátott településen mikor és hol lesznek a vizsgálatok elérhetőek.

A „Felzárkózó települések” hosszú távú programjában nevesített településeken zajló „Helybe visszük a vizsgálatokat” program a Magyar Máltai Szeretetszolgálattal, az érintett önkormányzatokkal, kormányhivatalokkal, házi orvosokkal, a területi ellátási kötelezettséggel rendelkező egészségügyi szolgáltatókkal (kórház), az Egészségfejlesztési Irodákkal, a Gottsegen György Országos Kardiológiai Intézettel szoros együttműködésben valósult meg.

2020. évben:

- A „Felzárkózó települések” hosszú távú programjának megalapozásáról szóló 1404/2019. (VII. 5.) Korm. határozatban és a 1426/2019. (VII. 26.) Korm. határozatban nevesített **31 településen 2 740 fő vizsgálata,**
- a **gazdaság élénkítés** keretében nevesített 50 településből **2 településen 261 fő vizsgálata,**
- **egyéb programok** keretében - a kormányhivatalok, egészségfejlesztési irodák, egészségfejlesztési tevékenységet végző alapítványok programjaihoz csatlakozva - összesen **29 helyszínen 2 079 fő vizsgálatba** vonása történt meg.

Az összes programban részt vettek össz-létszáma 5 080 fő volt,
akik az egyes vizsgálatokon, tanácsadásokon az alábbi esetszámban vettek részt.

Szűrés típusa	Esetszám
Nőgyógyászati szűrés	1236 fő
Kardiológiai vizsgálat	524 fő
Fül-orr -gégészet	615 fő
Szájüreg vizsgálata	187 fő
Bőrgyógyászati megtekintés	1028 fő
Stroke rizikó felmérés	1115 fő
Általános állapotfelmérés	9816 fő
Vastagbéliszűrési egységcsomag átvétel	747 fő

A járványügyi veszélyhelyzet alatt, a közép-magyarországi régióban az egészségfejlesztő buszok – szűrések végzésével - részt vettek a COVID-19 elleni védekezésben.

Kapcsolódó szakmai programok, stratégiák:

Nemzeti Rákellenes Program

Nemzeti Népegészségügyi Stratégiához kapcsolódó egészségügyi ágazati szakpolitikai program 2017. és 2018. évre vonatkozó intézkedésekről szóló 1234/2017. (IV. 28.) Korm. határozat folytatása

Forráshely: XX. fejezet 20.22.28 Nemzeti Népegészségügyi Stratégiával összefüggő feladatok, E. Alap

A VEKOP-7.2.2-17 kódszámú, „Az alapellátás és népegészségügy rendszerének átfogó fejlesztése – népegészségügy helyi kapacitás fejlesztése” c. felhívás 1 071 millió Ft-tal került meghirdetésre. A felhívás támogatja az egészségfejlesztési irodával még nem rendelkező Közép-magyarországi régióhoz tartozó járásokban a járási szinten működő egészségfejlesztési iroda kialakítását. A felhívás keretében 12 db projekt rendelkezik hatályos támogatási szerződéssel, 1 071 millió Ft szerződött támogatási összeggel.

A felhíváshoz hozzájáruló *Egészségfejlesztő és betegségmegelőző programokban résztvevők száma* indikátor esetében az indikátorérték tényérték, ugyanakkor 106 604 fő a projektekhez jelenleg rögzített tervérték.

IV.3. A teljes körű egészségfejlesztés támogatására, együttműködést támogató, megyei szintű szabadidős közösségi programok, valamint komplex testmozgás- és egészségfejlesztési programok valósultak meg, már közel 300 köznevelési intézmény és több mint ezer segítő szakember közreműködésével. Az elért eredmények nyomán további programokat kell megvalósítani a nevelési-oktatási intézményekben tanulók – kiemelt figyelemmel a hátrányos helyzetűek – számára.

Felelős:	Határidő:
emberi erőforrások minisztere	az EFOP ütemezésének megfelelően, folyamatos

Indikátor/Év:	2020
Alintézkedés neve:	Egészségfejlesztési programok köznevelési intézményekben
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke
7-18 éves korosztály számára kidolgozott prevenciók foglalkozástervek száma (db)	8

Az **EFOP-1.8.0-VEKOP-17-2017-00001 az Egészségügyi ellátórendszer szakmai módszertani fejlesztése** c. kiemelt projekt keretében 2020. szeptember 30-án befejeződött az Egészségtudatosság fejlesztése 7-18 éves korosztály részére c. alprojekt.

A projekt részeként kidolgozásra kerültek az általános és középiskolákban alkalmazható prevenciók foglalkozástervek 8 témakörben:

- Mozgás és gerincvédelem;
- Táplálkozás;
- Egészséges környezet;
- Digitális világ (biztonságos eszközhasználat),
- Káros szenvedélyek;
- Társas kapcsolatok,
- Egészséges jövőkép;
- Egészségügyi szolgáltatások.

A foglalkozástervek tartalmában és formájában is segítik a teljeskörű egészségfejlesztést (TIE) a közoktatási intézményekben.

A TIE négy alpilléréhez

- Egészséges táplálkozás;
- Mindennapos testnevelés;
- Lelki egészség;
- Egészségismeretek

kapcsolódó tananyagok támogatják az iskolai prevenciós munkát, az elektronikus elérés mindenki számára biztosítja a felhasználást.

A tananyagokhoz készült mese és kommunikációs anyagok szintén a prevenciós szakmai munkát segítik.

IV.4. A védőnők a népegészségügy és a prevenció magasan képzett szakemberei, akik egyenlő esélyű hozzáférést biztosítva, lakóhely-közelben szolgáltatást nyújtva közreműködnek a nő-, anya-, és a család egészségének védelmében. Ennek fenntartása és fejlesztése érdekében folyamatosan biztosítani kell a korszerű gyermek-egészségügyi ismeretek átadását a hátrányos helyzetű szülők és hátrányos helyzetű településeken dolgozó szakemberek részére.

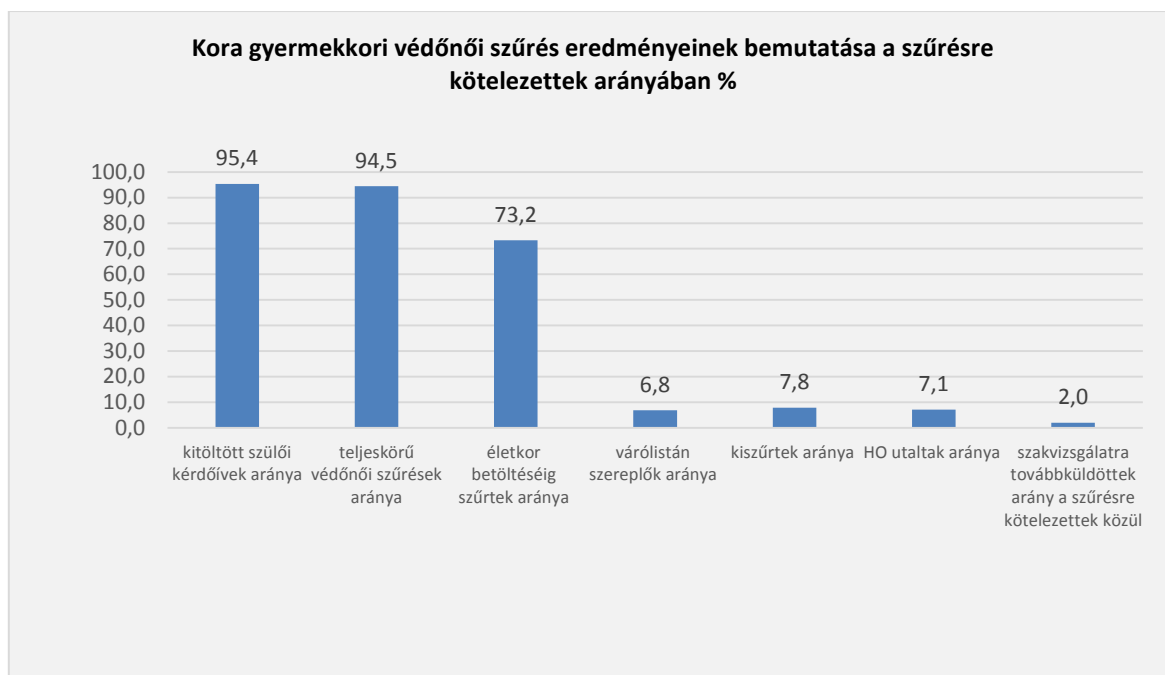
Felelős: emberi erőforrások minisztere	Határidő: folyamatos
--	--------------------------------

Indikátor/Év:	2020
Alintézkedés neve:	Korszerű gyermek-egészségügyi ismeretek átadása a szülők és szakemberek részére (szűrés, honlap fejlesztés)
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke
Szülői kérdőívet kitöltők aránya (%)	94,5%
Szülői honlap látogatottsága (látogatás)	123.214
Szakmai honlap látogatottsága (látogatás)	203.125

I. Az életkorhoz kötött védőnői szűrővizsgálatok bevezetése 2017. szeptember 1-től jogszabályban rögzített, a szülők és a védőnők alkalmazzák a szülői megfigyelésen alapuló kérdőívet.

A 0-7 éves gyermekek szülői megfigyelésen alapuló védőnői szűrővizsgálatának felmérése folyamatos.

Az alábbi ábra adatai a szűrések összegzett országos eredményét mutatják be kiemelt tématerületeket érintően.

A védőnői szűrés országos összesített adatai (2020)

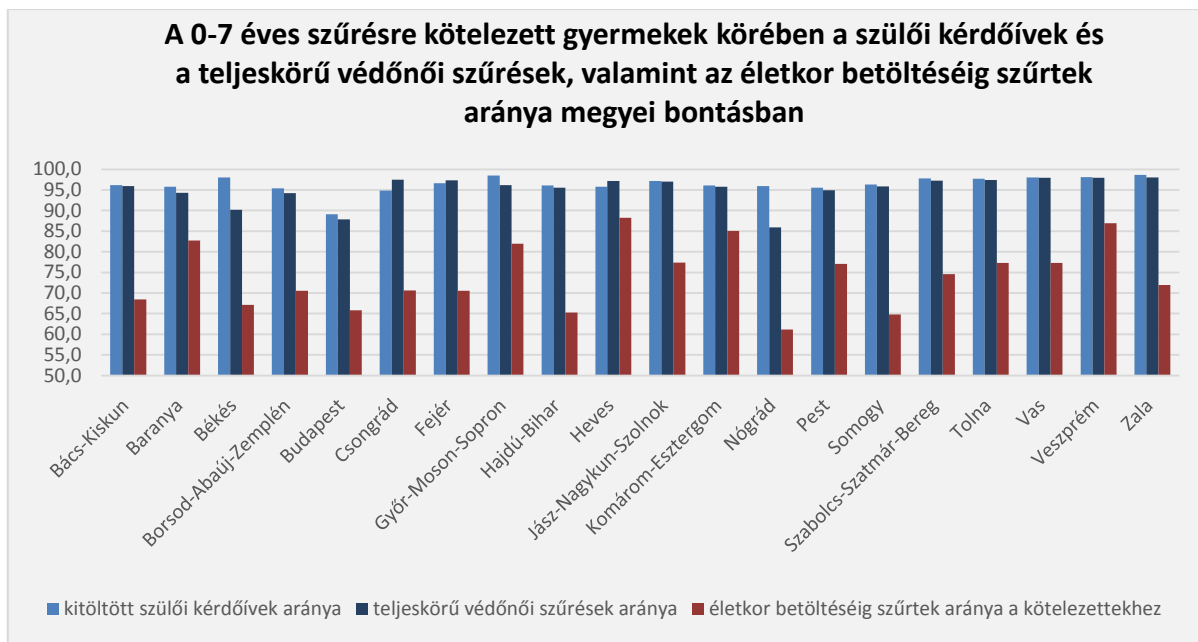
Az életkorhoz kötött védőnői szűrővizsgálatok bevezetése 2017. szeptember 1-től jogszabályban rögzített, a szülők és a védőnők alkalmazzák a szülői megfigyelésen alapuló kérdőívet. A tervezett szűrésekből 95,4%-ban került kitöltésre és a védőnőnél rögzítésre szülői kérdőív. Teljes körű védőnői szűrésben résztvevő gyermekek aránya 94,5% volt.

Teljes körű védőnői szűrővizsgálatban részesültek száma: a tárgyhónapban szűrésre kötelezett gondozottak közül azok száma, akik esetében a védőnői szűrővizsgálatok az előírásoknak megfelelően megtörténtek (51/1997. (XII.18.) NM rendelet 1. számú melléklet 2. és 3. pontja). Ennek feltétele a szűréshez szükséges eszközök, a védőnői tanácsadó megléte és a szükséges tanácsadási idő rendelkezésre állása.

A szűrésre kötelezett korcsoportokban az életkor betöltéséig a gyermekek 73,2%-át szűrték.

A megszürt gyermekek 8,2 %-nál került sor fejlődési elakadás észlelésére, és a kiszűrt gyermekek 7,1%-a került továbbküldésre a gyermeket ellátó háziorvoshoz.

A védőnő tudomására jutott adatok alapján a gyermeket ellátó háziorvos a szűrésre kötelezettek 2%-át küldte tovább szakorvosi vizsgálatra.

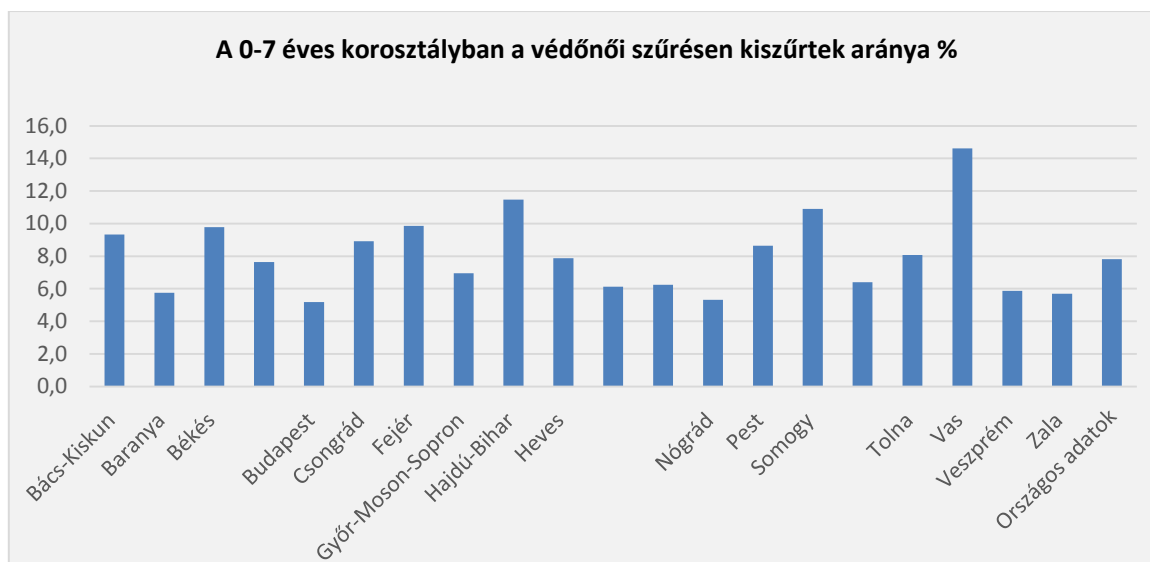

0-7 éves gyermekek körében a szülői kérdőívek és a teljeskörű védőnői szűrések, valamint az életkor betöltéséig szűrtek aránya megyei bontásban (2020)

Az 1. oszlopok mutatják a kitöltött szülői kérdőívek arányát, amelyre vonatkozóan az indikátor célértéke 80% volt. Elmondható tehát, hogy a 0-7 éves korosztályra vonatkozóan országos összesítésben a szülők által kitöltött kérdőívek aránya valamennyi megyében meghaladta az előre meghatározott célértéket. Ennek feltétele a megfelelő módszertan alkalmazása, a meghatározott algoritmus követése, a szülő megfelelő edukálása, a megfigyelési szempontok megértése, a gyermek fejlődésének nyomonkövetése és a szülői kérdőívek elérése, a védőnőhöz való visszajuttatása.

A 2. oszlopok a teljes körű védőnői szűrővizsgálat arányát jelzik. Az indikátorok ebben a tekintetben 95%-os célértéket határoznak meg, amely 5 megye esetében, Baranya megye (94,3%; 1042 fő), Békés megye (90,2%; 1533 fő), Borsod megye (94,2%; 2279 fő), Budapest (87%; 9655 fő), és Nógrád megye (85%; 1327 fő) esetében nem valósult meg.

A 3. oszlopok a szűrővizsgálatok megvalósulásának időpontját mutatják, amely szerint az életkor betöltéséig a szűrések 73,2%-a történt meg.

A kora gyermekkori szűrés során kiszűrt gyermekek aránya (2020)

A kiszűrtek aránya országos átlagban 7,8%, kiemelkedően magas 14,6% Vas megyében és 11,5 % Hajdú-Bihar megyében, de 10%-on felüli Somogy megyében is. A kora gyermekkori program tervezésének indoka az a tapasztalat volt, hogy az iskolába kerülő gyermekek legalább 10%-a speciális nevelési igényű, valamilyen hátránnyal küzdő gyermek, ezért a kora gyermekkori szűrőprogram célja, hogy ezek a gyermekek minél korábbi életkorban kiszűrésre kerüljenek, valamint megfelelő támogatásban és segítségben részesüljenek. .

Összegezve: az utóbbi években nagymértékben, az elvárásokat jóval meghaladva teljesült a szülői kérdőívek kitöltésének aránya. **Ez a szülői kompetencia nagymértékű javulását mutatja**, amely kifejezett célja volt a Kora gyermekkori Programnak.

A házi orvos a hozzá irányított gyermekeknek 28%-át küldte tovább az egészségügyi szakellátásba vagy a pedagógiai szakszolgálatokhoz vizsgálatra. Az így továbbküldött gyermekek 74,2%-a kapott lehetőséget 1 hónapon belül a szakellátásban vizsgálatra.

II. Honlapok látogatottsága

Honlapokra a szűrési tájékoztató és a szülői megfigyelésen alapuló kérdőívek kihelyezésre kerültek. A szülők és a védőnők támogatása érdekében a www.gyermekalapellatas.hu és a www.koragyermekkor.hu honlapokra kihelyezésre került a szűrését segítő tartalom. A szülői honlapon képekkel kiegészítve, szemléletes, a megfigyelést segítő kérdőív került kihelyezésre. A területi védőnők részére tájékoztató anyag került megküldésre, amely a szülők tájékoztatását segíti a szülői kérdőív bevezetéséről.

Kora gyermekkori honlap látogatottsága 2020.évben:

- Szülői honlap látogatottsága: 123 214 eset
- Szakember honlap látogatottsága: 203 125 eset

IV.5. Az eddigi sikeres programok tapasztalatai nyomán, a tudatos családtervezés és gyermekvállalásra való egészségtudatos felkészülés érdekében a kamasz korosztály részére magas szakmai színvonalú szexuális edukációs programokat kell szervezni, valamint támogató programokat, tanácsadást kell biztosítani a gyermekvállalás előtt álló párok számára, kiemelt figyelemmel azokra a térségekre, ahol a korai gyermekvállalás és a koraszülések száma magas.

Felelős:	Határidő:
emberi erőforrások minisztere	folyamatos

Indikátor/Év:	2020
Alintézkedés neve:	Koraszülést megelőző és optimális magzatfejlődést támogató modellprogram
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke
Modellprogramban résztvevő védőnői körzetek száma	300 db
Modellprogramban részt vett védőnők száma	300 fő
Minimálintervencióban részesültek száma	7182 fő (VEKOP: 1 756 fő)
Kiadványok száma	5 db

Az EFOP-1.8.0-VEKOP-17-2017-00001 az Egészségügyi ellátórendszer szakmai módszertani fejlesztése c. kiemelt projekt keretében 2018. február 1-től indult a „Koraszülést megelőző és optimális magzatfejlődést támogató modellprogram” (továbbiakban: modellprogram).

A koraszülöttség, kis súlyú újszülöttek arányának előfordulásában jelentős területi egyenlőtlenség feltárására kutatás zajlott. A modellprogram az országban három célterületen (Borsod-Abaúj-Zemplén megye, Somogy megye, Budapest X. XVII. és XVIII. kerület) került megvalósításra, ahol a koraszületés előfordulási gyakorisága, a veleszületett fejlődési rendellenesség gyakorisága az országos átlag feletti.

A kutatások eredményeként célzott intervencióra került sor, melynek első lépéseként elkészült a koraszületés prevenció módszertana. A program során az ellátórendszerben dolgozók szakmai ismereteinek naprakészé tétele, bővítése hozzájárul a várandósgondozás, illetve egészségügyi ellátás minőségének javulásához a képzések által. Az ellátást igénybe vevők egészségkultúrája, prevenciók attitűdje ennek köszönhetően javul, illetve fejlődik, ami jelentősen hozzájárulhat a koraszülés megelőzéséhez. A projekt keretében megtörtént a védőnők felkészítése az egészséges családi életet támogató széleskörű egészségfejlesztési tevékenységekre, illetve sor kerül ezeknek a feladatoknak az integrálására az alapfeladatok közé, kiemelt figyelmet fordítva a gyermekvállalás időszakára.

A szülők támogatását az egészségneveléshez és gondozáshoz elsősorban a védőnők biztosították, a kommunikációs anyagok ehhez nyújtottak számukra segítséget. Így még eredményesebben tudták a szakemberek feladataikat ellátni, a gondozás kapcsán adódó szükségleteket és igényeket felmérni és a család lehetőségeihez mérten személyre szabott támogatást nyújtani.

Az átadott ismeretek pedig hiteles forrásból származók, időszerűek, releváns eredményeken alapulók.

A szakmai anyagok széles körben hatékonyan bizonyultak olyan családok esetében is, akik egyébként nem tudnak hozzáférni egészségfejlesztő tájékoztatókhoz, ismertető anyagokhoz.

A tájékoztatók segítik a védőnők és egészségfejlesztők munkáját is.

Kiadványok:

<https://efop180.antsz.hu/temak/egeszsegtudatossag-fejlesztese-a-koragyerekkorban.html#>

IV.6. A szoptatástámogatás alapvető primer prevenciós tevékenység, és az egyik legköltséghatékonyabb egészségügyi intézkedés. Az egészségügyi szakemberek segítséget nyújthatnak a nőknek a szoptatással kapcsolatos döntéseikben és a szoptatási sikeresség érdekében, ezért a már megvalósult, közel ezer főt érintő, szoptatást támogató szakmai képzéseket folytatni szükséges. Támogatni kell a szoptatás anya és gyermeke testi és lelki egészségére gyakorolt hatására vonatkozó hatékony tudásátadást, különösen a hátrányos helyzetű térségekben élő várandós anyák és családjuk számára.

Felelős:	Határidő:
emberi erőforrások minisztere	flyamatos

Indikátor/Év:	2020
Alintézkedés neve:	Szoptatást Támogató Nemzeti Bizottság működtetése
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke
Bababarát fejlesztéssel érintett újszülött és gyermekágyas részlegek száma	46 db
Bababarát fejlesztéssel érintett újszülött és gyermekágyas részlegek (kedvezményezett megyék száma)	19 db
Anyatejgyűjtő állomás fejlesztésének száma (összesen az országban)	6 db
Anyatejgyűjtő állomás fejlesztésének száma (kedvezményezett régiókban)	4 db
Alintézkedés neve:	Családbarát Szülészeti Pályázati Program
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke
Családbarát Szülészeti Pályázati támogatásban részesült kórházak száma összesen	59 db
Családbarát Szülészeti pályázat keretében megvalósuló képzéseken tervezett résztvevők száma összesen (fő) (2020., 2021. évben)	2734

Szoptatást Támogató Nemzeti Bizottság működtetése

A szoptatás számos betegséggel szemben védelmet nyújt mind a gyermek (légúti- és emésztőrendszeri fertőző betegségek, allergia, elhízás, cukorbetegség, stb.), mind az anya (emlőrák, petefészekrák, stb.) esetében, ami legtöbb esetben arányos a szoptatás időtartamával. Fontos az anya és gyermek lelki egészsége szempontjából is.

A sikeres szoptatás három alappilléren, a WHO/ UNICEF Bababarát Kórház Kezdeményezés megvalósításán, az egységes szakmai irányelveken és szemléletmódon, továbbá az anyatejet helyettesítő termékek marketingjének szigorú szabályozásán nyugszik. A WHO/UNICEF a szoptatást támogató nemzeti bizottságokat a szoptatás védelme, elősegítése és támogatása szempontjából alapvető jelentőségűnek tartja.

A sikeres szoptatáshoz biztosítani kell, hogy a várandósság során a szoptatásra felkészítés megtörténjen, és a szülészeti intézmény és az alapellátás azonos szemléletet képviseljen. A szoptatástámogatás alapvető primer prevenciós tevékenység és az egyik legköltséghatékonyabb egészségügyi intézkedés. Az egészségügyi szakembereknek egyedülálló befolyása van a nőknek a szoptatással kapcsolatos döntésére és szoptatási képességére. Ugyanakkor az egészségügyben dolgozók számottevő része nem rendelkezik elegendő ismerettel ahhoz, hogy e speciális területre vonatkozó problémákat orvosolja. Ezért az egészségügyi dolgozók tudásának növelése ezen a területen elengedhetetlen, szükséges ahhoz, hogy mélyreható ismeretekre tegyenek szert a szoptatás menedzsment tárgyában. Mindezen ismeretek széles körben történő elterjesztése érdekében növelni kell a szoptatás elméleti és gyakorlati oktatásában részt vett szakemberek számát.

A 6 hónapos korig tartó kizárólagos szoptatás/kizárólagos anyatejes táplálás arányának, valamint a 12 hónapos korig anyatejes csecsemők arányának nyomon követése (a 2019. évi adatok az előző jelentés készítésekor még nem álltak rendelkezésre, így azokat itt jelenítjük meg):

- 2019-ben a 6 hónapos korig kizárólagos szoptatott/kizárólagos anyatejes táplálásban részesültek aránya 36,3% volt, a legmagasabb Budapesten volt: 46,3%, a legalacsonyabb Jász-Nagykun-Szolnok megyében volt: 17,2%.
- 2019-ben a 12 hónapos korig anyatejet kapó csecsemők aránya 36,9% volt, a legmagasabb Budapesten volt 45,9%, a legalacsonyabb Jász-Nagykun Szolnok megyében volt 25,8%.
- 2020-ban a 6 hónapos korig kizárólagos szoptatott/kizárólagos anyatejes táplálásban részesültek aránya 36,7% volt, a legmagasabb Budapesten volt: 45,4%, a legalacsonyabb Jász-Nagykun-Szolnok megyében volt: 18,1%. 2020-ban a 12 hónapos korig anyatejet kapó csecsemők aránya 36,9% volt, a legmagasabb Budapesten volt 47,0%, a legalacsonyabb Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében volt 25,8%. (Adatok forrása: OSAP 2087 Védőnői jelentés összesítője (NNK⁵))

Az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény 247. § (3) bekezdés i) pontja alapján az egészségügyért felelős miniszter felhatalmazást kapott, hogy a Szoptatást Támogató Nemzeti Bizottság (a továbbiakban: SzTNB) működésére vonatkozó szabályokat rendeletben állapítsa meg.

⁵ Adatok forrása: OSAP 2087 Védőnői jelentés összesítője (NNK)

A korábbi Bizottsági feladatokra alapozva, de más jogállással, kibővített feladatkörrel, és új tagokkal látja el a feladatait jövőben az SzTNB.

A Szoptatást Támogató Nemzeti Bizottságról szóló 25/2019 EMMI rendelet 2019. november 15-én megjelent, ezt követően a Bizottság megalakult és megkezdte munkáját. Az SzTNB a miniszter tanácsadó, javaslattevő, véleményező és döntés-előkészítő testülete, amelynek tagjai főként szakmai és civil szervezetek delegáltjaiból állnak.

Fontos, hogy lépéseket tegyünk a bababarát területek bővítésére, kiterjesztésére, amelynek megvalósítására az SzTNB és annak munkacsoportja dolgoz ki konkrét javaslatokat (pl. intézmények, üzletek, helyiségek szoptatásra alkalmas területeinek megfelelő kialakításához javaslatok megfogalmazása).

Az SzTNB feladata sokrétű, összetett és több részterületet érint (pl: egészségügy, oktatás stb.), hiszen a szoptatás támogatására nem tekinthetünk úgy, amely kizárólag egészségügyi vonatkozású, vagy csak a családokat érintené. A lakosság teljes körét érintő kérdésről van szó kisgyermekkortól egészen felnőtt korig. Éppen ezért szükséges, hogy nemzetközi protokollok (pl. WHO, WHA, UNICEF) alapján egységes irányelvek, módszertanok kidolgozásában részt vegyen, és a feladataival összefüggésben a vonatkozó jogszabályokat véleményezhesse, újak megalkotását kezdeményezze.

A Bizottság feladata többek között a „ Bababarát Kezdeményezés” kiterjesztése, ösztönzése, annak érdekében, hogy minden szülészeti és koraszülött ellátást végző egészségügyi szolgáltató célul tűzze ki a „ Bababarát Kórház” cím megszerzését, illetve megtartását. Ezért ösztönzési rendszert dolgoz ki a „Bababarát Kórház”, illetve „Bababarát Terület” cím elnyerésére.

Továbbá a „ Bababarát Kórház Kezdeményezés” hazai koordinátoraként értékeli a pályázó egészségügyi szolgáltatókat, végzi a felméréseket, meghatározza az újrafelmérés menetét, a felmérések eredményei alapján javaslatot tesz a miniszter számára a bababarát cím odaítélésére, visszavonására, és gondoskodik a felmérő biztosok képzéséről.

Családbarát Szüléset Pályázati Program

Magyarország Kormánya kiemelt célként határozza meg a családbarát értékrend, a család- és gyermekbarát szemlélet minél szélesebb körű megvalósulását, valamint ezek érdekében családbarát intézkedések és szabályozási környezet létrehozását. A Kormány támogatja a hazai szülészeti ellátásnak a családok igényeit kielégítő, az új családtag születését, a család bővülését, a pozitív szülési és szoptatási élményt, a gyermekágyas időszak komfortérzetet növelő fejlesztését, a korai kötődés kialakulását, a gyermekek legjobb esélyét az egészséges életkezdethez, azaz azt, hogy a hazai szülészeti ellátás minél inkább családbarát módon működjön.

Fentiek megvalósítása érdekében az Emberi Erőforrások Minisztériuma 2 ütemben hirdette meg a családbarát szüléset pályázati programot a családbarát, családközpontú szülészeti ellátás országos szintű megvalósítása érdekében.

A pályázat I. ütemében (CSBSZ 2018) a pályázó intézmények elsősorban infrastruktúra-fejlesztésre, és eszközbeszerzésre kaphattak támogatást.

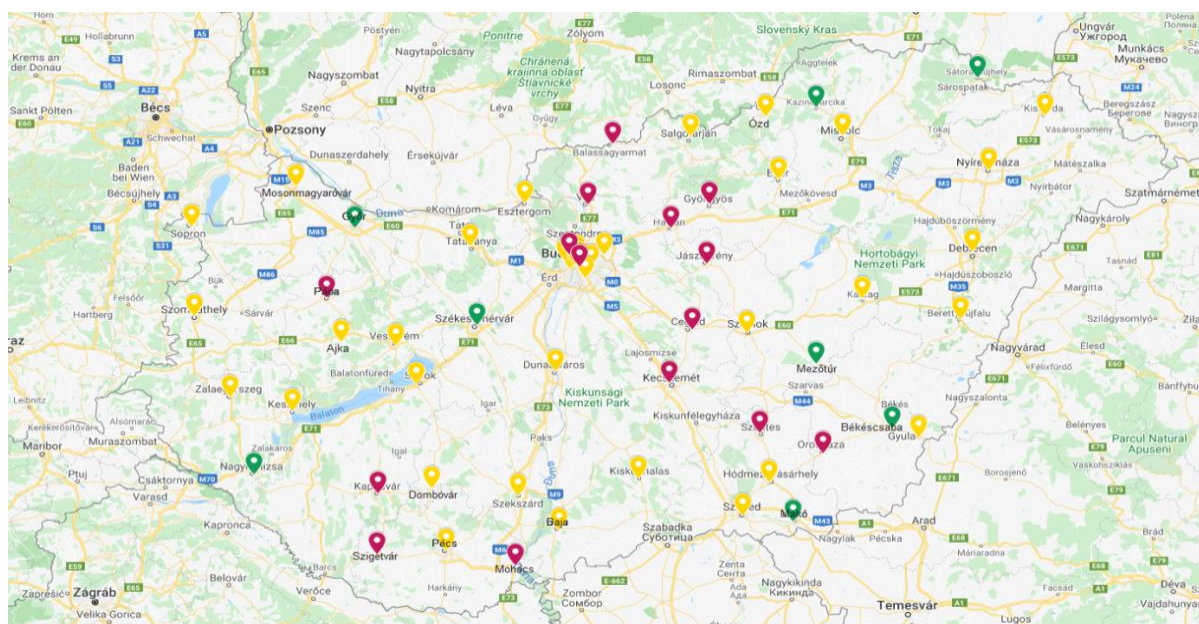
A pályázat II. ütemében az intézmények főképp képzési és eszközbeszerzési támogatást kaphattak, infrastruktúra-fejlesztés igény ebben a szakaszban kisebb mértékben jelentkezett.

Hangsúlyt kapott a pályázatban a képzések támogatása, amelynek keretében 52 intézmény dolgozója, tervezetten 2734 fő vehet részt 2020. és 2021. évben a felsőoktatási és civil szervezetek által szervezett képzéseken. Ilyen pl. a perinatális (szak)tanácsadó, és laktációs szaktanácsadó képzés, korszerű szoptatási ismeretek képzés, a bababarát cím megszerzésére indított tanfolyam, vagy az ellátás a gyermek megszületésétől a kórház elhagyásáig című képzés, amely az alábbi modulokból áll:

- 1) családközpontú császármetszés,
- 2) aranyóra és rooming-in,
- 3) a család egység/családi kötelék támogatása a korai gyermekágy idején,
- 4) szoptatástámogatás,
- 5) hatékony kommunikáció a szülőszobán és gyermekágyon (normatív folyamatban és akut problémánál);
- 6) fogyatékkal élők felkészítése és szüléskísérése;

A pályázati program I. ütemének keretében 44 kórház összesen 6 359 210 000 forint támogatásban részesült. A pályázati program II. ütemében 53 intézmény összesen 3 338 937 000 forint központi költségvetési támogatásban részesült.

A fejlesztések helyszíneit az alábbi térkép mutatja:

CSBSZ 2018 és 2019 pályázat nyertes intézményei

Zölde: 2018. évi pályázat nyertes intézményei,

Piros: 2019. évi pályázat nyertes intézményei

Sárga: Mindkét évben nyertes intézmények

A pályázati program lehetőséget adott arra, hogy az intézmények közötti infrastrukturális különbségek csökkenjenek/megszűnjenek.

A pályázat keretében mind a 7 kedvezményezett régióban, 19 megyében és ezen belül is számos járásban (20) történtek fejlesztések a Családbarát Szüléset Pályázati program keretében 2020-ban. A családbarát szüléset pályázattal megvalósuló fejlesztések mindenki számára láthatóak, és előnyösek, hiszen a kedvezményezett járásokat is ellátó megyei kórházak fejlesztéseinek eredményeit a járások lakói is élvezhetik.

Számos intézmény már korábban is tett lépéseket a családbarát szüléseti ellátás területén, azonban ezeknél az intézményeknél is szükség volt a teljeskörű megvalósítás érdekében támogatásra, illetve az intézmények nagy része a pályázat segítségével kezdte meg a felkészülést a családbarát elvek szerinti ellátáshoz.

A támogatásból megvalósuló fejlesztések folyamatosan zajlottak még a 2020. évben is, és a 2020-as forrásból megvalósuló fejlesztések jelenleg is megvalósítás alatt állnak.

A pályázati program II. ütemében támogatott képzések nagy számban lezajlottak 2020-as évben, azonban pontos szám adatok később állnak majd rendelkezésre.

IV.7. Növelni kell a prevenciós programok elérhetőségét a hátrányos helyzetű társadalmi csoportokhoz tartozó fiatalok és szüleik egészségkultúrájának és egészségtudatosságának fejlesztése érdekében, továbbá javítani kell az addiktológiai ellátórendszer hozzáférését az addiktológiai problémák hatékony kezelése érdekében. A kábítószer-probléma korai azonosítása érdekében támogatni kell a helyi szakemberek addiktológiai témájú képzését, továbbképzését, és a szolgáltatások nyújtása során törekedni kell a regionális koordinációs központokkal történő szoros együttműködésre..

Felelős:	Határidő:
emberi erőforrások minisztere	az EFOP ütemezésének megfelelően, folyamatos

Indikátor/Év:	2020
----------------------	------

Alintézkedés neve:	A szegregátumokban tapasztalható szerhasználat megelőzését és kezelését célzó szakmai program kialakítása keretében hátrányos helyzetű településeken végzett tevékenység
---------------------------	--

Indikátor megnevezése	Indikátor értéke
Bevont települések száma (db)	31
Megvalósított események száma (almalom)	141
Bevont helyi szakemberek száma (fő)	187
Célcsoporthoz tartozó gyermekek száma (fő)	185
A projektben dolgozó addiktológiai konzultások száma (fő)	15
A képzésbe bevont szakemberek száma (fő)	51

Alintézkedés neve:	Korai kezelésbevitel
---------------------------	----------------------

Indikátor megnevezése	Indikátor értéke
A képzésbe bevont szakemberek száma (fő)	45
Elkészített szakmai dokumentum (zsebkönyv) száma (db)	1

Hátrányos helyzetű településeken tapasztalható szerhasználat kezelésével és megelőzésével kapcsolatos pilot program az Addiktológiai Konzultások Országos Egyesülete megvalósításában.

Hátrányos helyzetű településeken végzett tevékenység:

Az Addiktológiai Konzultások Országos Egyesülete (AKOE) az EMMI finanszírozásával, a BM Felzárkózó Települések (FeTe) programjának első évében bevont 31 településén kezdte meg munkáját 2020-ban.

A beavatkozás két részből állt.

- Egy általános felkészítő képzés a településeken dolgozó szakemberek számára,
- valamint a beavatkozás során a helyben jelentkező addiktológiai problémákhoz igazodva nyújtott konkrét segítséget a program.

A projektet hosszas szakmai előkészítés és egyeztetések előzték meg. Az együttműködés mindvégig intenzív és jó volt a fent megnevezett három partner között.

A 31 település mindegyikén készült előzetes felmérés mind a települési viszonyok, mind az addiktológiai helyzetkép tekintetében. A települések a szegénység, szegregáció és kiilleszkedés szempontjából is eltérő mintázatot mutatnak. Az elmúlt években készült különböző kutatásokat is megerősítve, továbbra is nagyon különböző érintettségek jellemzők az egyes településekre. A dohányzás normatív, az alkoholfogyasztás időszakos, de mértéktelen, a visszaélészerű gyógyszerhasználat elterjedt, bár inkább a nőkre jellemző. Az illegitim szerek közül az új pszichoaktív szerek 14 településen voltak jelen, ebből 7-en számoltak be arról, hogy elsődleges problémát jelent az addikciók közül. Ezekben a településeken is elsősorban a szintetikus kannabinoidok vannak jelen, szintetikus katinon jelenlétről 3 településen adtak leírást. Az addiktológiai intézmények a települések környékén szórványosan vannak jelen, a településeken dolgozó szakembereknek ezekkel az intézményekkel kapcsolata nincs. A településen belüli együttműködések ott jók vagy kielégítőek, ahol a programot végrehajtó szervezet már évek óta jelen van. Az addiktológiai program haladása, az elért eredmények erősen összefüggést mutattak a helyi szakemberek beágyazottságától és motivációjától is. A településeken lévő jelenlét időszaka nagyon különböző, így a bizalmi kapcsolat a lakossággal is. A helyi szakemberek tartanak az addiktológiai kérdésektől, a konkrét munkát azonban a legtöbb helyen szívesen fogadták.

A program a 2021 évben is folytatódik.

Korai kezelésbevitel képzés:

A Magyar Addiktológiai Társaság a korai kezelésbevitel elterjesztése és minél szélesebb körben történő alkalmazása érdekében 2018-ban egy részletes szakmai anyagot (mely egyben módszertani ajánlásokat is tartalmaz a különböző érintett szakmacsoportok számára) készített és pilot képzést valósított meg egészségügyi alapellátásban és szociális-gyermekvédelmi ellátásokban dolgozó szakemberek számára.

A 2019 decemberében megítélt támogatás keretében a korábban megkezdett munka folytatását tervezte a MAT, további képzésekkel (7 helyszínen), valamint a szakmai anyag zsebkönyv formájában történő megjelentetését, ami lehetőséget biztosít az érintett szakemberek számára, hogy napi szinten tudjanak tájékozódni a felmerülő ellátási problémák kezelésével kapcsolatban.

A kiadvány elkészült, a célcsoporthoz történő eljuttatására 2020 áprilisában került sor. Az eredetileg tervezett képzések anyaga elkészült (a pilot képzés tapasztalatai alapján), azonban azok megvalósítására tekintettel a járvány helyzetre és annak folyamatos változására az eredetileg eltervezett módon még nem kerülhetett sor. Egy on-line képzést bonyolított a MAT 45 fő részvételével, melynek során a korai kezelésbevitel ellátórendszerben elfoglalt helyével, az alkalmazható módszerekkel, a nehézségekkel és a kívánatos szervezeti elrendezésekkel foglalkoztak. A képzést nagy érdeklődés övezte, egyértelmű igény fogalmazódott meg annak folytatásával és kibővítésével kapcsolatban. A képzés tapasztalatai alapján megállapítható, hogy a szakemberek felkészültsége rendkívül változatos, s hogy a képzések folyamatos ismétlésére van szükség az ismeretek szinten tartására érdekében.

A továbbiakban részletezett fejlesztések alapvetően a pszichiátriai és szenvedélybetegek részére a megfelelő infrastruktúra és orvosi műszerezettség és jobb gyógykezelési körülmények biztosítása által járul hozzá a lakosság egészségi állapotának javításához, a születéskor várható élettartam növeléséhez, valamint az egészségügyi ellátórendszerhez való hozzáférés javításához egyaránt.

EFOP-2.2.0-16 „A minőségi egészségügyi közszolgáltatásokhoz való hozzáférés biztosításának fejlesztése” című konstrukciók

Az EFOP-2.2.0-16 „A minőségi egészségügyi közszolgáltatásokhoz való hozzáférés biztosításának fejlesztése” című konstrukció keretében az egészségügyi szolgáltatók működési feltételeinek javítása érdekében 9 fejlesztési célterületen valósul meg infrastrukturális jellegű fejlesztés, amelyből az alábbi három kapcsolódik a fenti intézkedéshez.

I. EFOP-2.2.0-16-2016-00002 „Gyermek és ifjúságpszichiátria, addiktológiai és mentálhigiénés ellátórendszer infrastrukturális feltételeinek fejlesztése” c. projekt- keretösszeg EFOF: 8,72 milliárd forint

A beavatkozás alapvetően a 18 év alatti lakosság mentális egészségi állapotának javítását célozza, melynek keretében a **működéshez szükséges infrastrukturális feltételek biztosítása** mellett, olyan regionális koordinációs központok a helyi ágazatközi együttműködések (**Gyermek és Ifjúsági Mentálhigiénés Regionális Koordinációs Központok: GYIMERKOK**) létrehozására és kialakítására. Továbbá a helyi mentálhigiénés team-ek kialakítását támogató programok megvalósítására kerül sor a konvergencia régiókban, amelyek hatékony kommunikációt biztosítanak a jellemzően multiszektoriális ellátás szinterei (elsődleges, másodlagos és harmadlagos prevenció) között.

A fejlesztés keretében továbbá a gyermekek és fiatalok mentális egészségét támogató új ellátási formák kialakítása, ezekhez fenntarthatósági és finanszírozási modell létrehozása mobilgyermekmentálhigiénés teamek létrehozása tervezett. Mindezek segítségével a régió kistélepléseikre helybe lehet vinni a szükséges mentálhigiénés, diagnosztikus korai észlelést és

azonosítást segítő, valamint a terápiás programba vont gyermekek és fiatalok gondozását támogató és terápiás kapacitásokat. Ezen teamek fontos szerepet kapnak az akut krízisek (öngyilkosság, drogfogyasztás) helyszíni menedzselésében, megelőzésében és prevenció programok kidolgozásában is.

Az Országos Kórházi Főigazgatóság vezetésével, a Debreceni Egyetemmel, a Pécsi Tudományegyetemmel és a Szegedi Tudományegyetemmel konzorciumban megvalósuló kiemelt projekt alapvető célja a 18 év alatti lakosság lelki egészségi állapotának javítása, a gyermek- és ifjúságpszichiátriai, addiktológiai és mentálhigiénés ellátórendszer fejlesztése és a korszerű, költséghatékony működtetés feltételeinek kialakítása.

A kiemelt projekt 13 intézményi helyszínen, országosan fejleszti a szakterület egészségügyi infrastruktúráját. Mintegy 1800 fő szakember továbbképzésével biztosítja a minőségi ellátást, továbbá az alapellátás, családsegítők, gyermekvédelmi szolgálatok és egyéb, civil/közösségi szolgáltatók összekapcsolásával, helyi szakmai teamek megerősítésével, szakmai módszerek és eszköztár kialakításával támogatja a mentális problémával érintett gyermekek és fiatalok korai kezelésbe vételét.

A kiemelt projektben az alábbi infrastrukturális fejlesztések valósulnak meg:

Szeged – Szegedi Tudományegyetem	2 178 m ²
Pécs – Pécsi Tudományegyetem	968,62 m ²
Debrecen – Debreceni Egyetem	1 974 m ²
Győr	674 m ²
Miskolc	502 m ²
Szolnok	1 199,79 m ²
Nyíregyháza	245 m ²
Fehérgyarmat	147,17 m ²
Kecskemét	251,76 m ²
Pécs	259,22 m ²
Zalaegerszeg	310,52 m ²
Veszprém	453,7 m ²
Székesfehérvár	619 m ²

A projekt fejlesztési helyszínei számára a gyermekpszichiátriában használt ún. fejlesztő eszközök, továbbá a korszerű betegellátást támogató pszichodiagnosztikus eszközök, valamint a szükséges informatikai eszközök is beszerzésre kerültek.

Infrastrukturális fejlesztések 2020-ban:

- Fejér Megyei Szent György Egyetemi Oktató Kórház (Székesfehérvár)

A 619 m² alapterületű M épület földszintjén található Gyermekpszichiátria felújítási munkálatai 2021 februárjában elkészültek.

- Csolnoky Ferenc Kórház – Rendelőintézet (Veszprém)

A gyermekpszichiátriai rendelőintézet 453,7 m² alapterületű II. emeletének felújítása folyamatban van.

- Zala Megyei Szent Rafael Kórház (Zalaegerszeg)

Nővérszálló és Mentálhigiénés központ 310,5 m² alapterületű földszintjének felújítása folyamatban van.

- Petz Aladár Megyei Oktató Kórház (Győr)

A C/2 épület 674 m² alapterületű 6. emeletének felújítása folyamatban van.

II. EFOP-2.2.0-16-2016-00008 Pszichiátriai és addiktológiai gondozóhálózat fejlesztése keretösszeg: EFOP 4 milliárd forint

A beavatkozás stratégiai célja, a pszichiátria és addiktológiai szakellátások minőségének és az azokhoz való hozzáférés javítása és ezáltal a lakosság mentális egészségi állapotának fejlesztése.

További célkitűzéseként fogalmazható meg a pszichiátria és addiktológiai járóbeteg-szakellátás országos szintű megerősítése, komplex fejlesztése az azokhoz való hozzáférés javítása, illetve a minőségének komplex fejlesztése. Az alábbi speciális célok mentén valósul meg a vonatkozó fejlesztés:

- pszichiátriai és addiktológiai betegek lakossághoz közeli egészségügyi ellátásához való hozzáféréseinek javítása;
- pszichiátriai és addiktológiai fekvőbeteg szakellátás lehetséges lerövidítése, kiváltása;
- gondozóintézeti gondozás ellátási minőségének és hatékonyságának javítása,
- a gondozóintézetek humán erőforrás kapacitásainak fejlesztése.

Az Országos Kórház Főigazgatóság (jogelőd: Állami Egészségügyi Ellátó Központ) konzorciumvezetésével és az egyetemi konzorciumi partnerek (Szeged, Pécs, Debrecen) részvételével megvalósuló projekt a lakosságközeli pszichiátria ellátás erősítését célozza a pszichiátriai gondozás feltételeinek javítása és hatékonyságának fokozása révén. **Országosan 34 pszichiátriai gondozó felújítását, 3 új gondozó és 4 új, a pszichiátriai járóbeteg-ellátáshoz kapcsolt Nappali Terápiás Részleg (NTR) létrehozását és pilot jelleggel történő működtetését valósítja meg, valamint eszközbeszerzést hajt végre.**

Nappali Terápiás Részleg (a továbbiakban: NTR) létrehozása: a cél négy helyszínen (Nagykanizsa, Veszprém, Zalaegerszeg, Siófok) egy új ellátási forma, azaz pszichiátriai gondozói járóbeteg ellátáshoz kapcsolt Nappali Terápiás Részleg létrehozása és működtetése pilot jelleggel. Ez az ellátási forma lehetővé tenné 10-15 beteg napközbeni ellátását, az állapotuk észlelését, nyomon követését és komplex kezelését. A gondozó számára lehetőség nyílik a súlyosabb állapotú betegek szorosabb megfigyelésére, intenzívebb terápiájára, védett, támogató nappali környezet biztosítására, a kezelésben való együttműködés elősegítésére, az állapotnak megfelelő aktivitás elősegítésére, az szociális izoláció csökkentésére, a szocializációs készségek fejlesztésére és támogatására. Ily módon a betegek, intenzívebb kezelést, többszintű támogatást kapnak, várhatóan kezelésben való együttműködésük és így hosszabbtávú kezelésben maradásuk is javul. Lehetővé válik a visszatérő tünetek korai észlelése, és időbeni kezelése, mely ideális esetben a visszaesés megelőzését, de legalább a tünetek súlyosságának mérséklését, gyorsabb felépülést, kevesebb maradványtünetet jelenthet.

Infrastrukturális fejlesztések 2020-ban:

- Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Központi Kórház és Egyetemi Oktatókórház, Szikszói II. Rákóczi Ferenc Tagkórház kivitelezése

- új padlóburkolatok, az oldalfalakon és mennyezeten mosható diszperziós festése, a vizes blokkokban és vizsgálóban új fali csempeburkolatok kialakítása
- az összes kül- és beltéri nyílászáró cseréje, valamint a kültéri nyílászárók árnyékolása
- a vizes blokkok teljes gépészeti, elektromos felújítása, beleértve a világítás korszerűsítést is
- hűtési rendszer kiépítése minden helységben

- Szabolcs Szatmár Bereg Megyei Kórházak és Egyetemi Oktatókórház kivitelezése

- új padlóburkolatok kialakítása a teljes területen, az oldalfalakon és mennyezeten mosható diszperziós festés, a vizes blokkba és a vizsgálóba új fali csempeburkolat
- az összes beltéri nyílászáró cseréje, a homlokzati nyílászárók relaxával ellátás
- az épület teljes gépészeti és elektromos felújítása, beleértve a világítás korszerűsítést, valamint légkondicionálás (hűtés) kiépítését

- Selye János Kórház kivitelezése

Falak festése, két klíma berendezés kiépítése, csaptelepek cseréje, és négy belső nyílászáró felújítása.

- Tatabányai Szent Borbála Kórház tatai kirendeltségének kivitelezése

- a pszichiátriai gondozó területén új gondozó és váró kialakítása, a padlóburkolat új hidegburkolatra cserélése, falfestés, csempeburkolat kialakítása
- a gondozó teljes területén a szaniterek és csaptelepek cseréje, valamint új férfi, női és akadálymentes WC kialakítása
- 8 db klíma, 12 db új külső és 8 db új belső nyílászáró beépítése

- Szent László Kórház kivitelezése

- belsőépítészeti átalakítás, új PVC padlóburkolat, a teljes területen mosható falfestés, 3 új ablak és 4 új belső nyílászáró beépítése
- a gondozó területén új elektromos hálózat, homlokzati hőszigetelés a gondozó teljes szárnyának lapos tetején új vízszigetelés kialakítása
- térkő burkolat és biciklitároló elhelyezése

- Csongrád Megyei Egészségügyi Ellátó Központ Makói tagintézménye kivitelezése

- a teljes területen a padlóburkolat, a falburkolat, valamint 2 db külső nyílászáró cseréje
- a gépészeti és elektromos hálózatok cseréje, hibás vakolatrétegek javítása után a teljes terület festése. Klíma beépítése, világítás korszerűsítés

III. EFOP-2.2.0-16-2016-00005 - Pszichiátriai ellátórendszer strukturált fejlesztése - szakellátások minőségének és hozzáféréseinek javítása - keretösszeg EFOP: 2,3 milliárd forint

A projekt célja az aktív pszichiátriai és/vagy addiktológiai osztályok infrastrukturális feltételeinek és az ellátás színvonalát érintő egyenlőtlenségeknek a javítása, kiegyenlítése, valamint a kedvezőtlen infrastrukturális körülmények között működő osztályok feltételeinek, komfortfokozatának javítása, ahol szükséges, a terápiás foglalkoztató helyiségek kialakítása. A

projekt folyamán nemcsak infrastrukturális felújítások, mobília-beszerzések által valósul meg fejlesztés; az érintett osztályok munkatársainak közreműködésével workshopok kerülnek megtartásra az aktív osztályok működését és a betegek javítását, tisztítását célzó szándékkal, az érintett társszakmák képviselőinek bevonásával.

A fejlesztés országosan 13 megyei intézményben található pszichiátriai fekvőbeteg osztály infrastruktúrájának mind belső, mind külső épített környezetet érintő korszerűsítését végzi el. Megfelelő berendezéssel látja el az érintett osztályokat, terápiás foglalkoztató helyiségeket alakít ki, valamint a veszprémi Csolnoky Ferenc Kórházban egy teljesen új pszichiátriai részleg kialakítását valósítja meg. A korszerűsített infrastruktúrához kapcsolódóan megújulnak a betegellátási és ellátásszervezési folyamatok is.

2020. év folyamán megvalósult a felnőtt pszichiátriai részleg felújítása Kecskeméten, Székesfehérváron és Esztergomban.

A Vaszary Kolos Kórházban, Esztergomban a felnőtt pszichiátriai részlegen megújultak a vizesblokkok, új betegmegfigyelő létesült, átalakult a szellőzés, új hideg-és meleg burkolatot, festést kapott az osztály, megújult a vízvezeték- és csatornarendszer, a fűtési rendszer és az elektromos hálózat. A belső ajtókat lecserélték, a beépített szekrények felújításra kerültek.

A Fejér Megyei Szent György Egyetemi Oktató Kórházban, Székesfehérváron, a felnőtt pszichiátriai részlegen többek között a belső terek új funkcionális kialakítása valósult meg a kórházi igényeknek megfelelően. Új fürdőszobával rendelkező betegszobákat és kiszolgáló tereket alakítottak ki. Megújultak a burkolatok, cserélték a belső ajtókat és a homlokzati nyílászárókat, megvalósult az elektromos hálózat felújítása. A földszintet és az emeleti szintet összekötő, betegágy szállítására is alkalmas felvonó épült, és új beépített bútorokat helyeztek el.

A Bács-Kiskun Megyei Oktatókórházban, Kecskeméten a felnőtt pszichiátriai részlegen a rekonstrukció különböző méretben valamennyi szintet érintette. Helyiségek funkcionális cseréje valósult meg, belső ajtók, nyílászárók és burkolatok cserélődtek, mosdókat alakítottak ki, ill. modernizáltak, biztonsági ajtókat és klímaberendezéseket telepítettek. A munkák után az osztály komplett festést is kapott.

IV.8. A dohányzásra történő rászakás megelőzése és a leszokás támogatása érdekében, az eddigi sikeres beavatkozások tapasztalatai nyomán tovább kell növelni az evidencia alapú, széles körű, esély-egyenlő hozzáféréssel, térítésmentesen biztosított szolgáltatások, programok körét.

Felelős: emberi erőforrások minisztere	Határidő: folyamatos
--	--------------------------------

Indikátor/Év:	2020
Alintézkedés neve:	Az EMMI Dohányzás Fókuszpont óvodai és iskolai prevenciós programjainak továbbfejlesztése
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke

Igényelt óvodai programdobozok	30 (db/év)
Iskolai dohányzás prevenciós eszközök kölcsönzése	170 (alkalom/év)
Az OKPI és az EMMI Dohányzás Fókuszpont szakmai koordinációjával készített, a dohányzásmentes életmódot hangsúlyozó prevenciós témájú kisfilm készítése a „Nemzeti Népegészségügyi Stratégiával összefüggő feladatok” előirányzat terhére	1 db kisfilm (spot)

Alintézkedés neve:

Az Országos Korányi és Pulmonológiai Intézet dohányzásra történő rászokás megelőzését és a leszokás támogatását szolgáló tevékenységei

Indikátor megnevezése

Indikátor értéke

Általános iskolás gyermekek függőség megelőzése és szociális kompetencia fejlesztése pedagógusok képzésén keresztül a Három generációval az Egészségért pályázat keretében (kiképzett pedagógusok száma)	37 fő
Ingyenes telefonos leszokást támogató tanácsadás OKPI általi működtetése a „Nemzeti Népegészségügyi Stratégiával összefüggő feladatok” előirányzat terhére (leszokást támogató tanácsadásban résztvevő személy)	448 fő
Az OKPI Dohányzás Leszokást Támogató Módszertani Központ leszokást támogató tevékenység végzésére felkészítő továbbképzések lebonyolítása a „Nemzeti Népegészségügyi Stratégiával összefüggő feladatok” előirányzat terhére (leszokást támogató tevékenységre kiképzett szakember)	96 fő

Dohányzásra való rászokás megelőzését támogató óvodai és iskolai prevenciós programok országos elterjesztése:

Az EMMI Dohányzás Fókuszpontjának óvodai és iskolai prevenciós programjához (http://www.dohanyzasvisszaszoritasa.hu/megelozes_es_leszokas_segites.html) kapcsolódóan a dohányzásra történő rászokást megelőző programokhoz szükséges iskolai eszközök (5 db új, a dohányzás káros hatásait demonstráló bábu, amely a dohányzás következtében kialakuló betegségeket életnagyságú testrészekon illusztrálja) beszerzése, valamint az óvodai programhoz kapcsolódó programdobozok kipostázása (30 db) 2020. I-II. félévében valósult meg. A megelőzési programok - óvodákban és iskolákban történő minél hatásosabb - végrehajtását segítő eszközök azt a célt szolgálják, hogy a dohányzó, illetve a passzív dohányzásnak kitett fiatalok aránya tovább csökkenjen. A programok országos elterjesztése megyei kormányhivatalok és egészségfejlesztési irodák közreműködésével, a megelozes.cikiacigi.hu online felületen valósul meg 2019 óta folyamatosan. A kormányhivatalok körzetébe tartozó hazai oktatási-nevelési intézmények 2019-től díjmentesen kölcsönözhetik ki az eszközöket, míg az óvodai intézmények a programhoz kapcsolódó programdobozt igényelhetik térítésmentesen a weboldalon keresztül, megcélözva a legfiatalabb

korosztályt is a dohányzásprevencióval. Tekintettel arra, hogy 2020. márciustól szeptemberig az oktatási-nevelési intézmények zárva tartottak, valamint a pandémiás helyzettel együttjáró további korlátozásokra, 2020 során a programok csak korlátozott kapacitással működhettek, amelyet a kölcsönzési statisztikák (2020 során 170 db eszközigénylés történt) is visszatükröztek. **Az EMMI Dohányzás Fókuszpont szakmai koordinációjával készített, a dohányzásmentes életmódot hangsúlyozó prevenciós témájú kisfilm készítése**, amelynek célja az EMMI Dohányzás Fókuszpont prevenciós eszközeinek megismertetése a pedagógusokkal és a szülőkkel. A prevenciós eszközök a dohányzás kipróbálásának és a rászokás megelőzését szolgálják az óvodás és általános iskolás gyerekeknek.

Általános iskolás gyermekek függőség megelőzése és szociális kompetencia fejlesztése pedagógusok képzésén keresztül a Három generációval az Egészségért pályázat keretében:

Az egynapos pedagógusképzés szerves folytatását képezi **az Országos Korányi Pulmonológiai Intézet (OKPI) által a Budakörnyéki Önkormányzati Társulás iskoláiban 2019. januárban elkezdett iskolai függőség megelőzési programnak**. Célja a Teljeskörű Iskolai Egészségfejlesztés (TIE) III. tevékenységhez kapcsolatos a gyermek lelki egészséget támogató pedagógiai módszerek és a pedagógusok függőségekkel kapcsolatos ismereteinek fejlesztése a praxisközösség illetékességi területén üzemelő iskolák tanárai körében. 2020-ban 37 fő pedagógus vett részt a képzéseken.

2020. január 1. – december 31. között 825 hívás érkezett az **Országos Korányi Pulmonológiai Intézet (OKPI) által működtetett ingyenes telefonos leszokást támogató tanácsadásba**. A telefonon érdeklődők 54%-a (448 fő) vett részt a tanácsadási programban. A program végén az absztinensek aránya 45% volt.

2020. februárban az Emberi Erőforrások Minisztériuma Egészségügyért Felelős Államtitkárság kötelező feladatként rendelte el, hogy minden Egészségfejlesztési Irodából legalább egy személynek részt kell venni az Országos Korányi Pulmonológiai Intézet Dohányzás Leszokást Támogató Módszertani Központ (OKPI DLTK) **leszokást támogató tevékenység végzésére felkészítő továbbképzésén**. 74 fő Egészségfejlesztési Irodában dolgozó szakember sajátította el a magatartás-orvosláson alapuló leszokás támogatás alapjait. További 22 fő Kormányhivatalok Népegészségügyi Főosztályain dolgozó szakember vett részt dohányzás elleni minimál intervenció nyújtásával kapcsolatos továbbképzésen.

IV.9. A Kormány a hazai oltási rend további erősítése érdekében kötelezően felajánlandó, térítésmentes oltásként 2014 szeptemberétől bevezette a humán papilloma vírus (HPV) elleni védőoltást. Az éves kampányoltások során az átoltottság 75 % feletti. Folytatni kell az önkéntes, térítésmentes oltásként bevezetett humán papilloma vírus elleni védőoltást az érintett korosztályba tartozó lányok körében. Az átoltottság növelése érdekében a legfontosabb kapcsolódó üzeneteket el kell juttatni a hátrányos helyzetű térségek lakossága részére.

Felelős: emberi erőforrások minisztere	Határidő: folyamatos
--	--------------------------------

Indikátor/Év:	2020
Alintézkedés neve:	Humán papillomavírus elleni védőoltás
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke
HPV elleni védőoltás igénybevételi arány (%)	83,5

A **magyarországi kötelező védőoltási rendszer** eredményei világviszonylatban is kimagaslók. A rendszer a rendkívül magas átoltottság révén hozzájárul a védőoltással megelőzhető fertőző betegségekkel szembeni védekezéshez, a hazai járványügyi biztonság fenntartásához.

Míg a szűrés lehetőséget biztosít arra, hogy korán felfedezésre kerüljön a rákmegelőző vagy rákos elváltozás, addig a méhnyakrák elleni védőoltással már a betegség kialakulását okozó HPV-fertőzés válik megelőzhetővé.

A **humán papillomavírus elleni védőoltás** 2014 őszétől a Nemzeti Immunizációs Program része. Az önkéntes térítésmentes védőoltást az általános iskola 7. évfolyamába járó, 12. életévüket betöltött leányok számára a szülők/gondviselők térítésmentesen igényelhetik, az oltás beadását iskolai kampányoltás keretében kell megszervezni.

A védőoltás elsődleges célja a méhnyakrák megbetegedések és halálozások megelőzése. A 2014/2015, a 2015/2016, a 2016/2017 és 2017/2018 tanévben a kétkomponensű HPV oltóanyag (Cervarix) állt rendelkezésre. A három kampány során az országos igénybevételi arány mindhárom évben meghaladta a 75%-ot, amely nemzetközi összehasonlításban is jó eredménynek tekinthető.

A 2014/2015-ös tanévben 81,3%, a 2015/2016-os tanévben 76,1% és a 2016/2017-es tanévben 76,6% és a 2017/2018-as tanévben 75,4% volt az országos igénybevételi arány.

A 2018/2019-es tanévben a kilenckomponensű HPV oltóanyaggal (Gardasil9) történtek az oltások, az országos igénybevételi arány 81,8%, majd a 2019/2020-as tanévben 83,5% volt. A 2018/2019-es tanévtől kezdve az oltható leányok több mint 80%-a élt a védőoltás beadatásának lehetőségével.

HPV elleni védőoltás 2019/2020 igénybevételi arány megyei bontásban (%)	
Igénybevételi arány (%): Oltottak / (jogosult - már kapott) %-os aránya	
Megye	2019/2020 kampány
Budapest	83,7
Baranya	83,2
Bács-Kiskun	77,9
Békés	80,3
Borsod-Abaúj-Zemplén	86,0
Csongrád	83,3
Fejér	86,8
Győr-Moson-Sopron	76,9
Hajdú-Bihar	84,9
Heves	85,5

Jász-Nagykun-Szolnok	87,7
Komárom-Esztergom	77,9
Nógrád	83,1
Pest	80,4
Somogy	89,8
Szabolcs-Szatmár-Berg	90,6
Tolna	87,2
Vas	83,1
Veszprém	82,2
Zala	86,7
Országos átlag	83,5

A lányok HPV oltásához illeszkedő szűrési ciklus és metodika alapján, az EFOP-1.8.1-VEKOP-15-2016-00001 „Komplex népegészségügyi szűrések” kiemelt projekt ráemelése keretében, 2020 őszen megkezdődött a HPV oltás 7. osztályos korcsoportba tartozó fiúkra való kiterjesztése.

Ennek eredményeként a HPV okozta fej-nyak daganat-oki betegségteher, és az általuk okozott halálozás mindkét nemből nagymértékben megelőzhető, csökkenthető.

IV.10. Az egészségügyi szakdolgozók több éve zajló, sikeres továbbképzését követően is széles körben folytatni kell célirányos képzésüket a szocio-kulturális különbözőségekből eredő ellátási módok elsajátítása, az előítéletesség visszaszorítása érdekében.

Felelős: emberi erőforrások minisztere	Határidő: folyamatos
--	--------------------------------

Indikátor/Év:	2020
Alintézkedés neve:	Az egészségügyi szakdolgozók célirányos képzése a szocio-kulturális különbözőségekből eredő ellátási módok elsajátítása, az előítéletesség visszaszorítása érdekében
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke
Értékek és normák az ápolásban, ápolási etika c. továbbképzésen részt vettek száma	88 fő
Transzkulturális ápolás c. továbbképzésen részt vettek száma	165 fő

Az egészségügyi szakdolgozók továbbképzési kötelezettség teljesítésének feltételeit az egészségügyi szakdolgozók továbbképzésének szabályairól szóló 63/2011. (XI. 29.) NEFMI rendelet határozza meg. A továbbképzési időszak teljesítéséhez az egészségügyi szakdolgozónak kötelező szakmacsoportos elméleti, szabadon választható elméleti, és gyakorlati továbbképzési típusokban kell részt vennie a szakképesítésének megfelelő szakmacsoportban, 150 pont értékben.

Az **egészségügyi szakdolgozók továbbképzési rendszerében** kidolgozásra került kötelező szakmacsoportos továbbképzési tartalmakban található olyan továbbképzési programok, amelyek célja a diszkriminációtól való mentesség

A 2017-ben kiadott **kötelező szakmacsoportos továbbképzések** vonatkozásában a következő két program közül választhattak az egészségügyi szakdolgozók: Értékek és normák az ápolásban - ápolási etika, Transzkulturális ápolás.

A NEFMI rendelet alapján egy kötelező szakmacsoportos továbbképzés a továbbképzésre kötelezett számára térítésmentes, a támogatás mértéke 10 000 forint/fő/továbbképzési ciklus.

IV.11. Pályaválasztást támogató ösztöndíj programot kell indítani az iskolarendszerű nappali képzésre járók számára az egészségügyi humán erőforrás utánpótlásának biztosítása érdekében.

Felelős:	Határidő:
emberi erőforrások minisztere	az EFOP ütemezésének megfelelően, folyamatos

Indikátor/Év:	2020
Alintézkedés neve:	Pályaválasztást támogató ösztöndíj program indítása
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke
Egészségügyi vagy szociális szakdolgozóvá válást célzó programokon részt vevő személyek száma	3 200 fő
6 hónappal a program elhagyását követően egészségügyi és szociális szakdolgozói állást betöltő személyek száma az érintett térségekben	2 900 fő

Az egészségügy területe megkívánja, hogy jól képzett egészségügyi szakdolgozók segítsék az egészségtudatos magatartás kialakítását, a gyógyulást, a rehabilitációt, és aktív szerepet vállaljanak a magyar lakosság egészségi állapotának és gyógyulási esélyeinek javításában.

A képzésekre jelentkezők létszámadatai szerint a továbbtanulás során kevesen választják az egészségügyi szakképzést.

Az **EFOP-1.10.1-VEKOP-16 „Ápoló tanulók részére pályaválasztást támogató ösztöndíjas program”** ezen a helyzeten kíván változtatni azzal, hogy a kialakított ösztöndíjrendszer révén az elhivatott egészségügyi szakdolgozók létszámának növelése és a humán erőforrás-utánpótlás ösztönzése érdekében az egészségügyi szakképesítés megszerzését, és az azt követő hazai munkavállalást segíti elő. A projekt tervezett befejezési dátuma: 2022. március 31.

A megvalósítás célja:

- Javuljon az egészségügyi ellátás színvonala és a közfinanszírozott egészségügyi szolgáltatók humán erőforrás-ellátottsága, és jól képzett egészségügyi szakdolgozók révén javuljon a magyar lakosság egészségügyi állapota.
- Kerüljön biztos alapokra a biztonságosabb betegellátás, a humán erőforrás gazdálkodás közép- és hosszú távú stratégiájának megtervezése által.
- Válgjon vonzóbbá a pályaválasztó és a tovább tanulók számára a széles szakképesítési választékot nyújtó egészségügyi pálya.
- A közfinanszírozott egészségügyi szolgáltatók számára legyen elérhető a minimumfeltételeknek való megfelelés a szakmailag megfelelően felkészült humán erőforrás utánpótlás biztosításával.
- Javuljon az egészségügyi szakdolgozók utánpótlása, a pályaválasztók és a rendszerben lévő nappali és esti iskolarendszerű szakképzésben résztvevő tanulók részére kialakított ösztöndíj rendszer révén.

Főbb elemek:

- A program keretében legalább 3 200 egészségügyi szakdolgozói hivatást választó (a pályázati felhívásban meghatározott, érettségi végzettségre épülő iskolarendszerű egészségügyi OKJ képzéseiben résztvevő, nappali és esti tagozatos) tanuló kaphat ösztöndíjat. Az ösztöndíj mértéke 3,01 tanulmányi átlagtól havonta nettó 40 000 forint.
- A támogatás legfontosabb feltétele, hogy az ösztöndíjjal támogatott szakképesítés megszerzését követően legalább annyi ideig kell a fiataloknak valamely hazai közfinanszírozott egészségügyi szolgáltatónál a megszerzett szakképesítésnek megfelelő munkakörben dolgozni, amennyi ideig az ösztöndíjat kapták (illetve heti 18 órás részmunkaidős foglalkoztatás esetén kétszer annyi ideig).
- Az ösztöndíjasok támogatására a projekt országos mentorhálózatot működtet (40 fő mentor), amely segíti az egészségügyi intézmények és a tanulók közötti kölcsönös elköteleződést és a hivatástudat kialakulását. A mentori tevékenység célja a tanulók pályaválasztásának orientációja az egészségügyi szakmák iránt, a tanulók motiválása a szakképzésben való aktív és eredményes részvételre, a szakképesítés megszerzésére, valamint a megszerzett szakképesítésnek megfelelő munkakörben történő elhelyezkedésre.

Eredmények 2020.12.31-ig:

- 6 ösztöndíjas pályázati ciklus (7 ösztöndíjas pályázati felhívás) zárult le, melynek eredményeképpen 3 214 tanulóval összesen 3 821 szerződés jött létre. További meghirdetés nem várható.
- Közel 1.400 millió forintnyi ösztöndíj került folyósításra.
- Mintegy 2.865 fő szerezte meg sikeresen az ösztöndíjjal támogatott szakképesítését.
- A már végzett ösztöndíjasok közül igazoltan közel 1.975 fő helyezkedett el és dolgozik a megszerzett szakképesítésének megfelelő munkakörben, valamely hazai közfinanszírozott egészségügyi szolgáltatónál.
- 1545 szerződést érintően került teljesítésre minden szerződéses kötelezettség.

2020. évre vonatkozó létszámadatok:

Ciklus	Pályázatok benyújtási időszaka	Beérkezett pályázatok száma (db)	Megkötött/létrejött szerződések száma (db)	Ösztöndíj támogatásban részesülők száma (fő)
1. ciklus	2017.12.18.- 2018.01.15.	748	689	689
2. ciklus	2018.04.11.- 2018.05.15.	142	137	137
3. ciklus	2018.09.12.- 2018.11.15.	515	492	330
4. ciklus (nappali)	2019.02.26.- 2019.03.12.	62	61	58
4. ciklus (esti)	2019.04.08.- 2019.04.30.	1 146	1 078	1 024
5. ciklus	2019.09.23.- 2019.10.31.	1 417	1 240	879
6. ciklus	2020.02.18.- 2020.05.31.	157	124	97
Összesen		4 187	3 821	3 214

IV.12. A betegek biztonsága és az egészségügyi ellátórendszer egyenlő esélyű hozzáférése érdekében javítani kell az egészségügyben dolgozók képzettségi szintjét és a jól képzett munkavállalók arányát.

Felelős: emberi erőforrások minisztere	Határidő: az EFOP ütemezésének megfelelően, folyamatos
--	--

Indikátor/Év:	2020
Alintézkedés neve:	Az egészségügyben dolgozók képzettségi szintjének emelése az egészségügyi ellátórendszer egyenlő esélyű hozzáférése érdekében
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke
Egészségügyi vagy szociális szakdolgozóvá válást célzó programokon részt vevő személyek száma a projekt fizikai befejezéséig (fő)	1358
6 hónappal a program elhagyását követően egészségügyi és szociális szakdolgozói állást betöltő személyek száma az érintett térségekben (fő)	580

Az egészségügy humán erőforrásának megfelelő szintű biztosítása az egészségügyi szolgáltatások minőségének és biztonságának az alapfeltétele. Az egyre komplexebb egészségi problémák

indokolják a minél magasabb színvonalú ellátást, továbbá a betegbiztonság emelése megkívánja, hogy jól képzett egészségügyi szakdolgozók, gyógyszerészek és orvosok segítsék az egészségtudatos magatartás kialakítását, a gyógyulást, a rehabilitációt, és vállaljanak nagy szerepet a magyar lakosság egészségi állapotának és gyógyulási esélyeinek javításában. A megfelelő számú és megfelelő szakmai végzettséggel rendelkező humánerőforrás javítani képes az egészségügyi ellátás színvonalát, a biztonságos betegellátást, a kvalifikált munkaerő biztosítása pedig az egészségügyi ellátórendszer pozitívabb társadalmi megítélését vetítheti előre.

A projektek keretében a hiányszakmákra történő át-, illetve továbbképzés valósítható meg, továbbá munkaerő utánpótlást elősegítő foglalkoztatási programok indíthatóak. A rendelkezésre álló humán erőforrás intézményen belüli átrendezésével az intézmények számára megnyílik a lehetőség, hogy a projektjük megvalósítását követően, új és könnyebben elérhető munkaerő felvételével tölthessék be azon – alapvetően nem hiányszakmának minősülő szakmához kapcsolódó – munkaköröket, melyekről a humán erőforrás átcsoportosítást a projektjük keretében megvalósították. A foglalkoztatási programok hozzájárulnak az egészségügyi közszolgáltatásban még nem dolgozó hallgatók pályaorientációjához, az alapellátásban, szakellátásban történő elhelyezkedésének elősegítéséhez. A konstrukció eredményeképpen megnő az egészségügyben dolgozó szakképzett munkaerő száma, nő az egy betegre fordítható idő, mellyel a betegbiztonság növelhető. A fejlesztések hozzájárulnak a várakozási idő csökkenéséhez a betegellátásban, valamint az időbeni észlelés, kezelés, beavatkozás hozadékaként az életminőség javulásához, mely végső soron növeli az egyén egészségben eltöltött éveinek számát.

A projektek célcsoportját a közfinanszírozott egészségügyi intézményeknél/szolgáltatóknál alkalmazott/alkalmazni tervezett orvosok, rezidensek, szakorvosok, gyógyszerészek, szakgyógyszerészek, szakdolgozók, valamint az orvostudományi illetve szakirányú egészség tudományi képzésben résztvevő hallgatók képezik.

Az **EFOP-1.10.3-17** azonosító számú „**Képzési programok az egészségügyi ágazat szolgáltatás-fejlesztése érdekében**” elnevezésű” konstrukció vonatkozásában összesen 45 db támogatási kérelem érkezett be: 5,3 milliárd forint támogatási igénnyel, amelyből 2017-2019. között 31 db kérelem került az EMMI Irányító Hatóság által jóváhagyásra 4,35 milliárd forint támogatási összegben. 2020-ig összesen 15 db támogatási kérelem megvalósítása zárult le 1,81 milliárd forint összegben.

Az **EFOP-1.10.4-18** „**Egészségügyi ösztöndíjak támogatása**” c. projekt rendelkezésére álló forrás az EFOP keretében 687 millió forint, a hazai költségvetés terhére 42,1 millió forint a vissza nem térítendő támogatás maximális összege. Nyertes pályázatok száma: 24 db.

IV.13. Az ápolók tudásának naprakészen tartása érdekében a korábban végzettek számára EU konform ápolói végzettség megszerzését célzó felzárkóztató programot kell indítani.

Felelős:	Határidő:
emberi erőforrások minisztere	az EFOP ütemezésének megfelelően, folyamatos

Indikátor/Év:	2020
Alintézkedés neve:	EU konform ápolói végzettség megszerzését célzó felzárkóztató program indítása
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke
Továbbképzési programokban résztvevő humán közszolgáltatásokban dolgozók száma (fő)	-
A továbbképzést bizonyítvánnyal vagy tanúsítvánnyal elvégző humán közszolgáltatásban dolgozók száma (fő)	-

Az **EFOP-3.8.1-14-2015 Felzárkóztató egészségügyi ápolói szakképzési programok** kiemelt projekt 2018. évben lezárult. A projekt záró ellenőrzése megtörtént.

Az 1,8 milliárd forint összköltségű projekt célja volt a humánerőforrás területi különbségeinek csökkentése, az országon belüli mobilitás elősegítése, a jövő szükségleteinek megfelelő létszámú és minőségű emberi erőforrás biztosítása, és az egészségügyi dolgozók megtartása az egészségügyi ellátórendszerben.

2.5. V. Területi hátrányok csökkentésével, illetve lakhatási problémákkal összefüggő feladatok

Az intézkedési terv a területi hátrányok csökkentésével, illetve a lakhatási problémákkal összefüggésben 5 intézkedést tartalmaz, amelyek a mélyszegény, leszakadt települések felzárkózását, szegregált élethelyzetek felszámolását, a szociális városrehabilitációt segítik elő.

Az intézkedések előrehaladását a következő táblázat tartalmazza:

Intézkedés kódja	Intézkedés rövid címe	Előrehaladás
V.1.	Integrált területi beruházások megvalósításának támogatása a fejlesztendő járásokban	B
V.2.a	„Mélyszegény, leszakadt települések felzárkózásának elindítása, felzárkózási esélyeinek megteremtése	B
V.2.b	„Felzárkózó települések” hosszú távú programja	B
V.3.a	Szegregált élethelyzetek felszámolása komplex programokkal (ERFA)	B
V.3.b	Szegregált élethelyzetek felszámolása komplex programokkal (ESZA)	B
V.3.c	Szociális városrehabilitáció	B
V.4	Szegregált élethelyzetek felszámolását segítő központi program	B
V.5	Közlekedés fejlesztése hátrányos helyzetű területeken	B

A	Megvalósult
B	A megvalósítás terv szerint halad
C	Megvalósítása késik a tervezetthez képest
D	Megvalósult módosított tartalommal
E	Módosított tartalommal/menetrendben valósul meg, az új terveknél jobb ütemben
F	Módosított tartalommal/menetrendben valósul meg, az új tervek szerint zajlik
G	Módosított tartalommal/menetrendben valósul meg, késik az új tervekhez képest
H	A tervek szerint később, nem a jelen intézkedési terv keretében kerül megvalósításra
I	Teljes egészében törlésre került

V.1. Folytatni kell a kedvezményezett járások társadalmi, gazdasági felzárkózása érdekében indított komplex beavatkozásokat lehetővé tevő programokat, melyek célja a területi különbségek csökkentése, a minőségi humán közszolgáltatásokhoz, valamint a minőségi oktatáshoz való hozzáférés javítása. A legsúlyosabb helyzetben lévő kedvezményezett településeken folyamatos szakmai jelenlétet biztosító programokkal kell segíteni az ott élők felzárkózási esélyeit.

Felelős:	Határidő:
belügyminiszter emberi erőforrások minisztere pénzügyminiszter innovációért és technológiáért felelős miniszter agrárminiszter	az EFOP tervidőszak ütemezésének megfelelően, folyamatos

Indikátor/Év:	2020
Alintézkedés neve:	GÉP program
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke
A programhoz csatlakozó újabb települések	50 db
Alintézkedés neve:	Magyar Falu Program
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke
Magyar Falu Program tájékoztató rendezvények	70 helyszín
A rendezvényeken részt vett képviselők, polgármesterek	4000 fő

A kedvezményezett térségek gazdasági hátrányának csökkentését, a helyben élő munkanélküli lakosság ismételt munkába vonását, a helyi foglalkoztatás bővítését célzó Kedvezményezett Települések Gazdaságélénkítő Programja (a továbbiakban GÉP program) 2019. év őszén indult 50 település részvételével, amelyhez a Kormány döntése értelmében a 2020. évben további 50 település csatlakozott. A program finanszírozása érdekében a közfoglalkoztatásra biztosított 2019. évi Start-munkaprogram kiadási előirányzatból 8 milliárd Ft került átadásra a XIV. Belügyminisztérium fejezetben e célra létrehozott „Felzárkózó települések” hosszú távú programjának támogatása fejezeti kezelésű előirányzatba.

A fejlesztési elképzelések 2019. és 2020. évi támogatására a BM fejezetbe átadott forrás és annak maradványa szolgált. Tekintettel arra, hogy az igények jelentősen meghaladták a rendelkezésre álló forrás mértékét, 34 önkormányzati fejlesztést a GÉP program keretében a BM fejezetből, míg 23 települési önkormányzat közfoglalkoztatás alapjaira épülő elképzelését a közfoglalkoztatásra biztosított „Start-munkaprogram” előirányzatból javasolta támogatni a szakterület.

Összességében megállapítható, hogy a programra kijelölt 100 településből 57 település fejlesztését támogatta a BM 10,676 milliárd Ft támogatási összeg biztosítása mellett, amely a fejlesztések megvalósítását követően 216 fő nyílt piaci foglalkoztatását teszi lehetővé.

A támogatott fejlesztések igen változatos képet nyújtanak, hiszen a települések egyedi gazdasági, munkaerő-piaci, infrastrukturális lehetőségei, a helyi vagy környékbeli igények, a tájegység környezeti, gazdaságföldrajzi jellemzői, a helyi hagyományok és munkakultúra egyaránt meghatározták a fejlesztések irányát. Jellemző beruházások voltak: közétkeztetés bővítéséhez kapcsolódó konyhafejlesztés, szálláshely, vendégház kialakítása, pékség kialakítása, építőipari, mezőgazdasági szolgáltatáshoz kapcsolódó eszközbeszerzés, térkögyártás kialakítása, gyepszőnyeggyártás, zöldség- és gyümölcsfeldolgozó üzem fejlesztése, savanyító üzem kialakítása.

2019 októberéig felvételre kerültek a GÉP programok koordinációjáért felelős projektkoordinátorok a Belügyminisztérium Közfoglalkoztatási és Vízügyi Helyettes Államtitkárságára (2 fő), illetve a Társadalmi Esélyteremtési Főigazgatóság (a továbbiakban: TEF) állományába (jelenleg 17 fő). A TEF megyei projektkoordinátorai részére körzetek kerültek kijelölésre a felelősségi körükbe tartozó településekkel, ahol a projektek előkészítésében való közreműködést, helyi szintű együttműködést, koordinációt végeztek a programba eddig bevont 100 település mindegyikén.

A BM ezen felül felkérte a Megyei Önkormányzatok Országos Szövetségének elnökét, továbbá az érintett megyei önkormányzatokat, hogy szakapparátusukkal támogassák a települési önkormányzatokat az elfogadott fejlesztési elképzeléseik részletes kidolgozásában.

A büntetés-végrehajtási szervezet a GÉP programhoz kapcsolódóan több javaslatot fogalmazott meg települési önkormányzatokkal történő konkrét termelési együttműködésekre, a büntetés-végrehajtás gazdasági társaságai termelés kihelyezésére, továbbá a közfoglalkoztatásban termelt javak belső ellátásba történő bevonására. A konkrét programjavaslatokat a Belügyminisztérium megvizsgálta és a Büntetés-végrehajtás Országos Parancsnokságának (BVOP) nyújtott támogatással hét büntetés-végrehajtási gazdasági társaság fejlesztési javaslatának megvalósítására biztosított forrást. A Támogatói okiratok alapján mindösszesen 1,229 milliárd Ft keretösszeget biztosítottunk a büntetés-végrehajtási szervezet részére, ami 64 fő nyílt piaci foglalkoztatását teszi lehetővé.

BM-MLSZ pályaépítési program

A települési igényeknek megfelelő fejlesztések mellett a GÉP és a Magyar Máltai Szeretetszolgálat koordinációjában megvalósuló „Felzárkózó települések” (FETE) programok lehetőséget adtak az MLSZ-szel történő együttműködés keretében, hogy a két program első ütemében érintett településeken kisméretű rekortán, vagy műfüves, illetve egyes esetekben nagyméretű labdarúgó pályák épüljenek a helyi sportolási lehetőségek bővítése, az egészséges életmódra nevelés, továbbá a labdarúgó utánpótlás nevelése érdekében. A GÉP program első ütemében érintett 50 településből 27 településen valósul meg pályaépítés (20 db kisméretű, 7 db nagyméretű), míg a FETE program első ütemében érintett 31 településből 23 településen valósul meg kisméretű rekortán pályaépítés. A pályaépítések BM-et terhelő összes költsége 699 millió Ft (3,373 milliárd Ft a teljes beruházás összege).

Folyóvíz program

A Folyóvíz program „Fapados fürdőszoba” Szabolcs-Szatmár-Bereg megye egyes komplex programmal fejlesztendő településein valósult meg. A program megvalósításához szükséges forrás 4 település részére került biztosításra összesen 200,08 millió Ft összegben. A támogatott tevékenység során a rászoruló családok részére, összesen 127 magántulajdonban lévő ingatlanban, az ivó- és szennyvíz bekötővezeték kiépítése, továbbá 1,5 m²-es fürdőhelyiség kialakítása, továbbá a fürdőszobával határos másik helyiségben, a közös falfelületre kéttálcás mosogató kiépítése valósult meg.

A „Felzárkózó települések” hosszú távú programjának megalapozásáról szóló 1404/2019. (VII. 5.) Korm. határozat 1. pontjában meghatározott településeket fokozottan érintik azon problémák, melyek megoldására jött létre a Magyar Falu Program. A határozatban nevesített felzárkózó települések kiemelt támogatásban részesültek a pályázati alprogramokban. A benyújtott pályázatok közül 74 került támogatásra, így több mint 1 milliárd forint támogatásban részesültek ezen települések. A legtöbb nyújtott támogatás faluházak felújítására (205 millió forint), önkormányzati utak és hidak felújítására (156 millió forint), közösségi terek kialakításra (121 millió forint), valamint orvosi rendelők fejlesztésére (106 millió forint) került megítélésre.

A Kormány 1186/2020. (IV. 28.) számú, a „Felzárkózó települések” és a gazdaságélénkítő program folytatása érdekében teendő további intézkedésekről szóló határozatában további 37 település került kijelölésre a felzárkózó települések közé. Ezen települések 2020. évben közel 1,2 milliárd forint forráshoz jutottak hozzá a Magyar Falu Program pályázati alprogramjain keresztül. A legtöbb támogatást óvodaépület építésére és felújítására (290 millió forint), faluházak felújítására (122 millió forint), önkormányzati utak és hidak felújítására (111 millió forint), valamint iskolai tornatermek fejlesztésére (85 millió forint) került megítélésre.

A 2019. évben indult Magyar Falu Program az ország lakosságának több mint 30 %-át (3 150 233 fő), a települések több mint 91 %-át érinti. Legfontosabb célkitűzése a kistelepülések népességmegtartó erejének növelése, a kistelepülési életforma erősítése, és a vidéki lakhatási lehetőségek segítése. A Magyar Falu Program bevezetésével egyedülálló, célzott kormányzati beavatkozás történt az 5000 fő és ez alatti állandó lakosságú településeken.

A Magyar Falu Program során megvalósul a kistelepülések hátrányainak enyhítése, többek között az alapvető szükségletek kielégítését segítő szolgáltatásokhoz, közszolgáltatásokhoz való hozzájutás biztosítása, illetve olyan fejlesztések megvalósítása, amelyek vonzóvá teszik az ott élők, illetve a letelepedni szándékozók számára ezen településeket, esélyt adva a jövőben a népesség növekedésére is.

A Magyar Falu Program a pályázatokon keresztül megvalósuló támogatási rendszerrel, a Falusi Útalap keretében a mellékúthálózat fejlesztésével és a „falusi CSOK” **bevezetésével** segíti a kistelepüléseken élők életkörülményeinek folyamatos javítását.

A Magyar Falu Program pályázati alprogramjainak 2020. évi eredményei

A Magyar Falu Program pályázati rendszere a 2020-as évben 21 célterületre kiterjedő fejlesztési lehetőséget biztosított az 5000 fő és ez alatti települések részére. Az egyes alprogramok szorosan összefüggnek egymással, így segítve a kistelepülésen élők életminőségének javítását. Az önkormányzatok esetében a pályázati kiírások, az egyházak esetében a felhívások 100 %-os támogatási intenzitással, vissza nem térítendő támogatásként, 100 %-os támogatási előleggel kerültek kiírásra a Magyar Államkincstáron keresztül.

A Magyar Falu Program fokozódó népszerűségét jelzi, hogy 2020. évben a beadott pályázatok száma, valamint a pályázó települések száma is nőtt a Program első évéhez viszonyítva. A pályázásra jogosult 2874 település több mint 98%-a nyújtott be pályázatot valamely pályázati kiírásra vagy felhívásra, ez alapján elmondható, hogy nagyfokú igény mutatkozik a valódi, helyi igényekre reagáló fejlesztések iránt.

A tavalyi évben közel hatezer nyertes pályázaton osztozhattak hazánk 5000 lélekszám alatti települései, melynek eredményeként mintegy 75 milliárd forint vissza nem térítendő forráshoz jutottak falvaink.

A Magyar Falu Program elsődleges célja, hogy csökkentse a kistelepülések és a városok közti sokrétű egyenlőtlenséget, elsősorban a közszolgáltatások elérhetősége és a helyi infrastruktúra minősége tekintetében, növelve ezzel a falvak népességmegtartó erejét, elősegítve a fiatalok helyben maradását, az elvándorlás visszaszorítását. A meghirdetett alprogramok mindegyike ahhoz járul hozzá, hogy a vidékre költözés ne életminőségbeli, hanem életstílusok közti döntés kérdése legyen.

A vidéki települések épített környezetének infrastrukturális állapota az elmúlt évek fejlesztései ellenére is elmaradnak a városokétól. A vidéki közlekedési infrastruktúra minőségének javításához járulnak hozzá az „Önkormányzati járdaépítés/felújítás anyagtámogatása”, az „Önkormányzati kerékpárút építése”, valamint az „Önkormányzati tulajdonban lévő út-, hídépítés/felújítás” című alprogramok. 2020. évben ezen 3 alprogram keretében 15,3 milliárd forintos hazai támogatáshoz jutottak az 5000 fő, és az alatti települések. A „Tanya- és falugondnoki buszok beszerzése” alprogram keretében 241 új, alacsony fogyasztású és káros anyag kibocsátású kisbuszt tudtak beszerezni a vidéki települések, melyekkel a helyi lakosok közszolgáltatásokhoz való hozzáférést támogatta a Magyar Falu Program.

A kistelepülések lakhatási viszonyainak javításához járul hozzá a „**Szolgálati lakás**” alprogram, melynek célja a kiemelt falusi közfeladatokat ellátó szakmák elismertségének visszaállítása, a szakmagyakorlók számára magas színvonalú lakhatás biztosítása, illetve a szolgáltatások minőségének növelésével a falvakba irányuló népességmozgás ösztönzése és támogatása. A meghatározott keretösszeg 121 pályázó támogatását tette lehetővé, ennek eredményeként 2,2 milliárd forint vissza nem térítendő forráshoz jutottak a kistelepülések önkormányzatai, társulásai szolgálati lakások felújításához, kialakításához.

A falvakban működő iskolák megújulásához két pályázati alprogram járult hozzá. Az „**Iskolaépület felújítása**” kiírás lehetőséget teremtett meglévő iskolai intézmények épületeinek felújítására és korszerűsítésére, így például fűtéskorszerűsítésre, nyílászárócserére, hőszigetelésre, világítási

rendszerek felújítására, megújuló energiaforrások alkalmazására, illetve info- és telekommunikációs hálózat korszerűsítésére. A Magyar Falu Program ezen alprogramja 166 vidéki iskola felújítását segíti, több mint 4,9 milliárd forint értékben.

Az „Iskolai tornaterem, tornaszoba fejlesztése” című pályázati alprogram célja olyan projektek támogatása, amely az egészséges életmód feltételeinek, a fiatal korosztály megfelelő testi fejlődéséhez szükséges iskolai infrastruktúra kialakítását segíti elő. Ezen iskolafejlesztést megcélzó pályázati kiírás kifejezetten az iskolai tornatermek és tornaszobák fejlesztését, átalakítását, korszerűsítését, valamint szükséges eszközök és felszerelések beszerzését segítette elő. Az alprogram keretében 93 tornaterem, tornaszoba újul meg közel 2,5 milliárd forintból.

A **”Falusi útalap”** az állami fenntartású, alacsonyabb rendű: három-, négy-, ötszámjegyű utak felújítását célozza, mellyel a kormány a munkába járás feltételein igyekszik javítani. Ezeknek a zömmel falvakat-falvakkal összekötő, rossz állapotú, elhanyagolt mellékutaknak a felújítására 2020-ban 72 milliárd forintot biztosított a kormány, melyből több mint 514 km útszakasz megújítására kerül sor. A felújított útszakaszok megkönnyítik a települések közti mobilitást, csökkentik a kistelepülések területi elhelyezkedéséből fakadó hátrányát.

Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében több mint 51 km, Borsod-Abaúj-Zemplén megyében pedig közel 53 km hosszúságú út felújítása valósul meg, a 2020. évben biztosított forrásoknak köszönhetően.

2020. évi pályázati alprogramok támogatási adatai

2020		
Alprogram neve	Támogatott pályázatok száma	Kötelezettség-vállalás összege (Ft)
Egyházi közösség tulajdonában lévő temetők infrastrukturális fejlesztése	176	1 214 869 450
Elhagyott ingatlanok közcélra történő megvásárlása	367	1 581 842 414
Építési telek kialakítása, közművesítés	57	624 827 102
Faluházak felújítása	281	5 627 962 622
Iskolaépület felújítása	166	4 938 819 362
Iskolai tornaterem, tornaszoba fejlesztése	93	2 494 316 679
Közösségi tér ki-/átalakítás és foglalkoztatás	392	5 706 735 513
Közösségi tér ki-/átalakítás és foglalkoztatás (egyházi)	317	5 946 610 468
Közterület karbantartását szolgáló eszközbeszerzés	628	5 013 789 947
Orvosi eszköz	627	1 558 811 872
Orvosi rendelők fejlesztése	222	4 773 918 463
Orvosi szolgálati lakás	5	1 904 246 806
Óvodaépület felújítása	200	5 137 963 773
Óvodai játszóudvar és közterületi játszótér fejlesztése	611	2 644 081 594
Óvodai sportterem, tornaszoba fejlesztése	113	1 890 160 087
Önkormányzati járdaépítés/felújítás anyagtámogatása	292	1 249 008 848
Önkormányzati kerékpárút építése	107	3 512 416 344
Önkormányzati tulajdonban lévő út-, hídépítés/felújítás	550	10 600 345 001
Szolgálati lakás	121	2 186 737 432
Tanya- és falugondnoki buszok beszerzése	241	3 439 171 835
Temetői infrastruktúra fejlesztése	424	2 810 083 950
Összesen	5990	74 856 719 562

A pályázati alprogramok összesített eredményei alapján megállapítható, hogy az elmúlt két év valamelyikében pályázatot benyújtó települések túlnyomó többsége, közel 98%-a jutott támogatáshoz az eddig meghirdetett alprogramok valamelyikében.

A „**falusi CSOK**” igénybevételére a használt lakás vásárlásához, bővítéséhez igényelhető családi otthonteremtési kedvezményről szóló 17/2016. (II. 10.) Korm. rendelet módosítása adott lehetőséget, így az „általános CSOK” szabályai is irányadóak rá. A szabályozás 2019. július 1-jén lépett hatályba, a támogatásokra vonatkozó kérelem 2022. június 30-ig nyújtható be.

Támogatás igényelhető tanya, birtokközpont vagy preferált kistélepülésen lévő használt lakás vásárlására, ha ahhoz egyidejűleg korszerűsítés és/vagy bővítés kapcsolódik, valamint igényelhető meglévő lakás korszerűsítésére/bővítésére. A támogatás mértéke azonos az új lakásra járó CSOK összegével, azaz egy gyermek esetén 600 000 forint, két gyermek esetén 2 600 000 forint, három vagy több gyermek esetén pedig 10 millió forint vissza nem térítendő támogatást kaphatnak a jogosultak. A támogatási összegek maximum fele költhető vásárlásra, a fennmaradó rész korszerűsítésre, felújításra fordítható. Meglévő ingatlan korszerűsítésére a fenti összegek fele, azaz egy gyermek esetén 300 000 forint, két gyermek esetén 1 300 000 forint, három vagy több gyermek esetén pedig 5 millió forint fordítható. A vissza nem térítendő támogatás mellé további kamattámogatás is igényelhető, mind vásárlás, mind korszerűsítés esetén. A használt lakás vásárlására és korszerűsítésére, bővítésére két gyermek esetén 10 millió forintos, három vagy több gyermek esetén 15 millió forintos kamattámogatott hitellehetőség áll rendelkezésre, míg meglévő ingatlan korszerűsítése és/vagy bővítése esetén ezen összegek fele, azaz két gyermeknél 5 millió, három vagy több gyermeknél 7,5 millió forint a kölcsön összege. A települések listáját a használt lakás vásárlásához, bővítéséhez igényelhető családi otthonteremtési kedvezményről szóló 17/2016. (II. 10.) Korm. rendelet, 2. sz. melléklete tartalmazza.

2020. január 1-jétől a támogatás kiegészült az adó visszatérítési támogatással, amely igényelhető „falusi CSOK”-kal együtt, és azon kívül, önálló kérelemmel, akár nyugdíjjogosultsággal is. A támogatás a korszerűsítési, bővítési munkák költségeinek áfa tartalmára vonatkozik legfeljebb 5 millió forint értékben.

A program 2019. július 1-jei indulása óta közel 22 ezer kistélepülésen élő család igényelte a vissza nem térítendő támogatást, mintegy 117 milliárd forint értékben.

A szerződéskötések számának megoszlása alapján a két leginkább érintett megye, Szabolcs-Szatmár-Bereg megye és Borsod megye adatai kiemelkedőek.

A Magyar Falu Program átfogó eszközrendszere komplex megoldást jelent a halmozódó hátrányok felszámolásához. A pályázatok útján megvalósuló életminőség-javító intézkedések, a területi elhelyezkedésből fakadó egyenlőtlenségeket enyhítő útfejlesztések és a lakhatást segítő támogatások mind a felzárkózást segítik.

V.2. Az MNTFS II. első két intézkedési tervében elért eredmények tapasztalataival, folyamatos szakmai jelenléttel támogatott felzárkózási programokat kell indítani a legnehezebb helyzetű településeken. A programok célja, hogy a korábbi fejlesztésekben kialakított Jelenlét program módszereivel készült települési diagnózis alapján segítsék a helyben élők és a települések felzárkózását.

Felelős:	Határidő:
belügyminiszter emberi erőforrások minisztere	folyamatos

Indikátor/Év:	2020
Alintézkedés neve:	„Végtelen lehetőség”
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke
Településeken kialakított jelenlét pontok	10
Járási fejlesztési fórumok és kerekasztalok	5
Rendszerhiányok pótlását, szolgáltatások célzottabbá tételét segítő pilot program	5
Alintézkedés neve:	„Felzárkózó települések” program
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke
Komplex fejlesztésbe bevont települések száma	67

Az **EFOP-1.5.1-17 „Végtelen lehetőség – Kísérleti program a leginkább elmaradott járások területi felzárkózása érdekében” konstrukció** a legalacsonyabb komplex mutatóval rendelkező 5 járás területén indított modellprogram, melynek célja az érintett területek leszakadásának fékezése, megállítása, a járáson belüli fejlettségbeli különbségek csökkentése a Magyar Máltai Szeretetszolgálat által kidolgozott „Jelenlét program” kiterjesztésével.

A kísérleti program végrehajtását az **EFOP-1.4.1-15 „Integrált gyermekesély programok szakmai támogatása”** elnevezésű kiemelt projekt segíti, és követi nyomon. Az EFOP-1.4.1-15 kiemelt projektet a Társadalmi Esélyteremtési Főigazgatóság hajtja végre konzorciumban a Magyar Máltai Szeretetszolgálattal és a Társadalomtudományi Kutatóközponttal (korábban MTA-val).

A kiemelt projekten belül az EFOP-1.5.1-17-hez az alábbi két feladatcsomag kapcsolódik:

- egyik feladat az EFOP-1.5.1-17 járásokban dolgozó karitatív szervezetek szakmai támogatása, amelyet a Magyar Máltai Szeretetszolgálat végez.
- a másik feladat az EFOP-1.5.1-17 program folyamatkövetése és értékelése, amelyet a Társadalomtudományi Kutatóközpont végez.

A „**Jelenlét**” programon keresztül olyan „ismételhető”, adaptálható beavatkozások, módszerek, eljárások, rendszer-hiányt pótló innovatív eszközök gyakorlati modellezése történik, amelyek utána (fenntarthatóságuk érdekében is) a szociális ellátórendszerbe (szolgáltatásokba, szakemberek képzésébe) illeszthetők lesznek; olyan együttműködésen alapuló működési módok, partnerségi megoldások kitalálása, bevezetése, amelyek a helyi közösségek öngondoskodásán túl segítik a szakpolitikát a legrosszabb helyzetben élők felzárkózására alkalmasabb intézkedések meghozásában.

Járási neve	Megvalósító neve	Rendszerhiányok pótlását, szolgáltatások célzottabbá tételét segítő pilot program
Baktalórántháza	Baptista Szeretetszolgálat	"Munka világába visszavezetés" és "Helyi általános és középiskolákban szakemberek biztosítása"
Cigánd	Magyar Református	Intenzív családmegtartó szolgáltatás

	Szeretetszolgálat	
Gönc	Magyar Ökumenikus Segélyszervezet	Komplex gyermekfejlesztés biztosítása a járásban
Kunhegyes	Magyar Máltai Szeretetszolgálat	Középiskolai továbbtanulás támogatása
Sellye	Katolikus Karitás	Utazó „jelenlét” a járás falvaiban

A „Jelenlét” programok járási szintre való kiterjesztése **minden esetben diagnózis alapján** működik, ezt a diagnózist folyamatosan felülvizsgálva alakítják a megvalósítók a szakmai munka irányait. Ez kellő rugalmasságot ad, hogy a 3 év alatt a ténylegesen felmerülő problémákra reagáljanak, valamint a járások mélyrehatóbb megismerése során egyes területekre jobban fókuszálhassanak.

A program első két évében kialakításra kerültek járásonként két településen a szociális szolgáltatásokat biztosító **jelenlét pontok**, melyek a nem csupán a településen élők, hanem kiterjesztve a környező településeken élők szükségleteit is célozza.

Járás neve	Megvalósító neve	Működő Jelenlét pontok
Baktalórántháza	Baptista Szeretetszolgálat	Magy, Rohod
Cigánd	Magyar Református Szeretetszolgálat	Bodroghalom, Ricse
Gönc	Magyar Ökumenikus Segélyszervezet	Boldogkőújfalu, Vizsoly
Kunhegyes	Magyar Máltai Szeretetszolgálat	Tiszabő, Tiszagyenda
Sellye	Katolikus Karitás	Kisszentmárton, Tésény

A fogantatástól a foglalkoztatásig terjedő alacsony küszöbű közösségi foglalkozások, az intenzív szociális munka és családmentorálás a jelenlét pont településein kívül, járási szinten „**kitelepülő**” jelenlét pontokon (Sellyei és Gönci járás), **mobil/mozgó szolgáltatásokként** (Sellyei, Gönci, Cigándi járás), vagy **kitelepült szolgáltatásként** (Kunhegyesi járás) jelennek meg egyes településeken.

Járás neve	Megvalósító neve	Szolgáltatásokkal elért települések száma/ összes település a járásban (2021.02.01.)
Baktalórántháza	Baptista Szeretetszolgálat	12/12
Cigánd	Magyar Református Szeretetszolgálat	15/15
Gönc	Magyar Ökumenikus Segélyszervezet	14/32
Kunhegyes	Magyar Máltai Szeretetszolgálat	7/7
Sellye	Katolikus Karitás	34/38

A szolgáltatások járási szintű kiterjesztése mellett kiemelt feladata a projekteknek **a járásban futó fejlesztési programok összehangolása**, az együttműködések és a járási szinergiák javítása, a felzárkóztatásban érintett oktatási, szociális és egészségügyi intézményekkel a közös gondolkodások

elindítása (Járási fejlesztési fórum és szolgáltatói kerekasztalok), melyek eredményeképpen egy **komplex járási fejlesztési tervet** készítenek közösen. A járásokban futó **Gyerekesély Programokkal** a közös gondolkodás elindult, a tevékenységeket összehangolták, az együttműködések intenzitása járásonként változó.

A 2020-as évben a járványügyi intézkedések mentén kiemelten fontos volt az ágazatok és projektek közötti szinergiák erősítése, így hatékonyan és összehangoltan tudták a megvalósítók a rászorulókat segíteni a nehéz időszakban.

A programok megvalósításához az alábbi indikátorok mentén dolgoznak a szervezetek:

- Szolgáltató „Jelenlét Pont”-ok kialakítása és működtetése - járásonként 2 db (10)
- Járási szolgáltatói kerekasztal létrehozása – járásonként 1 db (5)
- Járási Fejlesztési Fórumok – járásonként 1 db (5)
- Rendszerhiányok pótlását, szolgáltatások célzottabbá tételét segítő pilot program - járásonként 1 db (5)
- Komplex járási fejlesztési terv (5)

A programok kiemelt feladata a járási szintű felzárkóztatási tevékenységei mellett rendszerhiányosságok és anomáliák gyűjtése minden, a felzárkóztatáshoz kapcsolódó ágazati szektorban, s ezek megoldására, enyhítésére **javaslatok megfogalmazása**. A javaslatcsomag elkészülése a program végére várható, ehhez 2020-ban megvalósult az 5 érintett járásban egy szociális ágazati kutatás, melynek kiértékelése jelenleg is zajlik.

A programok megvalósítási ideje: 2018. április - 2022. február, egyes programok esetében a hosszabbítás lehetőségével élve a program kifutása 2022. május.

A program forrása 1,980 Mrd forint.

A 2019-ben indított **„Felzárkózó települések” program** egy települési szintű, integrált felzárkóztató program, amely a lehető legszélesebb eszközrendszerrel a gyermekekre fókuszál, a fogantatástól egészen a foglalkoztatásig. A Jelenlét program megoldást kínál a kora- és kisgyermekkor, az iskoláskori, foglalkoztatási beavatkozásokról az egészségügyi és lakhatási elemekig.

A „Felzárkózó települések” hosszú távú programja során a 300 legnehezebb helyzetű település szakaszosan kerül bevonásra a Magyar Máltai Szeretetszolgálat szakmai irányításával, karitatív, civil és egyházi szervezetek megvalósításában. A végrehajtás szakmai támogatását a 2019. május 1-jétől a társadalmi felzárkózási területet is irányító Belügyminisztérium biztosítja.

A 2019-ben 31 településen elindult program a 1186/2020. (IV. 28.) Korm. határozat értelmében 2020 júliusától folytatódott, további 36 település bevonásával, és az eredeti 8 megvalósító szervezet mellett újabb 10 egyházi és civil szervezet közreműködésével. A már bevont 67 településen 73,5 ezer ember él, és 1300 gyermek születik évente, a születési arányszám pedig 2,5-szerese az országos átlagnak (23 ezrelék).

A 300 település kiválasztása egy komplex, a foglalkoztatási, iskolázottsági, lakhatási, jövedelmi, bűnözési viszonyokat és a korszerkezetet egyaránt figyelembe vevő mutató segítségével, a KSH-val együttműködve történt. A települések rendkívül rossz társadalmi-gazdasági helyzetben vannak: a lakosság iskolai végzettsége és foglalkoztatottsági rátája alacsony, a komfort nélküli lakások aránya meghaladja az országos átlagot, a lakásokra túlszűfolttság jellemző; egyes településeken a lakások csaknem kétharmada közmű nélküli.

A települési programok megvalósítása a helyi adottságok feltárásán, szakmai jelenlétén, vagyis Jelenlét programon, és egyedi helyzetfelmérés szerint kialakított komplex beavatkozásokon alapulnak. A Jelenlét átfogó célja a leszakadó települések szociális- és infrastrukturális ellátottságának fejlesztése, és az ott élő emberek és közösségek életében pozitív, előremutató változások előidézése, a szükséges szakmai tudás, támogatások és szolgáltatások biztosítása, ezek beépítése a helyi települési-, és térségi közigazgatási rendszerbe és közösségi folyamatokba.

A program az első időszakában a diagnózis (a település viszonyainak, beavatkozási lehetőségek beazonosítása), valamint cselekvési terv elkészítése történik meg (alapvetően a kora gyermekkor, iskoláskor, foglalkoztatás, egészségügy, lakhatás, közösségfejlesztés területekre fókuszálva). A programot megvalósító szervezetek eleinte 4-5, jelenleg 5-9 települést magukban foglaló csoportokban, egymást szakmailag támogatva teljesítik a cselekvési terveket, a fejlesztések kíséretét, a helyi lakosok és szakemberek felkészítését, képessé tételét. A helyzetfelmérés elkészítése a Gyerekesély program „kistérségi tükör” módszerének tapasztalatait is felhasználva történik a helyi lakosokkal kapcsolatban álló szociális, egészségügyi, köznevelési, foglalkoztatásügyi szakemberek, valamint a helyi lakosság megkérdezésével, statisztikai adatok áttekintésével.

Az első egy évben számos intézkedés valósult meg kora gyermekkori fókusszal (pl. kelengyecsomagok, kölcsönözhető eszközök, védőnők eszköztámogatása (diagnosztikai, gyermekellátási eszközök stb.)), egészségügyi területen (általános, gyermekszemészeti szűrések), a lakhatási körülmények javítása érdekében (életveszély-elhárítás, komfortosítás), kiskertprogram, sportpályák építése stb. terén.

Az első körben bevont 31 településen zajló helyi szakmai munka támogatását 2 milliárd forint szolgáltatta 2019-ben és 2020 első félévében (1 milliárd Ft az alapműködést, szolgáltatások kialakítását, további 1 milliárd Ft a lakhatási és egyéb, pl. gyermekszemészeti szűrést, kóbor kutya programot, egyetemisták bevonását célzó modellprogramokat szolgáltatta). 2020-ban további 36 település kapcsolódott be a munkába karitatív, egyházi és civil szervezeteken keresztül, amely munka folytatására 4 milliárd forint hazai forrás állt rendelkezésre idén júliustól jövő év végéig a 67 település fejlesztési feladataira. A programok kiterjesztése hazai és európai uniós forrásokból tervezettek a következő időszakban.

V.3. A 2018-ig megvalósult programokban csaknem 3000 főt sikerült képzésbe vonni, amelyen belül több mint 2400 fő volt a képzéseket sikeresen végzetek száma. Több, mint 70 lakás felújítása és csaknem 40 új szociális bérlakás létrejötté által több mint 130 család

lakhatási körülményei javultak. Folytatni kell a telepszerű lakókörnyezetben élők társadalmi és területi integrációját szolgáló humánfejlesztések támogatására, valamint a kapcsolódó infrastrukturális fejlesztések, lakhatási beruházások biztosítására indított komplex programokat.

Támogatni kell a telepszerű lakókörnyezetben élők kezdeményezésével és aktív közreműködésével megvalósuló programokat.

Felelős:	Határidő:
belügyminiszter pénzügyminiszter	az EFOP, TOP és VEKOP ütemezésének megfelelően, folyamatos

Indikátor/Év:	2020
Alintézkedés neve:	Szegregált élethelyzetek felszámolása komplex programokkal (ESZA)
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke
Képzésekbe bevont aktív korú célcsoporttagok száma	4 708 fő
képzéseket eredményesen elvégző közvetlen célcsoporttagok száma	4329 fő
Alintézkedés neve:	Szegregált élethelyzetek felszámolása komplex programokkal (ERFA)
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke
Szociális bérlakások kialakítása és felújítása (integrált területen)	94 db
Szociális bérlakások kialakítása és felújítása (nem integrált területen)	88 db
Telep lakókörnyezetében lévő szolgáltatásokat igénybevevők száma (EFT összes)	9 956 db
A lakhatási beruházással elért személyek száma (családok száma, fő) 173 család,	978 fő
A programok szolgáltatásaiban részesült, telepi körülmények között élő, magukat romának vallók száma (tervezett)	3 455 fő
Alintézkedés neve:	Városrehabilitációs programok
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke
Helyreállított lakóegységek városi területeken (CO40) – TOP	295
Szociális célú városrehabilitációval érintett akcióterületen élő lakosság száma (PO18) – TOP	3 268
A jobb életlehetőségekkel rendelkező hátrányos helyzetű személyek száma az akcióterületen (PR28) – TOP	5 574
Helyi társadalmi akciókban résztvevők száma (PR29) – TOP	28 717
A munkaerő piaci integráló programokba bevont hátrányos helyzetű személyek száma (PO711) -	30

VEKOP	
Migráns, külföldi háttérű, kisebbségi (beleértve a marginalizálódott közösségeket, például a romákat) résztvevők száma (CO15) – VEKOP	18

A **Komplex Telepprogramok célja** a szegregált lakókörnyezetben, mélyszegénységben élő hátrányos helyzetű emberek felzárkózásának és integrációjának segítése. Cél, hogy javuljon a telepeken és teleszerű lakókörnyezetben élők szolgáltatásokhoz való hozzáférése; növekedjen a bevont személyek képzettségi szintje; növekedjen azon személyek száma, akik társadalmi felzárkózást segítő programokba kapcsolódnak; növekedjen a célterületen élő személyek közül foglalkoztatásba kerülők száma; növekedjen teleszerű környezetben élő gyermekek óvodáztatási aránya.

A komplex program **végrehajtása humán (ESZA) és infrastrukturális (ERFA)** típusú beavatkozásokat egyaránt igényel. Önmagában a lakhatási körülmények javítása megelőző, és folyamatában támogató humán segítségnyújtás nélkül nem vezet fenntartható eredményre. Fontos szempont a sikeres megvalósítás érdekében, hogy a humán fejlesztések időben hamarabb történjenek, mint az infrastrukturális fejlesztések, így lehetővé válik a célcsoporttagok felkészítése a lakhatási programokban való részvételre mentorálással, képzésekkel és más humán beavatkozásokkal.

Az ESZA és a kapcsolódó ERFA felhívás meghirdetése egyszerre történik, azonban az ERFA konstrukcióra csak az ESZA felhívás pozitív jogosultsági döntésének megszületése utáni naptól lehet benyújtani a támogatási kérelmeket.

Az **EFOP-1.6.2-16 felhívás projekt célja** szegregált lakókörnyezetben, mélyszegénységben élő hátrányos helyzetű emberek társadalmi felzárkózásának és integrációjának segítése, **humán segítségnyújtást, a jelenlét típusú szociális munkával támogatva** az alábbi tevékenységekkel:

- diagnózis alapú komplex egyéni és közösségi fejlesztés beavatkozási tervének elkészítése,
- bevonás,
- jelenléten alapuló szociális munka,
- felnőttképzés,
- foglalkoztatás,
- munkaerőpiaci kompetenciák fejlesztése, munkagyakorlat szerzés támogatása,
- a helyi humán szolgáltatások elérhetőségének fejlesztése, koordinációjuk javítása,
- szociális, közösség-fejlesztési, oktatási, és egészségügyi szolgáltatások nyújtása,
- szolgáltatásokhoz való hozzáférés biztosítása,
- a hátrányos megkülönböztetés csökkentésére érzékenyítő tevékenységek.

A program célcsoportja a telepeken, teleszerű lakókörnyezetben, szegregátumokban élő, halmozottan hátrányos helyzetű, alacsony, illetve elavult iskolai végzettséggel rendelkező, jellemzően szociális és anyagi gondokkal küzdő, roma és nem roma egyének és családok.

Közvetlen célcsoport 16-54 éves hátrányos helyzetű szegregátumban élő személy és családja, akire egyéni fejlesztési terv készül a projekt során.

Keretösszeg 16,93 Mrd Ft. Támogatást igénylők köre: Helyi önkormányzatok.

Indikátorok

A programok szolgáltatásaiban részesült, telepi körülmények között élő, magukat romának vallók száma a megvalósítás helyszínéül szolgáló szegregátumban élők 15%-a, de minimum 10 fő.

Jelenlegi eredmények

Fejlesztési programokkal érintett hátrányos helyzetű, elmaradott települések száma 97 db.

Egyéni fejlesztési tervet 9 956 fő számára készítettek.

Képzésbe vont személyek tervezett száma 6 713 fő.

A képzést eredményesen elvégző személyek száma 4 329 fő.

Az **EFOP-2.4.1-16 felhívás célja** az EFOP-1.6.2-16 Szegregált élethelyzetek felszámolása komplex programokkal (ESZA) konstrukció beavatkozásainak kiegészítése lakhatási beruházások támogatásával:

- a deszegregációs folyamatok elindításával, megerősítésével, új szociális bérlakások kialakításával és a lakhatási mobilizáció támogatásával,
- lakóépületi fejlesztéssel,
- életveszélyes, lakhatásra alkalmatlan lakások megszüntetésével a szegregáció oldása érdekében,
- az elmaradottság csökkentésével,
- az egészségre ártalmas környezet problémáinak kezelésével, élhető lakókörnyezet megteremtésével,
- szolgáltatásokhoz való hozzáférés javításával (szolgáltatóház, szolgáltató pont kialakítása).

A konstrukció célcsoportja az elmaradott, periférikus településrészekben szegénységben és társadalmi kirekesztettségben élők és családjaik.

Közvetlen célcsoport: egyéni fejlesztési tervvel érintett 16-54 éves szegregátumban élő hátrányos helyzetű személy és családja.

Rendelkezésre álló keretösszeg 19,47 Mrd Ft. Támogatást igénylők köre: Helyi önkormányzatok.

A helyi programok végrehajtása még zajlik, ezért időközi eredményekről tudunk beszámolni a programokat szakmailag támogató Társadalmi Esélyteremtési Főigazgatóság adatai alapján. A végleges tényadatok a projektek záróbeszámolóinak elfogadását követően állnak rendelkezésre.

Jelenlegi eredmények:

„Szociális bérlakások kialakítása és felújítása” tervezett/jelenleg 649/118 db.

Telep lakókörnyezetében lévő szolgáltatásokat igénybevevők száma (EFT összes) 9 956 db.

A lakhatási beruházással elért személyek száma tervezett/jelenleg 3308/637 fő.

A TOP esetében négy **szociális városrehabilitációs** témájú, infrastrukturális beruházásokat támogató (ERFA forrás) felhívás, valamint szintén négy, ezekhez kapcsolódó ESZA felhívás jelent meg korábban. Az ERFA felhívások elsődleges célja a felzárkózás segítése a lakhatási körülmények javításával és egyéb kiegészítő beavatkozásokkal, mint pl. közterületi fejlesztések, hiányzó közművek kiépítése, közösségi terek biztosítása. Az ESZA felhívások elsődleges célja az egyéni fejlesztésen, szociális munkán alapul, amelyhez számos egyéb program kapcsolódhat a helyi igényekhez igazodva, mint pl. közösségfejlesztés, foglalkoztatás segítése, egészségfejlesztési, bűnmegelőzési programok.

A **TOP-4.3.1-15** és **TOP-4.3.1-16**, valamint **TOP-6.7.1-15** és **TOP-6.7.1-16** azonosító jelű, "Leromlott városi területek rehabilitációja" ill. "Megyei jogú városok leromlott városi területeinek rehabilitációja" c. felhívások összesen 36 064 millió Ft forrással kerültek meghirdetésre a helyi önkormányzatok és helyi nonprofit szervezetek számára. A felhívások keretében 88 db projekt rendelkezik hatályos támogatási szerződéssel, 25 289 millió Ft szerződött támogatási összeggel.

A felhívásokhoz kapcsolódóan a táblázatban megadott indikátorértékek kumulált tényértékek, melyek forrása a kedvezményezettek által rögzített beszámolók (szakmai beszámoló, záró szakmai beszámoló, egyedi szakmai beszámoló). A CO40 azonosítószámú indikátor esetében a tényérték még a támogatási szerződéssel rendelkező projektállomány vállalási értékéhez (1 307 lakóegység) képest alacsony, ugyanakkor ez a vállalás lefedi az OP által 2023-ra meghatározott célérték (1 584 lakóegység) 80%-át. A PO18 azonosítószámú indikátor esetében a tényérték szintén alacsony a mind a vállalási értékhez (141 951 fő), mind az OP célértékhez (324 000 fő) képest. A célértékhez képesti elmaradás oka, hogy a megyei konstrukciók keretében a vártnál több, kisebb lakosság számú város nyert támogatást.

A TOP-5.2.1-15 és TOP-5.2.1-16, valamint TOP-6.9.1-15 és TOP-6.9.1-16 azonosító jelű, "A társadalmi együttműködés erősítését szolgáló helyi szintű komplex programok" c. felhívások összesen 17 459 millió Ft forrással kerültek meghirdetésre a helyi önkormányzatok és nonprofit szervezetek számára. A felhívások keretében 122 db projekt rendelkezik hatályos támogatási szerződéssel, 13 769 millió Ft szerződött támogatási összeggel.

A felhívásokhoz kapcsolódó indikátorértékek tényértékek, ugyanakkor PR28 esetében 29 302 fő, PR29 esetében pedig 130 707 fő a projektekhez jelenleg rögzített tervérték.

A VEKOP esetében a VEKOP-6.2.1-15 és VEKOP-6.2.2-15 azonosító jelű, "A leromlott településrészekben élő alacsony státuszú lakosság életkörülményeinek javítása, társadalmi és fizikai rehabilitációja Budapesten" és "A leromlott településrészekben élő alacsony státuszú lakosság életkörülményeinek javítása, társadalmi és fizikai rehabilitációja Pest megyében" c. felhívások összesen 14 441 millió Ft forrással kerültek meghirdetésre a helyi önkormányzatok és nonprofit szervezetek számára. A felhívás keretében 11 db projekt rendelkezik hatályos támogatási szerződéssel, 12 010 millió Ft szerződött támogatási összeggel.

Általánosan elmondható, hogy az építőipari áremelkedés VEKOP keretében támogatott projekteket is érinti, amelyek műszaki előkészítése és közbeszerzési eljárásai elhúzódtak. A VEKOP-6.2.2-15 felhívás esetében több visszalépés is történt (Monor, Szigetszentmiklós).

A felhívásokhoz kapcsolódó indikátorok tényértékei a végrehajtás előrehaladási ütemére vezethetők vissza. A CO40 azonosítószámú indikátor esetében a vállalási érték 1 582 lakóegység, ami jóval meghaladja az OP 2023-ra vonatkozó 400 lakóegységes célértékét. Ennek oka lehet, hogy a felhívás célját, a felzárkózást az ERFA típusú beavatkozások közül legjobban a lakhatási körülmények javítása szolgálja, amely a felhívásban nagy hangsúlyt kapott. A túlvállalás oka továbbá, hogy a projektek többsége nem a hagyományos, családi házas, telepi szegregátumokat érinti, hanem a sűrű városi szövetben található többlakásos társasházakat, amelyek miatt fajlagosan kisebb költséggel több lakás korszerűsíthető. A PO621 azonosítószámú indikátor esetében a 2023-ra tett vállalások (32 079) megközelítőleg az OP célérték (77 500) felét érik el. el

VEKOP-7.1.4-16 azonosító jelű, Szegregált élethelyzetek felszámolása komplex programokkal (ESZA) c. felhívás összesen 80 millió Ft forrással került meghirdetésre a nem városi jogállású települések önkormányzatai számára. A felhívás célja a szegregált lakókörnyezetben, mélyszegénységben élő hátrányos helyzetű emberek társadalmi felzárkózásának és integrációjának segítése. A felhívás keretében 1 db projekt rendelkezik hatályos támogatási szerződéssel, 80 millió Ft szerződött támogatási összeggel. A támogatott projektek esetében nehézséget jelent, hogy megváltozott a projekt tervezése óta a célcsoport igénye, így a műszaki-szakmai tartalom újratervezése vált szükségessé több projekt esetében is. Az egyik kedvezményezett vissza is lépett a támogatástól.

A felhíváshoz kapcsolódó indikátorérték tényértékek, ugyanakkor PO711 esetében 40 fő, CO15 esetében pedig 15 fő a projektekhez jelenleg rögzített tervérték.

V.4. A több mint 60 településen nyújtott szakmai-módszertani támogatás további kiszélesítése érdekében folytatni kell a különféle operatív programok keretében induló komplex telepprogramok egységes szakmai és módszertani támogatását, lehetővé téve a folyamatos tapasztalatcserét és a projektek hatékonyságának növelését valamint társadalmi elfogadottságuk javítását. Támogatni kell az innovatív projekteket, képzési, közösségi programokat.

Felelős:	Határidő:
belügyminiszter Miniszterelnökséget vezető miniszter	az EFOP tervidőszak ütemezésének megfelelően, folyamatos

Indikátor/Év:	2020
Alintézkedés neve:	Felzárkózási együttműködések támogatása
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke
Képzésben részesülő szociális munkások, szakmai megvalósítók száma	797 fő
Felkészített tapasztalati szakértők	51 fő
Létrejött roma női közösségek száma	24 db
Létrejött (bírósgai nyilvántartásba vett) roma női civil szervezetek száma	2 db

Kialakított, szoftverbe feltöltött, validált szakmai jó gyakorlatok	15 db
Szakmai fórumok száma	30 db

Az **EFOP-1.6.1-VEKOP-16 „Felzárkózási együttműködések támogatása”** kiemelt konstrukció célja a komplex telepprogramok megvalósítói részére egységes szakmai és módszertani támogatását biztosítani, lehetővé téve a folyamatos tapasztalatcserét és kölcsönös tanulást, továbbá támogatni kell a területen folyó innovatív projekteket, képzési és közösségi programokat. Segíti a hátrányos helyzetű emberek, kiemelten a romák aktív társadalmi részvételét, civil szerveződéseit, erősíti a roma nemzetiségi önkormányzatok szerepvállalását, valamint kiemelt figyelmet fordít a roma nők közéleti és kulturális szerepvállalásának támogatására. Hozzájárul a szegregált lakókörnyezetben, mélyszegénységben élő, hátrányos helyzetű közösségek társadalmi felzárkózásához és az oktatási, szociális, gazdasági, munkaerő-piaci, egészségi-egészségfejlesztési integráció elősegítéséhez, valamint a vidéki településeken tapasztalható, elvándorlással és elnéptelenedéssel összeköthető, kedvezőtlen gazdasági, társadalmi és demográfiai folyamatok megállításához és megfordításához.

A konstrukció által elérendő részcélok:

- létrejön egyes települési, illetve területi felzárkózási programok megvalósításának egységessége, illetve a programok közötti kölcsönös tanulás, tapasztalatcsere („hálózatos működés”)
- a roma nők aktív szerepvállalásának erősítése, közösségeik, civil szerveződéssé válásuk szakmai ösztönzése
- a roma és nem roma személyek és közösségek közötti kohézió minőségi változásának segítése
- kialakuljon a telepeken történő munkában az esetkezelés egységes alapokon létrehozott szakmaisága, amelynek gyakorlata beépüljön a helyi szociális ellátórendszer munkájába
- megvalósuljon az egyes területi programok által elért eredmények rendszerszerű fenntartása

A programban rendelkezésre álló keretösszeg 2,36 Mrd forint.

Közvetlen célcsoport

- területi felzárkózási programokat megvalósító helyi önkormányzatok,
- komplex telepprogramok menedzsmenete, szakmai megvalósítói, segítő szakemberei,
- térségi női civil szervezetek, roma női civil szervezetek.

A program közvetett célcsoportját a telepszerű lakhatási környezetben élők alkotják.

Jelenlegi eredmények

Képzésben részesülő szociális munkások, szakmai megvalósítók száma 797 fő.
 Felkészített tapasztalati szakértők 51 fő.
 Létrejött roma női közösségek száma 24 db.
 Létrejött (bíróági nyilvántartásba vett) roma női civil szervezetek száma 2 db.
 Kialakított, szoftverbe feltöltött, validált szakmai jó gyakorlatok 15 db.
 Szakmai fórumok száma 30 db.

Azon települések száma, ahol szegregátumok integrálását szolgáló programokat megvalósító települések száma: 110 db

Az EFOP-1.6.2-16 kedvezményezettjeivel az együttműködési megállapodások megkötésre kerültek, EUPR-ben elfogadott tényérték: 102 db.

A támogatási szerződésben vállalt műszaki-szakmai eredmények az alábbiak:

- A program támogatásával létrejövő roma női közösségek száma: 50 db
- A program támogatásával létrejött (bíróági nyilvántartásba vett) roma női civil szervezetek száma: 20 db
- Szakmai fórumok száma: 102 db
- Képzésben részesülő szociális munkások, szakmai megvalósítók száma: 1115 db
- Kialakított, szoftverbe feltöltött, validált szakmai jó gyakorlatok: 250 db
- Felkészített tapasztalati szakértők: 50 fő

Szakmai beszámoló eredményei (2019.10.31):

- A program támogatásával létrejövő roma női közösségek száma: 23 db (cél: 50 db)
- A program támogatásával létrejött (bíróági nyilvántartásba vett) roma női civil szervezetek száma: 1 db (cél: 20 db)
- Szakmai fórumok száma: 29 db (cél: 102 db)
- Képzésben részesülő szociális munkások, szakmai megvalósítók száma: 695 fő (cél: 1115 db)
- Felkészített tapasztalati szakértők: 51 fő (cél: 50 fő)

Kedvezményezett 2020.10.21-én benyújtott összköltség növelési kérelmét az 1068/2021. (II. 19.) Korm. határozatban a kormány jóváhagyta.

A kapcsolódó TSZ módosítás hatálybalépésének dátuma 2021.03.31.

V.5. Fejleszteni szükséges a közlekedést a hátrányos helyzetben lévő települések vonzáskörzetében a területi elszigeteltség oldása és a foglalkoztatási lehetőségek bővítése érdekében.

Felelős: belügyminiszter innovációért és technológiáért felelős miniszter	Határidő: a TOP tervidőszak ütemezésének megfelelően, folyamatos
---	---

Indikátor/Év:	2020
Alintézkedés neve:	Közlekedésfejlesztés
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke
Közutak: az újraépített vagy felújított közutak teljes hossza (km)	391
Kialakított kerékpárforgalmi létesítmények hossza (km)	315

A **TOP-1.3.1-15, TOP-1.3.1-16, illetve TOP-6.1.5-15, TOP-6.1.5-16** kódszámú, “**A gazdaságfejlesztést és a munkaerő mobilitás ösztönzését szolgáló közlekedésfejlesztés**” c. felhívások 133 074 millió Ft keretösszeggel kerültek meghirdetésre a Magyar Közút Nonprofit Zrt, Nemzeti Infrastruktúra Fejlesztő Zrt, valamint a települési önkormányzatok számára. A felhívások célja az alacsonyabb rendű utak felújítása és fejlesztése annak érdekében, hogy a települések gazdasági területei jól megközelíthetők legyenek a vállalkozások és a munkavállalók számára. A felhívások keretében 120 db projekt rendelkezik hatályos támogatási szerződéssel, 124 952 millió Ft szerződött támogatási összeggel.

A közutas indikátor értéke tényérték, mely a vállalási értékhez (678 km) képest még alacsonyabb, ugyanakkor a vállalások a 2023-as OP célértéket (448 km) már jóval meghaladják.

A **TOP-3.1.1-15, TOP-3.1.1-16, TOP-6.4.1-15, TOP-6.4.1-16, VEKOP-5.3.1-15, VEKOP-5.3.2-15, VEKOP-5.3.3-17** kódszámú, fenntartható települési/városi közlekedésfejlesztést célzó felhívások 158 682 millió Ft keretösszeggel kerültek meghirdetésre a települési önkormányzatok számára. A Felhívások lehetőséget kínálnak a közlekedési feltételek és módok komplex, egymást erősítő, a fenntartható fejlődést és fenntartható közlekedést szolgáló fejlesztésére. A felhívások keretében 440 db projekt rendelkezik hatályos támogatási szerződéssel, 147 039 millió Ft szerződött támogatási összeggel. A kerékpárutas indikátor értéke szintén tényérték, mely a vállalási értékhez (1 543 km) képest még alacsony, ugyanakkor a vállalások a két területi OP 2023-ra vonatkozó, összesített célértékét (1 064 km) már jóval meghaladják.

2.6. VI. A bevonással, szemléletformálással, a diszkriminációs jelenségek elleni küzdelemmel kapcsolatos feladatok

Az MNTFS intézkedési terve 16 intézkedést tartalmaz, melyek többek között az érintettek bevonására, a társadalom szemléletformálására, a romák aktív közösségi szerepvállalására, az emberkereskedelemmel kapcsolatos hatékony megelőzésre, az áldozatokat segítő ellátórendszer működtetésére és fejlesztésére, továbbá a kábítószer-használat megelőzésére és kezelésére szolgálnak.

Az intézkedések előrehaladását a következő táblázat tartalmazza:

Intézkedés kódja	Intézkedés rövid címe	Előrehaladás
VI.1.a	Hátrányos helyzetű emberek, romák aktív társadalmi szerepvállalása. Nemzeti célú támogatások	B
VI.1.b	Roma nők társadalmi szerepvállalásának erősítése	B
VI.2.	Prevenციót és szemléletformálást célzó kampányok	B
VI.3	Felzárkózási mentorhálózat fejlesztése	B
VI.4.	Média szerepének erősítése a társadalmi szemléletformálásban	B
VI.5.	Közös értékeink - sokszínű társadalom	B
VI.6.	Roma kultúra ápolása és fenntartása	C
VI.7	A felzárkózási, esélyegyenlőségi szempontok erősítése a közszolgálati munkában, a kormányhivatalokban és az önkormányzatoknál	I
VI.8	A humán és igazgatási szolgáltatások, valamint intézményi működési módok fejlesztése	B
VI.9.a	Az iskolarendszerben elérhető/nem elérhető fiatalok jogkövető magatartási kultúrájának erősítése	B
VI.9.b	A hátrányos helyzetű lakosság egészségmagatartásának javítása, illetve a kábítószer-használat megelőzése és kezelése	B
VI.10.	Turisztikai szolgáltatások fejlesztése	
VI.11.a.	Cselekvő közösségek - Aktív közösségi szerepvállalás	A / B
VI.11.b.	Kulturális szakemberek gyakorlatorientált felkészítése	B
VI.11.c.	A kulturális intézményrendszer a társadalmi felzárkózásért és közösségfejlesztésért	C
VI.12	A tankönyvi és tantervi tartalmak szegénységgel és a hátrányos helyzetben élő csoportokkal, valamint a roma nemzetiséggel kapcsolatos tartalmainak felülvizsgálata	B
VI. 13.	A prostitúcióval, a kapcsolati erőszakkal és az emberkereskedelemmel kapcsolatos hatékony megelőzés és tudatformálás, felvilágosító programok szervezése	B
VI. 14.	A kapcsolati erőszakkal és az emberkereskedelemmel kapcsolatos hatékony megelőzés és tudatformálás, az áldozatokat segítő	B

	ellátórendszer fejlesztése	
VI.15.	Az emberkereskedelemmel kapcsolatos hatékony megelőzés és tudatformálás; képzések, tréningek a gyermekvédelmi jelzőrendszer tagjainak	B
VI.16	Kapcsolati erőszak jelenségének megismertetése, kutatások finanszírozása	B

A	Megvalósult
B	A megvalósítás terv szerint halad
C	Megvalósítása késik a tervezetthez képest
D	Megvalósult módosított tartalommal
E	Módosított tartalommal/menetrendben valósul meg, az új terveknel jobb ütemben
F	Módosított tartalommal/menetrendben valósul meg, az új tervek szerint zajlik
G	Módosított tartalommal/menetrendben valósul meg, késik az új tervekhez képest
H	A tervek szerint később, nem a jelen intézkedési terv keretében kerül megvalósításra
I	Teljes egészében törlésre került

VI.1. 2017-től kezdődően a hazai nemzetiségek, köztük a roma nemzetiség önazonosságának és nemzetiségi közfeladatainak ellátásához szükséges nemzetiségi célú támogatások finanszírozását kormányrendelet helyett magasabb szintű jogszabály, a mindenkori költségvetési törvény tartalmazza. Mindezen túl, támogatni kell a hátrányos helyzetű emberek, kiemelten a romák aktív társadalmi részvételét, civil szerveződéseit, erősíteni kell a roma nemzetiségi önkormányzatok szerepvállalását, a partnerségi együttműködéseket, ösztönözni és támogatni kell a helyi közösségi programok szervezését, az azokban való minél nagyobb arányú részvételt. A társadalmi partnerség és konzultáció érdekében működtetni kell a Roma Platform kezdeményezést. Ösztönözni kell a roma nők aktív közéleti szerepvállalását, szakmailag támogatni kell közösségeik, civil szerveződések alakulását, működését.

Felelős:	Határidő:
belügyminiszter	az EFOP tervidőszak ütemezésének megfelelően, folyamatos

Indikátor/Év:	2020
Alintézkedés neve:	Roma nemzetiségi pályázatok
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke
Támogatott roma civil szervezet	217
Megvalósult roma nemzetiségi kulturális rendezvények és programok	439
Alintézkedés neve:	Roma Platform kezdeményezés
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke
Megtartott rendezvények (megyei)	14 db
Résztevő szervezetek száma	490

*2019. augusztus 10. és 2020. december 31. között

A roma nemzetiségi szakterület kezelésében lévő költségvetési előirányzatok jelentős mértékben forrásul szolgálnak azon támogatásoknak, melyek elősegítik, a roma nemzetiségi közösséghez tartozók törvényben biztosított egyéni és közösségi jogai, érdekei kifejezésre jussanak. Így különösen hozzájárulnak a roma nemzetiségi közösség önazonosságának megőrzéséhez, az anyanyelv, történelmi hagyományok, valamint szellemi és tárgyi emlékeik ápolásához, országos, helyi vagy regionális jelentőségű kulturális autonómia megvalósításához, nyelvi és kulturális identitáshoz kötődő meghatározó programok, rendezvények szervezéséhez. További cél a nemzetiségek kulturális autonómiáját megvalósító intézményrendszer fejlesztése, valamint a szomszédos országokkal kötött megállapodások alapján működő stratégiai tervek, partnerségi megállapodások ajánlásaiban megfogalmazottak teljesítése.

1) Roma nemzetiségi támogatások

A roma nemzetiségi támogatások előirányzat kerete 2020-ban 657, 9 millió Ft volt, amelyből 610 millió Ft nemzetiségi pályázatok keretében került felhasználásra. Ez a kerettámogatás biztosítja a roma civil szervezetek működésének támogatását, a roma szervezetek és nemzetiségi önkormányzatok kulturális kezdeményezéseinek, programjainak támogatását, nyelvi környezetben megvalósuló gyermektáboroztatást, a roma nemzetiségi nyelvoktatásban résztvevő pedagógusok képzésének, továbbképzésének támogatását.

A Roma nemzetiségi pályázatok eredményeként:

- a roma civil szervezetek működésére 200 millió Ft felosztására került sor, melyből 217 roma szervezet részesült.
- A roma nemzetiségi kulturális rendezvények és programok keretében a felhasznált 150 millió Ft támogatás 439 program megvalósításához tudott hozzájárulni.
- A roma gyermekek nyelvi környezetben megvalósuló táboroztatására 250 millió Ft került meghirdetésre, mely támogatás 286 táborozási program megvalósítását segítette, ezzel több, mint 5000 gyermek nyári szabadidős programban való részvételéhez nyújtott segítséget.
- A roma nemzetiségi oktatásban résztvevő pedagógusok továbbképzési programjaira 10 millió Ft került ráfordításra, ebből 5 egyetemi háttérrel rendelkező pedagógus továbbképzéshez nyújtva támogatást.
- Az egyedi támogatások keretében a roma nemzetiségi színházak működési támogatására 11 millió Ft támogatás került biztosításra.

2) Országos Roma Önkormányzat működése és roma média támogatása

Az országos nemzetiségi önkormányzatok működésére, nemzetiségi közfeladatai ellátására, valamint a közfeladat ellátás fejlesztésére és a roma nemzetiségi média finanszírozására szolgáló támogatás. A Költségvetési keret, melyet az Országos Roma Önkormányzat használt fel **433,4 millió Ft volt 2020. évben.**

3) Országos Roma Nemzetiségi Önkormányzat intézményei működési támogatása

Az ORÖ által képviselt roma nemzetiség kulturális autonómiájának megteremtése érdekében intézményeket hozhat létre és vehet át. Az ORÖ jelenleg összesen 6 intézményt tart fenn, amelyből 2 iskola, foglalkoztatási hálózat, médiacentrum, misszió és sportközpont - nemzetiségi és felzárkózási feladatot látnak el.

Az éves költségvetési törvények közvetlenül az intézményfenntartó országos nemzetiségi önkormányzathoz rendelik az általuk fenntartott intézmények működési támogatását. **Ez az összeg 2020-ban 182,5 millió Ft.**

4) **Roma nemzetiségi önkormányzatok működési és feladatalapú támogatása**

A helyi és területi roma nemzetiségi önkormányzatok működésükhöz és nemzetiségi közfeladataik ellátásához központi költségvetési támogatásban részesülnek. A rendelkezésre álló keret felhasználását a mindenkori költségvetési törvény tartalmazza. Magyarország 2020. évi költségvetéséről szóló 2019. évi LXXI. törvény 9. mellékletében foglaltak alapján egész éves támogatásra a 2020. január 1-jén a Magyar Államkincstár törzskönyvi nyilvántartásába bejegyzett helyi nemzetiségi önkormányzat jogosult.

A 2019. évi választások során **1216 roma nemzetiségi önkormányzat** alakult.

- a) Működési támogatásban végül 1191 helyi és 20 megyei roma nemzetiségi önkormányzat részesült összesen **1 173 640 000 Ft** került felosztásra.
- b) A feladatalapú támogatás keretösszege **560 millió Ft** volt. Az előző évi feladatellátás értékelését követően 910 roma nemzetiségi önkormányzat, köztük 20 megyei testület között került felosztásra az összeg.

5) **A Roma nemzetiségi önkormányzatok, civil szervezetek pályázati támogatása beruházásra, felújításra, pályázati önrészre** költségvetési előirányzat kerete **360 millió Ft.**

Ez az összeg fedezetet nyújt a roma nemzetiségi kulturális autonómiát megtestesítő - egyes, roma nemzetiségi önkormányzatok, roma civil szervezetek fenntartásában működő - nemzetiségi oktatási, nevelési és kulturális intézmények beruházási, felújítási, illetve e célokhoz kapcsolódó költségeinek támogatására, valamint az intézmények infrastrukturális fejlesztését szolgáló pályázati önrészre.

Az infrastrukturális fejlesztésre felhasznált összeg a két roma köznevelési intézmény bővítését és felújítási munkálatait szolgálta: Tiszapüspöki Általános Iskola felújítás befejező munkálatai, illetve a Szirákon működő Teleki József Általános Iskola és Szakközépiskola felújítása és bővítése.

A **Roma Platform kezdeményezés** a hazai felzárkózás-politika területi (megyei szintekre történő) kiterjesztését szolgálja, amelyet az Európai Bizottság 2015-ben, majd 2017-ben a tagállami Roma Kontaktpontok számára kihirdetett pályázata támogatott.

A Belügyminisztérium Társadalmi Felzárkózásért Felelős Helyettes Államtitkársága, mint Magyarország Nemzeti Roma Kontaktpontja pályázatot nyújtott be az Európai Bizottsághoz megyei szintű felzárkózás-politikai együttműködések kialakítására. Az immáron négy éve zajló projekt újabb egy éves megvalósítása 2019 augusztusától 2021. január 9-ig lezajlott.

A pályázat fő célja, hogy a Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégiában megfogalmazott célokat ne csak az állami cselekvés központi eszközeivel szolgáljuk, hanem a különböző szintű területi szereplőket (elsősorban romákat valamint a megyék, járások, települések képviselőit) is

bevonjuk a stratégia megvalósításába, a teendőkről való párbeszédbe, sőt az eredmények és kudarcok értékelésébe.

Annak érdekében, hogy projekt fő célját jelentő megyei szintű konzultáció a lehető legszélesebb körben valósuljon meg, a megrendezett eseményekre meghívást kapnak a megyei, helyi döntéshozók, központi és területi közigazgatási szervek munkatársai, roma nemzetiségi önkormányzatok és szervezetek képviselői, civil és egyházi szervezetek, romák helyzetével foglalkozó szakemberek, szakértők, vállalatok, vállalkozások delegáltjai, közszolgáltató intézmények vezetői, képviselői, roma és nem roma lakosság.

A 2019-2020-as pályázati körben négy megyében három-három Roma Platform rendezvény megvalósítását vállaltuk. A négy érintett megye: Szabolcs-Szatmár-Bereg, Nógrád, Békés és Csongrád megyék.

A Roma Platform rendezvények tématerületei: a kormányzati felzárkózás politika irányvonalai, az oktatás és a foglalkoztatás.

„Sikeres roma nők” címmel nőnap kiadványbemutató, kiállítás és konferencia

2020. március 6-án, Nőnap alkalmából rendhagyó eseménynek adott otthont a Kopp Mária Intézet. A „Roma nők egymás közt” kötet megjelenésével egybekötött kiállítás megnyitó a roma kultúra szerves részét képező festőművészet egy kiemelkedő kortárs művészenek, Kunhegyesi Ferencnek a kötet illusztrációjául szolgáló alkotásainak bemutatását tette lehetővé. Ezt követően pedig egy olyan szakmai konferenciára és kerekasztal beszélgetésre került sor, melynek előadói többek között Vecsei Miklós miniszterelnöki biztos, Langerné Victor Katalin, a Belügyminisztérium társadalmi felzárkózásért felelős helyettes államtitkára, valamint Dr. Lovászy László, a Miniszterelnökség stratégiai kutatásokért felelős miniszteri biztosa voltak. Üzenetében, Dr. Járóka Livia, az Európai Parlament alelnöke is köszöntötte a konferencia résztvevőit, és méltatta a megjelenő kötetet.

VI.2. A prevenciót és szemléletformálást célzó kampányokat szükséges indítani a korai gyermekvállalás, a koraszületések számának csökkentése, a korai gyermekvállalás egészségügyi kockázatainak, a családalapítás, a felelősségteljes és örömteli gyermekvállalás szociális és gazdasági feltételeinek hangsúlyozása, megteremtése érdekében.

Felelős: emberi erőforrások minisztere	Határidő: az EFOP tervidőszak ütemezésének megfelelően, folyamatos
--	---

Indikátor/Év:	2020
Alintézkedés neve:	Preveniót és szemléletformálást célzó kampányok
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke
Modellprogramban résztvevő védőnői körzetek száma	300 db
Modellprogramban részt vett védőnők száma	300 fő
Minimálintervencióban részesültek száma (fő)	7182 fő (ebből VEKOP: 1 756 fő)
Kiadványok száma (db)	5 db

Az EFOP-1.8.0-VEKOP-17-2017-00001 az „Egészségügyi ellátórendszer szakmai módszertani fejlesztése” c. kiemelt projekt keretében 2018. február 01. és 2020 első felében zajlott, a „Koraszülést megelőző és optimális magzatfejlődést támogató modellprogram” (továbbiakban: modellprogram).

A koraszülöttség, kis súlyú újszülöttek arányának előfordulásában jelentős területi egyenlőtlenség feltárására kutatás zajlott. A modellprogram az országban három célterületen (Borsod-Abaúj-Zemplén megye, Somogy megye, Budapest X. XVII. és XVIII. kerület) került megvalósításra, ahol a koraszületés előfordulási gyakorisága, a veleszületett fejlődési rendellenesség gyakorisága az országos átlag feletti.

A kutatások eredményeként célzott intervencióra került sor, melynek első lépéseként elkészült a koraszületés prevenció módszertana. A program során az ellátórendszerben dolgozók szakmai ismereteinek naprakésszé tétele, bővítése hozzájárul a várandósgondozás, illetve egészségügyi ellátás minőségének javulásához képzéseink által. Az ellátást igénybe vevők egészségkultúrája, prevenciók attitűdje ennek köszönhetően javul, illetve fejlődik, ami jelentősen hozzájárulhat a koraszülés megelőzéséhez. A projekt keretében megtörtént a védőnők felkészítése az egészséges családi életet támogató széleskörű egészségfejlesztési tevékenységekre, illetve sor kerül ezeknek a feladatoknak az integrálására az alapfeladatok közé, kiemelt figyelmet fordítva a gyermekvállalás időszakára.

Az elkészült szakmai anyagok széles körben hatékonyan bizonyultak olyan családok esetében is, akik egyébként nem tudnak hozzáférni egészségfejlesztő tájékoztatókhoz, ismertető anyagokhoz.

A tájékoztatók segítik a védőnők és egészségfejlesztők munkáját is.

Kiadványok:

<https://efop180.antsz.hu/temak/egeszsegutadossag-fejlesztese-a-koragyerekkorban.html#>

VI.3. A meglévő felzárkózási mentorhálózat működtetése mellett annak fejlesztésével, bővítésével kell biztosítani, hogy a hátránykompenzációs programok, fejlesztések eljussanak a hátrányos helyzetű - elsősorban roma - lakossághoz, és a közösségek információhoz jussanak és motiváltak legyenek a programokban való részvételre. A motivációban a rásegítő mechanizmusokat és a folyamattámogatás elvét kell alkalmazni. A korábbi program keretében negyvennél több roma közhasznú munkaerő-kölcsönző, több mint 1200 fő kisgyermekkorú, köznevelési és szakképzési, továbbá 200 fő feletti roma közigazgatási hálózati munkatárs képzése történt meg.

Felelős: belügyminiszter	Határidő: az EFOP tervidőszak ütemezésének megfelelően folyamatos
------------------------------------	---

Indikátor/Év:	2020
Alintézkedés neve:	Felzárkózási mentorhálózat fejlesztése
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke
Kiképzett/ felkészített roma mentorok	83 fő
Kiképzett/ felkészített roma	10 fő

mentorkoordinátorok	
A mentorok által elért személyek	50 000 fő
Mentorált személyek száma	8450 fő
Tájékoztató jellegű workshopok, rendezvények	128 db
Programokba került személyek	65%
A munkaerőpiaci integráló programokba bevont hátrányos helyzetű személyek száma	1300 fő

Az **EFOP-1.3.2-16 „Felzárkózási mentorhálózat fejlesztése”** elnevezésű projekt célja a munkaerőpiacról tartósan kiszorult hátrányos helyzetű személyek munkaerőpiaci, képzési vagy segítő programba való belépésének támogatása mentorálás segítségével. A projekt eredményeként képessé válnak a halmozottan hátrányos helyzetű emberek (kiemelten a roma célcsoport tagjai) a nyílt munkaerőpiacra átvezető, aktív munkaerőpiaci, képzési vagy segítő programokba történő belépésre az egyénre szabott tanácsadás és támogatás segítségével.

A hátrányos helyzetű résztvevők programba segítése, azokban történő stabil benntartása és eredményes befejezése érdekében a mentorok által nyújtott személyes támogatás kiemelkedő jelentőségű. Ennek minél szélesebb elterjesztése, általánossá tétele érdekében szükséges a romák kultúráját, hagyományait és nehézségeit jól ismerő és kezelni tudó tanácsadó szolgáltatási háttér bővítése és működtetése, azzal a céllal, hogy a mentorok a lehető legmagasabb arányban ériék el és vonják be a programokba a hátrányos helyzetű, különösen a roma célcsoport tagjait.

Cél, hogy a projekt hatására a célcsoportból minél nagyobb számban vegyenek részt az aktív, önkéntes társadalmi szerepvállalásban. A projekt hatásaként erősödjön a célcsoport kontrollérzete, csökkenjen a tanult tehetetlenségből adódó, sokszor több generációs munkanélküliség tendenciája.

A projekt közvetlen célja, hogy legalább 44 000 hátrányos helyzetű, kedvezőtlen adottságú területen élő, aktív korú, a munka világából kiszorult személyt érjen el, közülük legalább 8 800 főt mentorálási folyamatban részesítsen annak érdekében, hogy a tanulás világából több éve kiszorult személyek felkészültebben térhessenek vissza akár az iskolapadba, akár az elsődleges munkaerőpiacra.

A célcsoport tagjaival 83 fő mentor foglalkozik, akiknek a munkáját 10 mentorkoordinátor támogatja.

VI.4. Továbbra is erősíteni kell a média és a közbeszéd pozitív szemléletformáló szerepét. Ösztönözni kell a nemzetiségi szerkesztőségek működési feltételeinek javítását. Támogatni kell a roma, illetve hátrányos helyzetű fiatalok médiaszakemberré képzését és médiában való foglalkoztatását, médiatartalmak előállításába történő bevonását. A társadalomban élő előítéletek és sztereotípiák megváltoztatása érdekében a médiatartalmak tekintetében előtérbe kell helyezni a hátrányos helyzetben, mélyszegénységben élőkről, romákról készült reális kép, a közös jelen és múlt hangsúlyozása mellett a hiteles pozitív hősök, élethelyzetek bemutatását.

Felelős: belügyminiszter	Határidő: folyamatos
------------------------------------	--------------------------------

**Miniszterelnökséget vezető miniszter a
Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság
elnökének bevonásával**

Indikátor/Év:	2020
Alintézkedés neve:	Média szerepének erősítése a társadalmi szemléletformálásban
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke
Hazai nemzetiségek száma, akik részére közszolgálati médiaszolgáltatás biztosított	13

A média támogatás kapcsán fontos kiemelni, hogy a nemzetiségeknek joguk van az információkhoz való – saját anyanyelvükön történő – szabad hozzáféréshez, azok továbbadásához, valamint a tömegkommunikációs eszközök útján való – szintén anyanyelvükön történő – tájékozódáshoz és tájékoztatáshoz, médiaszolgáltatás és sajtótermék eléréséhez és terjesztéséhez.

A magyarországi nemzetiségek számára a **nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény** szabályozza a médiatartalom-szolgáltatással összefüggő nemzetiségi jogokat, mely a szolgáltatást biztosító alanya tekintetében kétféleképpen valósul meg.

Közszolgálati médiaszolgáltatás működik a nemzetiségi közösségek megőrzése és megerősítése, anyanyelvük és kultúrájuk ápolása, a nemzetiségek kulturális igényeinek kielégítése céljából, amelynek keretében a Duna Médiaszolgáltató Zrt., valamint a közszolgálati rádiók rendszeres adásokkal jelentkeznék mind a 13 hazai nemzetiség (a bolgár, a görög, a horvát, a lengyel, a német, az örmény, a roma, a román, a ruszin, a szerb, a szlovák, a szlovén és az ukrán) tájékoztatására. A jogszabály alapján kiegyensúlyozott tájékoztatásra törekvő szerkesztőségek jelentős szerepet vállalnak abban, hogy hiteles képet kaphassunk a velünk együtt élő nemzetiségekről, ezzel is erősítve pozitív szerepüket és helyüket társadalmunkban.

A Miniszterelnökség Egyházi és Nemzetiségi Kapcsolatokért Felelős Államtitkársága révén címzetten is biztosít anyagi támogatást a 12 nemzetiség – a bolgár, a görög, a horvát, a lengyel, a német, az örmény, a román, a ruszin, a szerb, a szlovák, a szlovén és az ukrán – fenntartásában lévő sajtóorgánumoknak. Az országos nemzetiségi önkormányzatok a kötelező és önként vállalt feladataik ellátására, hivatalaik működtetésére, valamint a nemzetiségi médiához kapcsolódó feladatok ellátására **működési támogatásban** részesülnek. A támogatás összegéről a mindenkori költségvetési törvény rendelkezik, amely 2020-ban 1 704,9 millió forint támogatási forrást biztosít az országos nemzetiségi önkormányzatok számára.

Az országos nemzetiségi önkormányzatok működésére, nemzetiségi közfeladatai ellátására, valamint a közfeladat ellátás fejlesztésére és a roma nemzetiségi média finanszírozására szolgáló költségvetési keret, melyet az Országos Roma Önkormányzat használt fel 443,3 millió Ft volt 2020. évben.

VI.5. A 2015-ben létrehozott Nemzetiségi – Roma Módszertani, Oktatási és Kulturális Központ (a továbbiakban: NEROK) képzésekkel, programokkal segíti a már működő intézményhálózatának tagjait tevékenységük, céljaik sikeres elérése érdekében. Ezen túlmenően megőrzi a települések kulturális közösségeinek eredményeit is, és további kezdeményezésekkel él a nemzetiségi létük minél teljesebb megélése érdekében. Feladatai közé tartozik a nemzetiségi kultúra megismertetése, és elősegíti a kulturális különbségek el- és befogadását. Továbbra is támogatni kell a nemzetiségi, etnikai identitás és kultúra megőrzését, a kultúrák közti párbeszéd erősítését. Össze kell gyűjteni, be kell mutatni, meg kell ismertetni a többségi társadalommal a hazai nemzetiségi csoportok, közösségek tárgyi és szellemi értékeit, hagyományait, szokásait. Működtetni kell a NEROK-ot, valamint a létrejövő Budapesti Roma Oktatási és Kulturális Központot, melyeknek feladata, hogy összegyűjtsék és mindenki számára hozzáférhetővé tegyék a magyarországi roma nemzetiségi kultúra kincseit, lehetőséget teremtsenek az alkotóknak a megjelenésre, a roma kultúra értékeinek – a társadalom minél szélesebb körében való – megismertetésére.

Felelős:	Határidő:
belügyminiszter	az EFOP tervidőszak ütemezésének megfelelően,
a Miniszterelnökséget vezető miniszter	folyamatos

Indikátor/Év:	2020
Alintézkedés neve:	Nemzetiségi célú beruházás
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke
Támogatott szervezetek száma	297 db

Az országos nemzetiségi önkormányzatok az általuk képviselt nemzetiség kulturális autonómiájának megteremtése érdekében intézményeket hozhatnak létre és vehetnek át. Az országos nemzetiségi önkormányzatok által kizárólagosan vagy részben működtetett nemzetiségi kulturális, oktatási intézmények működésének, valamint fejlesztésének támogatására, ilyen intézmények alapításának elősegítésére, valamint országos illetve regionális tevékenységű nemzetiségi intézmények más intézményfenntartótól való átvételének támogatására a költségvetési törvény több éve tartalmaz támogatási előirányzatot.

Az országos nemzetiségi önkormányzatok által fenntartott intézmények 2020. évi támogatása 1 159,7 millió forint a 12 nemzetiség vonatkozásában.

Magyarország Kormányának kiemelt célja hazánk megújítása, nemzetünk megerősítése. Munkájában támaszkodik a magyarországi nemzetiségekre. Ennek fényében először került közzétételre a nemzetiségek nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységeinek 2020. évi költségvetési támogatására vonatkozó egyedi kérelem benyújtására irányuló **NEMZ-BER-20 felhívás** 400 millió Ft keretösszegben.

A felhívás keretében nyújtandó egyedi támogatások célja a nemzetiségek identitásának megőrzése érdekében vállalt kulturális, köznevelési, tudományos, hitéleti és közösségépítő célok megvalósításához kapcsolódó beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek támogatása, amelyek a magyar mikro-, kis- és középvállalkozások erősítését és a magyar gazdaság élénkítését szolgálják. Az új felhívásnak köszönhetően 297 db, a támogatási kérelem benyújtására jogosult

települési és területi önkormányzat/nemzetiségi feladatot ellátó költségvetési szerv/nemzetiségi civil szervezet vagy közalapítvány részesült támogatásban.

Az **EFOP-1.3.4-16 „Közös értékeink - sokszínű társadalom”** program célja a roma és más nemzetiségi csoportokkal kapcsolatos előítéletek csökkentése, az elfogadás növelése a kultúrák közötti párbeszéd erősítésével. A roma és más nemzetiségi csoportok hagyományainak, szokásainak megismertetése, összegyűjtése. A konstrukció lehetőséget nyújt kulturális programok, előadások, kiállítások, táborok szervezésére.

A konstrukció keretösszege 1 869 116 965 Ft. volt, a pénzügyi teljesítés 2020-ban 38,41%-on állt.

Teljesítményindikátor neve: „Migránsok, külföldi háttérű személyek, kisebbségek (beleértve a marginalizálódott közösségeket, például a romákat)” TSZ-ekben vállalt érték összesen: 11 927 fő.

EUPR-ben elfogadott tényérték: 4 068 fő.

A konstrukció keretösszegének rendezését célzó ÉFK módosítás megjelent 2020.08.08-án, a keretösszegi csökkentésére, a felhívás módosítása megtörtént.

VI.6. Az MNTFS II. intézkedéseiben elért eredmények nyomán folytatni kell a nemzetiségi – különös tekintettel a roma – kultúra megismertetését szolgáló kulturális intézményrendszer fejlesztését, rendezvények, események szervezését, támogatását, a roma kulturális tartalmak és termékek elérhetővé tételét szolgáló programokat a Magyarországon élő romák önazonosságának, anyanyelvének, történelmi hagyományainak, kulturális autonómiájának megőrzése és a fiatal generációk számára történő átadása/átörökítése érdekében.

Felelős:

belügyminiszter
emberi erőforrások minisztere

Határidő:

az EFOP ütemezésének megfelelően, folyamatos

Indikátor/Év:	2020
Alintézkedés neve:	Roma kulturális események megvalósításának, kulturális tartalmak és termékek elérhetővé tételének támogatása
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke
Támogatott pályázatok*	-

**2020-ban nem került meghirdetésre pályázat*

A kultúra olyan, a köznapi ember számára is érthető és élvezhető üzenetet hordoz bármely művészeti ág esetében, ami a másság, jelen esetben a kisebbséghez tartozás egyediségének elfogadását és megértését segíti elő. A saját kultúra bemutatása erősítheti a közvélemény pozitív gondolkodását más kultúrák iránt..

A cigányság saját pozitív önképének megerősödéséhez az egyik járható út, hogy a cigánysággal kapcsolatos tematika a lehető legnagyobb mértékben átkerüljön a szociális problémák kérdésköréből a kulturális identitás pozitívan elfogadott kérdéskörébe.

A kultúra támogatásának a célja:

Roma lakosság tekintetében:

- cigány nyelv ápolása és fejlesztése;
- a hagyományok megőrzése, átadása fiatalabb korosztályoknak;
- közösségi programok;
- a fiatal roma generáció identitásvesztésének megakadályozása.

Mindenki számára hozzáférhetően:

- roma kisebbség kulturális örökségeinek és múltjának megismerése a zene, képzőművészet, tánc, filmművészet, iparművészet, stb. által
- roma nyelv bemutatása, megismertetése, elsajátítása;
- kulturális és társadalmi tapasztalatsere;
- közösségi tevékenységek és rendezvények, valamint
- gyermek- és ifjúsági programok lebonyolítása.

A helyi közösségek által szervezett roma kulturális események megvalósítását, kulturális tartalmak és termékek elérhetővé tételét 2012 óta minden évben pályázati kiírás támogatja, A „**Roma kulturális események megvalósításának, kulturális tartalmak és termékek elérhetővé tételének támogatása**” elnevezésű program 2018-ig az Emberi Erőforrások Minisztériuma, 2019-től már a Belügyminisztérium támogatásával került kiírásra.

2018-ban a 268 érvényes pályázatból 168 darab pályázat (pályázati azonosító: ROM-RKT-18) került támogatásra, mindösszesen 50 millió Ft összegben. A helyszíni ellenőrzéseket követően kijelenthető, hogy a projektek a pályázati kiírás, valamint útmutatóban megfogalmazott követelményrendszernek megfelelően zajlottak le. 2019-ben 17 darab (ROM-RKT-19) pályázat részesült átlagosan 3 millió forint támogatásban. 2020-ban a COVID-19 koronavírus okozta járványhelyzet miatt nem került meghirdetésre a pályázat, forrása átcsoportosításra került. 2021-ben a pályázat újra az eredeti összeggel került meghirdetésre, majd tekintettel a beérkezett nagyszámú pályázatra a támogatási összeg megemelésre került, összesen 112 millió forintra.

VI.7. A hátrányos helyzetűek, romák felzárkózásának támogatása és szolgáltatásokhoz való jobb hozzáférésének segítése érdekében biztosítani kell a társadalmi felzárkózás célkitűzéseinek, irányelveinek hangsúlyosabb megjelenését a közbeszédben, az állami és közhivatalokban, kiemelten a kormányhivatalok és az önkormányzatok működésében, valamint a közszolgálati munkában, illetve a humánszolgáltatások területén.

Felelős:	Határidő:
Miniszterelnökséget vezető miniszter belügyminiszter emberi erőforrások minisztere	folyamatos

Indikátor/Év:	2020
Alintézkedés neve:	Legjobb önkormányzati gyakorlatok
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke
Meghirdetett pályázat	1 db

A **Települési Önkormányzatok Országos Szövetsége** 2018-2019-ben is meghirdette a „Legjobb Önkormányzati Gyakorlatok” című pályázatát. A program alapvető célja a legjobb önkormányzati gyakorlatok feltérképezése, és megismertetése az ország más önkormányzataival. Az innováció és a helyi közszolgáltatások fejlesztése, a helyi összefogás és a közösségek erősítése.

A Társadalmi Felzárkózásért Felelős Helyettes Államtitkárság tagja a pályázatot előkészítő és értékelő Irányító Bizottságnak. Akárcsak a megelőző években, 2020-ban is 3 millió forinttal támogatta a felzárkózáshoz kapcsolódó pályázati témát.

2020-ban fő és altémát hirdetett meg a Szövetség.

Főtéma: Helyreállítás és újjáépítés a járvány okozta károk enyhítésére – jól bevált önkormányzati innovációk

Altéma: Társadalmi felzárkózási jó gyakorlatok – a szegénység elleni küzdelem hatékony helyi módszerei.

VI.8. Támogatni kell az EU2020 Nemzeti Reform Program szegénység csökkentési céljainak és az MNTFS II. elveinek, céljainak érvényesülését szolgáló szakemberképzést, tananyagfejlesztést, az ebben érintettekkel való együttműködést, a hátrányos helyzetű célcsoport bevonását szolgáló projekteket, illetve az ezekhez kapcsolódó fejlesztési, módszertani munkát.

Felelős:	Határidő:
emberi erőforrások minisztere belügyminiszter	az EFOP ütemezésének megfelelően, folyamatos

Indikátor/Év:	2020
Alintézkedés neve:	„Végtelen lehetőség” (EFOP-1.5.1-17)
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke
Modellprogramban részt vevő járások	5 db

Az érintettekkel való együttműködést, az érintettek bevonását, illetve az ezekhez kapcsolódó fejlesztési, módszertani munka támogatását szolgáló intézkedés többek között a 2017-ben meghirdetésre került **EFOP-1.5.1-17 „Végtelen lehetőség – Kísérleti program a leginkább elmaradott járások területi felzárkózása érdekében”** című 2 Mrd forint keretösszegű konstrukció. A modellprogram a kedvezményezett járások besorolásáról szóló 290/2014. (XI. 26.) Korm. rendelet alapján a legalacsonyabb komplex mutatóval rendelkező 5 járás területén, a nagy karitatív egyházi szervezetek részvételével, az MMSZ szakmai vezetésével céloz felzárkózási fejlesztéseket minél szélesebb körben.

Célja az érintett területek további leszakadásának fékezése, megállítása, a járáson belüli fejlettségbeli különbségek csökkentése a helyi közösségek fejlesztésével, a lakosság életesélyeit, életminőségét,

szolgáltatásokhoz való hozzáférést, mobilizációját, közösségi kapacitásainak aktivizálódását szolgáló beavatkozásokkal. A program végrehajtása során folyamatos szakmai jelenlét biztosításán keresztül ki kell tapasztalni azokat a szakmai eljárásokat, módszereket, továbbadásra érdemes megoldásokat és tudásokat, amelyek a területileg is koncentrálnodó tömeges szegénység és következményeinek kezelésében előremutatóak, rendszerbe illeszthetőek, fenntarthatóak lehetnek.

A modellprogram végrehajtását az **EFOP-1.4.1-15 „Integrált gyermekesély programok szakmai támogatása”** elnevezésű kiemelt projekt segíti, és követi nyomon.

VI.9. A rendőrség évek óta sikeresen működteti iskolai biztonságra nevelő programjait. A jól működő, kialakult módszertan nyomán szükséges a fiatalok felelős, jogtudatos magatartásának támogatását célzó programok folytatása, kiterjesztése. Továbbra is működtetni kell a rendőrség fiatalok számára kidolgozott, iskolai biztonságra nevelő programjait, ki kell terjeszteni az élménypedagógia-alapú trénerképzési modellprogramot. A hátrányos helyzetű lakosság egészségmagatartásának javítása, illetve a kábítószer-használat és az addiktív problémák megelőzése és kezelése érdekében átfogó intézkedési terv kidolgozása és megvalósítása szükséges, különös tekintettel a 314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet alapján meghatározott szegregált vagy szegregációval veszélyeztetett területekre.

Felelős: belügyminiszter emberi erőforrások minisztere	Határidő: folyamatos
---	--------------------------------

Indikátor/Év:	2020
Alintézkedés neve:	Iskolai biztonságra nevelő programok
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke
A DADA foglalkozásokra felkészítő képzésen részt vettek	16 fő
Az ELLEN-SZER foglalkozásokra felkészítő képzésen részt vettek	0 fő
Élménypedagógiai képzésen részt vettek	28 fő
Iskolaőr mentor képzésen részt vettek	23 fő

A 2020-as év, mint minden szakterületen, a bűnmegelőzésben is a „kihívások éve” volt. A pandémia újragondolásra készítette az **Nemzeti Bűnmegelőzési Tanács** (a továbbiakban: **NBT**) Titkárságát. Az első hullám idején tevékenysége nagy részét a platformok újratervezése és az új módszerek megtalálása tette ki. Kereste azokat a hatékony megoldásokat, amelyekkel helyettesíthetőek vagy esetenként kiválthatóak a jól bevált, személyes jelenléttel járó offline képzési módszerek és tréningek.

Az NBT összhangban a Nemzeti Bűnmegelőzési Stratégia által meghatározott célokkal, a járványügyi helyzethez és a rendkívüli jogrendhez igazodva, 2020. évben aktívan részt vett a belügyminiszter irányítása alá tartozó szervek hivatásos állományú tagjainak továbbképzési rendszeréről, valamint a rendészeti utánpótlási és vezetői adatbankról szóló 2/2013. (I. 30.) BM rendelet alapján végrehajtott képzésekben, mint az oktatási tematika elkészítéséért és a tréneri

feladatok ellátásáért felelős szervezet. Ezen felül az NBT a pedagógusképzésben és az élménypedagógia módszerének népszerűsítésében is komoly szerepet vállalt.

A 28/2020. (VII. 17.) BM rendelettel összefüggésben, az elmúlt esztendőben az NBT meghatározó szerepet töltött a 2020. évi LXXIV. törvény alapján az iskolai erőszak megelőzése céljából létrehozott iskolaőrök kiválasztási, képzési, vizsgáztatási rendszerének, valamint a megyékben az iskolaőröket felkészítő rendőr oktatók mentorképzésében és oktatási segédlet és módszertani háttér kidolgozásában. Az iskolaőr mentor képzésen 23 fő hivatásos rendőr vett részt.

Jelen intézkedés célja a fiatalok (akár részt vesznek iskolai oktatásban vagy képzésben, akár nem) jogkövető magatartási kultúrájának erősítése.

Az NBT a 2020-as évben is a Bünmegelőzési és Oktatási Szolgáltató Központ Egyesület közreműködésével folytatta az **élménypedagógia módszerének oktatását**, mely képzés a bünmegelőzési programok elsődleges célcsoportját, azaz a gyermekeket és a fiatalokat törekszik megszólítani, akik koruknál fogva könnyebben befolyásolhatóak mind pozitív, mind pedig negatív irányba. Erre tekintettel fontos csökkenteni annak lehetőségét, hogy a fiatalok bűnelkövetővé vagy áldozattá váljanak. Az élménypedagógia módszere lehetőséget teremt az oktatási és nevelési célok megvalósításában a személyiségfejlesztésre, a kooperatív tanulási technikák alkalmazására, az aktív állampolgárságra nevelésre, valamint a rendszerező képesség, a logikus gondolkodás, a kritikai érzék, a véleményalkotási és lényegkiemelési készség, a nyelvi intelligencia, a szóbeli és írásbeli megnyilatkozási képességek fejlesztésére. A program erőssége a csoportos tanulási folyamat, a közvetlen élményszerzés, a komfort zóna határainak tágítása, a saját élethelyzetre kivetíthető és átültethető metaforák alkalmazása.

A módszert világszerte széles körben alkalmazzák, mint például mentális egészség helyreállítására kábítószer- és alkoholbetegek körében. A módszerrel jelentős eredményeket érnek el a peremre szorult fiatalok segítésében, illetve a deviáns viselkedésük miatt marginalizálódott fiatalok beilleszkedését elősegítő programok stratégiai részeként.

Az NBT 2020-ban kettő alkalommal 28 fő részvételével tartott élménypedagógiai képzést. A képzés a közvetlen élményszerzésről, ön- és társismeretről, a differenciált tanulásról, közösségfejlesztésről (kommunikációról és együttműködésről), a hatékony problémamegoldásról, szociális kompetenciák fejlesztéséről szól, miközben a résztvevők tartalmas játéktárat kapnak ahhoz, hogy e célokat saját közösségeikben is megvalósítsák. A képzés országos szinten szólítja meg azokat a bünmegelőzés területén dolgozó hivatásos állományú rendőr kollégákat, a pedagógusokat, gyermek- és ifjúságvédelmi szakembereket, akik a modellprogram elemeit alkalmazva hozzájárulnak minél több gyermek eléréséhez.

A rendőrség biztonságra nevelő iskolai programjai a DADA és az ELLEN-SZER.

A középiskolásokat célzó ELLEN-SZER program oktatásával kapcsolatos alapképzés keretében kerülnek megszólításra az újonnan kinevezett iskolai bünmegelőzési tanácsadók is.

A rendőrség biztonságra nevelő programjaival kapcsolatos előírásokat a 16/2016. (VII. 21.) ORFK utasítás tartalmazza.

Az általános iskolás alsó és felső tagozatos gyermekek részére kialakított DADA program foglalkozásai nem pusztán előadások, lényeges szerepe van a gyerekek által felvetett problémák

megbeszélésének, a vitának, a szituációs és szerepjátékoknak, valamint egyéb konstruktív pedagógiai módszereknek.

A DADA készség- és képességfejlesztő, helyes önértékelésre nevelő, önbecsülést építő program. Célja, hogy a gyermekek mindenkor felismerjék a veszélyhelyzeteket, meg tudják különböztetni a pozitív és negatív befolyásolásokat, ki tudják számítani döntéseik, cselekedeteik következményét, eredményét, továbbá képesek legyenek ellenállni még a kortársaiktól érkező csábításnak, kínálásnak is, és konfliktushelyzeteiket úgy oldják meg, hogy abból kikerülve ne érezzék vesztesnek magukat. A foglalkozások változatosságához hozzájárul a médiumpedagógia is: bizonyos témákat kisfilmek segítségével dolgoznak fel. Az oktatás meghatározott tananyag szerint folyik, eltérés csak a gyermekektől érkezett kérdésekből, reakciókból, illetve a helyi sajátosságokból adódhat. A program foglalkozásait az Országos Rendőr-főkapitányság egyenruhás állománya tartja.

2020. év elején a DADA képzés még személyes jelenléttel került megtartásra, amelyen a programba újonnan belépő 16 fő vett részt.

2021-ben március 23-25 között, online keretek között került megtartásra a képzés, 18 fő hivatásos rendőr részvételével. Az oktatás során több interaktív program is segíti a hatékony munkavégzést (worldwall, wordart, mentimeter, google jamboard, kahoot kvízek, valamint videó- és képmegosztó felületek, tudatos internethasználathoz, valamint a játékosítás gondolatához igazodó különböző ingyenes platformok).

A 2019/2020-as tanévben a DADA és az ELLEN-SZER programok működtetését továbbra is az előző években tapasztalt problémák terhelték. A Rendőrség oldaláról a legnagyobb nehézséget változatlanul az oktatók túlterheltsége jelenti. Az előző tanévekhez képest csökkenés tapasztalható az oktatói létszámban, és ezzel összefüggésben az oktatók által elért osztályok számában is. A 2019/2020-as tanévben a DADA programban az ország 160 települése 297 iskolájának 1008 osztályából 21 243 gyermek vett részt, akiket 139 rendőr oktatott.

A 2020. évben az ORFK Bűnügyi Főigazgatósága az iskolai programok hatékony működtetése érdekében kiadta „A DADA program működtetésére” , valamint „Az iskolai bűnmegelőzési tanácsadói hálózat működtetésére” című Intézkedési terveket.

Az ELLEN-SZER program a középiskolás, ajánlottan a 9. és 10. évfolyamos fiatalok részére készült, amely alkalmazható minden iskolatípusban. Az oktatást kizárólag felsőfokú végzettséggel rendelkező, legalább 2 éves ifjúságvédelemben szerzett gyakorlattal rendelkező hivatásos tiszt oktathatja. A tananyag tartalmaz módszereket és feladatléírásokat magában foglaló óravázlatokat. A program főbb céljai az önálló gondolkodásra nevelés, a kritikai gondolkodás kialakítása, a csoportban működés megtanulása, az egyéni felelősség szerepének megmutatása, a döntési képesség és a rendszerben gondolkodás, a szociális kompetenciák, az empátia és az érzelmi intelligencia fejlesztése, a fiatalok értékrendjének a társadalom számára is hasznos formálása. A program alaptétele, hogy emelje a fiatalok biztonságát a legsúlyosabb devianciákkal, a bűnözéssel és a szerfogyasztással szemben. Tudatosítsa bennük, hogy a bűncselekményekkel szemben fel lehet és kell lépni, ne tűrjék el, hogy áldozat válják belőlük, kérjenek segítséget, illetve áldozattá válásuk elkerülése érdekében alkalmazzák az oktatás során megismert technikákat. Ne szimpatizáljanak

olyan kihívásokkal, amelyekről tudják, hogy másoknak kárt okoznak, és saját magukra nézve is veszélyeket rejtenek. Kiemelt prioritás még az internet veszélyeinek tudatosítása, és a biztonságos online jelenlét feltételeinek elsajátítása.

A 2020-as évben a járványügyi helyzet miatt megalkotott rendkívüli jogrendre és az egészségvédelemre tekintettel a képzés elmaradt.

2021-ben május hónap folyamán kerül a képzés online keretek között megtartásra, 15 fő részvételével. Az online képzés előnye és erőssége, hogy a hivatásos rendőrök megismernek olyan platformokat, melyeket még személyes jelenléttel járó tanórákon is hatékonyan tudnak használni a generációs jellemzőkre építve.

Az ELLEN-SZER program oktatói létszámában lényeges változás nem történt. A 2019/2020-as tanévben az ELLEN-SZER programban országosan 27 település 46 iskolájának 103 osztályából 2675 diák vett részt, akiket 32 rendőr oktatott.

Az Országos Rendőr Főkapitányság további, az intézkedés végrehajtását támogató programjai:

- Iskolai Bűnmegelőzési Tanácsadói program (a továbbiakban: IBT)

A 2019/2020 tanévben 107 település 250 középfokú oktatási intézménye vett részt a programban. A 106 IBT tanácsadó összesen 4925 osztály 119 646 tanulója vonta be a megelőzési tevékenységbe. Az iskolákban országos szinten 616 alkalommal történt intézkedés tanácsadói kezdeményezés alapján. Ezek jellemzően kábítószer fogyasztás, kisebb súlyú vagyron elleni cselekmények, könnyű testi sértések, zaklatások, illetve a gyermekvédelmi jelzőrendszer és a gyámhivatal értesítése kapcsán váltak szükségessé.

- A „**Szülők és családok a Rendőrség kiemelt partnerei a kábítószer-bűnözés megelőzésében**” program

A feladat végrehajtására kijelölt rendőrök jelentős része továbbra is a bűnmegelőzési tanácsadók közül került ki, akik folyamatosan végzik ezt a tevékenységet. A 2019/2020-as tanévben a programban résztvevő rendőrök országos szinten 67 telefonos megkeresést kaptak, 38 e-mailre válaszoltak, 306 szülői értekezleten és 92 egyéb tájékoztató előadáson vettek részt.

- **OVI-ZSARU** program

Az OVI-ZSARU 2010-es bevezetése óta igen népszerű program, minden szinten széleskörű elismerést könyvelhet el. Azokban az óvodákban, ahol az OVI-ZSARU jelen van, az óvodapedagógusok véleménye alapján a program játékos, figyelemfelkeltő, közvetlen kommunikációja konstruktív, kiváló módszertani elemekkel rendelkezik. A szerepjátékra épülő feladatok során az új ismeretek, valamint a normakövető magatartás elsajátítására ad lehetőséget a gyermekeknek. A 2019/2020-as tanév során a programban országosan 396 település 596 óvodája vett részt, így a program 23 974 gyermekhez jutott el.

VI.10. Kiemelt kormányzati törekvés a roma kultúra széles körű, méltó bemutatása, roma kulturális események, roma kulturális tartalmak és termékek elérhetőségét szolgáló különféle programok támogatása, aminek érdekében 2012-től minden évben hazai forrásból pályázat kiírására kerül sor ezzel a céllal. 2017. január 1. óta hatályos az élőzenei szolgáltatás adókedvezménye, mely intézkedés a turisztikai vonzerő növekedésén túl munkahelyteremtő és munkahelymegtartó célokat is szolgál. A turisztikai fejlesztések keretében lehetőséget kell teremteni a roma kultúra megjelenítésére, népszerűsítésére, értékékként való elismertetésére, turisztikai termécsomagok létrehozására, bemutatására. A turisztikai fejlesztésekben

előtérbe kell helyezni a munkahelyteremtő és munkahelymegtartó célokat.

Felelős:	Határidő:
pénzügyminiszter a miniszterelnök kabinetfőnöke bevonásával	a TOP ütemezésének megfelelően, folyamatos

Indikátor/Év:	2020
Alintézkedés neve:	Társadalmi és környezeti szempontból fenntartható turizmusfejlesztés
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke
A természeti és kulturális örökségnek, illetve látványosságoknak minősülő támogatott helyszíneken tett látogatások várható számának növekedése	222 396

A TOP-1.2.1-15, TOP-1.2.1-16, TOP-6.1.4-15 és TOP-6.1.4-16 azonosító jelű, „Társadalmi és környezeti szempontból fenntartható turizmusfejlesztés” c. felhívások összesen 132,666 Mrd Ft forrással kerültek meghirdetésre a helyi önkormányzatok, egyházak és helyi nonprofit szervezetek számára. A felhívások célja térségi szintű, turisztikai termékcsomagok és kisléptékű tematikus turisztikai fejlesztések támogatása, melyekkel megyei szintű turisztikai vonzerő elemekre épülő, koordinált fejlesztések valósíthatók meg. A turisztikai felhívások a helyi gazdaság fejlesztésére is hatással vannak, így közvetetten a munkahelyteremtésre, foglalkoztatásra is, amelyek vonatkozásában lehetőség nyílik hátrányos helyzetű csoportok foglalkoztatására. A felhívások keretében 391 db projekt rendelkezik hatályos támogatási szerződéssel, 115 146 millió Ft szerződött támogatási összeggel.

A felhívásokhoz kapcsolódó indikátor értéke tényérték, ami a vállalatokhoz (5 405 879) képest alacsony, ugyanakkor a vállalat jóval meghaladja a 2023-ra vonatkozó OP célértéket (1 646 047).

VI.11. A muzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és a közművelődésről szóló 1997. évi CXL. törvény módosítása koncepciójának a középpontjába a közösségfejlesztés funkció került, és a 2017. évi LXVII. törvény elfogadásával megerősödött a szociális és esélyteremtési, területi kiegyenlítődést szolgáló tevékenység. A helyi közösségek megerősítésére további közösségfejlesztési programokat kell indítani, biztosítani kell ezek módszertani támogatását, a kulturális és közösségfejlesztésben jártas szociális munkások, szakemberek gyakorlatorientált szakmai továbbképzését, felkészítését az eltérő szociokulturális háttérű személyek és csoportok részére tervezett integrációs programok megvalósítása érdekében. Szükséges a közművelődési intézményrendszer társadalmi felzárkózással, nemzetiségi identitáserősítéssel, közösségfejlesztéssel kapcsolatos szerepvállalásának megerősítése a jogi szabályozás eszközével. Elérhetővé kell tenni mindenki számára a közösségi művelődési közszolgáltatásokat.

Felelős:	Határidő:
emberi erőforrások minisztere belügyminiszter	az EFOP ütemezésének megfelelően, folyamatos

Indikátor/Év:	2020
Alintézkedés neve:	Cselekvő közösségek - Aktív közösségi szerepvállalás
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke
Bevont települések	1100 db
Intézményi jó gyakorlatok	177 db
Alintézkedés neve:	Kulturális szakemberek gyakorlatorientált felkészítése
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke
Megvalósított képzések száma	51
Kiadott tanúsítványok száma	1045
Alintézkedés neve:	A helyi identitás és kohézió erősítése
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke
Helyi társadalmi akciókban részt vevők száma	115 256
A helyi társadalmi akciókba bevonás érdekében elért hátrányos helyzetű személyek száma	8 830

Cselekvő közösségek – aktív közösségi szerepvállalás

A 2019. szeptember 15-én lezárult **EFOP-1.3.1-15 „Cselekvő közösségek – aktív közösségi szerepvállalás”** kiemelt programot három kulturális háttérintézmény valósította meg 36 hónap alatt: a Szabadtéri Néprajzi Múzeum keretében működő Múzeumi Oktatási és Képzési Központ (mint a konzorcium vezetője), továbbá az NMI Művelődési Intézet Nonprofit Közhasznú Kft. és az Országos Széchényi Könyvtár keretében működő Könyvtári Intézet (mint konzorciumi partnerek). Az eredményeket ld. a 2018-2019. évről készült 2020. évi beszámolóban. A kiemelt projekt a **TOP-5.3.1-16 “A helyi identitás és kohézió erősítése”** és a **TOP-6.9.2-16 “A helyi identitás és kohézió erősítése”** kiírások esetében a nyertes pályázatokat benyújtók számára szakmai-módszertani támogatást nyújtott, illetve jelenleg is nyújt, mert a kiemelt projekt fenntartási időszakban van.

Kulturális szakemberek gyakorlatorientált felkészítése

A „Cselekvő közösségek – aktív közösségi szerepvállalás” projekt innovatív szakmai-módszertani eredményei alapján kidolgozott továbbképzések azt célozták, hogy a résztvevők képessé váljanak a közösségfejlesztési folyamatok támogatására. Ezért térítésmentes képzési lehetőségeket biztosított a kulturális szakemberek, valamint az önkormányzatok munkatársai, köztisztviselői számára.

Az akkreditált képzések:

- Felkészülés a kulturális közösségfejlesztő mentori feladatokra (kontakt és blended): 120 óra.
- A közösségi tervezés alapjai (kontakt): 30 óra.
- A kulturális közösségfejlesztés gyakorlata (kontakt és blended): 60 óra.
- A közösségfejlesztés és a helyi közigazgatás kapcsolata, egymásra gyakorolt hatása: 6 óra.

Fentiek közül a kulturális közösségfejlesztő mentorok szakmai tudását a *Felkészülés a kulturális közösségfejlesztő mentori feladatokra* című 120 órás képzés alapozta meg. A képzés elismert szakemberek bevonásával, 13 tananyagfejlesztő, 11 lektor és 28 oktató közreműködésével valósult meg. A mentorok gyakorlati közösségfejlesztő oktatásban is részesültek.

A projekt három éve alatt 51 képzés valósult meg, 950 fő részvételével. 224 képzési napon összesen 1660 oktatási óra keretében sajátítottak el új ismereteket a résztvevők a 32 képzési helyszín valamelyikén. A képzések végén 1045 tanúsítványt állítottak ki (480-at kulturális továbbképzés, 350-et közigazgatási továbbképzés, 215-öt a mentorképzés keretében). A munkában 55 tananyagfejlesztő és 111 oktató vett részt.

A nemzetiség kulturális intézmények fenntartói átvételét követően 2020-ban 40 intézményt (tájház, múzeum, közművelődés intézmény, információs és dokumentációs központ) tart fenn nemzetiségi önkormányzat.

Fontos célkitűzés a nemzetiségi lét meghatározó összetevőinek (úgy mint nyelvi és kulturális örökség megőrzése), az ebben a feladatellátásban tevékenykedő intézmények létrehozásának és működésének biztosítása hosszú távon és fenntartható módon. A legnagyobb arányban kistelepüléseken, illetve a fővárostól, megyeszékhelytől távoli kistérségekben működő nemzetiségi önkormányzatok társadalmi szerepe kiemelkedő jelentőségű egy adott terület közösségi kohéziója szempontjából.

A területi lakosság megmaradás egyik fontos tényezője az erős lokális közösség megléte, ami hatványozottan igaz a nemzetiségi közösségek esetében. Szerepük és az általuk közvetített kulturális és társadalmi minták pozitívan hatnak a körülvevő közösségekre. A közösségi kohézió a kapcsolati hálókat fenntartása révén valósul meg, ezért a nemzetiségek kulturális szervezeteinek támogatása állandó feladat.

A központi költségvetés nemzetiségi célú fejezeti kezelésű előirányzatai folyamatos növekedéssel szolgálják ki a változatos és a nemzetiségenként eltérő prioritású kihívások által támasztott helyi igényeket.

A nemzetiségi közösségek kulturális és oktatási felelősségvállalásának támogatása mellett fontos nemzetiségpolitikai törekvés az önkormányzatok, kulturális szervezetek és egyesületek gazdasági önállóságának ösztönzése is, kistelepülések esetén például a kulturális turizmusba történő belépés révén. A nemzetiségi tájházak kialakítása, fejlesztése és bekapcsolása a turisztikai útvonalak hálózatába egy már meglévő és fungáló intézményrendszer hasznosítását eredményezheti, ami anyagi hozadéka mellett a nemzetiségi közösségek fenn- és otthonmaradásához is hozzájárulhat, megőrizve ezzel a néprajzi kistájak, települések nemzetiségi arculatát.

A nemzetiségi kulturális intézmények fejlesztése révén a szakpolitika kulcsfontosságú feladatának tekinti a közösségi kohézió erősítését, a kistelepüléseken élők számára nemzetiségi kulturális lehetőségek biztosítását a turizmusban való részvételhez, ezzel pedig a lakosság helyben tartását.

A nemzetiségi tájházak, közösségi házak támogatására egyedi kérelmek elbírálása útján 2020. évben több mint 200 millió forint került biztosításra.

Horizontálisan a legmagasabb szinten, a fent leírt törekvéssel párhuzamosan az országos nemzetiségi önkormányzatok által alapított és fenntartott kulturális, tudományos és információs intézményeiben (pl. Lengyel Kutatóintézet és Múzeum, Görög Intézet, stb.) szakmai és módszertani feladatot látnak el annak érdekében, hogy a nemzetiségi szakember-utánpótlás saját közösségeikben biztosított legyen.

Ugyancsak a közösségfejlesztést és az identitás megőrzését szolgálja az országos nemzetiségi önkormányzatok által működtetett kulturális központok és a múzeumok/közérdekű muzeális kiállítóhelyek munkája (pl. Fedinecz Atanáz Magyarországi Ruszinok Közérdekű Muzeális Gyűjteménye és Kiállítóhelye, a Bolgár Kulturális, Dokumentációs és Információs Központ, szerb Kulturális és Media nonprofit Kft stb.).

Fontos kiemelni, hogy ezen intézmények a működési támogatásuk mellett is részesülhetnek évről évre egyedi támogatásokban, amelyek a fenntartó országos nemzetiségi önkormányzatok által meghatározott prioritásokon alapulnak.

A Magyar Falu Program „Közösségi tér ki-/átalakítás és foglalkoztatás” alprogramja lehetőséget teremtett az 5000 fő alatti települések önkormányzatai és társulásai számára közösség-szervező szakemberek egy éven keresztül foglalkoztatására. Az alprogram részét képezte a helyi közösségi terek fejlesztése, felújítása is. A megújult közösségi színterek a közösség-szervező aktív közreműködésével hozzájárulnak a helyi közösségi folyamatok kezdeményezéséhez és megvalósításához, a vidéki települési társadalom kohéziójának megerősödéséhez.

A „Közösségi tér ki-/átalakítás és foglalkoztatás (egyházi)” című felhívás a Magyar Falu Program keretében került meghirdetésre, amely szintén hozzájárult a vidéki településeken közösség-szervező szakemberek egy évig történő alkalmazásához. Az alprogramra kérelmet nyújthattak be az 5000 fő alatti településeken működő történelmi egyházi szervezetek.

Magyarország Kormánya a népi műemlékek és a műemléki értéket képviselő vidéki épített örökség megóvása, megőrzése, fenntartása érdekében a Népi Építészeti Program létrehozásáról szóló 1601/2016. (XI. 8.) Korm. határozat által életre hívta a Népi Építészeti Programot (Továbbiakban: Program). Ez a támogatási rendszer országos vagy helyi védelem alatt álló népi építészeti emlékek (lakóház, gazdasági épületek, stb.) helyreállításához nyújt támogatást évi 1,5 milliárd forintos keretösszegeből. Az egyedi támogatások mértéke természetes személyek és önkormányzatok, a nemzetiségi önkormányzatokat esetén a tevékenység megvalósítása során felmerülő összköltség legfeljebb 80%-a, egyéb esetben legfeljebb 50%-a. A 2020. évtől a Program külön felhívásban nyújt támogatást magyarországi tájházak helyreállítását megelőző szakmai dokumentációk elkészítésére, valamint helyreállításra. Támogatási igényt egyedi védelem alatt álló tájház népi építészeti emlékek természetes és jogi személy tulajdonosai, vagyonkezelői, használói nyújthatnak be. Az odaítélhető vissza nem terítendő támogatás összege kérelmenként minimum 500 ezer – maximum 20 millió Ft.

A 2020. évben 10 nemzetiségi tájház összesen 70,7 millió forint összegben részesült támogatásban a Programból.

A Program keretében megvalósult projektek hozzájárulnak:

- a történelmi múlt feltárása, az értékek kibontakoztatása révén a nemzeti, nemzetiségi identitás megőrzéséhez;
- a helyi kulturális, turisztikai kínálat bővülése révén gazdasági életképességük erősítéséhez, a vállalkozások erősödéséhez, ezáltal a vidék megtartó erejéhez;
- a speciális tudást igénylő örökségvédelmi tevékenységek ellátása révén piacképes szakmai tudás megszerzéséhez;
- megrendelések révén az örökségvédelmi, a hagyományos építőipari szakmák szakembereinek, szakmai vállalkozásainak, szervezeteinek fejlesztéséhez, színvonalas munkához juttatásához, egzisztenciális helyzetük javításához;
- a szellemi környezet gazdagodásához.

A kulturális intézményrendszer a társadalmi felzárkózásért és közösségfejlesztésért

A TOP keretében „**A helyi identitás és kohézió erősítése**” című felhívások 2017. március 22-én jelentek meg. A **TOP-5.3.1-16** felhívás a kevésbé fejlett régiók településeinek közösségfejlesztési tevékenységeit (kivéve megyei jogú városokat) támogatja 11,561 Mrd forint keretösszeggel, míg a **TOP-6.9.2-16** felhívás a kevésbé fejlett régiók megyei jogú városai számára 6,603 Mrd forint keretösszeggel.

A TOP pályázatok célja a települések, településrészek, térségek közösségi kezdeményező- és cselekvőképességének erősítése: elsősorban települések, településrészek, térségek közösségi kezdeményező- és cselekvőképességének fejlesztésével. Az egyes projektekben közösségi térségi, települési, illetve településrészi helyi identitást erősítő közösségfejlesztési folyamatok valósíthatók meg, továbbá közösségi részvételre épülő szabadidős, bűnmegelőzési, közbiztonsági és közlekedésbiztonsági programok. A beavatkozások eredményeként fejlődik a közösség tagjainak egymás iránti felelősségtudata, a helyi civil társadalom megerősödése segíti a helyi közösségi konfliktusok megoldását és az önálló cselekvési képességek erősítését, erősödik a civil aktivitás, kialakulnak, illetve megerősödnek a szükséges kompetenciák, az önkéntesség, a helyi identitás, valamint a településhez, településrészekhez, térséghez kötődés.

Mindkét pályázat szervesen épült az EFOP-1.3.1-15 Cselekvő közösségek konstrukcióhoz. A Cselekvő közösségek projekt módszertani segítséget nyújtott, valamint kulturális közösségfejlesztő mentorhálózatot alakított ki a közösségfejlesztési programok megvalósításához. A TOP felhívások kedvezményezettjeit kiadványokkal, képzésekkel és kommunikációs felületekkel is támogatták. A mentorokkal együttműködve háromszáznál több lakossági fórumot szerveztek a TOP nyertes településeken a lakosok tájékoztatására. A két programnak köszönhetően olyan kedvező változások indultak el hazánkban, amelyek elősegíthetik egy nyitott, aktív, együttműködő társadalom megvalósulását.

A hazai támogatások közül a **Magyar Falu Program 2020**-ban „**Közösségi tér ki-/átalakítás és foglalkoztatás**” címmel hirdetett alprogramot, mely 5 milliárd forint forrással lehetőséget biztosít az 5 ezer fő és ez alatti állandó lakosságú települések számára a nemzeti és helyi identitástudat erősítésére.

A TOP-5.3.1-16 és TOP-6.9.2-16 kódszámú, „A helyi identitás és kohézió erősítése” c. felhívások 18 165 millió Ft keretösszeggel kerültek meghirdetésre a települési önkormányzatok, nonprofit szervezetek, egyház, civil szervezetek, alapítványok számára. A felhívások célja a helyi közösségek fejlesztése elsősorban települések, településrészek, térségek közösségi kezdeményező- és cselekvőképességének fejlesztésével, a közösségi szerepvállalás erősítésével. A felhívások keretében lehetőség nyílik közösségi térségi, települési, illetve településrészi helyi identitást erősítő közösségfejlesztési folyamatok megvalósítására, továbbá közösségi részvételre épülő tervezési gyakorlatok alkalmazására, szabadidős, bűnmegelőzési, közbiztonsági és közlekedésbiztonsági programok megvalósítására. A felhívások keretében 253 db projekt rendelkezik hatályos támogatási szerződéssel, 18 093 millió Ft szerződött támogatási összeggel.

A TOP-5.3.2-17 kódszámú, „Megyei identitás erősítése” c. felhívás 5 320 millió Ft keretösszeggel került meghirdetésre 2018 márciusában a megyei önkormányzatok számára. A Felhívás keretében megyei és települési identitást erősítő akciók, például: közösségi programok, szabadidős programok, kulturális és természeti örökség megismertetésére, megőrzésére irányuló helyi/térségi/megyei közösségi programok, hagyományalapú tudás erősítésére épülő programok valósulhatnak meg, melyek által fejlődik a közösség egymás iránti felelősségtudata. A felhívások keretében 15 db projekt rendelkezik hatályos támogatási szerződéssel, 4 583 millió Ft szerződött támogatási összeggel.

A felhívásokhoz kapcsolódó indikátorértékek tényértékek, ugyanakkor a *Helyi társadalmi akciókban részt vevők száma* esetében 1 200 432 fő, a *A helyi társadalmi akciókba bevonás érdekében elért hátrányos helyzetű személyek száma* esetében pedig 147 716 fő a projektekhez jelenleg rögzített tervérték.

VI.12. A tankönyvi és tantervi tartalmak szegénységgel és a hátrányos helyzetben élő csoportokkal, valamint a roma nemzetiséggel kapcsolatos tartalmainak felülvizsgálata során több mint 260, az iskolák által jelenleg is használt tankönyv került elemzésre és elkészültek a szükséges módosítások ajánlásai. Ezek nyomán folytatni kell a szegénységgel és a hátrányos helyzetben élő csoportokkal, valamint a roma nemzetiséggel, a roma holokauszttal kapcsolatos tankönyvi és tantervi tartalmak felülvizsgálatát, a taneszközök átdolgozását. Továbbra is, kiemelt figyelemmel kell érvényesíteni a roma reprezentáció elvárás rendszerét az érintett civil szervezetek és kutatók bevonásával.

Felelős:	Határidő:
emberi erőforrások minisztere belügyminiszter	folyamatos

Indikátor/Év:	2020
Alintézkedés neve:	Átdolgozott tankönyvi tartalmak
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke
Átdolgozással érintett évfolyamok	3

A tankönyvi tartalmak felülvizsgálata, a korábbi években megkezdett munka 2020-ban is folytatódott. Az Eszterházy Károly Egyetem Oktatáskutató és Fejlesztő Intézet feladatait átvevő Oktatási Hivatal a 2020-ban megjelent módosított Nemzeti alaptanterv és a hozzá kapcsolódó kerettantervek előírásainak megfelelően folyamatosan dolgozza át az állami tankönyvportfólióba tartozó kiadványokat. A tartalomszabályozók felmenő rendszerű bevezetéséhez igazodva elsőként, a 2020/2021. tanévre az 1., 5. és 9. évfolyamos kiadványok újultak meg, majd a 2., 6. és 10. évfolyamos tankönyvek átdolgozott változatait a 2021/2022. tanévben használhatják először a tanulók és a pedagógusok.

A tankönyvek átdolgozása során az Oktatási Hivatal kiemelt figyelmet szentel annak, hogy a romákról szóló tartalmak a korábbiaknál hangsúlyosabban jelenjenek meg a kiadványokban. A kötetek felülvizsgálata és azok romákra vonatkozó új tartalmakkal való kiegészítése szakértők bevonásával zajlik. A fejlesztések eredményeként a papíralapú tankönyveken kívül az Oktatási Hivatal által előállított digitális tananyagok is tartalmazni fogják a romákra vonatkozó kiegészítéseket.

VI.13. A bűnmegelőzés érdekében a különböző ágazatok, a megyei rendőr-főkapitányságok sikeresen valósítanak meg tudatformáló, felvilágosító képzéseket, kampányokat fiatalok részére. Ismeretbővítő, szemléletformáló programok fejlesztési programokból is megvalósulnak, így például az EFOP-1.2.1-15 „Védőháló a családokért” program keretében pályázni lehetett olyan, a középiskolás fiatalokat elérő foglalkozások megtartására, melyek célja az áldozattá válás megelőzése. A jól működő programok tapasztalatai nyomán szükséges a kapcsolati erőszakkal és az emberkereskedelemmel kapcsolatos hatékony megelőzés és tudatformálás, felvilágosítás, tudatosságnövelés és az áldozattá válás megelőzésének megerősítése, különösen a többszörösen is hátrányos helyzetű csoportok, illetve a nemzetközi védelemben részesített nők érdekében.

Felelős:	Határidő:
belügyminiszter emberi erőforrások minisztere*	az EFOP ütemezésének megfelelően, folyamatos

Indikátor/Év:	2020
Alintézkedés neve:	Védőháló a családokért
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke
Nyertes pályázatok száma	160 db

**Az intézkedés felelősségi köre átkerült a családokért felelős tárca nélküli miniszterhez*

Az **EFOP-1.2.1-15 „Védőháló a családokért”** konstrukció általános célja a család társadalmi szerepének megerősítése, a családi kohézió növelése, a krízishelyzetek kezelése, illetve kialakulásuk megelőzése, olyan komplex szolgáltatások nyújtásával, amelyek - a kötelező önkormányzati alapellátási feladatokat kiegészítik és - egyszerre több oldalról és egymás hatását erősítve kezelik a problémákat. A középiskolásokat megszólító foglalkozások célja a kapcsolati erőszak áldozatává vagy elkövetőjévé válás megelőzése. A megelőzést szolgáló programok, egyéni és/vagy csoportos foglalkozások, tanácsadások keretében valósulhatnak meg. A diákok a kapcsolati erőszak és az

emberkereskedelem témájában kaptak hasznos ismereteket és információkat, arra fókuszálva, hogy időben felismerjék a figyelmeztető jeleket, és tudják, hol és kiktől kérhetnek segítséget.

VI.14. A 2016-ban meghirdetett EFOP-1.2.5-16 „Biztos Menedék” program lehetőséget biztosított a kapcsolati erőszak és az emberkereskedelem áldozatait segítő ellátórendszer fejlesztésére és bővítésére. 2018-ban kezdték meg működésüket az új krízisközpontok, titkos menedékházak, félutas kiléptető házak. Új szolgáltatási elemként minden régióban megkezdte működését a hét kríziskezelő ambulancia.

Felelős:	Határidő:
emberi erőforrások minisztere* belügyminiszter	az EFOP ütemezésének megfelelően, folyamatos

Indikátor/Év:	2020
Alintézkedés neve:	A kapcsolati erőszak és emberkereskedelem áldozatait segítő ellátórendszer fejlesztése
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke
Átadott új krízisközpontok	5 db
Átadott új titkos menedékház	7 db
Új félutas ház	19 db
Kríziskezelő ambulancia	6 db
Alintézkedés neve:	Országos Kríziskezelő és Információs Telefonszolgálat támogatása
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke
Összes telefonhívás száma	10 611
- ebből kapcsolati erőszak áldozata által kért segítség	2461

**Az intézkedés felelősségi köre kiegészült a családokért felelős tárca nélküli miniszterrel*

Az **EFOP-1.2.5-16 „Biztos Menedék”** pályázat 1,85 Mrd forinttal támogatta a kapcsolati erőszak és emberkereskedelem áldozatait segítő ellátórendszer komplex fejlesztését. A felhívás eredményeképp átadásra került:

- 5 új krízisközpont,
- 7 új titkos menedékház,
- 19 új félutas ház (ebből 15 a kapcsolati erőszak áldozatainak és 4 az emberkereskedelem áldozatainak),
- 6 kríziskezelő ambulancia.

A 2019. évi költségvetés 80 millió forintot biztosított az emberkereskedelem áldozatait segítő új védett szállás kialakítására. A biztosított forrásból egy 12 férőhelyes **védett szállás** és egy **krízislakás** kezdte meg 2020-ban a működését. A védett szálláson az ellátási idő jellemzően fél év, míg a krízislakásban csak néhány nap. Ez utóbbi azt a célt szolgálja, hogy védett helyen legyen az áldozat egy segítővel, arra az időre, míg a segítő team feltérképezi az áldozat helyzetét (veszélyeztetettség mértékét) és felelős döntést tud hozni arról, hogy szükség van-e védett szálláson

történő elhelyezésre, illetve amíg dönt az áldozat, hogy ezen szolgáltatást igénybe veszi-e. A védett szállás felszerelésére az EMMI a 80 millió forintot túl további 15 millió forintot biztosított.

2020-ban a nap 24 órájában ingyenesen hívható Országos Kríziskezelő és Információs Telefonszolgálat éves támogatása a négyszeresére emelkedett. Az **Országos Kríziskezelő és Információs Telefonszolgálat** a kapcsolati erőszak és emberkereskedelem áldozatainak nyújt információt, és telefonos tanácsadást, akut krízishelyzetben pedig segíti az áldozatokat biztonságos, a bántalmazótól/futtatótól/kizsákmányolótól védett helyre való menekülésben.

2020-ban az OKIT 10.611 hívást fogadott, ebből 2461 esetben kért kapcsolati erőszak áldozata segítséget. A Telefonszolgálat 1439 fő (503 nő, 925 gyermek, 11 férfi) elhelyezését kezdeményezte krízisközpontban vagy titkos menedékházban.

VI.15. A kapcsolati erőszak és az emberkereskedelem áldozatainak való segítségnyújtás mellett szakmapolitikai prioritás a prevenció. Ennek érdekében szükséges a gyermekvédelmi jelzőrendszer tagjainak ismeretbővítő képzése és számukra attitűdformáló tréning biztosítása.

Felelős:	Határidő:
emberi erőforrások minisztere belügyminiszter	az EFOP ütemezésének megfelelően, folyamatos

Indikátor/Év:	2020
Alintézkedés neve:	Szociális humán erőforrás fejlesztése (EFOP-3.8.2-16)
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke
Továbbképzési programokban résztvevő humán közszolgáltatásokban dolgozók száma	40.000/32.297
A program elhagyásának időpontjában képesítést szerző személyek száma	1100/716
A továbbképzést bizonyítvánnyal vagy tanúsítvánnyal, elvégző humán közszolgáltatásban dolgozók száma	21.200/31.486
Alintézkedés neve:	Szociális humán erőforrás fejlesztése (VEKOP-7.5.1)
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke
Továbbképzési programokban résztvevő humán közszolgáltatásokban dolgozók száma	5600/2100
A program elhagyásának időpontjában képesítést szerző személyek száma	154/96

Az **EFOP-3.8.2-16** és a **VEKOP-7.5.1-16** kódszámú „Szociális humán erőforrás fejlesztése” című kiemelt projektekben (a továbbiakban: kiemelt projektek) átdolgozásra kerül a **2021. évben** a

„Gyermekprostitúció visszaszorítása, gyermekkereskedelem” c. tananyag a **gyermekjóléti alapellátásban dolgozó kollégák részére, mint kötelező szakmai továbbképzés**. A képzés tartalmaz ismereteket emberkereskedelem áldozatainak felismerésére, azonosítására vonatkozóan, valamint kiegészül a jelzőrendszer működésére vonatkozó információkkal a jelzés megtételének segítésére irányulóan. Ennek hatásai hosszútávon lesznek mérhetőek.

Az Emberi Erőforrások Minisztériuma támogatásával **kidolgozás alatt áll az áldozatazonosítás, áldozatsegítés** témában **szakmai útmutatót, ajánlás készítése** a gyermekek veszélyeztetettsége, a család, a felnőtt krízishelyzetét észlelő és jelzőrendszer hatékonyabb működtetése érdekében emberkereskedelem fókusszal. **Az útmutató elkészítésének tervezett időpontja 2021. június 30..** Ezt követően minden család- és gyermekjóléti szolgálat és központ részére ismertetésre kerül. Az ajánlás célja továbbá, hogy a védőnők és a köznevelési intézményben dolgozók képesek legyenek felismerni, ha munkájuk során az emberkereskedelem áldozattá válásának kockázatát. A szakmai útmutató gyakorlati példákkal fogja segíteni azon élethelyzetek azonosítását, amelyek fenti kockázatot hordozzák. Az ajánlás ki fog térni arra, hogy család- és gyermekjóléti szolgálat által évente az észlelő- és jelzőrendszer tagjai részére szervezett szakmaközi napokon az emberkereskedelem témájáról hogyan folytassanak úgy párbeszédet, hogy az összehangolt rendszerként tudjon működni az egyes esetekben, amikor nagy fenyegetettségnek vannak kitéve akár a jelzőrendszeri tagok is.

VI.16. A továbbiakban is támogatni kell a kapcsolati erőszak jelenségének megismertetését, kutatások finanszírozását, felvilágosító programok, kampányok szervezését.

Felelős:	Határidő:
emberi erőforrások minisztere* belügyminiszter	az EFOP ütemezésének megfelelően, folyamatos

Indikátor/Év:	2020
Alintézkedés neve:	Kríziskezelő szolgálatok fejlesztése (EFOP-1.2.4-VEKOP-16)
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke
A továbbképzést bizonyítvánnyal vagy tanúsítvánnyal elvégző humán közszolgáltatásokban dolgozók száma	4 135 fő**
Figyelemfelhívó, információs szórólapok terjesztése	300 000 db

*Az intézkedés felelősségi köre átkerült a Családokért felelős tárca nélküli miniszterhez

** A projekt fizikai befejezésekor (2021.05.01) fennálló adat.

Az **EFOP-1.2.4-VEKOP-16 „Kríziskezelő szolgálatok fejlesztése”** kiemelt projekt (keretösszeg: 1,16 Mrd forint) keretében valósult meg ismeretbővítést és attitűdformálást célzó képzéssorozat, melynek keretében 4135 fő kapott bizonyítványt a képzés elvégzését követően.

Szintén e projekt keretében szervezett, „A kapcsolati erőszak és az emberkereskedelem okozta ártalmak azonosítása és kezelése” című képzésen 48 fő vett részt.

Elkészült a „Kapcsolj Egyből” néven futó applikáció, amely a krízisbe került személyeknek, és mindazoknak, akik ilyen személyt észlelnek környezetükben nyújt hasznos információkat a témában, biztosít azonnali segítségkérési lehetőséget egy pánikgomb funkcióval (OKIT hívása és Lelki elsősegély telefonszolgálatok hívása), illetve megmutatja, hol érhető el az áldozathoz legközelebb segítő szolgáltatás. Az app android és iOS platformon került lefejlesztésre.

A projekt keretében kampány indult 2019-ben az OKIT hívószámának népszerűsítésére, a kampány egyik arca Pásztor Anna énekes volt. Az énekesnővel készült szpot rádiókban volt hallható, de a YouTube-on elérhető a kisfilm verzió is, ez leginkább a Facebookon került megosztásra.

Lefejlesztésre került és a projekt honlapján (www.kapcsoljegybol.hu) az országban elsőként elérhető a chatszolgáltatás is. Ezen keresztül a kapcsolati erőszak áldozatai anonim és biztonságos, vissza nem kereshető módon tudnak chaten segítséget kapni az OKIT szakembereitől. A chat funkció ismertté tételére a projekt közösségi média felületein folyamatos kampány fut.

2020 elején 300 ezer **szórólap** készült a kapcsolati erőszakra utaló jelekről, azok felismeréséről, valamint a különböző segítségkérési lehetőségekről, amely a jelzőrendszer tagjain, vagyis a családsegítőkn, védőnőkön, az alapvető jogok biztosán és a kríziskezelő ambulanciákon keresztül jutott el az áldozatokhoz.

Az oktatási intézményekben a **DADA** és az **ELLEN-SZER** oktatások alkalmával a diákok rendszeresen és visszatérően kapnak az emberkereskedelemmel kapcsolatban tanácsokat, ajánlásokat, illetve célzott előadásokat.

A megyei (fővárosi) rendőr-főkapitányságok az illetékességi területükön lévő gyermekotthonokban nevelkedő, és az ellátás megszűnését követően onnan kikerülő fiatal felnőttek, valamint a középiskolai tanulók áldozattá válásának megelőzése érdekében **bűnmegelőzési előadásokat** tartottak, melynek egyik témája a külföldön történő munkavállalás, az éjszakai szórakozás veszélyei voltak annak érdekében, hogy az érintettek ne válhassanak szexuális bűncselekmény, emberkereskedelem vagy akár kényszermunka áldozatává. Az előadássorozat során 242 alkalommal 6247 tanulót értek el.

A területi szervek rendszeres kapcsolatot tartanak a megyei kormányhivatalok foglalkoztatási főosztályaival (EURES tanácsadó), melynek keretében prevenciós oktatást tartottak a külföldi munkavállalást tervezők számára.

Az ELBIR (Elektronikus Lakossági Bűnmegelőzési Információs Rendszer) keretében is készült ajánlás az emberkereskedelem, külföldi munkavállalás, prostitúció témában. A hírleveleket a megyékben az önkormányzatok, az oktatási intézmények, a társszervek, a polgárőrség, a civil szervezetek és a lakosság számára küldték meg.

2.7. VII. A stratégia megvalósításának koordinációját szolgáló intézkedések

Az MNTFS intézkedési terve 12, a Stratégia koordinációjával kapcsolatos konkrét intézkedést tartalmaz, amelyek a Stratégia nyomonkövetési rendszerének működtetését és fejlesztését, a statisztikai adatgyűjtések és döntéstámogató megoldások fejlesztését, a közfoglalkoztatás nyomon követését, a helyi esélyegyenlőségi programok támogatását, a partnerségi fórumok működtetését, transznacionális együttműködések kialakítását, bővítését tűzik ki célul.

Az intézkedések előrehaladását a következő táblázat tartalmazza:

Intézkedés kódja	Intézkedés rövid címe	Előrehaladás
VII.1.	Kopp Mária Intézet a Népesedésért és a Családokért szervezeti fejlesztése	A
VII.2	Nagymintás statisztikai adatgyűjtések fejlesztése	B
VII.3	A stratégia nyomonkövetési rendszerének karbantartása, fejlesztése, a nyomonkövetést célzó indikátorrendszer frissítése	B
VII.4	A stratégiában foglalt célok megvalósulását segítő programok értékeléséhez kapcsolódóan a jó gyakorlatok gyűjtése és terjesztése.	B
VII.5	A közfoglalkoztatástól elvárt célok megvalósulásának nyomon követése	B
VII.6	Felzárkózást Segítő Gazdasági Fórum	B
VII.7	TFCTB és határterületi munkacsoportjai további működtetése	B
VII.8	Partnerségi fórumok további működtetése	B
VII.9	A Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia helyi megvalósítása, a települések helyi esélyegyenlőségi programjainak támogatása. Megyei Felzárkózási Fórumok	B
VII.10	Helyi Esélyegyenlőségi Programok szakmai támogatása	B
VII.11	Transznacionális együttműködés a romák felzárkózásának elősegítése érdekében	B
VII.12	Nemzetiségi, etnikai adatgyűjtések fejlesztése	C

A	Megvalósult
B	A megvalósítás terv szerint halad
C	Megvalósítása késik a tervezetthez képest
D	Megvalósult módosított tartalommal
E	Módosított tartalommal/menetrendben valósul meg, az új terveknel jobb ütemben
F	Módosított tartalommal/menetrendben valósul meg, az új tervek szerint zajlik
G	Módosított tartalommal/menetrendben valósul meg, késik az új tervekhez képest
H	A tervek szerint később, nem a jelen intézkedési terv keretében kerül megvalósításra
I	Teljes egészében törlésre került

VII.1. Meg kell teremteni a Kopp Mária Intézet a Népesedésért és a Családokért társadalmi felzárkózáshoz, a roma népesség helyzetének vizsgálatához kapcsolódó feladatai ellátásának a személyi és szervezeti feltételeit.

Felelős:	Határidő:
emberi erőforrások minisztere a Kopp Mária Intézet a Népesedésért és a Családokért bevonásával	folyamatos

Indikátor/Év:	2020
Alintézkedés neve:	Kopp Mária Intézet szervezeti fejlesztése
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke
Társadalmi Csoportok Kutatóközpont személyi állományának bővülése	4 fő

A Kopp Mária Intézet a Népesedésért és Családokért (a továbbiakban: KINCS) 2018-ban, a Családok Évében kezdte meg működését Kopp Mária professzor asszony szellemiségét követve. Tevékenységével hozzá kíván járulni ahhoz, hogy Magyarországon világra jöjjenek a kívánt és tervezett gyermekek, a népesedési problémáink megoldására megtaláljuk a legmegfelelőbb és leghatékonyabb válaszokat, valamint elérjük azt, hogy az országot megtartó családok még inkább megerősödjenek, sokasodjanak és bővüljenek.

Ezen célok elérése érdekében a KINCS tevékenységéhez kapcsolódóan elemzéseket végez, és javaslatokat dolgoz ki a hazai és nemzetközi mobilitási folyamatokkal, valamint a határainkon túl élő magyarság demográfiai helyzetével kapcsolatban, az otthoni, illetve a munkavégzéssel kapcsolatos feladatok hatékonyabb összeegyeztethetősége, a gyermeket vállaló és nevelő szülőket megillető támogatások rendszere és az otthonteremtés fejlesztési lehetőségei területén.

2018 novemberében önálló szervezeti egység jött létre a KINCS intézményén belül a Társadalmi Csoportok Kutatóközpont. 2018-ban 1 fő egységvezetővel és 2 fő kutató-elemzővel kezdte meg működését. Az azóta eltelt időszakban a Kutatóközpont személyi állománya megnőtt, így jelenleg 1 fő egységvezetővel, 4 fő teljes munkaidős állású és 1 fő fél munkaidőben foglalkoztatott kutató-elemzővel, és 1 fő tanácsadóval működik. A KINCS Társadalmi Csoportok Kutatóközpont működésének személyi, tárgyi, finanszírozási feltételei kialakításra kerültek és folyamatosan biztosítottak.

VII.2. Az elmúlt években több statisztikai felmérés módszertani fejlesztésre került új indikátorok és dimenziók beépítésével, melynek köszönhetően pontosabb kép kapható a szegénységben és társadalmi kirekesztettségben élők életkörülményeiről. Továbbra is fejleszteni kell a szegénységben és kirekesztettségben élők életkörülményeit, valamint a különböző hátrányos helyzetű csoportok ellátásait vizsgáló nagymintás statisztikai felméréseket annak érdekében, hogy vizsgálható legyen a szegénység továbbörökítésének kérdése, biztosított legyen az intézkedések célzottságának és eredményeinek nyomonkövetése, értékelése. A Kopp Mária Intézet a Népesedésért és a Családokért bevonása szükséges ezek megvalósításába.

Felelős:	Határidő:
Miniszterelnökség vezető miniszter a Központi Statisztikai Hivatal bevonásával belügyminiszter emberi erőforrások minisztere a Kopp Mária Intézet a Népesedésért és a Családokért bevonásával	folyamatos

Indikátor/Év:	2020
Alintézkedés neve:	Nagymintás statisztikai adatgyűjtések fejlesztése
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke
A szegénységre és társadalmi kirekesztésre vonatkozó új indikátorok száma	2 db
A szegénységre és társadalmi kirekesztésre vonatkozó indikátorok új dimenzióinak bevezetése (igen/nem)	nem

2020-ban bővült a szegénységre és társadalmi kirekesztésre vonatkozó indikátorok köre (+ 2 db), a súlyos anyagi és társadalmi deprivációval kapcsolatos indikátorokkal (új indikátor, új módszertan szerint számított AROPE). Ezek a mutatók az Eurostat ajánlásai szerint kerültek kialakításra, így nemzetközileg is összehasonlíthatók.

A KINCS tevékenységi körébe tartozóan, szakmai műhelyek és intézetek, így a Központi Statisztikai Hivatal Népeségtudományi Kutató Intézete elemzéseit is figyelembe véve javaslatot tesz, és további elemzéseket végez a Kormány számára.

Az elemzések a népesedési folyamatok (élveszületések, termékenység, házasságkötés és párkapcsolatok, válás és halandóság) területén, a népesség strukturális jellemzőire vonatkozóan, a társadalmi szerkezet (rétegződés és társadalmi mobilitás), a társadalmi integráció, a szegregáció, valamint a nemzeti kisebbségek helyzete témakörében, a népesedéssel, a párkapcsolatokkal, a gyermekvállalással kapcsolatos értékek, attitűdök, a társadalmi egyenlőtlenségek, a humántőke, a kulturális tőke és a szociális tőke, valamint a népesség egyes kiemelt csoportjai (különösen a nők, az idősek és a fiatalok) vonatkozásában készülnek.

A demográfiai trendek és az azokra vonatkozó elemzések értelmezésével kapcsolatban módszertani fejlesztési feladatokat is ellát, széleskörű nemzetközi szakmai kapcsolatokat épít ki, szakmai eredményeit a nyilvánosság elé tárja.

VII.3. Továbbra is gondoskodni kell az MNTFS II. nyomonkövetési rendszerének karbantartásáról, fejlesztéséről, az indikátorrendszer folyamatos adatfrissítéséről. Fejleszteni kell az MNTFS II. beavatkozásaihoz, illetve az ellátások, szolgáltatások átalakításaihoz kapcsolódó bevalás- és hatásvizsgálatok, programértékelések rendszerét. A Kopp Mária Intézet a Népesedésért és a Családokért bevonása szükséges ezek megvalósításába.

Felelős:	Határidő:
belügyminiszter emberi erőforrások minisztere a Kopp Mária Intézet a Népesedésért és a Családokért bevonásával	folyamatos

Indikátor/Év:	2020
Alintézkedés neve:	A nyomonkövetést célzó indikátorrendszer frissítése
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke
Az indikátorrendszer éves frissítése megtörtént (igen/nem)	igen
Új indikátorok bevezetése	5 db

A stratégia nyomonkövetését célzó indikátorrendszer éves frissítését a KSH elvégezte, az adatok átadásra kerültek a Belügyminisztériumnak. 5 új indikátor került bevezetésre, elsősorban a szociális védelemmel kapcsolatosan.

A KINCS Társadalmi Csoportok Kutatóközpont által 2020-ban megvalósított főbb kutatások:

1. Diplomás roma nők – 2020 első negyedév

Diplomás roma nők életútjának bemutatása, elemzése, ezen keresztül pozitív életutak, modellek megjelentetése. Bár alapvetően fontos, hogy a roma nők is egyre nagyobb számban szerezzenek végzettséget, érjenek el számukra megfelelő célokat, pozíciókat, ezen az úton számolni kell néhány olyan következménnyel, ami negatív hatással lehet az érintettek életére, a kutatás célja ezen hatások vizsgálata, nevesítése. Az interjúk könyv formában kiadásra kerültek, melyeket Kunhegyesi Ferenc Nemzetiségekért díjas festőművész illusztrált.

2. Roma pasztoráció – 2020 második félév

A cigánypasztoráció a keresztény egyházaknak a romák felé irányuló lelkipásztori tevékenysége. Esetükben azonban ez kiegészül a cigányság integrálására irányuló teendőkkel is. Ez a kettős cél adott esetben feszültségeket is teremthet, amit a koronavírus járvány okozta nehézségek esetleg még tovább mélyíthetnek. A felmérés célja a feszültséget okozó kettős cél, illetve azok egymáshoz való viszonyának feltárása, és a járvány következményeinek vizsgálata. A kutatásban résztvevők mindannyian egyetértettek, hogy a romapasztoráció a helyi, egyéni kezdeményezésekből, „alulról építkező” (grassroot) tevékenység, ám ez többek szerint egyáltalán nem zárja ki, sőt, ezzel együtt

megkívánja a sajátos lelkipásztori koncepció létét, alkalmazását. Nemcsak abban értettek egyet, hogy egyszerűre kell és lehet végezni a lelkigondozást és felzárkóztatást, hanem abban is, hogy ehhez a közösségek építése is elengedhetetlen. Konszenzusos vélemény született abban is, hogy a helyi roma közösségeknek a fennmaradásuk érdekében kapcsolódniuk kell nagyobb gyülekezetekhez.

Kiadványok:

3. „Roma nők egymás közt”

2020. márciusában 1000 példányban megjelent kötet arra irányítja rá a figyelmet, hogy a roma nők helyzete, talán nem tér el nagyban nem roma társaikétól. Annyiban az esetek többségében azonban mégis, hogy gyakran nem csupán az esetleges anyagi hátrányokkal, nehéz lakhatási körülményekkel, egyenlőtlenségekkel kell megküzdeniük életútjuk bejárása során, hanem önmagában a roma létből adódó problémákkal, a roma - nem roma kultúra különbözőségeinek feloldásával és bizonyos fokig a társadalom elutasításával, ellenállásával is. Az interjúkötetben tizenkét sikeres roma nő életébe, gondolataiba kaphatunk betekintést, akik közül néhány ország- vagy akár világszerte, míg más inkább „csak” a szűkebb környezetében ismert és elismert. A velük készült interjúk a kötet címét visszatükrözve a roma nők egymás közti beszélgetését, közös gondolkodását, okfejtéseit tárják az olvasó elé életről, családról, tanulmányokról, munkáról, az ezen az úton tapasztalt nehézségekről, sikerekről, identitásról és vágyakról.

4. Roma Családok Magyarországon, Kapocs 2020/1 Roma tematikus különszám

2020 nyarán megjelent különszámában komplex társadalmi szintű elemzéseket, a roma gyerekek és fiatalok oktatási helyzetét, kilátásait és jó példákat bemutató tanulmányokat olvashatnak. Megismerhetik, hogy milyen tartalmak jelennek meg a felsőoktatásban a romákkal kapcsolatban, hogy mit tanul a roma közösségekről a következő generáció. Információt kaphatnak az olvasók a hátrányos helyzetű, roma családok, anyák és gyermekeik egészségügyi helyzetéről, és egy kisvárosi projekten keresztül azt is, hogy hogyan előzhető meg a roma lányok iskolai lemorzsolódása és korai gyermekvállalása.

5. Bura Károly cigányprímás, Aktivista, Revizionista, Vizionarista

2020 első felében megjelent kötet a legendás cigányprímás, Bura Károly életét és munkásságát mutatja be. A szerző ismerteti a művész életútját, és sikeresen szemlélteti azt a viharos történelmi korszakot, amikor az Osztrák-Magyar Monarchia szétesett, a magyar cigányzenészek pedig honfitársaikkal együtt átélték Trianon traumáját, és részt vettek a magyar nemzeti eszme megerősítésében. Ez a könyv elbeszéli a magyar cigányzenészek lenyűgöző történetét, akik nemcsak elszenvedői voltak a politikai intézkedéseknek és áldozatai a történelem viharainak, hanem életük tevékeny építőiként jelentős mértékben járultak hozzá a magyar és a cigány kultúrához.

6. Cigányzenészek harca a két világháború között

2020 második felében megjelent kötet a súlyos gondokkal küszködő cigánymuzsikuskok 1918-ban létrehozták a Magyar Cigányzenészek Országos Egyesületét (MCOE), hogy érdekeik védelmében együttesen lépjenek fel. 1933-ban feloszlatták a szervezetet, mely két évvel később Magyar Cigányzenészek Országos Szövetsége néven alakult újjá. Az egyesület céljai között szerepelt, hogy javítsanak a szociális helyzetükön, és visszaszorítsák a konkurens zenészeket. A kötet bevezetőjében az MCOE létrejöttének történetét és működésének állomásait ismerhetjük meg, és azt is megtudhatjuk, hogy a cigánymuzsikuskok miért álltak harcban a jazz-zenészekkel, valamint a

munkás- és parasztbandákkal. Azt kérték a Belügyminisztériumtól, hogy akadályozzák meg a kenyérrontást, ne engedjék, hogy műkedvelők tízezer cigány szájából vegyék ki a falatot.

VII.4. A Világbankkal 2015-ben megkezdett munka nyomán, annak eredményeiből kiindulva elkezdődött a felzárkózás-szakpolitikai jó gyakorlatok rendszeres értékelési és gyűjtési rendszerének kialakítása. Folytatni kell a társadalmi felzárkózást segítő intézkedések keretében alkalmazott jó gyakorlatok azonosításának és terjesztésének céljából kidolgozott módszertani, valamint ehhez kapcsolódó adatgyűjtési eljárásra és adatprezentációra vonatkozó ajánlás továbbfejlesztését, ki kell alakítani a jó gyakorlatok fenntartható és széles körűen elérhető adattárát. A Kopp Mária Intézet a Népesedésért és a Családokért bevonása szükséges ezek megvalósításába

Felelős:	Határidő:
belügyminiszter emberi erőforrások minisztere a Kopp Mária Intézet a Népesedésért és a Családokért bevonásával	folyamatos

Indikátor/Év:	2020
Alintézkedés neve:	A stratégiában foglalt célok megvalósulását segítő programok értékeléséhez kapcsolódóan a jó gyakorlatok gyűjtése és terjesztése
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke
Kapcsolódó megvalósított fejlesztések, programok, kutatások	3 db

Szegregált telepeken élők rutin egészségstatisztikai rendszerbe épített folyamatos egészségmonitorozása

A **Svájci Magyar Hozzájárulás** program keretében megvalósított **Alapellátás-fejlesztési modellprogram** során a **Debreceni Egyetem** és a **Nemzeti Egészségbiztosítási Alapkezelő** munkacsoportjai kialakítottak egy olyan monitorozási módszert, amely a szegregált telepeken élő romák egészségi állapotáról, egészségügyi ellátáshoz való hozzáféréséről képes megbízható adatokat szolgáltatni.

A „**Szegregált telepeken élők rutin egészségstatisztikai rendszerbe épített folyamatos egészségmonitorozása**” egész országot lefedő tervezett projekt célkitűzése az, hogy bővítse a szegregált telepeken és szegregációval veszélyeztetett területeken élők egészségügyi ellátását, a 2019-es hazai adatok alapján értékelő egészségstatisztikai rendszert, s ennek részeként a korábban kidolgozott módszertan alapján a 2011-es és 2020-as indikátorok meghatározása, valamint az indikátorok időbeni változását értékelő mérőszámok kidolgozása és előállítása. A projekt célja továbbá a 2019-es adatokat prezentáló térinformatikai rendszer továbbfejlesztése, melynek eredményeképpen a 2011-es és a 2020-as év indikátorai és az időbeni változás mérőszámai is elérhetőek lesznek az estat.unideb.hu portálon keresztül, valamint a helyi döntéshozatalt támogató,

indikátor alapú jelentések készítéséhez és felhasználásához szükséges módszertan kidolgozása és tesztelése.

A 12 hónapra tervezett (2021. április 1. – 2022. március 31.) projekt koordinálását a Debreceni Egyetem Népegészség- és Járványtani Intézete vállalja. A munkaterv megvalósításában a Debreceni Egyetem Népegészség- és Járványtani Intézet, a Debreceni Egyetem Magatartástudományi Intézet, a Nemzeti Egészségbiztosítási Alapkezelő munkatársai, és a Lechner Tudásközpont Területi, Építészeti és Informatikai Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaság vennének részt.

Hátrányos helyzetű települések a Covid 19 után – kutatás:

A **Semmelweis Egyetem Mentálhigiéné Intézete** által végzett „**Hátrányos helyzetű települések a Covid 19 után**” című kutatás célja az új típusú koronavírus járvány közvetlen és közvetett hatásainak vizsgálata a hátrányos helyzetű települések és társadalmi csoportok körében. A társadalmi vészhelyzetek kezelése érdekében a vizsgált csoportok társadalmi és gazdasági nehézségeinek beazonosítása helyi szakértők (szociális munkások, pedagógusok, civil szervezetek munkatársai), professziótól függetlenül a helyi viszonyokat jól ismerő személyek segítségével történik.

A kutatás vizsgálja a Gyerekesély - Tanoda, Gyerekház - programok felhasználói körében beazonosítható megküzdési stratégiákat, valamint az érintett társadalmi csoportok életmódjában, életkörülményeiben bekövetkezett változásokat is.

A vizsgálat két ütemben zajlott:

Az I. ütemben 2021. január 31-ig a járványhelyzet miatt kialakult gyakran előforduló szociális problémák beazonosítása történt, a II. ütemben 2021. február 1-től 2021. május 31-ig a meghatározott és beazonosított szociális következmények, a városi és rurális környezetben szükséges beavatkozásokra való javaslatlételre került sor.

A Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia indikátor rendszerének frissítése:

A Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégiában foglalt célok teljesülése, a programok, intézkedések megvalósulásának monitorozása érdekében 2012-ben egy több szintű **nyomon követési rendszer** került kidolgozásra. Ezek az indikátorok a stratégia tématerületeinek megfelelően a társadalmi változások nyomon követésére alkalmas makro mutatókat jelentenek, melyek a Központi Statisztikai Hivatal által a társadalmi felzárkózás szempontjából releváns adatgyűjtéseket (EU-SILC, Háztartási költségvetési és életkörülmény felvétel, Munkaerő-felvétel, lakossági egészségfelmérés) követően szerződés keretében évente frissülnek.

A KINCS Társadalmi Csoportok Kutatóközpont fő tevékenységei:

- Romákkal kapcsolatos családügyi és népesedési kutatások
- Adatelemzés, adatszolgáltatás
- Tematikus kutatások
- Társadalmi felzárkózási programok hatásvizsgálatai, hatáselemzés
- Társadalmi felzárkózás területén megvalósuló jó gyakorlatok gyűjtése

A fenti tevékenységekhez kapcsolódóan a Kutatóközpont a szakterületet érintő információkat, statisztikákat gyűjt, közreműködik a szakterület statisztikai, adatgyűjtési és információs rendszerek fejlesztésében, segíti az ágazatirányítás döntés-előkészítő tevékenységének megalapozását, folyamatosan együttműködik a szakmai kutatóhelyekkel, felsőoktatási műhelyekkel, kutató intézetekkel. Továbbá, háttéranyagok készítésével közreműködik a szakterületekkel kapcsolatos feladatok végrehajtásában, koncepciók kialakításában, adatbázisok elemzésével és másodelemzésével biztosítja, hogy a gyors választ igénylő, döntés-előkészítő tanulmányok készüljenek.

A KINCS támogatásával a **Debreceni Egyetem Gyermeknevelési és Gyógypedagógiai Karának** oktatói 2019. áprilisa és szeptembere között valósították meg „**A középiskolák szerepe a roma diákok továbbtanulásában**” tanulmány alapját jelentő kutatást. A kutatás célja a középiskolás tanulók továbbtanulását segítő és akadályozó tényezők összefoglalása volt a Hajú-Bihar megyében működő felsőoktatási roma szakkollégiumok hallgatóinak példáján keresztül. Kutatási célként az került meghatározásra, hogy olyan **jó gyakorlatok, programok, módszerek legyenek** összegyűjtve, amelyek segíthetik a roma hallgatók felsőoktatásba való bekerülését, iskolai sikerességét, előmenetelét, továbbá szintén ezen hallgatók esetében feltárni a sikeres pálya utat fékező jelenségeket is. A középiskolák az esélyteremtő pedagógiai szemlélettel, innovatív pedagógiai módszerek alkalmazásával mondhatni a kicsengetésen túli időben végzett jelentős pedagógiai munkával járul hozzá a roma tanulók felsőoktatásba való bekerüléséhez.

VII.5. A Belügyminisztérium elindította tematikus weblapját a www.kormany.hu honlapcsalád részeként, amely széleskörű tájékoztatást nyújt a közfoglalkoztatás rendszeréről, az aktuális és tervezett programokról, összegyűjti a közfoglalkoztatással kapcsolatos híreket, eseményeket és kutatási eredményeket, valamint a képzésekre, szolgáltatásokra vonatkozó információkat, ezen túlmenően pedig lehetőséget biztosít a közfoglalkoztatás jó gyakorlatainak bemutatására is. A közfoglalkoztatás munkaerőpiacra gyakorolt hatásának méréséhez, valamint a szakpolitikai vezetésnek és a nyilvánosságnak szóló tájékoztatáshoz, a döntéshozatali szinttől a végrehajtás szintjéig terjedő, teljes körű szakmai információnyújtást biztosító, egységes monitoring rendszert kell működtetni.

Felelős:	Határidő:
belügyminiszter pénzügyminiszter	folyamatos

Indikátor/Év:	2020
Alintézkedés neve:	A közfoglalkoztatástól elvárt célok megvalósulásának nyomonkövetése
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke
A nyomonkövetést segítő informatikai felületek	2 db

A **Közfoglalkoztatási portál** (<https://kozfoglalkoztatatas.kormany.hu/>) 2015 óta széleskörű információkat szolgáltat a közfoglalkoztatás rendszeréről. Tájékoztatót ad az aktuális és tervezett programokról, összegyűjti a közfoglalkoztatással kapcsolatos híreket, eseményeket és kutatási eredményeket. Mindezek mellett a portál lehetőséget biztosít a **közfoglalkoztatás jó gyakorlatainak bemutatására**, és felhívja a figyelmet a közelgő nyilvános eseményekre – pl. közfoglalkoztatási vásárok – is. A közfoglalkoztatással foglalkozó tudományos munkákban egyre többen és egyre gyakrabban hivatkoznak a portál információira. A honlap látogatói a portálon keresztül is felvehetik a kapcsolatot a BM közfoglalkoztatási főosztályaival. A beérkező levelek szerteágazó témákat érintenek, köztük: a közfoglalkoztatási bért, az idénymunkára történő alkalmazás feltételeit, a közfoglalkoztatási programokat, a képzéseket, a közfoglalkoztatóvá válás lehetőségeit, a szabadságolást, a közfoglalkoztatás melletti munkaviszony lehetőségeit, a beszerzéseket, a különböző panaszokat, illetve a honlappal kapcsolatos kérdéseket is. A közfoglalkoztatás főbb létszámadatai részletes területi bontásban (megyék, járások, települések szerint) térképes megjelenítésben, valamint ABC rendben is megtalálhatóak a portál aloldalán (<http://kozfoglalkoztatatas.bm.hu/>). (Ezen túlmenően az aloldal tartalmazza a közfoglalkoztatásban részt vevő foglalkoztatók listáját valamint a közfoglalkoztatás jó gyakorlatait is.)

A Belügyminisztérium Közfoglalkoztatási és Vízügyi Helyettes Államtitkársága egy intranetes felületet is üzemeltet, amely elérhető a megyei kormányhivatalok foglalkoztatási főosztályain dolgozó munkatársaknak is. Az intraneten egyebek mellett tájékoztatók, belső szabályozási dokumentumok, statisztikai adatok, kiadványok, iránymutatások, valamint a megyei kollégákat is érintő értekezletek jegyzőkönyvei olvashatóak.

A „Jó gyakorlatok” bemutatásának és a tapasztalatcserének már évek óta jól működő eszközei az országos és megyei közfoglalkoztatási kiállítások, valamint a Start Plusz díjazás, amellyel évente a legjobban működő közfoglalkoztatási programokat jutalmazzuk. A közfoglalkoztatási kiállítások a 2020. évben (és várhatóan a 2021. évben is) a járványhelyzetre tekintettel elmaradtak.

VII.6. 2015-ben kormányhatározat született a Felzárkózást Segítő Gazdasági Fórum létrehozásáról. A Fórum 2016 januárjában megtartotta alakuló ülését, majd ezt követően megalakult a Felzárkózást Segítő Gazdasági Munkacsoport. A megkezdett munka nyomán biztosítani kell a Felzárkózást Segítő Gazdasági Fórum további működését, melynek célja a gazdasági szereplők társadalmi felelősségvállalásának összekapcsolása az MNTFS II. végrehajtásával.

Felelős:	Határidő:
belügyminiszter	folyamatos

Indikátor/Év:	2020
Alintézkedés neve:	Felzárkózást Segítő Gazdasági Fórum működtetése
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke
Munkacsoport munkájában résztvevő vállalatok száma	48 db

A társadalmi felelősségvállalás terén fontos lépés volt a Felzárkózást Segítő Gazdasági Fórum létrehozása 2016. január 14-én, 1548/2015. (VIII. 7.) Korm. határozat alapján.

A Fórum feladata, hogy a vállalatok társadalmi felelősségvállalásának összehangolásával segítse a hátrányos helyzetűek felzárkózását, foglalkoztatását. Tagjai a Kormánnyal stratégiai partnerségben lévő multinacionális vállalatok mellett a Pénzügyminisztérium és a Külgazdasági és Külügyminisztérium államtitkárai, valamint a Magyar Kereskedelmi és Iparkamara is.

A Fórum az operativitás elősegítése érdekében létrehozta munkacsoportját. Összesen 48 vállalat kapcsolódott aktívan a munkához.

A Munkacsoport három tematikus szekcióülést tartott, ezeken a szaktárca bemutatta azokat a felzárkózási intézkedéseket, programokat, amelyek az előző tervezési időszakban valósultak meg. Egyúttal megvitatták a foglalkoztatás, oktatás, lakhatás, mobilitás, egészségügy területén tervezett újabb intézkedéseket, a vállalatok pedig prezentálták a társadalmi felelősségvállalás jegyében tett cselekvésüket, illetve donációs módszereiket. A következő években gyárlátogatásokkal folytatódott a Fórum tevékenysége, kérdőív segítségével felmérésre került a munkaerő szükséglet, személyes vezetői megbeszélések keretében a vállalatok CSR tevékenységének orientációja történt.

2019-ben a Belügyminiszter levélben kereste meg a vállalatok vezetőit, együttműködésüket kérve a Felzárkózó települések programban.

2021-ben a Felzárkózást Segítő Gazdasági Fórum vállalati tagjai véleményezték a következő időszak stratégiai kereteit kijelölő Partnerségi Megállapodást, az operatív programok és Magyarország Helyreállítási és Ellenállóképességi Tervének tervezeteit.

VII.7. A felzárkózáspolitikai horizontális szakpolitikaként való kezelésének erősítése érdekében tovább kell működtetni a Társadalmi Felzárkózási és Cigányügyi Tárcaközi Bizottságot és szakmapolitikai munkacsoportjait.

Felelős:	Határidő:
belügyminiszter	folyamatos

Indikátor/Év:	2020
Alintézkedés neve:	Társadalmi Felzárkózási és Cigányügyi Tárcaközi Bizottság és szakmapolitikai munkacsoportjának működtetése
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke
Részvétel felzárkózási stratégiai dokumentum, intézkedési terv, nyomonkövetési jelentések elkészítésében	4 db

2010-től működik a **TFCTB**, melyet a Kormány a romák és a tartósan rászorulóknak életkörülményeinek, társadalmi helyzetének javítása, valamint társadalmi integrációjának elősegítésére irányuló kormányzati tevékenység összehangolása érdekében hozott létre. Cél, hogy a tárcák intézkedései egymást erősítsék, megvalósuljon a felzárkózásra fordított állami források

hatékony felhasználása, és a felzárkózási stratégia mindinkább beépüljön az egyes szakpolitikákba. A Bizottság működése garancia arra, hogy a közszolgáltatásokhoz való egyenlő esélyű hozzáférés, a hátrányos helyzetű térségekben, méltatlan lakhatási körülmények között élő, alacsony képzettségű emberek szociális helyzetének javítása, képzése és munkához juttatása a kormányzat kiemelt kérdései között kapjon helyet.

A Bizottság elnöke a Belügyminisztérium Közigazgatási Államtitkára. A Bizottságban az érintett minisztériumok mellett a KSH és a Modern Települések Fejlesztéséért felelős kormánybiztos is képviselteti magát. A Bizottság munkáját határterületi-ágazatközi munkacsoportok segítik; a felzárkózási stratégia és az intézkedési terv végrehajtását támogató szakpolitikai és monitoring munkacsoport jött létre.

A COVID-19 koronavírus okozta járványhelyzetben a 2020-ban tervezett ülések ugyan nem kerültek megtartásra, azonban mind a bizottság mind a munkacsoport tagjaival a kapcsolattartás folyamatos. Jelen beszámoló mellett többek között a Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030 (MNTFS 2030), illetve a stratégia végrehajtásának kormányzati intézkedési terve összeállításában, illetve a kapcsolódó jelentések elkészítésében is szorosan közreműködtek.

VII.8. Folytatni kell a felzárkózáspolitikai társadalmasítását szolgáló partnerségi fórumok, a „Legyen jobb a Gyermeknek” Értékelő Bizottság, valamint a Roma Koordinációs Tanács működtetését. A Roma Koordinációs Tanács partnerségi körét szélesíteni kell civil szervezetek, egyházak valamint önkormányzatok szakembereiből álló szakpolitikai testületekkel.

Felelős:	Határidő:
belügyminiszter	folyamatos

Indikátor/Év:	2020
Alintézkedés neve:	Partnerségi fórumok
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke
„Legyen jobb a gyermekeknek” Nemzeti Stratégia ÉB ülések száma	2 db
ROK-T ülések száma (online)	1 db

Az állami forrásokból támogatott felzárkózási programok megvalósítói között jelen vannak a civil és egyházi, továbbá non-profit szervezetek, önkormányzatok, nemzetiségi önkormányzatok, szociális szövetkezetek. A civil szervezetekkel való együttműködéseknek és egyeztetéseknek adnak teret a különféle egyeztető bizottságok, partnerségi fórumok.

A Kormány a „**Legyen jobb a gyermekeknek!**” Nemzeti Stratégiáról 2007-2032 sz. 47/2007. (V. 31.) OGY határozat alapján létrehozta a „Legyen jobb a gyermekeknek!” Nemzeti Stratégia Értékelő Bizottságot kormányzati, szakmai és civil szervezetek, valamint az egyházak által delegált szakértőkből. A Bizottság feladata a stratégia végrehajtásának monitorozása, a nyomkövetés eszközszerének továbbfejlesztése, a szegény családban élő gyermekeket mérő indikátorrendszer

fejlesztése, az adatok elemzése. A 25 tagú, évente kétszer ülésező testülethez tanácskozási jogú állandó meghívottak csatlakoznak.

A Legyen jobb a gyerekeknek! Nemzeti Stratégia Értékelő Bizottság a jogszabályban rögzített két alkalommal ülésezett 2020. évben. A járványhelyzet okán az alkalomok online valósultak meg, mindkét esetben határozatképes volt a Bizottság. A májusi alkalom a felzárkózási programok veszélyhelyzeti intézkedéseit mutatta be, valamint teret adott a szakterületek képviselőinek, hogy járványhelyzettel kapcsolatos tapasztalataikat és kérdéseiket megosszák. A szeptemberi alkalom az új Magyar Nemzeti Felzárkózási Stratégia (2030) és az EFOP PLUSZ 21-27 bemutatásáról és véleményezéséről szólt, továbbá a Bizottság tagjai tájékoztatást kaptak a gyermekeket érintő 2020. évi pályázatokról és az iskolaőr programról. A 2020. évben módosításra került az ügyszabályzat, ezáltal az online térben megvalósuló ülések szabályozása valósult meg.

A Roma Koordinációs Tanács (ROK-T) a cigány népesség hatékony felzárkóztatásának előmozdítása érdekében teret biztosít a párbeszédre és az együttműködésre a felzárkóztatás-politikában szerepet vállaló egyházi és civil szervezetek képviselőinek aktív részvételén keresztül. A Tanács egy 33 tagú testület, melynek tagjai között 7 országos civil szervezet, 5 megyei roma nemzetiségi önkormányzat és 5 egyház képviselője jelenik meg. Állandó meghívottja többek között az Egyenlő Bánásmód Hatóság, a Központi Statisztikai Hivatal, továbbá az Országgyűlés Kulturális Bizottságának és Népjóléti Bizottságának az elnöke. A Tanács szabályozása értelmében évi két alkalommal ülésezik.

A Roma Koordinációs Tanács létrehozásáról szóló 1102/2011. (IV. 15.) Korm. határozat 1405/2017. (VI. 28.) Korm. határozattal elfogadott módosítása kibővíti a Roma Koordinációs Tanács jelenlegi szervezeti struktúráját, valamint egy új roma szövetségi politika szakmapolitikai és jogi alapjainak megerősítését teszi lehetővé.

A **szakpolitikai testületek** feladata, hogy a Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkóztatási Stratégia beavatkozási pillérei mentén szakpolitikai javaslatokat fogalmazzanak meg a Roma Koordinációs Tanács számára, közvetetten közreműködjenek a Stratégia végrehajtásában.

A felállításra javasolt testületek: Cigánypasztorációs Szakpolitikai Testület; Oktatási és Gyermek jóléti Szakpolitikai Testület; Foglalkoztatási Szakpolitikai Testület; Településfejlesztési Szakpolitikai Testület; Lakhatási Szakpolitikai Testület; Kulturális Szakpolitikai Testület.

2020-ban a pandémia miatt a ROK-T egyszer ülésezett online formában. Az ülés fő témája a Magyar Nemzeti felzárkóztatási Stratégia 2030 és az új 2021-2027-es tervezési ciklus előkészítése volt. Az ülésen bemutatásra került az iskolaőrök és feladatai is.

A ROK-T és szakpolitikai testületei közösen dolgoznak azon, hogy a romákat érintő feladatokra, problémákra megoldásokat keressenek és megvalósításba minél többek bevonjanak. A szakpolitikai testületek vezetésére példaértékű roma embereket kerültek felkérésre, akik a maguk munkájával is élen járnak az együttműködésben és példamutatásban. Feladatai közé tartozik, hogy felhívja a figyelmet mindazokra a problémákra, amelyek nehezítik a cigányság felzárkóztatását segítő intézkedések megvalósulását; véleményt nyilvánít intézkedési javaslatokról, valamint a hazai és

nemzetközi jelentésekről, tájékoztatókról és beszámolókról; javaslatokat fogalmaz meg, közreműködik a felzárkózást elősegítő szakmai hálózatok kialakításában, fejlesztésében.

Az Oktatási és Gyermek jól-léti Szakpolitikai Testület 2017. november 6-án jött létre. Létrejöttének célja a társadalmi felzárkózáshoz kapcsolódó – oktatási és gyermek jól-léti szakterület mentén – szakmai javaslatok és vélemények megfogalmazása, közreműködés a Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia tervezési feladataiban, végrehajtásának nyomonkövetésében és értékelésében. A testület 2020-ban on-line formában háromszor ülésezett. Megbeszélésein érintette többek között a Nemzeti Alaptanterv változásainak hatását, a roma nemzetiségi népismerehez és nyelvtanuláshoz szükséges tankönyvek, taneszközök szükségességét és a digitális tanrend okozta nehézségeket, jó gyakorlatokat is. Megbeszélésre került a felzárkózási szolgáltatások (Biztos Kezdet Gyerekházak, Tanodák) területén hozott járványügyi intézkedések és a szakterület által nyújtott segítség.

VII.9. Megyei szintű koordinációs és konzultációs rendszer kialakításával kell támogatni az önkormányzatok esélyegyenlőséggel kapcsolatos feladatainak további eredményes végrehajtását annak érdekében, hogy a felzárkózáspolitikai, szakmai együttműködések megyei szinten is kialakuljanak, és esélyteremtő módon hassanak vissza a települések lakosságának életére

Felelős:
belügyminiszter

Határidő:
folyamatos

Indikátor/Év:	2020
Alintézkedés neve:	Megyei szintű koordinációs és konzultációs rendszer kialakítása
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke
Megyei Felzárkózási Fórumok száma	18 db
Elkészült Szolgáltatási Út Térkép	18 db
Megyei Esélyteremtő Paktum	13 db

EFOP-1.6.3-17 “Megyei szintű felzárkózás-politikai együttműködések támogatása” a helyi esélyegyenlőségi programokhoz kapcsolódóan” konstrukció alapvető célja megyei szintű koordinációs és konzultációs rendszer kialakítása.

Részcélok:

- Új együttműködések generálása területi szinten jelentkező, az esélyegyenlőséget és felzárkózást érintő speciális problémák megoldására, szolgáltatásihiányok kiküszöbölésére,
- megyei szinten a hátrányos helyzetű célcsoportokat érintő beavatkozások összehangolása,
- a megyék kapacitás és szervezetfejlesztése.

Támogatási összeg 1,2 milliárd forint, pályázónként kb. 50-75 millió forint (a megye településszámától függően). Végrehajtás időszaka 36 hónap, a pályázói kör 18 db megyei közgyűlés (kivétel Pest megye). Fenntartási idő: 3 év (évente 1 Megyei Felzárkózási Fórum megtartása)

Fő indikátorok:

- Megyei Felzárkózási Fórum létrehozása és működtetése (évente 2 db),
- tematikus munkacsoportok létrehozása (évente 4 db) melyek keretében 3 havonta a hátrányos helyzetű célcsoportokhoz kapcsolódó tematikus üléseket tartanak, és a szolgáltatási hiányok kiküszöbölését segítő együttműködési lehetőségeket feltérképezik, feltárják, és megoldási javaslatokat fogalmazznak meg a Fórum számára.
- Szolgáltatási Út Térkép elkészítése a települési szinten jelentkező szolgáltatási hiányok és szolgáltatási utak feltérképezése (Helyi Esélyegyenlőségi Programok és Járási Esélyteremtő Programok alapján)
- Megyei Esélyteremtő Paktumok létrehozása, mely olyan, a Szolgáltatási Út Térképen alapuló együttműködések gyűjteménye, melyek a helyi szereplőknél rendelkezésre álló eszközök, szolgáltatások, intézmények stb. felhasználásával megoldásokat nyújtanak a települési szinten jelentkező hiányok ellátására.
- Közösségi együttműködést segítő rendezvénysorozat szervezése (évente 4 db).

2021 februárjáig 18 megyében elkészült a Szolgáltatási Út Térkép és 13 Megyei Esélyteremtő Paktum. Folyamatosan üléseznek a Megyei Felzárkózási Fórumok és a fórumok munkacsoportjai.

VII.10. A hatályos helyi esélyegyenlőségi programok (a továbbiakban: HEP) értékelési tapasztalatai alapján tovább kell fejleszteni a HEP szabályozási környezetét, valamint a HEP intézkedési tervek szakmai összehangolását

Felelős:	Határidő:
belügyminiszter	folyamatos

Indikátor/Év:	2020
Alintézkedés neve:	Helyi Esélyegyenlőségi Program
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke
2. generációs publikált HEP-ek száma	3080
2. generációs HEP-ek felülvizsgálata	1047
HEP fórumok száma	513
HEP képzésen részt vett referens	283

A többször módosított egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (Ebkvt.) 31.§-a

- rendelkezik arról, hogy Magyarország települési önkormányzatainak öt évre szóló helyi esélyegyenlőségi programot kell elfogadniuk, amelyet két évente felülvizsgálják. Az Ebktv. 31.§ (6) bekezdése alapján – 2013. július 1-ét követően – a települési önkormányzat az államháztartás alrendszeréből, az európai uniós forrásokból, illetve a nemzetközi megállapodás alapján

finanszírozott egyéb programokból származó, egyedi döntés alapján nyújtott, pályázati úton odaítélt támogatásban csak akkor részesülhet, ha az e törvény rendelkezéseinek megfelelő, hatályos helyi esélyegyenlőségi programmal rendelkezik.

- rendelkezik továbbá arról, hogy a települési önkormányzati munkatársak képzését, a HEP elkészítését és felülvizsgálatát esélyegyenlőségi mentorok segítik.

A törvény végrehajtási szabályait a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló 321/2011 (XII.27.) Korm. rendelet, valamint a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének részletes szabályairól szóló 2/2012 (VI.5.) EMMI rendelet tartalmazza.

2019 májusától a társadalmi felzárkózási szakterület a Belügyminisztérium részeként folytatja munkáját. 2019 augusztusában létrejött (a Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóságból történő kiválással) a felzárkózási terület önálló háttérintézménye a **Társadalmi Esélyteremtési Főigazgatóság (TEF)**. Az országos esélyegyenlőségi mentorhálózatot a Társadalmi Esélyteremtési Főigazgatóság működteti.

Az országos mentorhálózat bevonásával zajló munkacsoport üléseken áttekintésre kerültek a helyi esélyegyenlőségi programokkal kapcsolatos tapasztalatok, amelyek a szabályozási környezetet is érintették, illetve megtörténtek olyan intézkedések, amelyek a jelen szabályozási környezet változása nélkül is érdemben támogatják az önkormányzatok munkáját.

A települési önkormányzatok a HEP célcsoportjaihoz kapcsolódó helyzetelemzést a miniszteri rendeletben rögzített szempontok és adattáblák alapján végzik el. A helyzetelemzést segítő statisztikai típusú adatokat az Országos Területfejlesztési és Területrendezési Információs Rendszer (TEIR) szolgáltatja a települések részére. A tapasztalatok alapján került kifejlesztésre a TEIR HEP-segédlet része, amelynek adatai jelenleg egy „kattintással” települési szinten lehívhatóak és felhasználhatóak a helyi esélyegyenlőségi programhoz, jelentősen megkönnyítve ezzel az önkormányzatok adatgyűjtéssel kapcsolatos munkáját. A helyzetelemzés a statisztikai adatok alapján azonosítható problémákon felül tartalmazza a csak helyben feltárható adottságokat is Mindezekre válaszolva alkotja meg intézkedési tervét a település.

Kidolgozásra kerültek az elmúlt öt év tapasztalatainak és az időközben bekövetkezett változásoknak figyelembevételével azok a jogalkotási javaslatok is, amelyek tovább segíthetik az önkormányzatok munkáját, és erősíthetik a célcsoportok helyzetének településszintű javítását, valamint a HEP-ek összehangolását több hasonló problémával küzdő települése vonatkozásában.

A Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP) öt évre szóló település szintű fejlesztési dokumentum. 2013-2018 közötti időszakban valamennyi települési önkormányzat rendelkezett hatályos helyi esélyegyenlőségi programmal.

2020-ban a fő feladata a 2. generációs HEP-publikálás teljesítése volt, országosan 3175 település rendelkezik Helyi esélyegyenlőségi programmal. 2020. december 31-ig publikált 2. HEP-ek száma: 3080 db (ez 97%) A 2. generációs HEP-ek 1. kétéves felülvizsgálata folyamatosan történik, jelenleg

összesen: 1047 db történt meg. Az elfogadásra kerülő HEP-eknél és a felülvizsgálatokat megelőzően HEP-fórumok zajlottak a mentorhálózat szakmai segítségével. A lezárult évben megvalósult HEP Fórumok száma. 513 db. A járványügyi korlátozások felülírták a kiadott feladatot. Március közepétől innovációként elektronikus HEP Fórumok zajlottak. A mentorok 779 alkalommal nyújtottak személyes mentorálás keretében segítséget az önkormányzati helyszíneken a felülvizsgálatok esedékessége miatt. A „Helyi Esélyegyenlőségi Programok elkészítésére felkészítő képzés” - az önkormányzati HEP referens munkatársak részére folyamatosan zajlottak, több helyszínen, több megyében: összesen 27 alkalommal, 283 fő részvételével. A járványügyi helyzet miatt néhány képzés tervezett időpontján változtatni kellett.

A (2013-2020.) HEP intézkedései által megvalósított esélyegyenlőségi jó gyakorlatok gyűjtése folyamatosan történik, ezekből a HEP Osztály gyűjteményt állít össze, amelyek feltöltésre kerülnek a HEP szoftverbe. Új feladat volt ebben az évben a teljes településkép készítése, amelyet folyamatosan frissítenek a mentorok a hozzájuk tartozó települések körében. Ez a kép a településről szerzett információk, adatok gyűjteménye pl. oktatási, szociális intézmények, civil szervezetek, szegregátumok, folyó pályázatok stb., amelyek a mentorok számára hasznos információkkal szolgálnak.

VII.11. A Kárpát-medencei romák felzárkózásának elősegítése érdekében programokkal kell támogatni az Európai Roma Keretstratégiát megvalósító tagállamok – különös tekintettel a Visegrádi Együttműködés (V4) tagállamainak – együttműködését, tapasztalatszerését

Felelős:	Határidő:
belügyminiszter	az EFOP ütemezésének megfelelően, folyamatos

Indikátor/Év:	2020
Alintézkedés neve:	Transznacionális együttműködés a romák felzárkózásának elősegítése érdekében
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke
Megtartott szakmai fórum	1 db

A nemzetpolitika szempontjából fontos, hogy a 2012. január 1-jétől hatályos Alaptörvény és a Nemzeti Összetartozás melletti tanúságtételről szóló 2010. évi XLV. törvény leszögezi a magyar nemzet határok feletti összetartozását, és valamennyi magyar számára biztosítja a magyar állampolgárság könnyített megszerzését. A szavazati jog kiterjesztése Magyarország és a Kárpát-medencei magyarság jövőjét illetően is aktív szerepvállalást biztosít a külhoni magyarságnak. A folyamatos párbeszéd a kárpát-medencei magyarság képviselőivel új programokat is eredményezett és továbbiakban eredményezni fog. Mindazonáltal a határon túli stratégiai célok végrehajtását az új körülmények, fejlemények függvényében mindig finomítani kell.

Ezen kontextusba épül bele a **Kárpát-medencére kiterjesztett felzárkózáspolitiká**. A külhoni magyar lakta területek nyomorban élő lakossággal rendelkező települések vezetői első lépésként strukturális segítségre és tudástranzsfer általi beavatkozásokra szorulnak.

A Belügyminisztérium Társadalmi Felzárkózásért Felelős Helyettes Államtitkársága (TFHÁT) folyamatosan építette és építi ki a határon túli kapcsolatait: legfontosabb cél az, hogy a határokon túl nyomorban élő nemzetrészek reményt kapjanak a reménytelenségben. A Belügyminisztérium kötelékében, 2019-től szerveződő partneri hálózat kiépítésében a magyarországi egyetemekre és a határon túli magyar nyelvű egyetemekre vagy egyetemi tanszékekre egyaránt számít a szakterület. Kiepülő szakpolitikai hálózatunk alapul szolgálhat a pontosabb adatokhoz és helyi felzárkózási stratégiák kialakításához.

Míg Magyarországon az egyetemi-kutatói tevékenységek, a mélyszegénység feloldásában tevékenykedő személyek és szervezetek napi rutinja és a szakpolitikai statisztikai világ egyre jobban szinergiába kerül, addig a szomszédos, magyarságot is érintő országokban ez a három szegmens párhuzamosan végzi munkáját. Ezért az állami statisztikai adatszolgáltatást, a mélyszegénységben végzett napi gyakorlati munkát és az egyetemi kutatók munkáit össze kell hangolni a felzárkózási stratégia hatékonysága érdekében az egész Kárpát-medencében.

A beszámoló időpontjáig szervezett agorák, szakmai fórumok:

2020. február 19-21. között zajlott 3 napos fórum, mely már Erdélyben, **Nagyváradon** került megszervezésre, a Partiumi Keresztény Egyetemmel közösen. A rendezvény összekapcsolta az eddigi két fórum tartalmát és a meghívottakat. Úgy a civil és egyházi intézmények, mint a kutató központok és egyetemek melyek a mélyszegénység felszámolásában és kutatásában érintettek képviselték magukat. A résztvevők létszáma meghaladta a 100 főt.

A 2020 tavaszára tervezett 120-150 fős **Csíksomlyói fórum** a COVID járvány miatt későbbi időpontban, tervezetten 2021 őszén kerül megtartásra.

A további, jövőbeli fórumok színhelye Erdély után Kárpátaljára, Felvidékre és a Vajdaságba is átkerül.

Kapcsolatfelvétel a Kárpát-medencei aktorokkal folyamatos: a COVID járvány idején, járványügyi intézkedéseket figyelembe véve, sem állt meg (Kolozsvár, Szatmár, Nagykároly).

A szakterületért felelős koordinátor személyesen kereste és keresi fel a szakmában járatos és helyi multiplikátorként fellépő szervezeteket és személyeket, hogy az MNTFS társadalmi elvei az egész Kárpát-medencében érvényesüljenek.

A Helyettes Államtitkárság vis major esetekben is gyorsan és operatívan reagál. 2021. január 7-én este nyolc óra harminckét perckor riasztották a Hargita Megyei Olt Készenléti Felügyelőiséget, hogy a Csíksomlyó 33 roma telepen tűz ütött ki. A helyszínre érkező tűzoltók több órán keresztül küzdöttek a lángokkal, azonban a tűz gyorsan terjedt egyik építményről a másikra, a zsúfolt építkezés következményeként: mintegy húsz faépület égett le, ezer négyzetméter területen. A tűz nagy károkat okozott, azonban az volt a legfontosabb, hogy személyi sérülés nem történt. Bár nem a teljes telep vált a lángok martalékává, az oltási munkálatok okán a telep mintegy 250 lakosa vált hajléktalanná

(ebből 144 gyerek). A Belügyminisztérium gyors reagálása elősegítette, hogy professzionális egészségügyi felszerelések érkezzenek gyorsan a helyszínre.

A vis major esetek és a tervszerű kapcsolatépítés elősegítette, hogy a szakterületen dolgozó szervezetekkel és személyekkel egyre szorosabb partneri kapcsolat épüljön ki, mely – tervek szerint – modellprogramok kidolgozását és megvalósítását is eredményezi a közeljövőben a határon túli területeken.

A COVID időszak alatt személyes online kapcsolattartás mellett rövidebb online szakfórumok is megszervezésre kerültek Kárpát-medencei szinten. Erre nagyszerű példa a 2021. március 2-án szervezett egynapos online fórum „Deszegregáció a lakhatási programokban” címmel. Az online fórum szakembereket, önkormányzati vezetőket és minisztériumi munkatársakat kapcsolt össze.

VII.12. A felzárkózást szolgáló beavatkozások, fejlesztések hatékonyságának, eredményességének javítása, az intézkedések célzása érdekében tovább kell fejleszteni a nemzetiségi adatgyűjtés célzott statisztikai eszközeit.

Felelős:	Határidő:
belügyminiszter	folymatos
Miniszterelnökséget vezető miniszter a	
Központi Statisztikai Hivatal	
bevonásával	

Indikátor/Év:	2020
Alintézkedés neve:	Nemzetiségre vonatkozó adatok gyűjtése
Indikátor megnevezése	Indikátor értéke
Nemzetiségre vonatkozó kérdést tartalmazó adatgyűjtések száma (db)	3

2020-ban harmadik alkalommal került végrehajtásra a háztartások pénzügyeire és fogyasztására kérdező többévenkénti nemzetközi felmérés (HFCS), amely részletes információkat szolgáltat a lakosság vagyoni helyzetéről és annak változásáról. A felvételben bevezetésre került az önbevalláson alapuló nemzetiségi hovatartozás kérdése is.

Folytatódott a következő népszámlálás előkészítése, amely a nemzetiségi adatokat a korábbi népszámlálásokkal összehasonlítható módon, a teljes lakosság megkérdezésével fogja gyűjteni. A 2021. május-júniusára tervezett népszámlálásra a népszámlálás elhalasztásával összefüggő rendelkezésekről szóló 67/2021. (II.19.) Korm. rendelet értelmében 2022. október-novemberében kerül sor.

A felzárkózást szolgáló beavatkozások, fejlesztések hatékonyságának, eredményességének javítása, az intézkedések célzása érdekében tovább kell fejleszteni a nemzetiségi adatgyűjtés célzott statisztikai eszközeit. Utóbbit kiegészítendő a KSH-módszertan szerint gyűjtött adatokhoz való hozzáférést szélesebb körben lenne célszerű biztosítani. A nemzetiségi köznevelési intézmények különleges szerepet töltenek be a közösségek életében, jelentősen hozzájárulva a nemzetiségi

identitás megőrzéséhez, illetve közösségük megmaradásához. Léteznek olyan települések, ahol óvodáik, iskoláik egyedülként látják el ezt a közfeladatot. Ezzel összefüggésben az ME ENÁT kezdeményezésére a KSH a következő tematikus számaiban kiemelt figyelmet fog fordítani arra, hogy a nemzetiségi kötődésű köznevelési intézmények adatait is jelenítsék meg a Statisztikai Tükörben.